EDEBİYAT ORTAMI

ÖYKÜ YILLIĞI 2011

HAZIRLAYAN: **SADIK YALSIZUÇANLAR**

EOY

EDEBİYAT ORTAMI
ÖYKÜ YILLIĞI
2011

EOY

Ankara, 2011

Edebiyat Ortamı Yayınları: 3

Edebiyat Ortamı Öykü Yıllığı 2011

Hazırlayan: Sadık Yalsızuçanlar

1. Baskı: Nisan 2011

ISBN: 978-975-96599-6-7

Yönetim ve Yazışma Adresi
GMK Bulvarı No: 24/7 Kızılay ANKARA
Telefon&Faks: 0312 229 82 44
edebiyatortami@gmail.com
www.edebiyatortami.blogspot.com

Edebiyat Ortamı Öykü Yıllığı'nm yayın hakları Server Vakfı'na aittir.

Tasarım
Davut Köse

Sayfa Tasarımı
Hangar Marka İletişimi ve Reklam Hizmetleri
Telefon: 0312 425 07 34
www.hangarreklam.com.tr

Baskı:
Öncü Basımevi
Kazım Karabekir Caddesi Ali Kabakçı İşhanı
No:85/2 İskitler ANKARA • Telefon: 0312 384 31 20

Edebiyat Ortamı Dergisi'nin (20. sayı) armağanıdır.

Bu derlemede yer alan ürünler için "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu"na göre telif ödeme zorunluluğu yoktur.

EDEBİYAT ORTAMI ÖYKÜ YILLIĞI

2011

Hazırlayan
Sadık Yalsızuçanlar

EOY
Edebiyat Ortamı Yayınları

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9
SADIK YALSIZUÇANLAR

2010'da Türk Öyküsü 13
SÜAVİ KEMAL YAZGIÇ

2010'da Öykü Kitapları 21
YILMAZ YILMAZ

Rüyanın İzinde Gerçeği Aramak 33
ÖZCAN ÜNLÜ

Soruşturma 37
Ahmet Büke 38
Ali Ayçil 38
Ali Çolak 38
Asuman Güzelce 39
Aykut Ertuğrul 39
Ceyhun Emre Teoman 41
Ethem Baran 42
Esra Demirci 42
Faruk Duman 43
Fatma Barbarosoğlu 43
Hacer Yıldız Ramazanoğlu 43
Hulki Aktunç 44
Hüseyin Atlansoy 44
Kamil Yeşil 44
Murathan Mungan 45
Nermin Tenekeci 45
Nihat Dağlı 46
Recep Şükrü Güngör 46
Selvigül Şahin 46
Sibel Eraslan 47
Süavi Kemal Yazgıç 48
Yavuz Ekinci 48
Yekta Kopan 48
Yılmaz Yılmaz 49
Zeki Bulduk 50

ÖDÜLLER 53

ÖYKÜLER 57

AHMET BÜKE
Hiç 59

AHMET ÖRS
Okul Hikayeleri 61

AHMET SAİT AKÇAY
Eskiyen 67

ALİ HAYDAR HAKSAL
Yolculuk 69

ALİM KAHRAMAN
Beklenmeyen Bir Mektup 72

AYKUT ERTUĞRUL
Hep Aynı Bank 78

AYŞE EYYÜPKOCA ATİLA
Ah Söylencesi 83

CEMAL ŞAKAR
Fragmanlar 86

CEMİL KAVUKÇU
Madenci 91

CİHAN AKTAŞ
Lara-Larissa 96

DEMİR ÖZLÜ
Biçim Değiştirme 102

FARUK DUMAN
Eriyen Gelin 103

GÖKHAN ÖZCAN
Yağmursun 107

GÜRAY SÜNGÜ
Kılık 110

HANDAN GÜLER
Kavak Ağacı 116

HASAN AYCIN
Pek Hazin Bir Nükte 120

HIDIR DULKADIR
Gölge 128

KAHRAMAN ÇAYIRLI
Kısa Hikayeler 131

MEHMET YAŞİN
Güneş'in Kuyuya Atıldığı Gece 134

MERVE KOÇAK
Kahve Fincanında Bumerang Etkisi 136

MİHRİBAN İNAN KARATEPE
Dönemeç 142

MUSTAFA ÇEVİKDOĞAN
Beynamaz 158

MUSTAFA KUTLU
Kötü Bülbül 162

MUSTAFA OĞUZ
Soyunmak 164

NECATİ GÜNGÖR
Resimli Hikaye 167

NECATİ MERT
Islak 175

NİHAN KAYA
Pasaklı 179

NURETTİN DURMAN
Dedem öldü, biliyor musun? 189

RASİM ÖZDENÖREN
Yönünü Yitirmiş Yolcu 195

RECEP ŞÜKRÜ GÜNGÖR
Meçhul Para 199

REFİK DURBAŞ
Uçurtma 204

SELVİGÜL KANDOĞMUŞ ŞAHİN
Kırk Taş 208

SEVİNÇ ÇOKUM
Sazlık Ürperiyordu 213

SEDAT ERDEN
Sitenin Tekir Kedisi 219

V. HÜSEYİN KAYA
Bugün Bayram 222

YUNUS EMRE ÖZSARAY
Kaybolan Adamın Hikayesi 226

YUNUS NADİR ERASLAN
Sonsuzluk üzerine bir rüya denemesi 229

ZEKİ BULDUK
Cennet Teyze 232

ÖNSÖZ

Sadık Yalsızuçanlar

Öykümüzün geçen yılki görünümüne ilişkin bir kare belirlemeyi, öykü gündemimize bir kayıt düşmeyi amaçlayan Edebiyat Ortamı Öykü Yıllığı, nihayet elinizde.

Edebiyat(ın) Ortamı'ndan iki şiir yıllığı nicedir kitaplığınızdaki yerini almıştı. Alanı genişletmeyi ve şiir kadar kadim bir 'anlatı(m) türü'ne; öyküye ilişkin kaydı da hedefleyen yıllığın hiç kuşkusuz eksikleri, yanlışları ve yanlılığı olacaktır; peşinen bunu itiraf edelim, Edebiyat Ortamı dergisini kotaran değerli dostlara, öykü yıllığı düşüncesi/eylemi için teşekkürü borç bilelim.

Yıllıkta, Süavi Kemal Yazgıç ile Yılmaz Yılmaz'ın kaleminden genel bir değerlendirme bulacaksınız. Yanısıra yılın öne çıkan öykü kitaplarına ilişkin çeşitli belirleme ve soruşturmalar göreceksiniz.

Ulaşabildiğimiz pek çok dergiyi birkaç kişi titizlikle taradık ve öyküler bölümünde topladık. Yıllıkta bulamadığınız lakin dergilerde yayımlanmış olan daha onlarca güzel öykü var. Onların burada niçin olmadığı (muhtemel) sorusu haklı olmakla birlikte, takdir edersiniz ki, kitaplık çapta bir kayıt, her şeyden önce bir sınırlama öngörür. Gönül arzu ederdi ki, okunmaya değer bütün öyküleri bir çatı altında toplayalım ve sizi bir öykü cennetine çekebilelim...Lakin arzu etmekle iş bitmiyor.

Öykü söz konusu olunca, Heceöykü, Notos, Dergah, Kitap-lık, Yedi İklim,Varlık gibi dergileri ilk elden saymamız gerekiyor. Zamanın yorucu/yıpratıcı etkisine yenil(e)meyen bu kararlı, özverili çabaların takdiri bendenizin beğeni ve takdir yetisini aşıyor. Onlara, kendilerinden seçmeye çalıştığımız öykülerle minik bir teşekkür etmekten başka elimden bir şey gelmiyor. Yine, başta Can olmak üzere, Hece, Dergah, Everest, YKY, Timaş, Doğan Kitap, Ferfir ve adını anamadığım pek çok yayınevinin 'roman' gibi çok okura ulaşamayan, yayıncı için özel bir fedakarlık gerektiren öykü kitabı yayını için kutlanması gerekiyor.

Öykü'nün, sözlük anlamları arasında beni en çok ilgilendireni, 'iz sürmek'. Tahkiyeli anlatı(m)nın sürdüğü izin doğrultusu, menzili ne olursa olsun, bir amaç için yolculuğa çıkma ihtiyacı duyması, yol'un sürprizlerini ve heyecanlarını romana göre çok daha kısa/dar bir metin halinde yansıtması bizatihi ilgiyi hak ediyor. Fakat her öykü yazarı bu tek yanlı özveri gerektiren türe gereğince sadık kal(a)mıyor. Benim gibi onu 'roman'la aldatan öykücülere yönelik eleştirilere bu bakımdan hak veriyorum. 2010 yılı, yıllıktaki değerlendirme yazılarında da vurgulandığı üzere, 'usta'ların sadakatini koruyarak yeni öyküler/kitaplar yayımladığı, üç beş yıldır öykü yazan, bir veya iki kitabını henüz yayımlatmış 'genç' öykücülerin çabalarını sürdürdüğü, Hece, Dergah ve Varlık'ta özellikle kitabı olmayan 'genç'lerin kendilerine rahatça yer bulabildiği bir yıl oldu. Gündelik hayatın hay u huyu içinde, koşuşturarak yaşayan modern insan için öykü özellikle çekici olmalı diye düşünüyorum. Öykünün 'kıssa', 'mesel' ile akrabalığının pekiştiği pek çok metnin de bu yıl içerisinde dergilerde ve kitap olarak karşımıza çıktığını ayrıca belirteyim.

Edebiyat Ortamı Öykü Yıllığı, Şiir Yıllığı gibi sürekli olacağa benziyor.

Öğrencilik yıllarımda cüz'i kredi fonundan edindiğim edebiyat yıllıklarını bu süreçte raftan indirdim ve o türden kitapların hem bir öykü belleği oluşmasına hem de yıl içerisinde farklı yerlerde yayımlanmış, tümüne aynı anda ulaşma imkanı olmayan birçok öyküyü okuma imkanına katkı sunması açısından övgüyle baktım. Keşke, dedim, daha fazla yıllık yayımlansa... Bir de yılın güzel kitaplarından biri olan Yaşamak Üç Defa'nın yazarı Seyit Göktepe, daha çok öykü yazsa...

Bu mütevazi yıllığın belirmesinde birçok kişinin katkısı oldu. Handan Güler, Yunus Nadir Eraslan ve Mustafa Karadavut'u özellikle anmak isterim. Öykülerin seçiminde, toplanmasında, taranmasında ve düzeltisinde onlar olmasaydı çok daha çok yorulacaktım. Değerli dostum Mustafa Aydoğan ve kıymetli ağbim Mehmet Ali Bulut'a da teşekkür borcum var. Nihayet değerlendirme yazılarıyla yıllığa katkı veren Süavi Kemal Yazgıç ile Yılmaz Yılmaz'a da teşekkür ederim.

Bu satırları yazarken, yıllarca öykü yazan, Yedi İklim'de gönül ikliminden devşirdiği güzellikleri okura sunmak için yorulan çok değerli Ali Haydar Haksal'ın rahatsızlığından ötürü bir ameliyat geçirmiş olduğunu öğrendim. Şifa dilerken, varlığı ve çabaları için de şükranlarımı sunarım. Haksal, Mavera okulunun öyküye en sadık kalan öğrencilerindendi; giderek gençlere de güzel bir öğretici oldu, dergiyi özveriyle bugünlere kadar getirdi. Haksal'ın bugün artık hayli bir yekun tutan öykülerinin daha ayrıntılı biçimde okunacağını, değerlendirileceğini umuyorum.

Yeni öykü yıllıklarında buluşmak üzere...

Kusurlar bizden, güzellikler O'ndandır.

2010'DA TÜRK ÖYKÜSÜ

Süavi Kemal Yazgıç

Öykü için güzel bir yıldı 2010. Hem genç yazarlar hem de ustalar birbirinden güzel kitaplar kazandırdı hayatımıza.

'Zafer Yahut Hiç' Mustafa Kutlu'nun yıllardır yazageldiği o büyük kitaba yeni sayfalar ekledi. İstanbul civarında bir köy olan Tepeköy'ün önce sanayi ve hemen ardından gelen gecekondulaşma yolu ile şehre dahil olmasının hikâyesi 'Zafer Yahut Hiç'. Kutlu'nun en çok karakter barındıran kitaplarından biri. Çok tipleme ise ister istemez olayların cereyan ettiği Tepeköy'ü öne çıkarıyor ve kitabın asıl kahramanı haline getiriyor. Tepeköy, devlet eliyle değil bağrına sığınanlar marifetiyle inşa edilen bir belde. Okuluna, sağlık ocağına hep ahalisinin emeğiyle sahip olan bu belde İstanbul'un pek çok nevzuhur semtinden farksız bir maceraya sahip. "Gide gide şehir bitti." diye başlayan hikâye, şehrin değişimini sınırlarını, çevresini esas alarak anlatıyor.

2010'un en büyük sürprizlerinden biri Gökhan Özcan'ın "Serçe Parmağı" oldu. 20 yıl önce ilk kitabı "Hiçbişey" ile dikkatleri üzerine çeken Gökhan Özcan'ın dili sorgularken insan gerçeğini de, insan çığlığını da metinlerinde ister istemez yer veren öyküleri, ironik ve hüzünlü ama her halükarda farklı ve özel bir damarın imkânlarına işaret etti. Bu damarın farkına varmamız ancak Özcan'ın ve başka yazarların mesai ve dikkatleriyle mümkün olacak. Turan Karataş Yeni Şafak Kitap Eki'nde o damarı çok iyi teşhis etmiş: "Hayatın her kıvrımına eğilen bir dikkatle ve tüm hâlleriyle bir-

likte daha çok insanın açgözlülüğü, aptallığı, çaresizliği öne çıkarılıyor bu metinlerde. Bazılarını okurken bir acı yerleşiyor içimize aniden, bir hüzün sararıyor. Bu anda, tabii, aptallığına gülemiyoruz insanın; yine acziyetine yazıklanıyoruz. "Tam bir zavallı" gibi görünüyor öykünün fotoğrafında kişioğlu. Gökhan Özcan'ın o güzel ifadesiyle "zavallı insanoğlunun, zavallı insanoğlu gibi çıkmış bütün fotoğraflarını ortaya seriyor" bu metinler. Bu yüzden, bir taraftan sınırlarını genişleten öykü, diğer yandan ucu kapalı bir noktaya sıkışıyor, insanın çaresizliğine."

Bir başka önemli kitap ise bir ilk kitap olan ama olgunluğu, dili ve dikkatiyle hiçbir acemilik taşımadığı için 'ustalık' sinyalleri veren Mukadder Gemici'nin "Asla Pes Etme"si oldu.

Cemal Şakar Ferfir Yayınları'ndan çıkan yeni kitabı 'Hikâyât' ile ses olarak birbirine benzese de anlam olarak iki ayrı kulvarda yer alan iki ayrı soruyu tecrübe ediyor. Bu sorular, "Bir hikaye ne kadar kısa olabilir?" ve "Bir öykü ne kadar kıssa olabilir?". Biri şekil diğeri de içerikle ilgili iki ayrı soru gibi görülüyor değil mi? Diğer öykü kitabı ise Hece Yayınları'ndan çıkan 'Sular Tutuştuğunda' oldu. Bu kitabında inanmış insanın kemale erme yolunda yaşadığı imtihanları, yalın bir dille anlattı. Hem içerik hem de biçim olarak yeni, dolu öykülere imza attı Şakar. Yükselen bir grafik çizdi. Hikâyât ve Sular Tutuştuğunda ile Cemal Şakar altıncı ve yedinci hikâye kitabına imza atmış oldu.

Yıldız Ramazanoğlu'nun kaleme aldığı yeni hikâye kitabı Angelika ise hasret payı yüksek hikâyelerden oluşuyor. Zira kitapta anlatılan kadınlar, alıştıkları ortamlardan bir süreliğine bile olsun ayrı kalmış ve bunun muhasebesini, yüzleşmesini yapan/yapmak zorunda kalan 'hasret burcundaki' insanlar. Angelika, Yıldız Ramazanoğlu'nun dördüncü hikâye kitabı. Ramazanoğlu, emek verdiği bir uğraşı adım adım ve sabırla olgunlaştıra olgunlaştıra bu noktaya taşıdı. Hikâyenin güzelliğini, beşeri bir sıcaklığın tecrübe edilmesinde bulanların onda okuyacağı çok şey var.

Kamil Yeşil'in 2010'da çıkan kitabının adının 'Yankısının Peşinde' olması artistik bir seçim değildir. Tam tersine Yeşil'in bir yazar olarak talip olduğu hikâyeyi yakalamamız için bize ipuçları sunar bu isim bize. Aksi sedasını takip etmek, kendinin peşinde olmak, kendini tanımak, nefsini bilmek anlamına gelir ki; Kâmil Yeşil'in hikâyesindeki 'beni', yani anlatı-

cı 'birinci tekil şahıs'ı, yazdıklarını anlamak kullanabileceğimiz bir anahtar kavram olarak görebiliriz. Ancak ihtar etmem gereken bir durum var. Bundan Kâmil Yeşil'in otobiyografik bir hikâyenin peşinde olduğu zannı doğmasın. Zira o "ben" derken hatta hikâyenin kahramanının adı Kâmil Yeşil'ken bile 'ifşaat'ta bulunmaz. O ifşaatçı değil inşaacıdır. Yani varolanı faş ve teşhir etmez. Onun maksadı beni, egoyu şişirmek değil tezkiye, terbiye etmektir. Bu da dil içinde hikâyeyi inşaa etmekle mümkündür. Yeni bir dil de değildir bu. Kayıp dildir.

Nermin Tenekeci'nin "Yoksa"sı da bir başka ilk kitap. Hayata 'ben' merkezli olmayan bir dikkatle bakan ve empati gücü yüksek bir yazar Nermin Tenekeci. Bundan sonraki kitaplarını da sabırsızlıkla bekliyorum.

Mehmet Harmancı ise yıllardır dergilerde kıssa kıvamında okuduğumuz öykülerden sonra nihayet "Muhtemel Menkıbelere" imza attı. Cemal Şakar'ın tespitleri onu anlamamız için zannediyorum ki ufuk açıcı olacaktır. "Harmancı bugünün insanını anlattığı öykülerinde, olabildiğince yalın bir dil kullanır ve onu bugünün dil dünyası içine yerleştirir. Cümleleri genellikle eylem bildirir; insan her an hayat içinde bir iştedir. Zaten onun yanlış ya da doğruları, yaşadığı çelişkiler ve açmazlar hep hayatın içinde belirir. İnsanı, geleneksel simge ve mecazları yedeğine alarak 'seçkinci' bir üsluba boğup buharlaştırmak yerine, sürekli hayatın içinde, hayatın küçük cilveleriyle anlatması, aslından minimal öyküye özenenler için yol gösterici niteliktedir."

Güray Süngü ise romanlarından sonra kitaplaştırdığı, ancak uzun zamandır Hece Öykü'de yayınladığı için asıl 'öncelik' sahibi olan öykülerinin hemen hemen üçte birini 'Deli Gömleği' adıyla kitaplaştırdı.

50 Kuşağı'nın önemli isimlerinden Ferit Edgü'nün toplu öyküleri Leş adıyla yayımlandı. Osman Şahin'in de toplu öyküleri yayımlanmaya devam etti. Virginia Woolf'un bütün öyküleri de Deniz Arslan çevirisiyle Timaş'tan çıktı. Ahmet Büke, Kumrunun Gördüğü'ne, Behçet Çelik, Diken Ucu'na, Onur Caymaz da Gece Güzelliği'ne imza attı. Yitik Ülke Yayınları Mehmet Erikli'nin Zaman Kurucusu'nu, Nil Esra Başaran'ın Rüya Gören Kız'ını Sedef Özkan'ın Aynı Yaprakta Olmak'ını ve Sine Ergün'ün Burası Tekin Değil'ini kitaplaştırdı. Güzide Ertürk'ün Düşeş kitabı yılın son döneminde çıkageldi.

Kamil Yıldız'ın "Her Şey Hakkında Bir Öykü" ve Yılmaz Yılmaz'ın "Salik Yola Düşünce"si de bu senenin değerli ilk kitapları arasında yer aldı. Okur Kitaplığı seçimleriyle göz doldurdu. Funda Özsoy Erdoğan ve Emir Kalkan'ın kitapları okurla buluştu. Edebiyat dergisi Sıcak Nal'dan da Ilgın Yıldız'ın Yaygaracı Ruhlar kitabı çıktı. Edebiyat dergiciliğine ayrı bir ahenk getiren Sıcak Nal, yayıncılık faaliyetlerine de başladı.

2010 Yılının Öykü Kitapları(*)

Aklımdaki Yılan- Hatice Meryem, iletişim Yayınları

Al Çiçeğin Moru- Sevinç Çokum, Kapı Yayınları

Angelika- Yıldız Ramazanoğlu, Timaş Yayınları

Anlık Hikayeler- Ekrem Dumanlı, Everest Yayınları

Aslında Cennet De Yok- Kerem Işık, YKY

Aynada Yeni Bir Kadın- Çiğdem Aldatmaz, Kanguru Yayınları

Aynı Yaprakta Olmak- Sedef Özkan, Yitik Ülke Yayınları

Babamın Mavi Radyosu- Şekip Yurttaşer, Babıali Kültür Yayınları

Bahar Yağmurumdun- Osman Alagöz, Kaynak Yayınları

Başlangıç Noktasına Geri Dön- Cem Uçan, Doğan Kitap

Beylik, Ahmet Güngör-Betik Kitap

Bir de Baktım Yoksun- Yekta Kopan, Can Yayınları

Bir Demet Hikaye, Özgen Keskin- Babıali Kültür Yayınları

Bir Günlük Yeri Kaldı İster Misiniz?- Engin Geçtan, Metis Yayınları

Bir Tokada Bir Koca- Hatice Bilen Buğra, Ötüken Yayınları

Bozkırda Günyüzü- Ömer Say, Kaknüs Yayınları

Burası Tekin Değil- Sine Ergün, Yitik Ülke Yayınları

(*) Kitap adlarından alfabetik sırayla

Burç Hikayeleri- Küçük İskender, Sel Yayınları

Büyük Kızlar Ağlamaz- Fadime Uslu, Pupa Yayınları

Büyükler İçin 17 Masal- Elif Savaş Felsen, Yitik Ülke Yayınları

Cellat Ağlıyor- İrfan Yıldız, Can Yayınları

Çiğdemleri Solan Bozkır- İmdat Avşar, Ötüken Yayınları

Sürgün- Çiler İlhan, Everest Yayınları

Çilesine Aşık- Leyla Ruhan Okyay, Notos Kitap

Darağacı Avı- Osman Şahin, Can Yayınlanrı

Deli Bal- Pelin Buzluk, Varlık

Deli Gömleği- Güray Süngü, Hece

Daphne- Tülay Akkoyun, İlya Yayınları

Duvarsız Avlu Bozcaada- Hale Sevil, Pia Yayınları

Diken Ucu- Behçet Çelik, Can Yayınları

Dünyayı Seyretmek İçin Bir Yer- Ertuğ Uçar, YKY

Edebiyatçıysam Ne Olayım- Hüzeyme Yeşim Koçak, Karatay Yayınları

Elini Kalbime Koy- Asuman Güzelce, Sütun Yayınları

Gece Güzelliği- Onur Caymaz, İletişim Yayınları

Gözleri Kehribar Rengindeydi- Sevgül Yılmaz, Söğüt Yayınları

Gelecekten Ödünç Ömürle- Ahmet Türkay, Berfin Yayınları

Gülümsemeyi Unutma- Funda Özsoy Erdoğan, Ötüken Yayınları

Hamza- Ömer Faruk Dönmez, İz Yayınları

Gözün Kahverengi Suyu- Mehmet Baydur, İletişim Yayınları

Hayaller Ve Sokaklar- Mehmet Güreli, Sel Yayınları

Hayatın En Mutlu An'ı- Erendiz Atasü, Everest Yayınları

Hazal İle Çağrı- İsmail Polat, Kora Yayınları

Her şey Hakkında Bir Öykü- Kamil Yıldız, Okur Kitaplığı

Hikâyât- Cemal Şakar, Ferfir Yayınları

Hep Yazmak İsteyenlerin Hikâyeleri- Fatih Özgüven, Metis Yayınları

Hüseyin ve Mezar Kazıcı Mahdumları- Deniz Tural, Kora Yayınları
İncir Çekirdeği- Şiir Erkök Yılmaz, YKY
İstafiller Oldu Mu?- Celal Özcan, Heyamola Yayınları
Kağıt Gemiler- Ayşegül Çelik, YKY
İki Ve Keçi- Mehmet Zaman Saçlıoğlu, İş Bankası Kültür Yayınları
Kalbin Evi- Zeynep Sönmez, Kanguru Yayınları
Karmeleği- Özlem N. Yılmaz, Can Yayınları
Kayıp Ruhlar Kıraathanesi- Recep Şükrü Güngör, Sütun Yayınları
Kayıp Yüzler- Emir Kalkan, Ötüken Yayınları
Kahve Molası- Muhterem Yüceyılmaz, Bilge Oğuz
Keçi Boynuzu- Ceyhun Teoman Emre, Kitab-ı Hayat
Korkma- Ayşegül Dinçkök, Doğan Kitap
Keşke Yine Kar Yağsa- Murat Taş, Ferfir Yayınları
Kumrunun Gördüğü- Ahmet Büke, Can Yayınları
Masal Bitince- Kadir Çalışıcı, Ötüken Yayınları
Kül Yığını- Duran Çetin, Beka Yayınları
O Yaz...- Birsen Ferahlı, YKY
Muhtemel Menkıbeler- Mehmet Harmancı, Hece
Otel Atlantik- Nazmi Bayrı, Kanguru yayınları
Rüya Gören Kız- Nil Esra Başaran, Yitik Ülke Yayınları
Sâlik Yola Düşünce- Yılmaz Yılmaz, Okur Kitaplığı
Serçe Parmağı- Gökhan Özcan, April Yayınları
Sınanmış Kadın- İhsan Yılmaz, Postiga Yayınları
Sis Ve Sır- Bilge Öngöre, Heyamola yayınları
Son Piyade- Faruk Keysan, Sütun Yayınları
O Zaman Kim Söyleyecek Şarkıları- Yiğit Okur, Can Yayınları
Sonsuz Sıkıntı- Altay Öktem, Everest Yayınları
Şeytan Geçti- Aslı Tohumcu, İthaki Yayınları

Toplu İğneler- Oğuz Dinç, Çitlenbik Yayınları
Türk Düğünü- Emir Kalkan, Ötüken Yayınları
Uçtum Rengime Kondum- Nur Arıoğul, İnsan Yayınları
Us Lekesi- Hasibe Çekro, Şule Yayınları
Tanrı Beni Görüyor mu?- Murat Gülsoy, Can Yayınları
Tuz Saraylar- Serap Gökalp, İlya Yayınları
Yankısının Peşinde- Kamil Yeşil, Profil Yayınları
Üvey- Mehmet Bilal, Everest Yayınları
Wilma'nın Sandığı- Murat Tuncel, Varlık Yayınları
Yaygaracı Ruhlar- Ilgın Ruhlar, Komşu Yayınları
Yeşil Dergahın Aynası- Saliha Malhun, Kitab-ı Hayat
Yarınlara Yolculuk- Hülya Aktaş, Bengisu Yayınları
Yaşamak Üç Defa- Seyit Göktepe, Everest Yayınları
Yoksa- Nermin Tekneci, Okur Kitaplığı
Yola Düşen Gölge- Murat Darılmaz, Kanguru Yayınları
Zafer Yahut Hiç- Mustafa Kutlu, Dergâh Yayınları
Zaman Kurucusu- Mehmet Erikli, Yitik Ülke Yayınları

2010'DA ÖYKÜ KİTAPLARI

Yılmaz Yılmaz

2010 yılında, tekrar basımlar, seçkiler ve derlemeler dışında -bizim ulaşabildiğimiz kadarıyla- 93 kitap yayınlandı, ulaşamadıklarımızla beraber bu sayı 110'u geçmeyecektir. Takip edebildiğimiz kadarıyla 2007 yılında yayınlanan öykü kitabı sayısı 110 idi. Aradan geçen üç yıl içinde yayınlanan kitap sayısında bir artış olmadığı gözlemlenmektedir. Bunda yayınevlerinin öykü kitabı yayınlamaktaki çekincelerinin yanı sıra okurun romana olan ilgisi de etkili olmuştur, sanırım. Özellikle öykücülüğü ile öne çıkan kimi yazarların bile artık roman yazmaya yönlendiğini, dahası yayınevlerinin böyle bir taleple yazarlara gittiğini biliyoruz, duyuyoruz. Dolayısıyla öykü yayıncılığının roman ve şiir yayıncılığına göre geride kalması biraz da yayınevlerinin tercihi, gibi duruyor. Ülkemizde sadece şiir ve şiir üzerine kitaplar yayınlayan yayınevleri olduğu halde öykü yayıncılığı yapan bir yayınevi bulunmamaktadır.

Genel Görünüm

Hüseyin Su, Hece Öykü dergisi ile öyküye omuz vermeye devam etti. Derginin özellikle *Çağdaş Türk Öykücülüğü*, *Taşranın Öyküsü/Öykünün Taşrası*, *Öykü ve Mizah* başlıklı dosyaları ilgi çekti. Editörlüğünü de yaptığı Hece Yayınları'nın yıl içerisinde yayınladığı üç öykü kitabı da öykücülüğümüze yeni imzalar kazandırdı. Semih Gümüş, Notos dergisi ile öy-

küye omuz vermeye devam etti. Derginin öyküye, özellikle yeni imzalara da yer verdiğini gördük. Derginin atölye kısmı öykücü adaylarını yetiştirmeye yönelik eleştiri ve değerlendirmelerle takdir topladı. Notos Kitap yıl içerisinde yeni telif çalışmalara yer vermedi. Semih Gümüş'ün yıl içerisinde yayınlanan *Öykünün Kedi Gözü* adlı kitabı da öykücülüğümüze eleştirel/kuramsal bazda omuz veren seçkin bir eserdi. Mustafa Kutlu, dergisi Dergâh'ı bir okul kimliği ile yıllardır çıkarmaya devam ediyor. Dergi mutfağında yetişen ve Tük öykücülüğüne kazandırdığı imzalarla öyküye omuz vermeye devam etti.

Tespit edemediğimiz ya da ulaşamadığımız kitaplarla yayınlanmış öykü kitabı sayısını en fazla 110 olarak söylesek dahi bu sayı arzu edilen yeterlilikte değildir. Yayıncıların öykü kitabı yayınlamaktaki çekincesi bu yıl az çok kırılmış gibi görünse de büyük yayınevlerinin yayınladıkları kitap türleri içinde –roman ve şiire göre- en az iltifat göreni öykü oldu.

Öykü kitabı yayınlayan 43 yayınevi içinde en çok öykü kitabını şu yayınevleri bastı: Öyküye en çok yer ayıran yayınevleri Can (8), Everest (6) Ötüken (6) ve Yitik Ülke (6) ve YKY (5) oldu. Diğer bazı yayınevleri ve yayınladıkları öykü kitabı sayıları şöyle: Kanguru (4), Okur Kitaplığı (3), İletişim (3), Sütun (3), Kora (3), Hece (2), Doğan Kitap (2), Şule (2), Ferfir (2), Varlık (2), Babıali Kültür (2), Sel (2), Heyamola (2), Metis (2), Kitab-ı Hayat (2)...

Öne Çıkan Öykü Kitapları

Yıl içerisinde yayınlanmış olan her kitaba ulaşmak, onları okumak gerçekten zor... Dolayısıyla mahdut bir çerçevede değinmeye çalıştığımız kitaplar, o yılın genel görünümü adına bir fikir versin, niyetindeyiz. Edebi kıymeti tartışılmaz olan ancak okuyamadığımız/ulaşamadığımız kitaplar da oldu. Her kitap üzerine bir şey söylemek zor olacağından öne çıkan birkaç kitap üzerinden bir değerlendirme sunmaya çalışacağız:

Yankısının Peşinde, Kâmil Yeşil: Kitap iki bölümden oluşuyor: Yankısının Peşinde ve Tu(ğ)ra Kitabı... Yankısının Peşinde adlı ilk bölümde 16 öykü yer alıyor. Tu(ğ)ra Kitabı adlı ikinci bölümde 27 öykü bulunuyor. Öykülerin çoğu 3-5 sayfa arası... Kitap 176 sayfa; bir öykü kitabı için epey

hacimli bir kitap aslında. İlk bölüm öyküleri aslında başlı başına bir kitap olmayı hak ediyor [ilk bölüm öyküleri 53 sayfa tutuyor] ama yazarın tercihi tabi... Hakeza ikinci bölüm öyküleri de bir kitap hacminde... Yankısının Peşinde bölümü: Bu bölümdeki öyküler, hikemˆ öykü tarzında yazılmış diyebiliriz rahatlıkla. Yazarın; tasavvufi meseleleri, irfanˆ geleneğin tahkiye etme metoduna uygun bir şekilde ortaya koyduğunu görüyoruz. Salt tasavvufi meseleler değil tabi ki; varlığın ontik yapısı, nefis muhasebesi/murakabesi, ilk kelime, yaratılış, ezan, davet, yakarış, vahdet ve kesret, dua, manevi mertebeler işleniyor bu öykülerde. Enfüsi konuların afakˆ bir dille işlenemeyeceği için de –sanırım- bilinç akışı yöntemi tercih edilmiş daha çok. Bilinç akışı yöntemi günümüz öykücüsünün sıklıkla kullandığı bir yöntem; anlatıcıya artılar sağladığı gibi eksiler de getiriyor. Anlam akışında kopuşlar –ya da sapmalar- öznel bir dil, şiirimsi anlatım öykü için handikaplar oluşturabiliyor. Kâmil Yeşil'in öykülerinde bu kusurların hiçbiri yok: Oldukça berrak, ne dediğini, nasıl diyeceğini bilen, kapalı anlatımdan arınmış öyküler... Öykü biraz da bu değil midir zaten: Sözü arıt, öz söyle, yoğunlaştır cümleyi...

Serçe Parmağı, Gökhan Özcan: Kitap 22 öyküden oluşuyor; sadece öykü adlarını okumak bile huzursuz edici; ama eğlenceli bir yolculuğu vaat ediyor: Büyük Yalan Kulübü, Ölü Prenses ve Yedi Cüceler, Safra Kesesi, Monolog, Ağır Uyku, Kalp Yetmezliği, Kafakurdu, Binyıllık Yalnızlık, Kelebek Sıtması, Sensiz Benli... Tabir-i diğerle kelimelere takla attıran bir öykücü Gökhan Özcan. Ve belki de –şüphesiz mi demeliydik?- büyük yalnızlığın öyküsünü yazıyor her defasında. Önce *hiçbişey* vardı, sonra *binyıllık yalnızlık* ya da bi huzursuzun ruh halinden sıçramalar. Şiirle, imgeyle, fantastikle, modernle, gelenekle iç içe bir dili var Özcan'ın. Gökhan Özcan; çağın tüm hızını, harmonisini, salaşlığını, bohemliğini taşıyor öykülerine. Gökhan Özcan öykülerini bir reddiye olarak görüyorum; geçiciliğe, değer atfettiğimiz yalan değerlere, sebepsiz ölümlere, intihara, kâbusa, bizi zirveye taşıyan yalanlara, maskelere, masallara hatta. Bizi avutan ve o hep mutlu sonla biten masalların ne denli acı ve acıtıcı olduğunu bağırarak söylüyor. Kalbi yetmeyen, gönlü kör olanın duymayacağı haykırışlarla yapıyor bunu.

Karmeleği, Özlem N. Yılmaz: 15 öyküden oluşuyor kitap. Yazar öykücülüğünün en verimli çağını yaşıyor hiç şüphesiz. Üçüncü kitabı ile de öykü işinde kararlı olduğunu, öykü evrenleri kurmaktaki başarısını, steril yaşamlar kadar steril olmayan yaşamların varlığını gözümüze sokarcasına gösteriyor. Son birkaç yıldır cesurca konuşulabilen –adına ister Kürt sorunu ister Doğu sorunu diyelim, bir gerçeklik var karşımızda. Edebiyatın özellikle ilgilenmesi gereken acılar var. Örneğin; yakılarak ya da üzerine bomba atılarak boşaltılan köyler, bu köylerden göç edenlerin yaşadığı onlarca dram, çatışma alanlarında kollarını, bacaklarını bırakan gaziler, terör sofrasına doğan bebekleri bekleyen belirsizlik, coğrafyayı çok iyi bilen bir yazarın gözlemleri, duyumları ve tespitleri ile aktarılmış. Yılın öne çıkan öykü kitaplardan biriydi. Yayınevinin *Karmeleği*'ni gençlik dizisi içinde ele almış olmasını yadırgadım. Özellikle 2010 yılı içinde yayınlanmış en iyi öykü kitaplarından biri olduğunu da göz önüne alınca sanırım bu kategori içinde değerlendirilmesinin yanlışlığı da ortaya çıkacaktır.

Kayıp Ruhlar Kıraathanesi, Recep Şükrü Güngör: 19 öyküden oluşan kitap iki bölümden oluşuyor, her bölümün başında bir alıntı şiir bulunuyor. Yazar; okumuşları, tahsil görmüşlerin çilesini, modern bunalımlarını falan konuk etmiyor öyküsüne. Sahici kişilerin; Ali Ustanın, Miraç Ustanın, Hüseyin Dedenin, Mehmet Dedenin, Zeki Amcanın, Hanım Teyzenin, postacının, bakkalın öyküsünü anlatır. Onlar fildişi kulelere hapsedilmiş değildir, bilakis halkın içinde yaşayanlardır, halkın kendisidir. Günümüz öyküsünde çokça öne çıkan bireyci bakış, tekil özneye yöneliş, karamsarlık Recep Şükrü Güngör'ün öykülerinden çok uzak... Ahlak dersi vermeden iyimserliği, iyi olmayı önceleyen bakış açısıyla kendine özgü bir öykü evreni kurmayı başarıyor Güngör. Güngör öyküde ayrıntı üzerinde durmayı seven bir yazar. Çevresel betimlemeler, özellikle çiçek ve bitkilere ayrılan kısa bölümler, yerel söyleyişlere yer verme Recep Şükrü Güngör öyküsünün mümeyyiz vasıflar, diyebiliriz. Bir yıl içerisinde üç baskı yapmış kitap. Bir öykü kitabı için az görülür bir şey bu. Yılın iyi kitaplarından biriydi.

Muhtemel Menkıbeler, Mehmet Harmancı: 38 kısa öykü... Yazar, uzun zamandır öykü yazan; ama bunları kitaplaştırma noktasında acele-

ci davranmayan bir öykücü. Kutsal kitaplardan, ayetlerden, hadislerden, hadiselerden, şakalardan, fıkralardan, mesellerden, felsefeden, menkıbelerden beslenen, referansı sağlam minimal [ya da küçürek] öyküler var kitapta. Öykülerin birçoğu yarım sayfa, tek cümlelik öyküler de var kitapta. Dolayısıyla bir çırpıda okunup bitirilecek bir kitapken düşünmeye, yorumlamaya kapı açıyor. Haliyle belli bir kültürel/geleneksel birikimi olmayan bir okura hitap etmeyecektir. Kitapta yer alan öykülerin büyük çoğunluğu *Hece ve Hece Öykü* dergilerinde yayınlanmıştı. Öykülerdeki çarpıcı kurgu ve klasik öyküdeki finale taşınan olay anlatımı akıcı kılıyor. Minimal öykü türünde kararlı olduğunu yıllardır yazdığı ve peyderpey yayınladığı öykülerle göstermişti Harmancı. Kitap, bu azmi taçlandırdı. Şimdi de -bir okur olarak tabii ki -Harmancı'dan minimal öyküye dair kuramsal yazılar bekliyoruz.

Hikâyât, Cemal Şakar: Yılın bir başka minimal öykü kitabı da Cemal Şakar'dan geldi. *Bir* ve *Çok* adlı iki bölümden oluşan kitapta 54 öykü bulunuyor. Kitaptaki öykülerin birçoğu *Hece Öykü* ve *Yedi İklim* dergilerinde yayınlandı. Hikâyât iki bölümden oluşuyor. Bir ve Çok adlarını taşıyor bu bölümler. Bir başlıklı bölümde yer alan öyküler, Kur'an'dan bir ayet ya da kıssa etrafında şekillenen öyküler ya da ayet/kıssadan mülhem öyküler... Çok adlı ikinci bölüm varlık, modern zamanlar, bireysellik, yalnızlık, hiçlik, acı, terör, maddiyatçılık... gibi çeşitli konulardaki kısa öykülerden oluşuyor. Şakar kimi kısa öykülerden yaşadığı zamanın toplumsal olaylarına da duyarsız kalmadığını gösteriyor. Özellikle kitabın ikinci bölüm öyküleri minimal öykünün nasıl olması gerektiğine örneklik ediyor. Şüphesiz yılın en başarılı kitaplarından biriydi.

Gülümsemeyi Unutma, Funda Özsoy Erdoğan: Kitap dokuz uzun öyküden oluşuyor. Öyküleri *Türk Edebiyatı* dergisinde yayınlayan yazarın ikinci öykü kitabı bu. Gerek izlekler gerekse teknik olarak ilk kitabın devamı gibi de düşünülebilir. Önemli bir kitap... Öykülerde insan olmak başlı başına hüzün kaynağı, gibime geldi öyküleri okurken. Klasik olacak ama gerçekten yüreğe değen öyküler bunlar. Duygu sömürüsü yapılmış öyküler değil kesinlikle. Örneğin kitabın ilk öyküsü *Mine Anne* gerek tekniği gerekse kurgusu ile birinci sınıf bir öykü. Evladı tarafından çok da arayıp so-

rulmayan Mine Anne, vatanından ayrılıp çalışmak için Türkiye'ye gelmiş Azeri Muhammet ve Mine Anne'nin kedisi Tarçın... Kullandığı teknik ve kurgu yeni değil; nasıl anlattığından ziyade neyi anlattığı ile öne çıkıyor kitap. Bu ülkenin gelenek ve örfanesinde yer eden her şey var yazarın öykülerinde. Kitabın öne çıkan diğer öyküleri Timuçin Bey'in Annesi, Fotoğrafta Yaşamak, 25 Yıl Sonra.

Çilesine Âşık, Leyla Ruhan Okyay: Kitap, çoğu kısa 15 öyküden (96 sayfa) oluşuyor. Savaşların, isyanların, intihar eylemlerinin, bombalamaların olduğu bir dünyada öykücünün buna kayıtsız kalması beklenir mi? Her öykücü aşkın ya da içkin olarak değinmektedir belki de buna. Yazar olmanın sorumluluğu da diyebiliriz sanırım buna. Irak'ta her gün eşlerinin ya da çocuklarının ölüm suyunu içmeden eve dönmesi için dua eden bir anne ile Paris'e yolculuk yapan bir annenin çocuğu için duyduğu endişe ortaktır. Bir annenin ölümü beklerken diğerinin kızını beklemesi karşısında kalınan çaresizlik siniyor öykülere çoğu zaman. Okyay'ın öyküleri bu sorumlulukla kotarılmış. Yalın, okuru zorlamadan akan metinler her biri.

Keşke Yine Kar Yağsa, Murat Taş: 11 öyküden oluşan kitap yazarın ilk öykü kitabı. Dergilerde öyküleri yayınlanan Murat Taş öykü yazmadaki kararlılığı ile iyi bir öykücü olduğunun işaretlerini veriyor, diyebiliriz. Bir söyleşide öykücü Necati Mert'in yönlendirmesi ve akıl hocalığı ile mesafe kat ettiğini söylüyor. Anılardan, yaşanmışlıklardan örülü bir öykü evreni var yazarın. Elbette ki anlatılan her şey yaşanmıştır demek için söylemiyoruz bunu. Fakat öyküler anı türüne dönüşme tehlikesini de beraberinde getiriyor. Nahif, lirik kimi zaman da mizahi bir anlatımı var yazarın. Yer yer Sait Faik'i çağrıştıran bir anlatımı da var. Başarılı bir ilk kitap...

Hamza, Ömer Faruk Dönmez: 14 uzun öyküden oluşan kitap (224 sayfa) için şu belirlemede bulunabiliriz: İroni, hiciv ve uyumsuzluk... Dönmez öyküsünü anlatmak için bu üç kelime yeterli sanırım. Kitap; yazarın Cafcaf mizah dergisinde yayınladığı öykülerden oluşuyor. Hamza adlı karakterin yaşadıkları, duydukları ve gördükleri üzerine yorumları, şaşırmaları diyebiliriz her bir öykü için. Öykülerde Hamza'ya akıl hocalığı yapan Meczup Ahmet'i de es geçmemek lazım. Kurduğu hikemi cümleler ile tabiri caizse Hazma'yı afallatır bu adam. Bir modern zaman uyumsuzu Hamza: Ya-

şadığı zamanla/modern olanla başı hoş olmayan bir yazarın 'takıldıkları' diyebiliriz öykülere. Söylediğin hak olsun, odun gibi doğru olsun... Paraya indirgenmiş yaşamlar, inanç düşmanlığı, ötekileştirme mitingleri, başörtüsü, hacı emmiler, yengeler... Birilerinin rahatsız olduğu muhakkak! Ayrıca bazı kelimeler için yapılan açıklamalar *Figan-ı Lügat'it Türk* diye bir sözlükten veriliyor ki kitabın en eğlenceli yanı da burası sanırım. Kelimeler için yazılan kurmacalar, başlı başına ele alınıp değerlendirilmesi gereken öyküler handiyse... Iskalanmaması gereken bir öykü kitabı Hamza.

Us Lekesi, Hasibe Çerko: Yazarın ilk kitabı 17 öyküden oluşuyor. Öykülerine seçtiği isimler ile neyi anlatacağının işaretlerini veriyor aslında: Arap Feylesofu; Filozof, At ve Araf; Safir-i Simurgu Ararken; Bir Sokrates Oyunu; Herakleitos Olmak... Felsefe öğretmeni olan yazar Aristo, Farabi, İbn Bacce, Nietzshe, Sokrates gibi filozofların ikilemlerini, yaşadığı çağa ve insanlara yaban duran düşüncelerini öyküsüne taşımış. Bu meşhur filozofları sadece düşünceleriyle değil insanı yönleriyle de işlemiş. Yazar, zor bir işin altından kalkmış, başarılı bir ilk kitap *Us Lekesi*.

Zafer Yahut Hiç, Mustafa Kutlu: Her yıl Ramazan ayına denk düşürdüğü bir öykü kitabı yayınlayarak öykü ile "derdini" anlatmaya çalışan usta öykücü Mustafa Kutlu son kitabında Yeşilçam filmlerini aratmayacak bir hikâye ile göründü. Ustanın daha önce senaryo yazdığını da biliyoruz. Zaten ustanın hemen her kitabında sinematografik ögeler baskındır. Ferit ve Canan'ın kesişen hayatı, daha kitabın başındaki alıntı ile nereye evrileceğini işaret ediyordu. Sıcak, içten diyaloglar, halkın irfanına ve diline yaslı canlı bir anlatım... Mustafa Kutlu tarzı yani... Hani derler ya; neyi anlattığın değil nasıl anlattığın önemlidir diye... Ustanın neyi anlattığı da önemli şüphesiz ama illâki nasıl anlattığı...

Diken Ucu, Behçet Çelik: 14 öyküden oluşan kitap (122 sayfa) Edip Cansever'in bir şiirinden alıntı ile başlıyor. Bütün kitapları ile Can Yayınlarına geçen Behçet Çelik, iki yıllık bir aradan sonra *Diken Ucu* ile okura merhaba dedi. 2010 yılında Behçet Çelik'in baskısı bulunmayan ilk öykü kitapları da Can Yayınları arasında çıktı. Böylelikle yazarın bütün öyküleri bir yayınevi çatısı altında birleşti. Diken Ucu, diken üstünde yaşayanların öykülerinden müteşekkil diyebiliriz. Kitaptaki öyküler üç alıntı cümle

ile üç bölüme ayrılmış gibi duruyor. İçindekilerde bu ayrım belirtilmemiş olsa da mesela "huzurlu tablolarda huzursuz ayrıntılar" alıntısından sonra beş öykü geliyor. Ben dilinin, iç monologların ön planda olduğu kitapta olaylardan çok kahramanlarının içsesine, hesaplaşmalarına yer veriliyor. Uçlarda yaşayan bireyler değil öykülerde dolaşan; kentli insanın aslında dikkatleri çok çekmeyen ikircikli yaşamlarına tutuyor aynasını. Bazı öyküler gerçek olaylardan yola çıkılarak kurgulanmış, ülkemizin 'karanlık' dönemlerine ışık düşürme çabasında. Böylesi karmaşık zamanları bile insani bir duyarlık ve sıcaklık üzerinden, politize olmayan bir dille kurguluyor. 2010'un öne çıkan öykü kitaplarından birisi şüphesiz *Diken Ucu*.

Cellat Ağlıyor, İrfan Yıldız: 12 öyküden oluşuyor kitap. Romancılığı ile öne çıkmasına rağmen öykü de yazan bir isim İrfan Yıldız. Öykülerinde öne çıkan duygu "ölüm ve yalnızlık" desek çok mu genel bir ifade kullanmış oluruz? Kartal'ıyla yaşayan ve yaşlanan bir adamın ölümü beklerken anımsadıkları, anlatıcının kedisine olan bağlılığı ve kedinin ölümünün ardından düştüğü yalnızlık, bir çingenenin insanlar içinde itilip kakılarak yaşaması ve son olarak 70li yıllardan 80li yıllara evrilen zamanlarda cellat olarak idam sehpasındaki görevi... İnsanları ve yaşantıları sorgulayan; gerek kurgusu gerek lirik dili ile kendini okutan öyküler var *Cellat Ağlıyor*'da. Kısacası yılın başarılı öykü kitaplarından biriydi.

O Yaz, Birsen Ferahlı: 9 öyküden oluşan kitap, yazarın ilk kitabı. Hayırsız kocalar, yüzü gülmeyen kadınlar, mutsuz evlilikler, çocuk özlemi çeken anneler... Aslında Ferahlı kadınların dünyasını anlatıyor; köylü, kasabalı ve şehirli kadının hallerini titiz bir işçilikle resmediyor. Hayatları tekdüzeliğe mahkûm kadınların kabul günleri, dedikoduları, yergileri/övgüleri, kıskançlıkları, kavgaları... Eğitimli kadınlar ya da eğitimli iş-güç sahibi erkeklerin gölgesindeki kadınlar da başarılı bir şekilde anlatılmış. Başarılı bir ilk kitap...

Dünyayı Seyretmek İçin Bir Yer, Ertuğ Uçar: kitapta 13 öykü, bir giriş ve deniz fenerleri ile ilgili tanıtım bilgilerinin olduğu sonuç bölümleri bulunuyor. Yazar, bir önceki öykü kitabında da deniz fenerlerini eksene alıp insanlardan, intiharlardan, yalnızlıklardan, kazalardan, gidip de gelmeyenlerden söz etmişti. Bir devam kitabı olarak görülebilir rahatlıkla. Bu

defa kitabına giriş başlığı altında deniz fenerleri ile ilgili genel bilgiler verilmiş. Ayrıca kitabın sonunda görülebilecek kimi deniz fenerlerinin adını ve yerlerini belirtmiş. Yeni bir söyleyiş ya da tutum geliştirdiğini söyleyemeyiz. Sağlam bir öykü dili olsa da tematik öyküler yazmak yazarı tekrara düşürmekten alıkoymuyor.

Kâğıt Gemiler, Ayşegül Çelik: 2010 Yunus Nadi Öykü Ödülünü de alan kitap, yazarın üçünü öykü kitabı. 10 öyküden oluşuyor kitap. Söz, kelime masalsı bir form içinde kullanılmış, böylelikle büyük bir masalın parçalarını oluşturmuş her öykü. Birbirine eklemlenebilecek on öyküden oluşuyor kitap [ya da masal.] Her öykü/masal Afsun'un anlattıkları ya da yazdıklarından oluşuyor. Afsun'un anlattığı/yazdığı her masal bir konuyu sorguluyor: Yaratılışı, ölümü, Azrail'i, aşkı, karşı koymayı, yenilgiyi, başlangıçları... Yer yer geleneksel masal atmosferinden uzaklaşıp batıya has fantastik ögelerin kullanıldığı, üzerinde çalışılmış iyi öyküler var kitapta.

Wilma'nın Sandığı, Murat Tuncel: Daha çok romanlarıyla tanınan yazar bu defa bir öykü kitabıyla çıkageldi. 13 öyküden oluşan kitap 126 sayfa. Uzun zamandır Hollanda'da yaşamını sürdüren yazar, öykülerine de yurtdışında yaşayan Türklerin hayatını konu ediniyor genellikle. Gurbetçi, göçmen ya da mülteci... Her öyküde onların günlük hayatlarından bir kesit; önemsiz görünen bir ayrıntılardan, beklemelerden derin bir konu, şaşırtıcı bir final çıkararak kurguluyor öykülerini. *Lahey'de Kız Kaçırma*: Başka bir kültür içinde yaşarken bile töreye bağlı kalınıp ona göre hareket edilebileceğini, dolayısıyla töre adı altında kurban verilen genç kızların aynı dramı Hollanda'da yaşayabildiğini okuyoruz. Yıllarını yurtdışında geçirmiş olduğu için bu ülkenin insanlarına, onların duygu ve düşüncelerine 'yaban' durduğu gözlemleniyor.

Elini Kalbime Koy, Asuman Güzelce: Yazarın ikinci öykü kitabı, 13 öyküden oluşuyor. Genelde kadınları öykü kahramanı olarak seçen ve kadın duyarlıkları üzerinden ilerleyen öyküler var kitapta. Yazar; kadın dünyasına içerden bir bakışla, onların alınganlıkları, kırılganlıkları üzerinde duruyor. Tüm bunları anlatırken ayağını bu ülkenin merkezine koyarak yapıyor bunu. Sadece bu değil tabi: Balkan topraklarından Türk topraklarına yapılan zorunlu göçün aileler üzerindeki etkisi de öykülerde öne çı-

kan bir izlek... Kitabın ilk öyküsü olan Üç Harf Beş Nokta Aşk tasavvuf / dergâh merkezli bir aşk öyküsü... Bir dergâha müntesip gencin aşkı, kendine söz geçiremeyişi, dergâh ile aşkı arasında bocalayışı usta bir şekilde anlatılmış. Kitabın en uzun, aynı zamanda en iyi öyküsü diyebiliriz bu öyküye, rahatlıkla. Geleneğe, irfana yaslanmış bir birikimin filizleri var öykülerde. Nihat Dağlı'nın ifadesiyle "aşk, göçmenlik ve kadınlık halleri" anlatılıyor.

Her Şey Hakkında Bir Öykü, Kâmil Yıldız: 15 öyküden oluşuyor kitap. Yazar; öykülerini Dergâh, İkindi Yağmuru ve Derkenar dergilerinde yayınlamıştı ve şimdi bu öykülerini Her Şey Hakkında Bir Öykü adıyla kitaplaştırdı. Kitap, Okur Kitaplığı'ndan çıktı. Kâmil Yıldız sadece öykü yazan bir kalem değil; öykü üzerine düşünen ve bu düşüncelerini kuramsal bir kimlikle okuruna sunan bir kalem... Uzun zamandır Dergâh 'ta devam ettirdiği öykü üzerine nitelikli yazılarını da kitaplaştıracak yakın zamanda. İlk öykü kitabı ile başarılı bir çıkış yaptı. Öykülerinde acelesi olan, sıkıntısı olan, hep bir yerlere ya da birilerine dert anlatmaya çalışan insanları anlattı. Örnek verecek olursak: Nedircik Yavruları adlı öyküsünde kahraman, "rahatınızı kaçırmak istemezdim" diyor ama anlattıkları ile, rahatı kaçan insanlar daha doğrusu onun sıkıntısıyla rahatını bozacak insanlar aradığını söylüyor. Felsefe, psikoloji gibi disiplinlerle kol kola ilerleyen bir anlatımı ve zengin bir altyapısı var yazarın. Haliyle okurunu yoran, düşündüren öyküler olduğunu söyleyebiliriz. Yılın iyi kitaplarındandı.

Sürgün, Çiler İlhan: 45 kısa öykü... Kitap Sürgün ve Başlık adlı iki bölümden oluşuyor. Sürgün başlıklı bölüm ikiye ayrılmış yine: Suç, Öç. Suç'taki öykülerde yer alan olay, durum, kişi öyküleri Öç başlığı altında tekrar işleniyor, farklı bir bakış açısıyla bu defa... Bu bakımdan ilginç ama usta bir kurgusu var kitabın. Çoğu bir-iki sayfadan oluşan öykülerde gazete haberlerinden yansıyanlar var: Irak işgali, işgalci askerlerin top oynayan çocukların üzerine ateş açması, polislerin düştüğü ironik durum, Batman'daki intihar hadiseleri, şehrin göbeğindeki namus cinayetleri, canlı canlı toprağa gömülen bir bebek, pedofili sapığı rahipler ve onları koruyan kardinaller, tecavüze uğrayıp öldürülen Pippa, evlerini terk etmek istemeyen Sulukule sakinleri... Derinleşemeyen, aniden bitiveren; dolayısıyla öykünün okur zihnindeki inşa sürecine bırakılan öyküler.

Bir Tokada Bir Koca, Hatice Bilen Buğra: 11 öyküden oluşan kitap, yazarın üçüncü öykü kitabı. Kadınların dünyasına eğilen yazar; onların sıkıntı ve duyarlıkları üzerinden inşa ediyor öykülerini. Sade, akıcı ve sıcak öyküler... Günümüz öyküsündeki genel eğilimin aksine yazar anlatıcı ya da üçüncü kişili anlatıcıyı kullanıyor, Buğra. Kitaba adını da veren *Bir Tokada Bir Koca*'da eş seçme gibi bir seçeneği bulunmayan Nazlı'nın babasından yediği bir tokat üzerinden mutsuz evliliğe giden yolun başlangıcı anlatılıyor. Öykü öyle bir cümle ile bitiyor ki on altı yaşındaki gelin Nazlı'nın evliliğinin hiç de gül gülistan olmayacağını anlıyorsunuz. Hatice Bilen Buğra, öykülerini –birkaçı dışında- sona/finale odaklı yazdığından sanırım, istenilen etkili bitirişe ulaşamadan nihayete erdiriyor. Bitmemişlik hissi uyandırıyor okurda. Kim bilir, belki de bilinçli bir tercihtir bu; öykü okurda yazılmaya, çoğalmaya devam etsin diye...

Angelika, Yıldız Ramazanoğlu: 7 öyküden oluşan (166 sayfa) Angelika; yabancı olma, kadın olma, anlaşılamama, yazma/yazamama halleri gibi izlekler üzerinde yoğunlaşıyor. Kitabın birinci öyküsü olan *At Hikâyesi*'nde; bir kafede yemeğinin gelmesini beklerken son zamanlarda yaptığı şeyleri düşünen bir kadın yazarın düşünsel, ruhsal gelgitleri anlatılmış. Derinlikli bir öykü olan At Hikâyesi; yazma, yazar sorumluluğunu, yazarın aynı zamanda aile ve toplum içerisinde bir birey olduğu için –ve anne ise bir de, yüklendiği diğer sorumluluklar arasında kalışını, kendisi gibi duyarlıklara sahip olmayan kişiler arasında olduğu için çektiği sıkıntıyı, anlaşılmaz biri olarak görülmesini başarılı bir şekilde işlemiş. İkinci öykü; Angelika adlı bir Alman kızının Türkiye'de bir yıl geçirmesini anlatıyor. Yabancı/öteki olmak olgularından ziyade aslında kendi toprağında yaban yetişen 'yerli' insanı önceliyor, gibime geldi. Angelika'nın bize ait, bu ülkenin kültürüne ait bazı şeyleri –mesela bir Yeşilçam filminde ağlamayı, çekirdek çitlemeyi, öğrenmesi, uygulaması, onun Türkiyelilik ruh haline alışırken bizim de kendimiz olmak yolundaki 'takılmalarımız', tezatlarımız dile getiriliyor.

Yoksa, Nermin Tenekeci: Kitap 19 öyküden oluşuyor. İlk kitabı ile hiç de yeni bir yazar görüntüsü yoktu Tenekeci'nin. Nostalji, yaşanmışlık ve kıyıda köşede kalmış insanların sıkıntılı hayatları üzerine kurdu öykü evrenini. Ayrıca modern zamanın birey üzerindeki baskıcı tutumunu, bi-

reyi toplum içerisinde silikleştirdiğini/kişiliksizleştirdiğini işledi. *Müşerref'i Vurdular*, *Fantasia* başarılı öykülerden birkaçı.

Kayıp Yüzler, Emir Kalkan: Çoğu 4-10 sayfa uzunluktan oluşan 26 öykü... Geleneksel mahalle yaşantısından, sıcak insan ilişkilerinden, modern zamana yenilmemiş hayatlardan kesitler sunuyor. Bazı öykülerde de yanı başımızda yaşayan ama görmezden geldiğimiz kırık hayatları gösteriyor. Bazı öykülerde deneme tadı var. Yazarın mesaj vermeye odaklı olması öyküde derinleşememesine, istenilen etkiyi uyandırmamasına sebep oluyor. Öykülerde Anadolu insanın içtenliği, samimi yaşayış ve halleri, kine-nefrete bulanmamış sevgisi, aşkları, kırgınlıkları, fedakâr ruhu, hikmete ram olması, pişmanlığı anlatılmış. Dikkatli bir gözlemcilik var öykülerde; kısa cümleler, yalın söyleyişler, sade kurgu ile okuru yormayan bir öykü kitabı, Kayıp Yüzler.

MukaVeMeT

Ahmet Sait Akçay, Siyabestâ ve Hayy'dan sonra bu defa deneysel öykülerle edebiyat serüvenine devam ediyor. Mukavemet, direniş ve suskunluk gibi iki tezat temaya alışılmadık yorumlar getiriyor. Seslerin yapılara, sözcüklerin mecaza dönüştüğü öyküler hep başka öykülere teşne. Kitaptaki öyküler anlatmak kadar imkânsızlığın, dilden çok yapının, temsil ve biçimin okumasına çağırıyor okuru.

Yaşamak Üç Defa, Seyit Göktepe: İnsan, âlemin içindedir. Âlem, insanın içinde. Yaşamak Üç Defa'daki öykülerde Seyit Göktepe bu birliğin işaretlerini arıyor. Görünen âlemin sesini, müziğini, kokusunu, tadını, rengini kalbinde ve aklında pişirip görünmeyenin sırrına açılıyor. Ve bu arayıştan doğan efsun ile yazının sonsuzluğuna sığmıyor. Yeryüzünde var olmanın, göğe bakmanın; suyu, ateşi, toprağı ve rüzgârı duymanın; bir iken bin, bin iken bir olmanın coşkunluğu içinde yaşamanın özüne ermeye çalışıyor.

Rüyanın İzinde Gerçeği Aramak(*)

Özcan Ünlü

Dar alana sıkışan ve siyasi/politik kitapların arasında açtığı mütevazı damarla varlığını sürdüren Türk edebiyatı (özelde şiir ve öykü), birbirini tekrarlayan ve çoğu sığ suda yüzen çok sayıda romanla küçük bir `merkez` konumunda. Dergilerin ve internet sayfalarının yaşatmaya çalıştığı şiir, deneme ve öykü, çoktandır, kitaplık çapta eserlere dönüş(e)meden kendi mecrasında akıp gidiyor.

Yetkin imzaların biraz geride durması veya durdurulması, popülist baskılar karşısında içine kapanması veya sessizleşmesi ya da kendi kozasında -olabildiğince- sessiz ve derinden yürüyüşünü sürdürme ısrar ve gayreti, kadim edebi gelenekle buluşan yeni söylemlerin büyük bir şölene dönüşerek edebiyatı yeniden ihya edeceği ümidini yeşertiyor.

Gerçek okurun beklediği gerçek şiirin, denemenin ve öykünün, romandan daha şanslı olduğunu söylemek mümkün. Çünkü roman, günümüzde bir `piyasa işi`ne dönüştüğü için ya da ayağa düşürüldüğü için çok daha kirlenmiş durumda.

Roman, şiir ve deneme başka bir yazının konusu. Burada, Türk öykücülüğüne, dolayısıyla Ali Haydar Haksal öykücülüğüne bakarak, yazarın yeni kitabı "Rüya Rüya İçinde"ye dikkat çekmek istiyorum.

(*) Rüya Rüya İçinde, 2010 yılında yayımlanmamakla birlikte, yıllığın hazırlanma sürecinde okura sunulmuş özgün bir Ali Haydar Haksal kitabı. Yıllık'ta Haksal'dan dumanı üstünde bir kayıt olması bakımından alındı. S.Y.

Haksal, `sahih` öykünün izini, neredeyse yarım asır önce keşfetmiş, kodları tamamen geleneğe yaslanan ancak yepyeni bir söyleyişle bazen Kafkaesk bir sürprizle okurlarını şaşırtıyor. Haksal`ın bütün öyküleri, anlatım tekniği olarak birbirine yakın gibi dursa da, işlediği konular itibariyle bu yakınlık her bir öyküye `biricik`lik hüviyeti kazandırıyor. `Bilinç` ve `duyarlılık` iki ana eksen olarak yer alıyor onun öykülerinde. Dolayısıyla bu özellik, `ben`in değil, `bizim` hikayemizi anlatmamızı sağlıyor.

Örneğin, Bağdat`ın, Kudüs`ün, Şam`ın, Bosna`nın, Konya`nın, Diyarbakır`ın acıları, onun potasında aynı dirençle ve duyarlılıkla eritiliyor.

`Öykü bizim yolumuz, kaderimiz` oldu diyen ve tercih ettiği yoldan milim sapmadan dilini ve öykülerini bugüne taşıyan Haksal, romanları, anı ve denemeleri, biyografi eserleri ile bilinse de 12 öykü kitabıyla edebiyatımıza köklü bir katkı sağladı.

"Rüya Rüya İçinde"de, bize ait medeniyetin ruhunda geziniyor yazar. Peygamber`in izinden yürüyerek, onun rüyalarını yorumlayarak bugünün dehşetli trajedisine dikkatimizi çekiyor. Acıları ve hüzünleri derinleşerek yaşama tutunan karakterleri ile modern hayatın çıkmaz sokaklarında bocalayan insanları eşleştiriyor ve çözüm noktasında bir rüyayla uyarıyor okurlarını.

Üslubu ve diliyle her dönemde modern bir söyleyişi tercih eden Ali Haydan Haksal, zaman zaman şiirsel ifadelerle `keyif` katıyor anlatısına. "Söğüt Gölgesi"ndeki "Bildiğin gibi değil, gurbet içimde sürüyor", "Kendime çok tanıdık geldiğimiz biliyorum"; "Hala Sultan"daki "Kendimin düş kırıklığıyım" veya ötekiler: "Bilir misin bir sessizlik zamanı içime akar", "Duran ve kuruyan zaman"...

Bazen de okurlarını pastoral bir tablonun önüne davet ediyor ve uzun uzadıya bir şölen sunuyor:

"Ve ben artık asıl dünyamdayım. Pır pır kanatlanıp duruyorum, çeperlere, çalılara, fundalıklara, erik ağaçlarına, dutların yayvan dallarına konar göçerim. Konduğumda göz bebeklerim fır döner, bir kanadını kaldırır, minik gagamla, minik kanadımı didiklerim. Düşleri olan bir varlık mıyım bil-

miyorum. Konup göçtüğüm yerler, geçtiğim zaman, yaşadığım anlar önemlidir ve bunlar zamana düşen birer kayıttır. Bunu biliyorum. Hiçbir şey boş değildir ve boşa gitmemiştir. Anlamları olan bir varlıklar dünyasındayız."

Kitapta birbirine yaslanan, birbirini besleyen ve tamamlayan 11 öykü yer alıyor. Bu öykülerin ortak özelliği Efendimiz`in rüyalarını referans olarak alıp, çağın derin sorunlarına reçete olarak sunması.

Öykü aralarına serpiştirilen rüyalar, anlatıma psikolojik bir derinlik de katıyor. Örneğin "Uçurum"da anlatılan korkuyu, yalnızlığı, hüznü ve ıssızlığı, Allah`ın yenilmez aslanı Ali B. Ebi Talib`in yolda rastladığı Yahudi`ye saygı göstererek onu geçmediği, bu yüzden mescide geç kaldığı için namazın bir bölümünü kaçırdığı, böylece Efendimiz`in uyarısını aldığı, Efendimiz`in meseleyi öğrendikten sonra Ali`yi tebrik ettiği meseliyle birleştiren Haksal, finalini şöyle bir sarsmayla bağlıyor:

"Suyun başında kalıyorum. Zaman burada donuyor, ben donuyorum. Gözlerimi açıyorum, sabahın ilk ışıklarıyla yüzleşiyorum, aydınlık dünyada buluyorum kendimi. Düşüme, kaldığım yerden devam etmek istiyorum, yorganı başıma çekiyorum, gözlerimi sıkı yumuyorum, uyur gibi yapıyorum. Gidiyor. Ayrıntılarını yitirmemek için içimde yineliyorum. Kan ter içinde kalıyorum."

Yazar, rüyayı varlık içinde bir varlık olarak sunmayı başarıyor. Ruh içinde ruh, ten içinde ten gibi. Can içinde başka bir can taşıyan can gibi... Gece olunca başka alemlerin kapısının açıldığını yeniden hatırlatıyor, geceyi düşünenlere. Geceden yüzünü çevirenleri de uyarıyor. Öyle ki, gecenin dehlizlerinde sabaha kadar çok hızlı, karmaşık, iyi veya kötü yolculuğun izlerinin nasıl sürülebileceğinin şifrelerini sunuyor. Çok hızlı bir hayatın ama aynı zamanda şuur içinde bir şuurun olduğunun farkına varmamızı sağlıyor. Alemler ve zamanlar arasındaki geçişkenliğe kılavuzluk yapıyor. Tamamen ve büyük bir ustalıkla yerli kodlara, bilince ve duyarlılığa yaslanan Sezai Karakoç, Necip Fazıl Kısakürek, Rasim Özdenören ve Cahit Zarifoğlu öyküleriyle birlikte okunmasını tavsiye edebileceğim "Rüya Rüya İçinde", günümüz yazarlarının temel sorunu olan düşünce ve özgürlük yoksunluğunu da unutmamızı sağlayacak yetkinlikte bir eser.

"Geçici olarak geldiğin bu kentten mektuplarımı alarak ayrılıyorum. Bir daha bu kente dönecek miyim bilmiyorum. Bu kenti en sonunda terk ettim, bunu başardım. Duygularımı, düşüncelerimi beraberimde alıp götüreceğim. Geç oldu, güç oldu ama oldu. Epeydir kendimle boğuşup duruyordum, sonunda kendimi yendim ve başardım. Ben garibe hakkını helal edeceğini biliyorum. İster bir kardeşin, ister bir dostun veya sevdiğin olarak düşün, benim için artık fark etmez. Bir daha arar mıyım, yazar mıyım bilemem. Çok çok kötü bir şey olmazsa ve beni zorlamazsa yazmayacağım. Senden helallik istemem yakınlığımın bir duygusu. Anımsarsan hayırla anımsarsın. Gene o mektupların istiflenecek biliyorum. Bilesin ki adresini vermeyeceğim..."

Ali Haydar Haksal'ın öykülerindeki temel dayanaklardan biri de dilin imkanlarını çok yerinde kullanmasıdır. Sözü boş yere uzatmaması, meseleyi tadında bırakması. Karmaşık cümle yapılarıyla metnin bütünlüğüne zarar vermekten kaçınması, dolambaçlı yollara sapmaması okur için de tercih edilir olmasını sağlıyor. Tek bir cümlede, birbirinin içine girmiş imgelerle içinden çıkılmaz bir hal alan anlatımlara yüz vermemesi, onun ustalığını da gösteriyor. Bu sadeliğin, metnin bütününe zarar verdiğini söyleyemeyiz aksine, şiirselliğini artırıcı bir özellik olarak öne çıkıyor. "Rüya Rüya İçinde", kente veya taşraya sıkışmış insanın trajedilerini, hüzün ve coşku sarmalında anlatırken, işte bu özellikleriyle de dikkat çekiyor.

Yeni Şafak, *29.03.2011*

SORUŞTURMA(*)

- 2010 yılı içinde yayımlanmış, dikkatinizi çeken on öykü hangisidir?
- 2010 yılı içinde yayımlanmış, dikkatinizi çeken on öykü kitabı hangisidir?

(*) Yazar adlarından alfabetik sırayla.

AHMET BÜKE

Geçen yıl ekmek parası yüzünden çalışmaktan bir elin parmağı kadar kitap okudum desem ve özür dilesem.

ALİ AYÇİL

Kitaplar

Mukadder Gemici - Asla Pes Etme (Dergah)
Güray Süngü - Deli Gömleği (Hece)
Mustafa Kutlu - Zafer Yahut Hiç (Degah)
Nermin Tenekeci - Yoksa (Okur Kitaplığı)
Cemal Şakar - Sular Tutuştuğunda (Hece)
Pelin Buzluk - Deli Bal (Varlık)
Ahmet Büke - Kumrunun Gördüğü (Can)
Ayşegül Çelik - Kağıt Gemiler (Yapı Kredi)
Angelika - Yıldız Ramazanoğlu (Timaş)
Behçet Çelik - Diken Ucu (Can)

ALİ ÇOLAK

Kitaplar

Zafer Yahut Hiç, Mustafa Kutlu (Dergah Yayınları)
Al Çiçeğin Moru, Sevinç Çokum (Kapı Yayınları)
Diken Ucu, Behçet Çelik (Can Yayınları)
Kumrunun Gördüğü, Ahmet Büke (Can Yayınları)
Serçe Parmağı, Gökhan Özcan (April Yayınları)
Aklımdaki Yılan, Hatice Meryem (İletişim yayınları)
Tanrı Beni Görüyor mu?, Murat Gülsoy (Can yayınları)
Angelika, Yıldız Ramazanoğlu (Timaş Yayınları)
Muhtemel Menkıbeler, Mehmet Harmancı (Hece Yayınları)
Sâlik Yola Düşünce, Yılmaz Yılmaz (Okur Kitaplığı)

ASUMAN GÜZELCE

Öyküler

Şemsettin Yapar, Ana Bizim Nemiz Eksik, Yağmur Dergisi
Salim Nizam, Yeşil Kubbe Altında, Yağmur Dergisi
Osman Çeviksoy, Avcı Mirza, Kardeş Kalemler
Necati Tonga, Dik Kız, Gümüş Kalem
Yıldırım Türk, Talaş Yığını, Türk Edebiyatı
Şefik Memiş, İnsan Sözünde Saklı, Bir Nokta
Aliye Akan, Kuşluk Havası, Bir Nokta
Mukadder Gemici, Yapmasaydın, Dergah

Kitaplar

Eşik Yayınları, Ali Haydar Haksal-Rüya, Rüya İçinde
Ötüken Neşriyat, Emir Kalkan -Türk Düğünü
Ötüken Neşriyat, Funda Özsoy Erdoğan -Gülümsemeyi Unutma
Kapı Yayınları, Sevinç Çokum-Al Çiçeğin Moru
İz Yayıncılık, Ömer Faruk Dönmez-Hamza
Can Yayınları, Murat Gülsoy-Tanrı Beni Görüyor Mu?
Timaş, Sadık Yalsızuçanlar, Kuş Uykusu
Sütun Yayınları, Recep Şükrü Güngör- Kayıp Ruhlar Kıraathanesi
Sütun Yayınları, İffet Oral-Son Dilek
Okur Kitaplığı, Yılmaz Yılmaz -Sâlik Yola Düşünce

AYKUT ERTUĞRUL

Hazırladığım liste aşağıda. 2010 yılında yayımlanan öykülerden seçtiklerim 15'i buldu, o da bir öykücünün birden fazla öyküsünü tek madde altında toplayarak. Uzun süre bir eleme yapmaya çalıştım ama sonra işin içinden çıkamadım. Listedeki isimlerden herhangi birini silmeye gönlüm razı olmadı. Affınıza sığınarak hepsini göndermeye karar verdim. Hem öykülerde hem de öykü kitaplarında sıralamalar beğeni dereceme göredir.

Öyküler

Mukadder Gemici Ayrılık Kokusu (Dergah dergisi, Ağustos 2010 sayı:246), Necati'yi Beklerken (Dergah dergisi, Nisan 2010 sayı:242), Yapmasaydın (Dergah dergisi, Ocak 2010 sayı:239)

Özcan Karabulut - Cin Ziyaretleri (Notos Öykü dergisi, Haziran Temmuz 2010 sayı:22)

Mustafa Çevikdoğan - Beynamaz (Ğ dergisi, Ocak Şubat 2010 sayı 5), Süper Mahmut (Ğ dergisi, Mart Nisan 2010 sayı:6), Kısmet Kıraathanesinden Go$ip Kafe'ye Bir Başarı Öyküsü (Ğ dergisi, Eylül Ekim 2010 sayı:8)

Ahmet Büke-Ev Yapımı Zeplin (Özgür Edebiyat dergisi, Ocak Şubat 2010 sayı:19)

Cemal Şakar - Hikayat (Yedi İklim dergisi, Nisan 2010 sayı:241), Çemberler (Hece Öykü dergisi, Temmuz Ağustos Sayı:39)

Metin Kaçan - El Kayyum (Haşhaşi dergisi, Nisan 2010 sayı:01) Banu Kaba- Noter Fahrettin Düşer (Ğ dergisi, Mayıs Haziran 2010 sayı:7)

Besim Yunus müstearıyla Ömer Faruk Demirel - Pusula (Ğ dergisi, Mart Nisan 2010 sayı:6)

Gökhan Özcan - Yağmursun (Edebiyat Ortamı dergisi, Ocak Şubat 2010 sayı:12)

Cihan Aktaş - Alzheimer Hikayeleri 1. Bebeğin Banyosu(Fayrap dergisi, Mayıs 2010 sayı:27), Alzheimer Hikayeleri 2. Abur Cubur Yolculuğu (Fayrap dergisi, Haziran 2010 sayı:28)

Mustafa Çiftçi - Turkuaz Ajans (Dergah dergisi, Mart 2010 sayı:241), İderunum Rahat Değil (Aşkar dergisi, Mayıs Haziran Sayı:14)

Gülçin Durman - İnşallah (Dergah dergisi, Haziran 2010 sayı:244)

Zeki Bulduk - Cennet Hikayeleri (Yedi İklim dergisi, Temmuz 2010 sayı:224)

Selçuk Orhan - Kat Kat Dakikalar (Sıcak Nal dergisi, Mayıs Haziran 2010 sayı:2)

Pelin Buzluk-Puslu Bahçe (Kitap-lık dergisi, Temmuz Ağustos 2010 sayı:140)

Kitaplar

Cemal Şakar - Sular Tutuştuğunda - Hece Yayınları
Ahmet Büke - Kumrunun Gördüğü - Can Yayınları
Mukadder Gemici - Asla Pes Etme - Dergah Yayınları
Yıldız Ramazanoğlu - Angelika - Timaş Yayınları
Güray Süngü - Deli Gömleği - Hece Yayınları
Nermin Tenekeci - Yoksa - Okur Kitaplığı
Ayşegül Çelik - Kağıt Gemiler - Yapı Kredi Yayınları
Recep Şükrü Güngör - Kayıp Ruhlar Kıraathanesi - Kaynak Yayınları
Aslı Tohumcu - Şeytan Geçti - İthaki Yayınları
Güzide Ertürk - Düşeş - Şule Yayınları

CEYHUN EMRE TEOMAN

Öyküler

Murat Taş, Nenemin Cevizleri, Temrin, Haziran 2010
Gülten Ağrıtmış, Çizilen Halka, Ihlamur, Nisan 2010
Eylül Başak, Kenan İlinde Bir Yusuf, Temrin, Ocak, 2010
Osman Mazlum, Buluşma, Edep, Nisan, 2010
Abdullah Kibritçi, Bakkal Günlükleri, Fayrap, Haziran, 2010

Kitaplar

Kadir Üredi, Şehrin Ahşap Zamanı
Mustafa Kutlu, Tahir Sami Beyin Özel Hayatı
Selman Fazlic, Kiraz Lekesi
Rasim Özdenören, Acemi Yolcu
Ömer Lütfi Mete, Basılı Yakıt
Kamil Yıldız, Her Şey Hakkında Bir Öykü
Melek Altun, Matrak Lise Öyküleri
Mustafa Kutlu, Zafer Yahut Hiç
Hatice Özçelebi, Dağ Delileri Kitabı

ETHEM BARAN

Bu dönem farklı okumalar yaptığım için ne yazık ki yeni kitapları ve özellikle dergileri takip edemedim. Dergilerdeki öyküler konusunda size yardımcı olamayacağım. Okuyabildiğim öykü kitapları arasından seçtiklerim de aşağıdaki gibidir:

Kitaplar

Yalçın Tosun, Anne Baba ve Diğer Ölümcül Şeyler
Ayşegül Çelik, Kâğıt Gemiler
Mustafa Kutlu, Zafer Yahut Hiç
Fadime Uslu, Büyük Kızlar Ağlamaz
Ahmet Büke, Kumrunun Gördüğü

ESRA DEMİRCİ

Öyküler

Yeşiller Vadisi Huşû - Yunus Develi - Hece Öykü 37 - Şubat-Mart 2010
Tanrı Mandalina Ağacına Tırmanınca - İrem Karabaş - Sözcükler 26 - Temmuz-Ağustos 2010
Beynamaz - Mustafa Çevikdoğan Ğ, 5 - Ocak- Şubat 2010
Re-Play - İrem Ertuğrul - Varlık - Ekim 2010
Deja Vu - Umut Yaşar Karaoğlu - Notos Öykü Ağustos-Eylül 2010

Kitaplar

Muhtemel Menkıbeler - Mehmet Harmancı - Hece Yayınları
Serçe Parmağı - Gökhan Özcan - April Yayıncılık
Diken Ucu - Behçet Çelik - Can Yayınları
Kâğıt Gemiler - Ayşegül Çelik - Yapı Kredi Yayınları
Hikâyât - Cemal Şakar - Ferfir Yayınları
Yoksa - Nermin Tenekeci - Okur Kitaplığı
Virginia Woolf - Bütün Öyküleri - Timaş Yayınları
Sabah Geçidi - Mübeccel İzmirli - Notos Kitap

Deli Bal - Pelin Buzluk - Varlık Yayınlar
Deli Gömleği - Güray Süngü - Hece Yayınları

FARUK DUMAN

Sadık Bey o kadar çok ve hızlı okuyorum ki, aklımda tutmam olanaksız oluyor... Geçen yıl ben YKY'den Çıkan Ertuğ Uçar'ın öykülerini, Can'da çıkan Ahmet Büke'nin Kumrunun Gördüğü ve İrfan Yalçın'ın Cellat Ağlıyor'unu beğendim... Ali Teoman'ın Cafe Esperanza'sını da saymam lazım. Bir de Seyit Göktepe'nin Everest'ten çıkan kitabı.
Fakat tabii öykülerin aklımda kalması imkansız.
Sevgilerimle

FATMA BARBAROSOĞLU

Dergi takip etmiyorum

Kitaplar
Güzide Ertürk- Düşeş
Yıldız Ramazanoğlu -Angelika
Mehmet Harmancı-Muhtemel Menkıbeler
Hasibe Çerko- Us lekesi
Nermin Tenekeci- Yoksa
Cihan Aktaş- Kusursuz Piknik (2009)

HACER YILDIZ RAMAZANOĞLU

Yeterince izlemediğimi düşünüyorum bu yıl öyküleri... Haksızlık olmaması için cevaplayamıyorum maalesef...Selamlar saygılar.

HULKİ AKTUNÇ

Sevgili dostum... 2010 yılının öyküsü için böyle bir değerlendirme yapamayacağım...Çünkü (özel kimi koşullar nedeniyle) 2010 öyküsünü yeterince izleyemedim. Kimseye haksızlık etmek istemem. Size kolay gelsin. Başka birtakım konularda yardımcı olmaktan sevinç duyarım.

Saygılarımla,

HÜSEYİN ATLANSOY

Ben genel olarak tek tek öyküleri değil de 'öykücü'leri okuyorum. Bu yıl da öyküde canlılığın sürdüğü bir yıldı. İyiydi. Cemal Şakar, Necati Mert, Merve Koçak Kurt, Yasemin Karahüseyin, Zeynep Hicret, Nalan Barbarosoğlu. Sadık Yalsızuçanlar, Mustafa Kutlu...Bu isimler uzar gider. Bu sene de bir Adnan Tekşen, bir Kamil Doruk, bir Hüseyin Su, bir Necip Tosun öyküsü okuma arzum şiddetlenerek sürdü. Ve tabii ki Mustafa Şahin'in muhteşem öykü ve metinleri...Öykü şiirin 'öz be öz' kardeşi...

KAMİL YEŞİL

Edebiyat dergileri içinde Dergah, Heceöykü, Türk Edebiyatı, Yolcu, Edep, Yediiklim, Edebiyat Ortamı özel olarak dikkat ettiğim dergilerdir. Bu dergilerde döne döne okuduğum öykülerden söz edemiyorum maalesef. Türk Edebiyat'ından Funda Özsoy Erdoğan, Ayşe Göktürk Tunceroğlu'nun hikayede ısrar edişi ile ilgilendim. Ancak Recep Seyhan'ın Dergah dergisinde yayımlanan Yağmur Duası adlı öyküsünden ve Yediiklim'de Cemal Şakar'a ait Hikâyât't'an söz etmem gerekir. Cemal Şakar, kökü Kitab'a, İslam tarihine inen kısa fakat yoğun metinlere imza attı Yediiklim'de. Kendi hikaye çizgime yakın bir duyarlıkla karşılaştım bu metinlerde. Kadir Tanır'a ayrıca dikkat ettim yeni hikayeleriyle Yediiklim'de. Recep Seyhan, yıllar sonra taze ve ge-

leneğe ait bir tatla çıkıverdi karşıma. Geleneği, Anadolu'yu hatırlattı bana. Daha çok kitap olarak okumalar yapıyorum.

Kitaplar

Mustafa Kutlu : Zafer Yahut Hiç
Gökhan Özcan : Serçe Parmağı
Mehmet Harmancı : Muhtemel Menkıbeler
Yılmaz Yılmaz : Salik Yola Düşünce

MURATHAN MUNGAN

Merhaba
İlginiz için teşekkür ederim.
Kendimce aldığım bir ilke kararıyla yıllardır hiçbir soruşturmaya yanıt vermemekteyim.
Çalışmalarınızda başarılar dilerim.
Esenlikle

NERMİN TENEKECİ

Affınıza sığınarak bu soruşturmaya cevap veremeyeceğim. Masanın başına oturdum fakat bu sunulan bağlamda bir liste oluşturamayacağımı, böyle bir kıstasımın olmadığını, bunu beceremeyeceğimi gördüm. Elbette diğerlerine nazaran daha çok hoşlandığımız öyküler oluyor. Bazı öykü yazarları hafızamızda ayrı bir yer tutuyor kimileyin. Ama bunları "en beğendiğim" şeklinde listelemek, bu çerçevede tabiricaizse bir top 10 listesi oluşturmak inanın (bunu samimi olarak söylüyorum) en çok kaçındığım bir tavır. İkincisi, zaten 2010 yılında böyle bir liste oluşturacak denli öykü kitabı 'devirmedim'. Genelde roman okudum. Okumalarım da çok dağınıktır zaten, hangi dergide okumuştum, kimin hikayesiydi, bunlar bölük pörçük hatırımda kalır, bazen kalmaz bile, sadece hoşlandığım hatırımda kalır.
Selam ile.

NİHAT DAĞLI

Kitaplar

Kayıp Ruhlar Kıraathanesi, Recep Şükrü Güngör, Sütun Yayınları
Zafer Yahut Hiç, Mustafa Kutlu, Dergah Yayınları
Elini Kalbime Koy, Asuman Güzelce, Sütun Yayınları
Tanrı Beni Görüyor mu?, Murat Gülsoy, Can Yayınları
Salik Yola Düşünce, Yılmaz Yılmaz, Okur Kitaplığı
Gülümsemeyi Unutma, Funda Özsoy Erdoğan, Ötüken
Muhtemel Menkıbeler, Mehmet Harmancı, Hece Yayınları

RECEP ŞÜKRÜ GÜNGÖR

Kitaplar

İlk olarak Kayıp Ruhlar Kıraathanesi yayınlandı. 2010'un ilk öykü kitabı budur. Sonra Anlık Öyküler yayınlandı. Daha sonra Osman Şahin'in Darağacı Avı yayınlandı. Zafer Yahut Hiç, bu yılın en başarısız öykü kitabıdır.

En iyisini Kayıp Ruhlar Kıraathanesi'nin yazarı olmam hasebiyle söylemem yanlış olur.

Selam ederim.

SELVİGÜL KANDOĞMUŞ ŞAHİN

Selam ve dua ile. Takip ettiğim kadarıyla yazmaya çalışacağım. Aslında isim vermek pek hoşuma gitmiyor. Gözümden kaçan veya takip edemediğim aklıma gelmeyen birçok öykü olduğuna inanıyorum yine de aklımda kalanları yazmaya çalışacağım.

Öyküler

Har, Cemal Şakar
Mürekkep Lekesi, Necip Tosun

Zamanın Doğduğu An, Ali Haydar Haksal
Şeftali Ağacı, Mustafa Başpınar
Küle Dön, Güray Süngü

Kitaplar

Viginia Woolf'un Bütün Öyküler (Timaş)
İstanbul Hikayeleri Metin Önal Mengüşoğlu
Angelika Yıldız Ramazanoğlu
Zafer Yahut Hiç Mustafa Kutlu
Umursamaz Uykucu Refik Algan
Mevlana'dan Öyküler Sadık Yalsızuçanlar
Hikayat - Cemal Şakar (Ferfir)
Deli Gömleği - Güray Süngü (Hece)
Yoksa - Nermin Tenekeci (Okur Kitaplığı)

SİBEL ERASLAN

Sevinç Çokum, Sazlık Ürperiyordu, Varlık
Roşen Lezgin, Baba, Hece
Nurşah Karaca, Kiraz, Dergah
Hüseyin Kaya, Çekirgenin Tavafı, Temrin
Haruki Murakami, Buz Adam, Fayrap:
Fatih Külahçı, Kilimanjora Kokan Tabutlar, Ay Vakti
Seval Karadeniz, Kar Sesleri, Türk Edebiyatı
Saliha Yadigar, Üç Ada öyküsü, Hâr
Simone Darget, "Mon oncle", Litera
Zeynel Goşe, "semavat vel ard", el Maktabas

Kitaplar

Mustafa Kutlu, Zafer Yahut Hiç, Dergah
Cemal Şakar, Hikayat, Ferfir

SÜAVİ KEMAL YAZGIÇ

Öykü

Nihan Kaya, 9'u 6 geçe, Türk Edebiyatı, Ağustos 2010
Mukadder Gemici, Yapmasaydın, Dergah, Ocak 2010
Cemal Şakar, Çemberler, Hece Öykü, Ağustos 2010
Aslı Erdoğan, Gizliyim Gizli değilim, Haşhaşi, Nisan 2010

YAVUZ EKİNCİ

Kitap

Diken Ucu, Behçet Çelik
Kumrunun Gördüğü, Ahmet Büke
Tanrı Beni görüyor mu?, Murat Gülsoy
Çilesine Aşık, Leyla Ruhan Okay
Hayaller ve Sokaklar, Mehmet Güreli
Birde Baktım Yoksun, Yekta Kopan
Kağıt Gemiler, Ayşegül Çelik
Aynada yeni bir kadın, Çiğdem Aldatmaz
Deli Bal, Pelin Buzluk
Kuş Oltası, Kadir Öztopçu

YEKTA KOPAN

Merhaba,
Açıkçası dergileri yeterince takip edemediğimi düşündüğüm için sorunuzu bir türlü yanıtlayamadım. Bu arada kitaplar da yanıtlanmamış oldu. Yine de nazik davetiniz için teşekkür ederim. Gelen yorumları okumayı merakla bekliyorum. Ellerinize sağlık.

YILMAZ YILMAZ

Kitaplar

Kayıp Ruhlar Kıraathanesi, Recep Şükrü Güngör
Her Şey Hakkında Bir Öykü, Kamil Yıldız
Angelika, Yıldız Ramazanoğlu
Zafer Yahut Hiç, Mustafa Kutlu
Bir Tokada Bir Koca, Hatice Bilen Buğra
Kumrunun Gördüğü, Ahmet Büke
Aklımdaki Yılan, Hatice Meryem
Bir de Baktım Yoksun, Yekta Kopan
Kahve Molası, Muhterem Yüceyılmaz
Karmeleği, Özlem N. Yılmaz

Öyküler

Sözcükler, Gömlek ve Marka – Fadime Uslu [28, Kasım-Aralık 2010]
Aşkar, Pansiyon - Akif Hasan Kaya [sayı 16]
Edebiyat Ortamı, Olmayan bir kentin sokaklarında – Rasim Özdenören [16, Eylül-Ekim 2010]
Vesvese – Gökhan Özcan [14, Mayıs-Haziran 2010]
Şair ve Patron – Fatih Parlak [14, Mayıs-Haziran 2010]
Fayrap, Bakugan Savaşı – Esra Türkân [30, Ağustos 2010]
Eski sokağa dönüş – Cihan Aktaş [34, Aralık 2010]
Ğ, Beynamaz – Mustafa Çevikdoğan [5, Şubat-Mart 2010]
Keyfe Kader Kahvesi – Aykut Ertuğrul [8, Eylül-Ekim 2010]
Yedi İklim, Gidiş o gidiş – Ali Haydar Haksal [245, Ağustos]
Harekesiz, Kamil Yeşil [247, Ekim]
Dönemeç, Mihriban İnan Karatepe [248, Kasım]
Bir Nokta, Birazdan gelecek – Aliye Akan [105, Ekim]
Türk Edebiyatı, Bir avuç güneş – Recep Şükrü Güngör [442, Ağustos]
Timuçin Bey'in Annesi – Funda Özsoy Erdoğan [443, Eylül]
Tahir efendinin Tarih kitapları – Nihan Kaya [446, Aralık]
Notos, Kızılcık Dalı – Ethem Baran [22, haziran-temmuz 2010]
Sular da Terk etti beni – Remzi Karabulut [25, aralık-ocak 2010]

Dergâh, Yapmasaydın – Mukadder Gemici [239]
Kuyu, Mustafa Başpınar [247]
Sabahleyin bir tantana [250, Aralık]
Eskiyen, Ayşegül Ünal [248, Ekim]
Hece Öykü, Adalılar, İffet Oral [36]
Fragmanlar, Cemal Şakar [37]
Kâğıttan Evler, Özlem N. Yılmaz [37]
Sinir ötesi, Osman Koca [38]
Zamansız, Necati Mert [40]
Kül Yığını ve Bir Adam, Güray Süngü [40]
Kitap-lık, Televizyon, Ethem Apaydın [141]
Ağlayan Kara, İlhan Durusel [137]
Kabotaj Bayramı – Semra Aktunç [134]

ZEKİ BULDUK

Merhaba,
Edebiyat Ortamı adına yaptığınız öykü soruşturmasına iki gündür ne cevap yazacağımı düşünüyordum. 2010 yılında okuduğum dergi ve kitaplara göz attım... Bir şeyi fark ettim; dergilerden çıkaracağım beşten fazla öykü vardı sevdiğim ama okuduğum 10 tane öykü kitabı yoktu. Bu, bir okuyucu olarak benim eksikliğimdi. Utandım.
Ancak katkı amaçlı olarak isimler verebilirim ki;
Yıldız Ramazanoğlu
Cihan Aktaş
Mustafa Kutlu
İmdat Avşar
Aliye Akan'a ait son öykü kitaplarını bu yıl içerisinde okudum.
Dergilerden ise;

Türk Edebiyatı'ndan Recep Şükrü Güngör'ün "Bir Avuç Güneş"i
Sıcak Nal'dan Faruk Ulay'ın "Konuk"u,
Aynı dergiden Aslı Tohumcu'nun "Allah Affetmez"

Yedi İklim'den Ali Haydar Haksal'ın "Gidiş O Gidiş"
Hece Öykü'den Güray Süngü'nün "Kül Yığını ve Bir Adam" adlı öyküleri dikkati çekmiştir.

Öykü okumalarının önemini hatırlattığınız için teşekkür ederim.
İyi çalışmalar.

2010 ÖYKÜ ÖDÜLLERİ

Haldun Taner Öykü Ödülü
Yekta Kopan, Bir de Baktım Yoksun

Yunus Nadi Öykü Ödülü
Yekta Kopan, Bir de Baktım Yoksun
Ayşegül Çelik, Kağıttan Gemiler

Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) Ödülleri
Mehmet Harmancı, Muhtemel Menkıbeler

Sait Faik Hikaye Ödülü
Aslı Erdoğan, Taş Bina ve Diğerleri

Orhan Kemal Öykü Ödülü
Aysun Sezer, Panovaroş

Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü
Kadri Öztopçu, Kuş Oltası

ESKADER Ödülleri
Yıldız Ramazanoğlu, Angelika

Ümit Kaftancıoğlu Öykü Ödülü

Alaaddin Kara, 'Bir Mendil Kömür' adlı öyküsüyle birincilik, Macide Özcan 'Bilye' adlı öyküsüyle ikincilik, Nazır Şentürk de 'Zurnacı' adlı öyküsüyle üçüncülük ödülünü kazandı. Şahsene Camız 'Dirlik', Bedi Gümüşlü 'Dokuz Sultan Tepesi', Hasan Çolak 'Kayıp Vicdan', Sami Özbil 'Kar Yangını', Nesrin Göçtürk Kaya 'Babamın Karısı', Sultan Su Esen 'Kumandan Beni Yemene Gönder' ve Atiye Güner Tümüklü de 'Canlı Çuval' adlı öyküleriyle mansiyona değer görüldü.

Dr. Yahya Kanbolat Öykü Ödülü

Fırat Pürselim, Üç Kişilik Yalnızlık

Beş Şehir Edebiyat Ödülleri

Öykü ödülü, Mustafa Kutlu, Zafer Yahut Hiç

Nihat Akkaraca Öykü Ödülü

Yarışmada, "Raylar Ne Güzel Uzuyor" adlı öyküyle Mehmet Fırat Pürselim birinci, "Güz" adlı öyküyle Şahin Örgel ikinci, "Kelimelerin Peygamberi" öyküyle Melahat Yıldırım üçüncü oldu.

Edebiyat mevsimi Büyük Öykü Ödülü

TYB İstanbul Şubesi'nin düzenlediği 2. Edebiyat Mevsimi'nin Büyük Öykü Ödülü Rasim Özdenörön'e, a verildi.

Dinçer Sezgin Öykü Ödülü

Karşıyaka Belediyesinin Dinçer Sezgin adına düzenlediği öykü yarışmasında

Birinci : Ezgi Umut : Yıldızlar Yağan İmbatlı Gece

İkinci : ÖzdenKıratlı / Donanmacı Caddesi

Üçüncü : Bekir Özgen / Terzi Bahri ve Takım Giysi

IV. Gila Kohen Öykü Yarışması'nın

Bedi Gümüşlü, Atraş Ve Çocukları

Bab-ı Ali Vakfı'ndan öykü ve şiir yarışması

Mehmet Yavuz (Arıtürk) Uluslararası Bab-ı Ali (Ali Kapısı) vakfının düzenlediği Kerbela konulu öykü yarışmasında "Kufe'nin Vicdanı" isimli öyküsüyle ödüle layık görüldü.

Behiç Erkin Öykü Yarışması

Ayşe Akaltun'un 'Solgun Kırmızı Hayatlar' öyküsünü birinciliğe, Ayşe Gaffaroğlu'nun 'Gelincik' öyküsünü ikinciliğe, Miraç Furkan Bayar'ın 'Düşler Atlası' öyküsünü ise üçüncülüğe değer görüldü.

Mansiyon ödülleri ise; Sofya Kurban'ın 'Göç', Türker Ayyıldız'ın 'O Şeyler', Elif Aydoğdu'nun 'Tiroli' öykülerine verildi.

Dil Derneği Gürhan Uçkan Kısa Öykü Yarışması

"Şişman Konçerto"

Çağla Nisa Yılmaz

ÖYKÜLER(*)

(*)Yazar adlarında alfabetik sırayla

HİÇ

◆

AHMET BÜKE

Uzaktan gırnatanın sesi geldi. İnce, hüzünlü, cambaz ipinde heyecanlı, sedirdeki ölü kadar sessiz, beyaz tende yuvarlandı; o canlı, sarıya çalan, buğday kokulu, terli damlalarına sarılıp iç geçirdiğimizdi. Sesler ardı sıra koşup, zıpladı. Titreyip yükseldi. Alçaldı. İkindi vakti minareye dokundu; bodur çamlara, açık pencerelere, depremden korkan çocuklara karıştı. Kediler huysuzlandı. Arka ayaklarını toprağa batınp eşindiler; sırtları kabardı, yay oldular, kulakları ve diş etleri geriye çekildi. Gırnatanın körüğü incecik çatlaklardan sızıp evlere girdi. Doğduğumuz, sevişti̇ğimiz, dövüştüğümüz, ağladığımız evlere giriverdi. Pis su borularından yeniden derelere, derelerden denize aktı. Orada boz bulanık suda yüzen eski arkadaşlarını buldu. Yükseldiler hep beraber de vapurun birine takıldılar. Martı dedikleri huysuzlandı. Ürktü, sövdü. Kıçtan kovaladı onları vapurun ışığı tükenene kadar. Sesler sıçradı Kordon'a doğru. Erişemedi taşlara. Denizin üzerinde kayrak taş gibi sekti. Hop, bir takla, iki takla, üç... Elektrik direğinin demirinde fırıldak gibi döndü. Palmiyeden bozma kuru ağaca çarpıp kucağıma düştü.

Kolum, kanadım kırıktı benim.

İnsan hiç babasını gömer mi?

Metre metre beyaza sarılmış bedenini kollarına alıp çukura indirir mi?

Dualar, dualar, kalabalık, sıcak...

"Emir Allahın."

"Çöz baş ipini, çöz ayak ipini. Oğlum yasla şöyle, hah yavaşça. Tamam, mertekler geliyor.

Hadi sen çık artık..."

"Rabbe Cebrâile ve M^kâile ve İsrâfıle ve Azrâile. Yâ Bed^'as-semâvâti vel-ard. Yâ Zelcelâli vel-ikrâm..."

Böyle bir dünya olur mu?

Nasıl dönecek babasız şimdi bu tekerlek?

Korkar adam.

Üstüne üstüne gelir her şey.

Parasızlık, arkasızlık. Direği yıkılmış bir ev.

Anan ölse bağıra bağıra ağlarsın.

Baban gidince şöyle okkalı bir lokma boğazında. Ağır, kuru, demirden de soğuk.

Adamın babası ölür mü?

Ölmez!

Bunu da görür mü insan?

Görmez!

Yuh, o zaman böyle dünyaya.

Daha beraber aldığımız yağ tenekesi duruyor mutfakta. Masanın altında. Birincisini buldum bu sabah. Devrilmiş de düşüvermiş. Ya da gece uyanıp ter içinde, vurduydum yumruğumu tahtaya, o zaman yıkılmıştır gerisin geri. ,

Daha duvarda duruyor askerde çektirdiği fotoğraf.

Yanında yoldaşı Pişici Halil. i

Halil Amca'nın mezarı eski mahallede kaldı. Taşı da eskimiştir şimdi. Belki yan yatmıştır.

Babamın taşı bile yok. Seneyi devriyesi gelecekmiş en azından. Mezar çöküp oturacakmış.

Olmaz, böyle olmaz!

Hayatta bir başına kalınmaz.

Dayak yer adam. Aç kalır, beceremez bir şeyi babasız.

Sesler kanat çırpıp havalandı üzerimde. Döndüler bir. Gırnatacı Selim'in sesleri boyun kırıp dolandılar. Belki Pişici Halil'in yanı başına giderler. Gitsinler.

Ama babam ölmesin.

Gırnatacı Selim ölmesin.

İnsanın babası ölür mü hiç!

HAR, Mart / Nisan 2010

OKUL HİKAYELERİ

◆

AHMET ÖRS

Kara önlükleri içinde korku dolu bakışlarla sıralanmışlardı. Beyaz yakalıkları bir ahenk tutturamamıştı doğrusu. Kara önlüklerin birçoğu çoktan solmuş, gri ile kirli beyaz arası bir renge bürünmüştü. Yakalıkların kimi plastiktendi. Plastik olanları bir köşelerinden yırtılınca daha çabuk kullanılmaz hale geliyordu. Beyaz plastik yakalıkların açılan yerleri kalın siyah ipliklerle iliştirilmiş, yılsonuna kadar idare etmesi arzulanmıştı ama bunların çoğu birkaç yıllıktı. Köy ilkokulunun küçük bahçesinde toplanan öğrencilere öğretmenleri büyük bir ciddiyetle nizamat vermeye çalışıyor, nasıl davranacakları hususunda ardı sıra direktifler yağdırıyordu. Otuz kadar öğrenci, iki de öğretmen vardı. Öğretmenlerin tavırlarından öğrenciler ürkek bakışlarla o günün olağanüstü öneme sahip olduğunu hissediyorlardı ama suratlarındaki ciddi ifadelerin zihinlerinde bir karşılığını bulamıyorlardı. Öğretmen hali vakti yerinde olan bir ailenin öğrencisine evlerinden transistorlu bir radyo getirtmişti. Radyoyu her evde bulmanın mümkünü yoktu. Pil bulmak neredeyse radyo bulmaktan zordu. Öğretmen uygun frekansı tutturmak için iri düğmeyi sağa sola çeviriyor, radyo arada keskin çığlıklar atıyor, öğrencilerin suratlarındaki keskin ifadeler daha bir sertleşiyordu. Uygun dalgayı tutturduğunu zannedip tam rahatlayacakken tekrar tiz bir çığlığın başlamasıyla birlikte dudakları kıpır kıpır küfürler savuruyor, duyan olup olmadığını kontrol etmek için de yan gözüyle öğrenci topluluğunu süzüyordu. Asker gibi dikiliyorlar canlarına yandıklarım dedi ve aradığı konuşmayı yakalayınca doğrulup biraz sonra siren sesini duyunca saygı duruşuna başlayacağız, arı bile soksa kıpırdamayacaksınız diye emir buyurdu. Askerlikten bu yana bu törenlerde üzerine yapışan komutan edasına daha bir ısınmıştı. İşte önünde askerler, arı bile soksa kıpırdamayacaklar. Bir alay komutanı gibi hissetti kendini, göğsünü daha bir kaldırdı. Ya arı kendisini sokarsa ne yapacaktı. Arıya alerjisi vardı, alimallah iki dakkada ölür giderdi. Tren sesi başlayınca susacaksınız demişti öğretmenleri ya tren sesi nasıl bir şeydi. Çocuklarda endişe artıyor. Kara önlüklerinden, kirli yakalıklarına, oradan da iri transistorlu radyoya, oradan uzaktan gelen hayvan böğürtülerine ve köyün en büyük adamı olan şu öğretmene kadar bambaşka bir evrene intikal etmişlerdi. Havada belirsiz bir serinlik vardı. Trenin düdüğü ötmeye başladı. Herkes suskun okulun virane çatısında ne zamandır yuva yapmış bir eşek arısı aşağı doğru hareketlendi. Simsiyah ve kocamandı. Öğrenciler korkulu bakışlarla bir yandan öğretmenlerini süzüyor, bir yandan da arıyı takip ediyorlardı. Arı gide

gide bir plastik yakalığın kenarına ilişiverdi. Çocuk cesur. Ne arılar sokmuş onu ki, ne kıpırdaması. Yakalığın yırtık yerindeki tamir ilmeğini iyice inceledikten sonra sert bir kalkışla gidip doğruca öğretmenin boynuna konuverdi eşek arısı. Panikleyen öğretmen öyle sessizce duran öğrencilerinin arasına feryadı figan daldı. Kızgınlaşan arının vızıltısıyla öğretmenin sesi birbirine karışmıştı. Öğrencilerden şöyle iri kıyım, çok sınıf tekrarı yapmış olanı tren geliyooor diye bağırıverdi.

***

Ramazan. Öğrenciler aşırı sıcağın altında ellerinde bir metreye yakın kırmızıya boyanmış sopalar, kırmızı şort ve beyaz tişörtlerle bayram provası yapıyorlar. Sıcak aman vermiyor. Sopaları birbiriyle uyumlu hale getirene kadar bir o yana bir bu yana çevirip duruyorlar. Güneş tepeye doğru yükseldikçe öğrencilerin içlerinden çeşmeler akıyor. Gece sahurda uykulu gözlerle atıştırdıkları yemeklerin görüntülerini sıcaktan her yeri ancak belli belirsiz görebilen gözlerinin önüne getirmeye çalışıyorlar. Akşama anneleri acaba hangi yemekleri yapacak? Bu provadan sağ çıkabilecekler mi? Şu sopalar kafalarını yarmadan evlerine dönebilecekler mi? Kimi oruç tutuyor onca okuldan gelen öğrencinin, kimi tutmuyor. Oruç tutanlara nispet yapar gibi dondurmacı, gazozcu bayram bereketinden yararlanmak maksadıyla çoktan yerlerini almış ama tedirgin adımlarla yaklaşan birkaç kişi dışında kendilerine teveccüh gösteren yok. Daha ziyade kızgın, öfkeli bakışlarla karşılıyorlar onları, kendi aralarında homurdanıyorlar. Ellerindeki sopaları daha sıkı kavrıyorlar sanki. Öğretmenleri keskin bir düdük öttürüyor, iftar topu sanki mübarek! Lâ havle çekip doğruluyorlar yerlerinden. Sırada dururken hepsi bir nutuk irad ediyor öğretmen: Bu bayram diyor, bütün eğitim hayatınızın fotoğrafını yansıtacak. Türk gençleri olarak kendinizi ispatlayacak, okullarınızın şanını yücelteceksiniz. Anne babalarınız sizlerle gurur duyacak. Öğretmen uzattıkça uzatıyordu. Mehmet ramazan boyunca mahalle camisinde okuduğu mukabeleyi düşünüyordu, Ahmet köyde kıldıracağı teravihi... Süleyman bu akşam okulun arabasıyla uzak bir köye gidecekti. Öğretmen vaaz edecek o namaz kıldıracak, bu tablodan etkilenecek köy halkı imam hatibin yurt inşaatına bağışta bulunacaktı. Ertesi gün doğru stada! Sopaları bir o yana, bir bu yana sallayarak güneşi selamlayacaktı. Öğretmen konuşurken onlar ezberlerini dudakları kıpır kıpır tekrar ediyor, teravihte cemaate rezil olmamanın hesabını yapıyorlardı. Şimdi kule yapılacak, öğrenciler küçülen daireler halinde birbirlerinin omuzlarına çıkacaklar, en üstteki öğrenci bayrağı çıkaracak ve stattaki kalabalığın milli hissiyatını zirveye çıkaracaktı. Sopalar kenara bırakılmış, kule inşaatı başlamıştı. Öğrenciler dermansız adımlarla birbirlerinin omuzlarına basa basa kuleyi inşa ediyorlar. Babil misin mübarek! Yok yok olsa olsa merkez camiinin minaresidir bu! Canına yandığımın minaresi çık çık bitmez. Akşam gideceğimiz köyde yatsı ezanını kesin bana okutturur bu hocalar. Birkaç kez çalışmak lazım nedense nefesim kesiliveriyor bazen. Öğretmenim de kızıyor sanki kendisi daha iyi okuyabiliyormuş

gibi. Köylüler bunları ulu şeyh zannedip bol bol yemek veriyorlar ya havaya giriyorlar. Teravihte nefes nefese kalıyorlar. Nerdeyse hepsi göbekli. Tepeye de az kaldı. Aşağıdaki geniş halka ufala ufala yukarıda bir Süleyman'ı bırakmıştı. Süleyman'ın aklı teravihte, ezan makamları dilinde, gözü güneşin puslu sıcağında, hayalinde sahurda annesinin bütün ikazlarına rağmen uykunun esaretiyle yarım yamalak yediği yemeklerin görüntüleri, kendisi kulenin tepesinde... İşte diyor Süleyman minarenin başına vardık. Ne de yüksek yapmışlar minareyi, öyle ya komşu köylere hava atacaklar. Bir de hoparlör sistemi olaydı ya! Hazırlandığı makama yoğunlaştı. Kabe imamı gibiyim valla diye gönendi şöyle bir. Sağ elini kulağına dayadı. Bütün mevcudat aşağıda yüce kudret karşısında un ufak olmuştu. Semavata kanatlanan melekler gibiydi. Susuz boğazını yırtarcasına haykırdı: Allahu Ekber Allahu Ekber...

***

Orta asya steplerinden geldik çocuklar buralara. Yol yok, araba yok, uçak yok. Düşünsenize atalarımız iç denizi kurumuş, çöle dönmüş asyanın içlerinden gelecek kuşaklarını, yani sizleri düşünerek buralara doğru yollara düşmüşler. Yoksa ne güzeldi oralar. İç denizin içlerine kadar yüzen gemilerimiz vardı. En köklü medeniyeti atalarımız kurmuştu. Herkes bizi kıskanıyordu. Çinliler prensesleriyle hakanlarımızın aklını çelmeye çalışıyorlardı. Gerçi bazı hakanlarımızın zamparalık yaptığı olmuştur ama o kadar kusur kadı kızında da bulunur artık. Ne diyordum kıskançlıklarından nazar ettiler, iç işlerimize karıştılar da o güzelim iç denizimize nazar isabet ettirdiler. Bizimkiler de henüz Müslüman olmadıklarından nazar duası da bilmiyorlardı ki okusunlar! İşte çocuklar, nazar isabet edince canım iç denizimizin içi kurumaya, sararıp solmaya başladı. Kıtlık kıyamet baş gösterdi. Bizimkiler de ne yapsınlar çölleşen iç denizin kumlarını bırakıp da buraya kadar göç ettiler. Eğer iç deniz kurumasaydı, dış mihraklar iç işlerimize nazar etmeseydi atalarımız orta asyadan buralara gelmeyeceklerdi. Gerçi geldikleri de iyi oldu, üç tarafı denizle, karadan düşmanlarla çevrili bu cennet vatanımıza kavuşmuş olduk. Evet çocuklar biz buralara nereden geldik, kim söyleyecek bakalım? En arkadan sarışın, mavi gözlü Arnavut çocuğu, köyün bütün çocukları gibi okulda öğrenebildiği kırık dökük, aksanlı Türkçesiyle bizimkiler Kosovadan gelmiş öğretmenim deyiverdi.

***

Kanla, irfanla kurduk biz cumhuriyeti! Ne kadar da uzattı. Kan akıyor sanki üzerime başıma. Bu ne kadar kan edebiyatı! Her mısra, her kelime kan. Kan şairleri festivali düzenlense kesin bizimkiler birinci olur. Nereyi istersen seni oraya dikeyim diyor şair. Kendi gibi bakmayanın gözünü oyacağını söylüyor. Aman Allahım, nedir bunlar. Şehit kemikleri fışkıracak memleket toprağına methiyeler, ecdadın ruhundan istimdatlar... Ama az önce bilimsel düşünce, gaybi bilgiye reddiye temalarını işleyen bir konuşma yapılmamış mıydı? Galeyana getirecekler ya! Bilimsel-

lik olunca gayba yer yok, hamaset olunca ne kadar hurafe varsa gırla gidiyor. Arada talihsiz çocukları tehditlerle hiza istikamete sokmalar... Güneş yukarıda, sivil komutanlık rütbesine terfi etmiş öğretmen kürsüde, nöbetçi öğretmen aşağıda, kıpırdadıkça tehdit ve uyarı. Törenlerdir buranın ibadeti. Neyse bitti de yukarıya çıktık. Elimi yüzümü yıkamazsam iyice daralacağım. Çocukluğumuzdan beri kan banyosu... Koridor uzanıyor boylu boyuna. Duvarlarında tablolar. Bayrağımızın doğuşu. Yere uzanmış birkaç kişi, başında atları ellerinde kılıçlarıyla başka savaşçılar... Gece vakti, yukarıda ay, önünde bir yıldız. Böyle bir tabloyu köyümüzün berrak gecelerinde yıldızların altında çok arardım ama bulamazdım. Efsane bu ya, boylu boyuna uzanan savaşçıların gövdelerinden bir çukura akan ve orayı bir göl gibi dolduran kan. Kan gölüne yukardan ayın ve yıldızın vuran şavkı. İçimi bir ürperti kapladı. Hemen yanında başka bir tablo, bir meydan savaşı olmalı. Atların canhıraş kişnemeleri kulaklarıma değiyor sanki, sahra topları tablonun diğer yanında, kılıçlar kalkanlar havada uçuşuyor, yerlerde savaşçı cesetleri. Dışarıda tören burada tablolar. Bir deniz savaşı, gürleyen toplardan çıkan ateş ve duman nasıl da resmedilmiş, kırılan yelken direkleri, denize fırlayan askerler, yan yatmış gemiler. Okul koridoru değil, savaş meydanı sanki. Sonra bir büyük top resmi. Koridorun başını tamamen kaplamış. Şimdi patlayacak ve beni havaya uçuracakmış gibi duruyor. Sen misin başka başka düşünen! Patlatayım mı ha! İşte diyorum şimdi hapı yuttuk, bu koca savaş topunu hangi vakit kim buraya soktu. Olsa olsa şu dışarıda konuşma yapan kendini komutan sanan öğretmen olmalı. Koridorun diğer tarafında büyük adamların tabloları asılı. Generaller, miralaylar... Arkadan bir öğretmen arkadaş, aralarında hiç felsefeci, sanatçı yok değil mi? diye soruyor gülümseyerek bıyık altından ve ekliyor, o kadar savaş meydanı, top tüfek sahipsiz kalacak değil ya!

***

Bu sene çöp toplama rekoru kıracağız çocuklar. Bu güzide vatanımızı çöplere teslim etmeyeceğiz. Her sabah geç kalan öğrencilerimiz aynı zamanda kutsal bir vazife ifa etmiş olacaklar. Geç kal, çöp topla! Valla sanki ticari kampanyalar gibi oldu. Topladığınız her çöp vatan hizmeti olarak değerinizi bir kat daha artıracaktır. Gerçi müdürünüz size geç kaldınız diye kızacaktır, aldırmayınız, o işin raconudur. Okulda olmak, derslere girmek elbette önemlidir ama çöp toplamak kadar, yurt sathını temizlemek kadar hangi uğraş önemli olabilir, değer ifade edebilir? Derse geç kalmadığına itiraz eden bazı kendini bilmez arkadaşlarınız var aranızda. Efendim aslında geç kalmamış da, törene, sıraya geç kalmış da, normal ders saatine yetişmiş de, falan, filan... İşte bu arkadaşlar hala bizim maarifimizin mihengini kavrayamamışlar. Asıl ders sabahları yaptığımız sıralarda verilir çocuklar. Siz sınıflarınızın adlarının yazıldığı hizadan sıraya girersiniz. Evet sınıflarınızın adının yazılmasını park yerlerindeki araba plakalarının yazılmasına benzetebilirsiniz ama hiza olmazsa okulun görevi ne olacak? Şunu unutmayınız ki okulun asli vazifesi sizi hizaya sokmak-

tır. Önce hizaya girilecek! Devlet vatandaşından kendi huzurunda hizaya girmesini ister. İşte en büyük eğitim o hizaya girmedir. Hizaya girmeyi beceremeyen uluslar anarşi ve terörün menbaı haline gelirler. Sıraya girilmeli ve sırada verilen günlük komutları deruhte etmeli ve gün içerisinde o komutlara muvafık hareket edilmelidir. Dolayısıyla bu sıraya geç kalanlar bütün dersleri tamam etseler neye yarar! Eğitimlerinde büyük bir noksanlık oluşacaktır. Devleti karşısında hizaya geçmeyi benimseyememiş bir şahıstan ancak bir âs^ vücuda gelebilir. İşte o yüzdendir ki şu çöp toplama işini küçümsemeyiniz. Çöp toplama cezasının büyük pedagogların eserlerinde yer almaması hakikaten üzüntü vericidir. Pedagoji, bu eğitim usulünü keşfetmelidir. Âs^ ruhları terbiye etme sanatı olarak bizim maarif sistemimizin insanlığa bir armağanı olan sabahları çöp toplama cezasının hak ettiği kıymet bir gün mutlaka kavranacaktır.

***

Her zaman dayak yeriz. Şu meslek hocalarımız tepemizdeki din ve ahlak kılıcıdır. Hem öğretmen hem molla. Düşünsenize bir adam ancak bu kadar büyük olabilir. Birincisi öğretmendir. İkincisi meslekçi, yani ilahi olanın mümessili mübarek. Elinde sonsuz güç, sözleri sanki ilahi emir. Nefislerinde ne benlikmiş öyle. Hem bizi Allah'ın gazabı ile korkutup nefsimizi öldürmeyi salık verirler hem de sanki kendileri küçük dağları yaratmış gibi. Zaten biz nefsimizi öldürmesek de ilahi görevliler olarak hocalarımız bizi öldürmeye hazır. Öğle namazını kıldınız mı, burada ne geziyorsunuz. Ellerinde bir sopa, kızılcık mıdır, fındıktan mıdır, özel yapılmıştır. Kaba etlerinizle temas edince sertlik ve inceliğinden bir kızıl hat oluşturur. Namaza dursunuz, içinizde bir yara, kaba etlerinizde bir yara, kafanızda kullukla ilgili karışık düşünceler, gözünüzde buğu. Hocam peygamberimiz dayakla mı namazı sevdirdi insanlara diye soru sorarsa safça bir arkadaşımız eşek sudan gelinceye kadar, artık Allah ne verdiyse! Dayak yemek bizim kaderimizdir. Köyden gelmişizdir ve saçlarımız azıcık uzamıştır, on üç yaşındayızdır, dağ bayır hayvanların peşinde koşmaktan, tarlalarda taş toplamaktan tenimiz güneş yanığıdır, yayla kavruğudur, dayağa uygun haldedir. Müdür herkesin önünde, o kahrolası sırada döver, öğretmen sınıfımızı da beni de rezil ettin diye sınıfta döver, berbere göndermişlerdir ama paramız yoktur, akşama kadar döner dolanırız, gelmediniz diye müdür yardımcısı döver. Benim yüzüm, yanaklarım tokatlara alışkındır. Bazıları hiç dayanamaz, şehirli çocuklar hele hiç. Din iman öğrenecek ya, imam hatibe vermişler işte. Allah razı olsun, babaları iyi adammış, çocuk ahlaklı olsun demiş ama burada adamı döverler. İyi ya eti senin kemiği benim diyen babalar bundan memnundur çoğunda. Meslekçiler namaz kılmıyorsun, Kur'an ezberini tam yapmadın diye döverler. Müspet ilimciler hurafelere inanıyorsunuz, saçma sapan cevaplar veriyorsunuz diye kızıp anma törenlerinde lakayt duruyorsunuz diye döverler. Bizim yeşil sarıklı ulu meslekçiler onlara bir şey diyemezler ama, korkarlar. Şikâyet falan olur, fazla bu işlere karışmayın diye kızar,

yine döverler. Veli toplantısı yaparlar, kasketleri ellerinde korkak adımlarla okula yanaşan zavallı babalarımıza bizi şikâyet ederler, bunlar adam olmaz! Zavallı babalarımız, yoksul babalarımız yıkılır, ben oğlum okusun da köyden kurtulsun diye dişimden tırnağımdan artırdım da, diye sızlanmaya başlar. Öyle, herkes iyi düşünmeli gibisinden yalancı feylesofluklar yapar ulu hocalarımız, babama bakmaya bile tenezzül etmez, ezer onu. Hastadır, diktatörlük hevesleri vardır. Babam beni döver mi, bilemem, belki döver. Dövse de bildiğinden değildir, fişteklemişlerdir, hayallerini yıkmışlardır. Sonra ince ince ağlar. Dindar adamlar diye buraya verdik, bak neler derler diye içlenir, itiraz edemez. Sonra beni sanayiye verir, orada da usta döver, küfür eder.

***

Herkes formasıyla nasıl da birbirine benziyor. Saçlarının bağlanması, gömleklerinin beyazı aynı. Herkes hizada. Erkekler aynı ceket, aynı gömlekten bıkmadılar mı? Hepimizi buraya doldurmuşlar. Ne istersiniz, farklı bir beklentiniz var mı diye sormak yok. Ayağa kalk, konuşurken düğmeni ilikle. Yaşasın başarılı itaatkâr öğrenci. Ders önemli değil, uyumlu vatandaş olun, devlete karşı gelmeyin yeter. Ama bizim başımız açık, burada da mahremimiz olmayan erkek öğrenciler, erkek öğretmenler var. Ne kadar da gerici bir talep. Devletimiz her zaman irticaya karşı teyakkuzdadır çocuğum. Sen de o kötücül düşünceleri, gerici inançları kafandan sil artık. Yani yeni tanrımız devlet mi olsun diyorsunuz öğretmenim. O da ne demek, biz de müslümanız elhamdülillah ama devlet işi ayrı. Devlet ne derse o, tanrıyı kalbinde sakla. Kılık kıyafet kontrolü diye sınıfa baskın verirler, neden sakalın uzamış kesmedin. Neden saçında toka yok. Neden eteğin boyu şöyle. Neden başka renkte gömlek giydin. Başımız açık, ellerimiz havada. Arama var. Filistindeyiz, İsrailliler baskın vermiş. Ama bu işe biz karşıyız. Örgütleniriz, meydan okuruz. Öz yurdumuzda parya olmayız, kusura bakmayın. Haftaya bütün okulda, bütün şehirde, bütün ülkede herkes üçüncü derste başını örtsün. Başörtüsünü bayrağı kılsın. Sırasına ezber bozarak otursun. Diğer çocuklar görsün, tedirgin olsun. Öğretmen gelsin tedirgin olsun. İdarecileri çağırsın, onlar da tedirgin olsun. Ne kadar da zavallılar. Evet biz sistemden bağımsızlığımızı ilan ediyoruz sevgili öğretmen takımı. Siz de kendinize yazık etmeyin. Emir kulu olmayın. O'nun kulu olun.

TASFİYE, Sayı 26, Eylül-Ekim 2010

ESKİYEN

•

AHMET SAİT AKÇAY

ESKİYEN KİM BEYLER BEN Mİ TEN Mİ O MU BU MU KİMDİR ESKİMİŞ NAĞMELERE BEZENEN PERİLER KADAR SAKİN DURAN şeyhin aşkına nağmesinde ifşa eden NENLER UĞRUNA SALINAN ADAM bir günah çocuğudur sırada. hem babasız hem anasız hem o hem bu hem de hepsi ONA BAKAN KÖR NEREDE kerem eden ustası sırtında abese vetevella ince bir yoldur üzerinde yürüdüğü bakmadan gördüğü elekler.

İçimdeki Hiç

İçimi karan duygulardan ne kadar sıyrılsam hep sen. karşımda bir an bile gitmemecesine yine de sana olan yakınlığımdan olsa gerek durup bakasım geliyor aramızdaki yol incelirken uzaklaştığında bile hep yeniden seni yaşamak için kalkıyorum masamdan odada dört dönerek seni tavaf edercesine içimde yekinen kızgınlığın sönüvermesi de yanıvermesi de bir anlık yakarışa kurban ŞİMDİ SENİ ANMANIN SIRASI DEĞİL OMZUMDA ÇÖKEN BİNBİR DÜŞÜNCEDEN ÇÖKEN AVURTLARIM kayıtsız olmak her şeye büyük meselelere ülkemin içinde salındığı kâğıttan salıncaklara ŞİMDİ ÖZGÜR OLMANIN SIRASI DEĞİL SİZİN OLSUN YETER BU KADAR ÇIĞIRTKANLIK dersimiz benliğimiz ahlakımız erdemimiz ancak hep sınıfta kalmak sizin gibi beyaz tüylü efendiler yüzünden BENLİĞİMİ DİNİMİ KİMLİĞİMİ ÇALDINIZ BENDEN şimdi sadece asırlık bir geçmişle avunsam da biliyorum ki ben o asırlık tarihin sadece ucundayım içinde bile olamamak kadar uzaklaşmak sizin yüzünden HİDAYET AŞKINA

Merhem

Babasının elleri omzunda. Boynu bökük. Melül melül. Koridorlarda seni aramak HER AN ÇIKIVEREN SANKİM GÖLGEN UZUYOR NE ÇEKİYOR BENİ PEŞİNDEN HER BAKIŞIM KÖTÜRÜM zamanın iniltisini yüreğinde hissediyorum. Gözlerim yorgun peşinden. SEN DELİSİN seni görmeden göçmek. Merhamet gözlerinde YOKSUN şimdi kendime duvarlar örüyorum. Hep seni yaşayan yüreğimle koridorlarda. Sakinsin. Etrafta tüneyen kargalar her biri bir çöplükten. Yüzünde

ağaran nura gark olan yine ben. Kalkıp duaya duruyorsun. Gün hep ışıyor o evde. Yasin okurken dilinde babanın çağrısı babamın silueti aynı kaderde eriyoruz. Kimse bilmesin öksüz olduğunu? Gün senin için ağarıyor şimdi. Kitaplar aynı raflarda. "Artık uyusan olmaz mı?" Kulaklarım. Masanda eğik başınla süzüyor etrafını düşüncelerini birer birer bir varlığın nefesi gibi acemi bakışlarla ürkek yalın bir tül sanki. Sabah kahvesi. İşler ve günler. "Beni hatırladın mı?" Gözlerin acıyor. Gözlerim yorgun şimdi. HER VESİLEDE SEN OL İSTEDİM YÜZÜMDE ÖZÜMDE SENİN YALIN DUAN zaman yakınlaşsa mesafe azalsa gün yeniden doğsa rüyanın burası kesik işte..

Ben ve O

AŞK ESKİMİŞ BİR ŞARKI ruhun dinmez avuntusu: Onu gördüğüm zamana acıyorum/nahrdan örülmüş ağudan kaputlanmış zerreler. gözleri yuvasında kalbinin içerisinde dik süzenLERİN MEYDANIDIR BU TUHAFLIK SERİNLİK ONULMAZLIK akşam saatleri karanlıkta biten oruçlunun dudaklarında ONUN İÇİN BURAYA GELDİM AMA FAYDASIZ incinmek iki taraflıdır kırılsa da kalbin.

ÖZGÜR EDEBİYAT, 22

YOLCULUK

◆

ALİ HAYDAR HAKSAL

Kuyunun başına geçtiğim andan itibaren bende bir tuhaflık başladı. Beni etkileyen nedir bilmiyorum. Kuyunun derinlikleri, zorlukları, karanlığı, bilinmezliği, gizleri beni çekiyor. Bilinmeyen bir şeyi orada bulma duygusu baskın çıkıyor. Kapkaranlık, sırlar dünyasıdır orası. Orada karşımıza neler çıkacağını, neler oluşacağını kestirmek güç. Kuyu, bir bilinmezlikler dünyası. Zaten beni ilgilendiren de burası. Bir kuyunun derinliklerine el yordamıyla yürürken, an önemlidir; göz açıp kapamalık bir an, bir saniye, bir dakika. Gözün görmediği bir yerde, göz açıp kapamanın ne anlamı olabilir ki! Orada debelenirken, tutunacağım bir yer, yolumu bulmamı sağlayacak bir ışık önemlidir. Zaten orada her şey bir şeye bağlı. Bir şey de çok şeye. Karanlıkta el yordamıyla ilerlerken neyle karşılaşacağımı kestiremediğimden heyecanım giderek artıyor. Kuyu. Zifiri karanlık. Derinlere inilen yer. Geceden öte bir gece var orada, gündüzü olmayan. Taş duvarların oyuklarına ayaklarımın ucunu yerleştiriyorum, iyice emin olduktan sonra ağır ağır iniyorum. En küçük bir tedirginlik, bir titreme olmamalı bende. Her an ayağım kayabilir, ellerim tutunduğum yerden sıyrılabilir. Düştüğümde tutunacağım hiçbir şey olmayabilir. Dakik, uyanık ve dikkatli olmak gerekir. Güç yetirilmeyince her şey gibi o da kayar gider. Bilinçle bir yere doğru gittiğimden söz etmiyorum. Bilinç dışı bir şey var burada. Çünkü ben ile ben arasında bir sorun var. Kuyuya inen benim, ama indiğim yer bir bilinmezlik...

Kuyuya inmek güç ve akıl isteyen bir iş mi, yoksa değil mi? İradesiz de yapılabilir mi bu iş? Evet ile hayır arasında nasıl da ince bir perde duruyor. Evet mi hayır mı, hiç biri...

Gecede gibiyim, sessiz bir derinlik içinde ilerliyorum. Kuyunun bir sesi var, nasıl bir ses olduğunu anlatamam. Sessizlik de bir ses aslında.

Dar-ı dünyada, yaşadığım mekânlara, karanlık bastırınca bulunduğum yerlere iyi kötü bir aşinalığım var zaten. Kuyuyu, dünya yüzüyle karşılaştırmak hiç de doğru değil. Kuyular hep gizler dünyası. Yeryüzünde yürürken bir şeye çarpar durursun, ayağın seker bir şeylere tutunursun, düşersin, kalkarsın. Kuyunun dibinde su mu var, toprak mı, kaya mı, başka şeyler mi? Orada ne gibi canlılar yaşıyor bilgim yok. Kuyunun dibine tohum atılsa biter mi? Zaten bir çıkmaz da sorularda. İçimi kemiren de bu. Benimki bir merak mı, bir zorunluluk mu, henüz buna bir karar vermiş değilim, iradeyle inmek ve çıkmak diye bir şey var...

İstanbul'un yoğun sislerini ardımda bıraktım, kendime gömüldüğüm ve kıvrandığım koltuğum geride kaldı. Orada mı kalsaydım, kendimle mi boğuşsaydım? Yaptığım nedir? Gözlerimi yumsam da, yummasam da değişen bir şey olmayacak. Burada gözün bir işlevi de yok. Zamanla göz alışır diye bir beklentiye girilmemeli. El yumuşacık bir şeye de dokunabilir... Bu, bir kurbağa bir yılan bir kertenkele de, bu bilmediğimiz bir varlık da olabilir, ona hiçbir şey de diyemem. Şey de bir şeydir. Bir kum tanesi gibi. Çünkü oraya sızacak bir ışığın hayâli bile kurulamaz. Göz kendine dönük değil. Zaten kendini görmez.

Şimdi bir başka yerdeyim, bir başka mekânda, belki de mekânsızlıkta. Kuyu benim içimde. Sisler ise ardımda. Yol uzadıkça uzadı. Uğultu otobüsün lastiklerinden mi, altımızdan hızlı geçen rüzgârdan mı, boşluğu delip akan hızımızdan mı, nereden geliyor, bunları da kestiremiyorum. Hayır, bilincim yitmiş değil; her şey yerli yerinde. Dilim henüz tutulmadı. Kendimden geçmiş değilim. Sözünü ettiğim bir başka şey. Karmakarışık duygularlayım. Bir bilinmezlik duruyor önümde. Kuyuya mı, karanlığıma mı alışmalıyım.

Her şeyin sonsuzluğu kendi içindedir. Bir niyetle yola çıkılır, gidilir ya ben de öyle yaptım. Adım atılarak gidilmez, bir otobüsün koltuğuna gömülür insan. Giden kendi değildir. Olduğum yere yığılıp kalmışım. Başımı koltuğa yaslıyorum tutunamıyorum, yan dönüyorum olmuyor. Öne eğilsem yapamam. Kulaklarımı tıkayacak hâlim yok. Etrafa kulak kabartmayı başkalarını dinlemeyi, başkasının kuyusunda yitmeyi sevmiyorum. Ben benim kuyumda olmayı ve onunla özdeş olmayı istiyorum. O ise çok karanlık. Burası öyle bir yer ki beni bana bırakmıyorlar. Fısıltıyla konuşulanları bile duyuyorum; kıvranışlar, homurtular, horultular, aksırıklar, kokular... Ah, kokular yok mu, burun kemiğimi sızlatan kokular...

Hepsi burada. Kırk insanı, kadınlı erkekli, çoluklu çocuklu bir kutuyu tıkıştırmışlar.

Sesler seslere karışıyor.

Yolculuklarda irade bende olmuyor hiçbir zaman, olmadı da. Başkasının iradesine mahkûmum, işte bunu kaldıramıyorum. Tren yolculuğunda olsam belki evimde gibi hissedebilirim kendimi. O ise uzun bir yılanı andırır. Kıvrılıp durur doğada, bazan kuyulara dalar ve kararır. Sıkılınca çıkar koridorunda bir uçtan bir uca yürürüm. Ya da bir pencere camını indirir, oradan kollarımı sarkıtır, başımı rüzgâra verir, başka yerlere giderim. Hayır burada bunların hiçbirini yapmanın olanağı yok. Burası bir cehennem. Yolculuk dikkati, insanın iradesinin dışındadır. Adımlarla yürünen, atlarla ve katırla yapılan yolculuklarda irade kısmen elindedir insanın. Bunları yaşadım. Ben bu yolculukları, yalnız başıma olanları arıyorum ne zamandır, istediğinde durur soluklanırsın, yorulur terlersin, oturur kalkarsın. Yolculuğun an-

lamını kavrarsın. Doğadaki melodiye, gizil seslere kulak kesilirsin, doğa müziğinin ritmine kapılırsın... Belki de kendi müziğini dinlersin.

Otobüs, karanlığın içine giren deli kutu. Baş döndüresiye yolları yutar, bir canavar kesilir. Farları gözleridir sanki. Gözlerini geceye diker, göz kırpar gibi yapar; bazan ışığını kısar, bazan uzaklara dek uzanır gider. Yol çizgiler altından akar gider. Kapanınca sanki her şey biter.

Ben orada olanı biteni izlerken, olan biten benim içimde uğuldar.

Kutu mu, kuyu mu? Bu işin içinden çıkamayacağım. Kan ter içindeyim. Kuyu, içinden inciler çıkan kuyu. Kuyudan çıkan kutu.

Gideceğim kentin yollarını nasıl da yutuyor zaman. Yollar nasıl da uyutuyor zamanı...

Öyle mi bilmiyorum. Bir nehrin kıyısında, bir vadide tanış olduğum bir yerler vardı. Yolu yitirdim, nehri yitirdim.

YEDİ İKLİM, Sayı 238, Ocak 2010

BEKLENMEYEN BİR MEKTUP

◆

ALİM KAHRAMAN

Sana nasıl hitap edeceğimi bilemiyorum. Kim olduğunu unutmuş, kendine bir kimlik arayan adama hangi isimle seslenilebilir ki? Bu mektup yirmi küsur sene önceden geliyor; seni o yıllarda tanımış ve derin bir bağlılıkla sevmiş bir genç kız -artık kırklı yaşlarını süren orta yaşlı bir hanım- yazıyor bu satırları. Yazdığın hikâyelerin en meraklı izleyicilerinden biri de benim. Onları okudukça hem üzülüyor, hem de mutlu oluyorum. Buruk, acı bir gülümseme beliriyor bazen yüzümde. Orada parça parça ettiğin ve her parçasını bir başkasına dağıttığın kişiliğindir beni üzen; acı acı gülümseten ise bir bakıma ikimizin de aynı kaderi paylaşmış olmamız. Ben birini sevdim ve ömrüm boyunca, üstüne titrenen değerli bir emanet gibi, içimde saklamak zorunda kaldım bu sevgiyi; kimseye açmadım, hiçbir zaman kaderimden yakınmadım. Yirmi küsur yıl onunla yaşadım, ondan güç aldım; kavuşma ihtimali olmadığını bile bile ömrümü yalnız bu sevgiye adadım. Eğer içinde bulunduğun karmaşık durumdan seni kurtarabilme gibi bir amacım olmasaydı bugün yine ortaya çıkmaz; kimsenin fark etmediği bendeki bu hazineyi uluorta saçıp heder etmezdim. Ondan yararlanmayı, ufak bir parçasını bile kendim için kullanmayı düşünmedim hiçbir zaman. Böyle bir şey, en büyük kıymet bilmezlik olurdu. Bu servet, böyle hesapsızca ancak sevilen için harcanabilirdi; işte onu yapıyorum şimdi.

Müzehhibin Mektubu hikâyesini okuyunca gördüm ki, sen de sevmişsin. Bu beni -bir zamanlar hemen yanı başında olduğu halde küçük bir ışık bile göstermediğin sevenini- ne kadar mutlu etti bilemezsin. Hayır, bir çelişki yok sözlerimde; o yüksek yeteneğini sezmeseydim, bu kadar derin bir sevgi duyabilir miydim sana? Müzehhibin Mektubu bu sezgimi doğruladığı için çok mutluyum. Acı acı gülümsememin sebebi ise başka: Ben seni sevmişim, sendeki aynı yüksek duygu bir başkasına yönelmiş. İkimiz de sevgimize karşılık görmeyerek aynı kaderi paylaşmışız. Bu bizi yol arkadaşı kılıyor; seni hemen yanı başımda hissettiriyor bana; belki yıllar sonra bunca rahat açılabilmem de bundandır.

Kader bizi o büyük şehirdeki fakültenin bir koridorunda, aynı bölümü okumak üzere gelmiş iki öğrenci olarak karşılaştırdığında iki çekingen ve utangaç gençtik. Diğer öğrencilerin, hayatı o kadar rahat yaşayan tavırlarından ürkmüş gibiydik. Sınıfın kalabalığı içinde bizi yan yana düşüren de bu oldu belki. Tüm utangaçlığımı bir tarafa bırakıp kimsenin yardımı olmadan seninle tanışma cesaretini bunun için

gösterebildim. Bir süre sonra herkes arkadaşını bulmuştu; biz de ikimiz arkadaş olduk. Daha doğrusu ben seni kendime arkadaş seçtim; sen de itiraz etmedin. Bir kasaba çocuğuydun. Büyük şehrin yabancısıydın. Ben o büyük şehirde doğup büyümüştüm, ancak yaşamanın yabancısıydım; hayat karşısında ürkek kalmıştım.

Fakat en azından senin için bu hep böyle sürüp gitmedi. Birinci yılın sonuna geldiğimizde yeni ortamına bir hayli alışmış, sınıf içinde adım adım öne çıkmaya başlamıştın. Yılsonu sınavlarında en yüksek dereceyi sınıfımızdaki bir arkadaşımızla paylaşarak hocalar ve arkadaşları tarafından sevilen bir öğrenci olmuştun. Bense hep aynı çekingen, aynı sessiz ve silik kızdım. Artık eskisi kadar yakınıma da sokulamıyordum. Buna rağmen seni uzaktan uzağa izlemekten vazgeçmiyor, fark edilmeyen gölgen gibi yaşıyordum...

Kullanımdan kaldırılmış eski bir yazının da öğretildiği bir bölümde okuyorduk. Sen aldığın eğitimle yetinmiyor bu yazının etrafında oluşmuş estetik dünyaya bütün halinde ilgi gösteriyordun. Aynı fakültenin başka bir bölümünde hoca olan Ali Alpaslan'dan güzel yazı dersleri almaya, hafta sonları, o sıralar yeni açılmış bir tezhip kursuna devam etmeye başlamıştın.

Çok okuyordun. Öğrenci yoklukları içindeyken dişinden tırnağından arttırıp kitap alıyordun. Fırsat buldukça fakülteye çok yakın olan sahaflar çarşısına yollanıyor, elden düşme eski kitapların satıldığı bu mekânda saatlerce kalmaktan büyük zevk duyuyordun; kitapların dünyasında kendini kaybediyordun. Peşinden oralara kadar sürüklenmiş o silik gölgeni fark edecek durumda olmuyordun. Bense, seni artık eskisi gibi sadece kendi arkadaşım olarak bulamadığımdan, herkesten kaçıp kitaplarla baş başa kaldığın saatlerde uzaktan uzağa izliyordum. Çevrenden soyutlandığın o anlarda, yakınlarında bir yerde beraber nefes alıp vermekten mutluluk duyuyordum. Bununla yetiniyordum. Senin hiçbir zaman bana ait olamayacağını anlamıştım belki de. Her işe, kendini adarcasına veriyordun; bir tutku halinde sarılıyordun. Ama bana sorarsan aynı anda birkaç farklı uğraşa birden yöneldiğinden parçalanıyor, dağılıyordun. Çok nadir olan baş başa kalışlarımızda bazen bana açılıyor, o sıralar kafanı meşgul eden bir uğraşın hakkında saatlerce konuşuyordun. Konuşurken belki benim kim olduğumu da unutuyordun, bir dinleyen bulmuş olmak yetiyordu sana. Yakınacak değildim durumumdan; hiç sesimi çıkarmadan dinliyordum. Konuşman ilerledikçe, adanmış insanların yüzlerinde parlayan o ışığı fark ediyor, dalıp gidiyordum yüzüne.

Yazı yazmaya da başlamıştın bir taraftan. Bir roman planlıyor, hikâyeler karalıyordun. Yazdığın bazı kitap kritikleri kimi öğrenci dergilerinde çıkıyordu.

İleri sınıflara geldiğimizde bir memuriyet buldun. Fakülteye fazla uğramıyordun. İşinden izin alabildiğinde derslere geliyor, ders biter bitmez iş yerine koşuyordun.

Seni çok az görebiliyordum artık. Hiç zamanın yok gibiydi. Bir hafta sonunda dayanamamış, tezhip kursu gördüğün eski külliyeye kadar gitmiştim. Belki fark edilmeden oralarda dolaşmak, seni yine uzaktan uzağa görüp dönmekti amacım. Kapıyı açar açmaz toplu halde sizi külliyenin avlusunda görünce ne yapacağımı bilemedim. Böylesi anˆ bir karşılaşmaya hazırlıklı değildim. Hele bir toplulukla.. Ortalık yerde, korunaksız yakalanmıştım. Arkamdaki büyük kapının kanadını tekrar aralayıp dışarıya da çıkamadım. Sen beni de fotoğrafı çekilen grubun içine çağırdın, grubun bir köşesine de ben iliştim, bir daha tekrarlandı fotoğraf çekme işlemi. Sonrakinden sadece iki poz bastırıldığını, birisinin sende, diğerinin de bende olacağını o fotoğrafı bana verdiğin gün söyledin.

Tüm bu anlattıklarım bir şey hatırlatacak mı sana; sarsıp kendine getirecek mi acaba; yeniden bütünlüğüne kavuşacak mısın?

Seninle, mezuniyet belgelerimizi almak için fakülteye uğradığımız gün görüştük son olarak. Ne kadar üzgündün o gün; şehirden bir an önce kaçıp gitmek istiyordun. Ne devam ettiğin kurslar, ne memurluk, ne de o büyük şehir umurundaydı. Bıkkın ve yılgındın; fakat sebebini de anlatmıyordun. Hayatını uzak bir kasabada, küçük bir memur olarak sürdürmeye kararlı görünüyordun. O gün: Beni de götür o kasabaya; ben de kalmak istemiyorum burada; ikimiz beraber saklayalım kendimizi o uzak köşeye; seninle küçük ama ikimize ait bir hayatımız olsun, demeyi ne kadar çok istedim. Bilmiyorum gerçek miydi, yoksa böyle bir niyetimi sezip konuşmamı önlemek için mi söyledin: Atamamın yapıldığı kasabayı görmeye gittiğimde beni nişanladılar orada; yakında evleniyorum, dedin. İçim bir tuhaf oldu o anda. Hiçbir şey söyleyemedim. Susup mutluluk dilemek düştü bana sadece:

Senden sonra o koca şehir boşalmış gibi geldi bana. Bazen evden çıkıp amaçsızca geziyordum sokaklarda, bir zamanlar havasını seninle beraber soluduğum mekânlara uğruyor kendimi avutmaya çalışıyordum. Sahaflar çarşısında oyalanıyor, senin başında eğleştiğin tezgâhların önünde durup bir süre kitapları karıştırıyordum. Ama hiçbir şekilde avunamıyordum. İlk fırsatta ben de bir öğretmenlik buldum ve o büyük şehirden ayrıldım; yok gibi olan varlığımı oradan tamamen sildim.

Sana bütün yaşadıklarımı uzun uzun yazmayacağım. Kendimden söz açmak için almadım kalemi elime. Ben bu kaderi çoktan kabullendim. İçimde, yıllar önce, senin varlığınla ışımış, hiç sönmeyen bir ışık var. Bana yaşama gücü veriyor. Ondan aldığım bu güçle kendime bir hayat düzeni kurdum. Yine, bir çelişki bulmayacağını umarak söyleyeyim; mutluyum hatta.

Atıldığım en büyük macera, öğretmenliğe ilk başladığım yıl, dayanamayıp halini hatırını soran bir kart postalamam oldu sana. Sonra, o kasabadaki ilk yılın içinde

evlenmiş olduğunu -belki de kasabayı ilk görmeye gittiğinde orada apar topar nişanlandığın gerçekti- çok dolaylı bir şekilde öğrendim. Bunu duyunca o kartı gönderdiğime ne kadar üzüldüm bilemezsin.

Bir süre, bir yerlerde kaybolup sana hiç ulaşmamasını diledim durdum onun.

Sonra bu da geçti.

Daha neler geçmedi ki.. Ama her geçen gün bir iz bıraktı da geçti.

Seni kimselere soramıyordum. Sorsam ne olacaktı ki.. Ayrı bir dünya kurmuş, çekildiğin köşede herkeslere kendini unutturmuş, çoluk çocuğunla yaşayıp gidiyordun herhalde. Ben de öyle; ancak kendi başıma.. Her şeyi kabullenmiştim. Yalnız, uzun tatillerde ailemin yanına dönerken, tren bir nehir boyunca ilerlemeye başlayınca, içimde tarifsiz bir duygu uyanırdı. Raylar, bir oyun oynar gibi, üzerine kurulduğu demir köprülerden nehrin bir o yakasına bir bu yakasına geçtikçe çocuklaşırdım; mutluluktan içim aydınlanırdı. Nihayet sarp bir boğazın başlangıcındaki bu küçük kasabaya ulaşır, sevimli taş binanın önünde dururdu tren. Hepsi birbirine benzeyen, ancak farklı konumları dolayısıyla her birinin ayrı bir güzelliği bulunan iki katlı istasyon binalarının en güzeliydi bu yapı bana göre. Uzaktan görünür görünmez kendi evimmiş gibi gülümserdi bana. Eğer karşıdan gelen bir başka tren beklenmeyecekse fazla kalmazdık burada. Nadiren inen olurdu trenden; bazen de binen birkaç yolcu çıkardı. Satıcı çocuklar ise hiç eksik olmazdı. Kese kâğıtları içinde mevsim meyveleri satarlardı. Yazın su satanlar bulunurdu. Simit her mevsimin yiyeceğiydi.

Sana en fazla yaklaştığım yerdi bu istasyon. Neredeyse soluk alıp verişlerini duyacak gibi olurdum. Tek tük inen yolculardan biri de ben olmayı veya son anda küçük yol çantamı alıp satıcı çocukların arasına karışmayı ne kadar çok isterdim. İsterdim ama öyle bir şeye hiçbir zaman kalkışmayacağımı da bilirdim.

Bu yolculuklar böylece sürüp gitti.

Aradan yirmi yıla yakın bir zaman geçmiş¬ti. O yıl, daha önce hiç olmadığı kadar hareketlendi küçük istasyon. Artık, çok kalabalık olmasalar da, grup halinde öğrenciler binmeye başladı buradan. Durağanlık kısmˆ bir canlılığa bıraktı yerini. Onlar kompartımana girip de yalnız kendileri varmış gibi, aralarında yüksek sesle konuşmaya, gülüşüp şakalaşmaya başlayınca hava değişirdi. Gençlik rüzgârları eserdi içerde. Çoğu yolcu, bu değişiklikten tedirgin olurdu. Benim hoşuma giderdi gelişleri. Artık çok gerilerde kalmış fakülte yıllarımı hatırlardım.

Bir gün öğrencilerin kendi aralarındaki konuşmalarının birinde, senin adını da duydum. Sonuna "hoca" sözünü eklemişlerdi. Yıllar sonra da olsa eski memuriye-

tini bir tarafa bırakıp, civarda kurulmuş bir üniversitenin bu kasabadaki küçük bir biriminde, eski yazı uzmanı olarak görev aldığın anlaşılıyordu. O kadarı bana yetti. Başka ayrıntılar da öğrenmeye kalkışmadım onlardan. Senin hayatını herhangi bir ucundan kurcalamaya nasıl bir hak bulabilirdim ki kendimde. Sadece seni izlemeye izinli, değersiz bir gölgen olmaya yazgılı değil miydim ben. Sakın bir sitem olarak anlama bu sözlerimi, mutluluğumun razılıkta olduğunu anlayalı çok oldu.

Satıcı çocuklara bile gıpta ile bakıyordum. Seninle aynı kürenin havası içinde hayatlarını sürdürüyorlar diye: Onlardan birinin bir gün beni allak bullak edeceğini bilmiyordum; sana bu mektubu yazacağımı düşünmüyordum henüz.

Sonbaharın son güneşli günlerinden biriydi. Bir bayram tatilinden dönüyordum. Tren, küçük istasyonda durmuştu yine. Satıcı çocukların biri çıkıyor, diğeri giriyordu kompartımana. Son olarak on beş yaşlarında bir çocuk girdi. Omuzuyla karışık boynuna astığı bir çantası vardı. Alışılmadık bir iş yapıyordu; trende hikâye satıyordu. Kayıp bir hikâyeciden, onun başına gelenlerden bahsediyordu. Evi terk edip giden bu adam ilgimi çekti. Bir müzehhipten, evine dönmek üzere olan belleğini yitirmiş bir başka adamdan söz etti. Nedense yüreğimin bir köşesi cız etti, onu dinlerken. Bir seri halde devam ettiği anlaşılan bu hikâyelerden bir takım satın aldım. En eskileri de bir kitapta toplanmıştı, ondan da aldım bir tane.

Yol boyunca, trende okuyup bitirmiştim tüm o hikâyeleri. Bunları senin yazdığını ve başına nasıl bir şey geldiğini anladım. Anladım ve anlatılmaz bir keder içinde kaldım. Ben, fakülteden sonraki yılları nasıl geçirdiğini bilmiyordum; çok az bilgim vardı o konuda. Fakat kurguladığın hikâyelere dal budak salmış hayatının çok eski yıllarına ait bildiklerim vardı; seni tanıyordum. Her birine yeteneğinden bir parçayı dağıtarak ayrı ayrı kişiler haline getirdiğin o hikâye kahramanlarının -hikâyecinin, eleştirmenin, denemecinin, araştırmacının- temelde bir tek kişi, yani sen olduğunu biliyordum. Bunu anlamıştım yazdıklarından. İçinde birer kıpırtı halinde var olan o eski eğilimler, senin gibi bir köşeye gömülmeye razı olmamışlardı anlaşılan. Bir yerden yol bulmuşlar kendilerini dışarı atmışlardı. Bağımsız varlıklar halinde yaşamaya başlamışlardı. Her biri birer yönünü almış, sen, orta yerde kalmıştın. Hayalinin oyunlarına gelip tüm o hayal^ kişiliklerin terk ettiği asıl varlığını bir hayal sanmıştın. Geçmişini gölgelerine dağıtıp sen geçmişsiz kalmıştın.

Bilmem bu mektup umduğum etkiyi uyandıracak mı üzerinde. Daldığın hayal dünyasından uyanıp gerçekle yüzleşebilecek misin? Birisinin tüm bunları sana söylemesi gerekiyor: O eleştirmenin, hikâyecinin, denemecinin ve araştırmacının sadece tasavvurda var olduklarını; yeteneklerinin bunca yıl içinde çok az yol aldıklarını, gelişmeden ilk halleriyle kaldıklarını bilmen gerekiyor. Yazdığın o hikâyeler, birkaç saatliğine de olsa, tren yolcularının ilgisini çekecek, onları oyalayacak bir macera damarı taşıyor; bir yetenek fark ediliyor onlarda. Fakat hepsi o kadar! Yazdık-

ları ünlü edebiyat dergilerinde yayımlanan bir hikayeci, bir eleştirmen yok ortada. Kendini hapsettiğin o kasaba koşullarında ne kadar olunabilirse o kadar yazarsın sen. Adı belli bir yayınevince basılmış bir kitabın hiçbir zaman olmadı.

Biliyorum çok acı konuşuyorum. Fakat derinlerine dalıp da takılı kaldığın hayal âleminden kurtulabilmen, gerçeğin toprağına ayak basabilmen için bu şoka ihtiyacın var senin.

Hiçbir zaman niyetli olmadığım halde eski bir sandığı açma, en mahrem duygularımı ortaya dökme pahasına da olsa bu mektubu yazmaya karar verdim sana. Eğer şu anda elinde ve okuyorsan, demek ki bir sonuç vermedi evine dönmen; sıyrılamadın tüm o hikâyelerden. Çünkü evini tekrar terk etmeye kalkışmadığın sürece bu mektubu sana vermemesini söyledim satıcı çocuğa. O tarihî köprünün hemen yanı başında, nehrin kenarındaki çay bahçesinde otururken...

Hikâyeleri okuduktan sonra, o küçük istasyona geri dönüp satıcı çocuğu bulmaya, onunla enine boyuna her şeyi konuşmaya karar vermiştim. Yeni bir yolculuğu göze almıştım. Satıcı çocuk yine orada, o istasyondaydı. Satışlarını sürdürüyordu. Tanımadığı biriyle görüşmeyi kabul etmedi önce. Sonra içtenliğime inanmış olmalı ki, trenden beraber inip nehir kenarındaki bu çay bahçesine geldik.

Bir köşeye çekilip uzun uzun her şeyi anlattım ona. Doğal olarak duygusal tarafları fazla deşmeden.. Çocuk beni çok iyi anladı. Çay bahçesinde kendi başıma bırakıp on dört on beş treninde satışını yapmak üzere, iki saat kadar önce istasyona gitti. Ben de oturdum sana bu mektubu yazıyorum. Öyle anlaştık. Uzak masalarda vakit öldüren birkaç öğrenciden başka kimse yok etrafta. Kâğıdın üzerinde akıp giden satırlardan başımı kaldırdıkça karşı yamaçtaki evleri, hemen önümden çağıltılarla akıp giden nehri, onun üzerine kurulmuş o yaralı tarihî köprüyü görüyorum. Bundan sonra benim de köprüm o. Seni olduğu kadar beni de temsil ediyor. Nehrin hiçbir zaman bir araya gelmeyecek iki kıyısı gibi, birbirimize bağlıyor bizi.

Artık bu satırları bitirmem gerek. Trenimin saati yaklaşıyor. Satıcı çocuk biraz sonra döner. Bu mektubu ona emanet edip gideceğim. Gerekmedikçe sana vermeyecek. Kendisine söz verdiğim gibi, bir daha buralarda beni gören olmayacak. Herhangi bir sebeple karşına çıkmayacağım; kendimi hatırlatacak bir girişimde de bulunmayacağım.

KİTAPLIK, Ekim 2010

HEP AYNI BANK

◆

AYKUT ERTUĞRUL

Bugün Pazar. Muska gibi yanımda taşıdığım karamsarlığımla bir miktar melankoliyi saymazsak mutluyum. Mutluyum çünkü onun yanına gidiyorum. Her Pazar olduğu gibi tam karşısına oturacağım. Aynı yerde aynı saatte... Birbirimizden eminiz, bir kere bile aksatmadık, hiç geç kalmadık randevumuza. Aptallığın kol gezdiği dünyada hayatıma biraz olsun anlam katacağım yeniden. Koşmamak için zor tutuyorum kendimi.

Metronun Karanfil Caddesi çıkışından çıkıyorum. Dost kitapevinin camında kılığımı kontrol ediyorum. Kılıksızım, olsun. Göbeğimi hafifçe içeri çekip, sırtımı dikleştirerek yürümeye devam ediyorum. Kalabalığın içinden geçerken bilgelikten uzak, yeni yetme kent aydınlarına yakışacak basmakalıp sözler mırıldanıyorum. Söz dönüp dolaşıp "kalabalıklar içinde yalnız" olmaya gelince kahkaha atmak geliyor içimden. Olduğum yere çöküp dizlerime vura vura... Bıyık altından bir gülümsemeyle geçiştiriyorum bir krizi daha. Avını dikizleyen aç bir kaplan gibi pençesi her an ensemde deliliğin biliyorum. Bacaklarımın dolaşmasını, sadece bir anlığına tökezlememi bekliyor. Derin nefesler alıyorum, şimdi ne yeri ne de zamanı. Kasetçileri geçer geçmez sola dönüyorum; işte orada. Yaklaştıkça vücut hatları daha net görülüyor. Yüreğimde yoğunluğu gitgide artan bir ışıma; adımlarım hızlanıyor. Elimle saçlarımı düzeltiyorum. Gözümdeki çapakları temizliyorum. Göbeğim içerde mi diye kontrol ediyorum. Zarif oturuşunu, kucağına diktiği gözlerini, tarak izleri belirgin, topuz yapılmış kirli saçlarını hayranlıkla süzüyorum.

"Yaşasın perspektif!"

Her adımda biraz daha yaklaşıyorum. Banka ulaşıp tam yerime oturacakken aniden yaşlı bir çift bana çarparak önümden geçiyor ve yerimi kapıyor.

"Bana ha! Benim yerime ha!"

Kaplanın soluğunu hissediyorum. Ayaklarım karışıyor, her şey bir anda olur böyle zamanlarda. Bir anlığına kontrolü elinden kaybedersin. Sonra... Teslim olmayacağım, onun yanındayım. Dişlerimi sıkıyorum. Bugün Pazar, eninde sonunda baş başa kalacağız. Sol gözüm seğiriyor. Hep öyle olmadı mı? Yumruklarımı sıkıyorum, saçlarımı düzeltiyorum, gözlerimi ovuşturuyorum. Çenem zonkluyor.

"Merak etme"

Geri çekilip birkaç metre ötedeki akasya ağacına yaslanıyorum. Gözlerimi yaşlı çiftin omuzlarına, kırlaşmış saçlarına, buruşuk yanaklarına dikiyorum. Gülüyorlar. Alevler içinde birbirine sarılmış, çığlıklar atan iki bedenin hayaline kaptırıyorum kendimi. Nefes alıyorum.

Bir daha.

Bir daha...

Ateş sönüyor, yanık et kokusu kayboluyor, yaşlı adam ve kadın geri dönüyor. Birbirlerine kızı gösterip, bir şeyler söylüyorlar. İşkilleniyorum. Omuzlarında, güzel başında, eteğinin kıvrımlarında biriken kuş pisliklerini birbirlerine gösterip her gün biraz daha fazla sarkan bedenlerinin intikamını alırcasına kıkırdıyorlar. Tıslamayı andıran sesleri midemi bulandırıyor.

"Benim kahkahamı duymak istemezsiniz" diyorum dişlerimin arasından"

"Korkun kahkahamdan!"

Gözlüğü burnunun ucuna düşeli seneler olmuş yaşlı adam, bacak bacak üstüne atmış ellerini kullanarak sürekli bir şeyler anlatmaya başlıyor. Kızı unutup sohbete dalıyorlar. Ölçüsüz neşeleri, koyulaşan sohbetleri beni çileden çıkarıyor. Sonunda dayanamıyorum. Ne yapacağım hakkında hiçbir fikrim yok, yanlarına gidiyorum;

"Siz!"

Sesimdeki yabanıllığı hissedip korkuyorlar. Şimdi kaplan benim, ayakları dolanacak olan onlar.

"Siz ihtiyarsınız, yaşlısınız"

Şaşkınlık, biraz öfke...

"İster misiniz?"

Belli belirsiz bir rahatlama...

"Kur'an-ı Kerim satıyorum. İnsanın ölümü yakınsa en çok ihtiyacı olan şey bu kitaptır. Tespihim de var. Seccade, Elifbâ, Güllü Yasin, kıbleyi gösteren pusula. Amca, çok gezen biriysen bu senin çok işine yarar. Dükkânım az ötede. İster misiniz?"

Ölümü duymak beklediğim gibi geriyor onları, uyarının zamansızlığı onlarla alay ettiğimi düşündürüyor. Haklılar. Yaşlı adam bir anda gençleşiyor. Sıska omuzlarını kabartıyor, sesindeki tedirginliği belli etmemeye çalışarak;

"Git kardeşim başımızdan, istemiyoruz bir şey" diyor.

Tahmin etmiştim, kim ölmek ister ki zaten. Hele de yaşlıyken. Kıza bakıyorum,

adamın cılız sesini duymazdan geliyorum. Cebimden bir selpak çıkarıp kızın omzunu, saçlarını, eteğini siliyorum. Adama dönüyorum yeniden;

"İstemiyor musunuz amca?"

"Hayır! İstemiyoruz dedik ya!"

Daha cesur...

"Pekâlâ."

Geri dönüyorum. Rahatlıyorlar, nefes alıp verişlerini duyabiliyorum, daha derin, daha kuvvetli. Az önceki yerime dönüp onları seyretmeye devam ediyorum. Kaçamak bakışlar atıyorlar. Bana baktıklarını, benden korktuklarını belli etmemeye çalışıyorlar. Tekrar yanlarına gitmeyeceğimden emin olmalarını bekliyorum. Hiç yaşamamışım gibi davranmaya başladıklarında yeniden yanlarına yaklaşıyorum. Beni karşılarında görünce göz bebekleri irileşiyor. Şeytan görmüş gibiler. Adamın az önce yaktığı sigarayı göstererek;

"Bana da bir sigara versene" diyorum.

Kararsızlık...

Cebinden bir sigara çıkarıp uzatıyor. Alıp dudaklarımın arasına yerleştiriyorum.

"Ateş?"

Sigaramı yakıyor. Uzanıp kızın saçlarını okşuyorum. Güneş başına fena vurmuş olmalı, elim yanıyor.

"Sıcak" diyorum, ikisi de hızla başını bana çeviriyor. "İnsanı bunaltıyor"

Saçlarının serinlediğini hissedene kadar elimi pütürlü yüzeyde gezdirmeye devam ediyorum. Bu defa gözlerimi ayırmadan yaşlı çifte bakıyorum. Adam cep telefonuna bakıyor, karısına bakıyor, cep telefonuna bakıyor. Bana bakıp hemen çekiyor gözlerini. Kadın adama bakıyor;

"Hayatım gidelim mi? Bekliyorlardır."

Adam teklifin karısından gelmiş olmasından memnun ayağa kalkıyor. Tam yanımdan geçip gideceklerken duraklıyor, gözlerime bakıyor.

Rica...

Sağ elini omzuma koyuyor.

"Hadi bakalım delikanlı" diyor. Ses çıkarmıyorum. Karısına hala eskisi kadar korkusuz olduğunu ispatladı. Artık gidebilirler. Gidiyorlar.

Sonunda banka oturuyorum. Her zamanki yerime. Kızın saçlarına, mahcup, öne

eğik gözlerine bakıyorum. İçimi çekiyorum, mutluyum. Sigaradan derin bir nefes çekiyorum; gözlerim yanıyor, yaşarıyor. Dumanı azar azar dışarıya üflerken; "Sen" diyorum; elimi elinin üzerine bırakıyorum.

"Sen..."

Ağzım doluyor, duygularım karmakarışık. O sırada yanıma iki genç kız geliyor.

İzin alma gereği bile hissetmeden oturuyorlar. Terbiyesizlik bu yaptıkları! Bankın kıyısına sıkışıyorum. Daha oturur oturmaz unutuyorlar beni. Konuşmaya başlıyorlar.

Cıvıl cıvıl... Pervasız...

"Söyledim ona Emel, bir daha asla dedim"

"Feysbuk bu kızım ya, takma çok da"

"Olsun ben onu uyardım."

Sessizlik.

"Aradı mı hiç?"

Merak ediyorum, aradı mı hiç? İri kahverengi gözlü kıza bakıyorum. Göz göze geliyoruz, hemen gözlerimi kaçırıyorum.

"Öbür hattımı taktım, istese de arayamaz artık."

Gülüyorlar. Yeniden bakmak için dayanılmaz bir istek duyuyorum. Dayanamıyorum. Yine yakalanıyorum. Gözlerimi kaçırıyorum. Beline kadar uzun simsiyah saçları var. Onlara baktığımı, dinlediğimi hissetmesinler istiyorum. Cep telefonumu çıkarıyorum. Mesajlara bakıyorum. Rehbere bakıyorum. Kapatıp cebime koyuyorum.

"Öbürünü arasana"

Konuşanın sesindeki hınzırlığı fark edip gayri ihtiyari yeniden gözlerimi gözlerine... Elleri...

"Ne bakıyosun be!"

"Hı?"

"Salak!"

Ayağa kalkıyorum. Birinin "Hadi gidelim" demesini bekliyorum. Yanaklarım kızarıyor, az önce dışarı çıkmaya çalışan kahkahayı arıyorum. Peşimden koşan amansız kaplan nereye kayboldu? Cevap vermek zorundayım.

"Ne bakacam lan!" diyorum. Kaçar gibi uzaklaşıyorum. Elimde kuş pisliğine bulanmış bir selpak son kez geriye dönüp bakıyorum. Vücut hatları gittikçe belirsizleşiyor.

Haftaya Pazar yeniden...

Onu seviyorum.

AŞKAR, Sayı 11

AH SÖYLENCESİ

◆

AYŞE EYYÜPKOCA ATİLA

Zer ile Zen buluşunca bir tutam âh olacak bu hikâyenin ismi.

Ben diyecek âh, bir dilemma. Bir müştekˆ yer ile gök arasında.

Kalplerinizin ve akıllarınızın lügat manaları benden sorulur.

Bir ben bilirim insanˆ nihayetlerinizi...

Bir ben açık ederim mahfuz inleyişlerinizi..

Ben diyecekti sonra Zer...,

Tutunamayanların gölgesi. Bu gün dilime pelesenk taktım. Kendi dilime kendi elimle tek hecelik bir sızı bağladım. Anladım ki bir ibarettir ömrümün gerisi, anladım ki bir arifedir şimdinin öncesi. Kalbim karanlık yemiş bir öğleni andırırmış hep. Meğerki gök bir temsil, yüzüm âyinesiymiş tutku denizlerinin... Karanlıklar arayanıyım ben hazine sahiplerinin. Sarı benizli. Sarı kudretler sahibi. İçinde ve dışında egemen olanım ben. Baştan aşağı asalet, baştan aşağı kudretim.

***

Baştan aşağı fenerini karanlığa yükseltmiş içinden nefis geçen değil nefsin içinden geçen bir dünyalıktı Zer. İnsanın gökyüzünde, yedi yıldızın dördüncüsünde yaşayan kinayesiydi belki. Belki değil öyleydi. İçinden dışına, dışından içine kibir akardı. Bir arzunun hırsıyla yakardı gündüzlerini ve gecelerini. Siyahi saçlarını göğünün leyli gecelerine savurur ardı sıra bir alım bir çalım bırakırdı yıldızlarına... Efendiliğini bir parça unutkanlığa bir parça kör bir karanlığa salıvermişti. Unutkanlığı; bildikleriyle arasında kısmi bir ama. Karanlığı 'ama'larından kaçış yeri. Öyle bir yer ki sezgilerinin ve çilelerinin üzerini tıpkı gök gibi örterdi. Örterdi ki, kendisiyle arasına bir şey girmesin. Girmesin ki zenginliğinin önü kudret eliyle kesilmesin içindi.

Öyleydi. Bir 'için' içindi Zer. Nefs için, teşvik için, sınanma için... Elbette pişmanlık için.

Zer'in yüzünde zarif süvarilerin atlarının toynak izi var. İnce bel. Geniş omuz. Kan çanağı bir sol göz. Ellerinde tamir görmüş bir yaşamak izi var.

***

Her saati arzusunun sınırında. Her günü on üç saat. On üç istediği zaman.

Zer, evvel ve ahir olan bir zaman terkibi.

Evi gökyüzünde. Gökyüzünün ihtişamında. Yedi yıldızının dördüncüsünde. Öyle bir yer ki, alaim-i sema renginde ve örüntüsünde. Derindir ikametgâhının saltanatı. Yıldızlarının arasında dolaşan bir ruhtur Zer. Gölgesi ruhlarında tanınmaz bir debdebe, kimliklerinde faydacı bir felsefedir. Her on üçün birinde Zer'in yüksekliğini selamlar yıldızları. Ve her on üçün on üçüncüsünde Zer karanlığın bir parçası olabilsin diye, tüm kapıları kapatılır göğün, yedi yıldızca. Ve böylelikle Zer her on üçüncü saatinde kutsalının ziyafet sofrasında. İhtişamının soğuğudur çıplaklığını karanlıkla örtüşü. Karanlıkla örtünüşü bilmediği bir âlemin, diyelim ki hayal âleminin, düşünce ve sezgi âleminin içine girmesidir.

Uykusu yoktur Zer'in. Zer'in uykusu hazinelerinin kilidinde sıkışıp kalmıştır. Kalbi ve ruhi ihtiyaçlarını gidememiş, giderebilmeyi öğrenememiş, öğrenebilirliğini zenginliği ile artıramamış bir zaman dilimi.

Bir huzursuzluğun seyri zaman silsilesi, Zer'in on üçüncü saatidir. Kaza bu ya. Bir kayıverse zaman dilimi on dörde, şafak sökecek aklının oylumları. Oysa Zer, kendi yarattığı karanlığa aşık bir özne. Çabası kaçmak, on dörtten. On dördün öğretilerinden... Kendi uyanışını bir sis perdesi içerisinde arayışın öyküsü içerisinde Zer, varlığıyla cüce, yokluğuyla devdir.

Böylesi bir on üçüncü saatin eşiğine girmeye hazırlanırken o, bir gök fitnesi dolaşıyordu Zer'in yıldızları arasında. Zer'in unsurları uyumsuzluk çoğaltıyordu içlerinde epeydir. Epeydir on üçüncü saat bir temaşa bir telâşeydi.

İşte yine bir efendilerini on üçüncü saate hazırlama aşamasında,

"Nedir," dedi. "on üçüncü saatin işlevi bizde?" altıncı yıldız. Sorgu kapladı benzini. Biraz soru taktı aklının kıvrımlarına. Devasa bir hürriyet geliştirdi.

"Efendimizin ızdırabı," dedi dördüncü yıldız "sahip olduklarının ve saltanatının gündelik dirilişidir. İhtişam telâkkisinde elbette yalnız olmak zorunda."

"O halde güvenin efendinize! Örtün kapılarını ışık saçan taraçalarınızın. Efendinize uryan bir saat bırakın. Bırakın ki sizleri yoksulluktan esirgeyecek varlık bahşedilsin. "

Dördüncü yıldız: Vefa.

Kayıtsız şartsız itaat. Kudret belleğinde Zer'e yâl ü bâl.

Anahtarlarını omuzlayıp yürüdü dördüncü yıldız. Gecenin uyanıklığı üzerinde efendisine selam transına geçti. Efendinin diktiği ihtişamı, oğul kanı pahasına koruyacaktı.

İşte tam da bu arada, doğruldu yerinden birinci yıldız. Alnına koydu şüpheyi.

"Hakikat dedi, günübirlik saydıklarımız arasında değildir. Karanlık betimlemez iyiyi. Var olmanın bunalımı iyiyi doğurmaz. Doğuramaz bir oluş iradesini kulluğumuz. Oysa iyilik bir çocuğu besleyen süt gibidir."

İkinci yıldız, kalbini koydu küçük, çelimsiz ince bağrına. İkinci yıldız hayran. Zer'e âşık.

Aşkıyla öykündü birinci yıldıza. Yutkundu. Su gibi aktı nefesi. İçinden geçirdikleriyle inledi. "Aşka ermek kolay değil, aşksızlık dönemi var. Aşkın değerini bilmek için aşksızlığı bilmek gerekir. İyi olan, aşktır. Aşk, 'iyi' olandır." dedi ve sustu. Sustu ve nem çekti.

"Gerçek aşk, hiçbir karşılık beklemediğin yerde başlar" dedi beşinci yıldız. Bilgeliğinin sırrıyla anlattı ardı sıra.

Ve devam etti:

"Kindir sizin aşkınızın temeli. Yallarının çevresinde dönen köpekler gibi, yemeğinize kim göz dikerse, ona kin duymaya başlıyorsunuz. Bu yemek bencilliğine aşk diyorsunuz. Aşk daha sunulur sunulmaz, sahte kardeş ve dostluğunuzda olduğu gibi, burada da bu özgür armağanı bir tutsaklık, bir kölelik yapıyorsunuz, daha sevildiğiniz dakikada yaralanmış bulmaya başlıyorsunuz kendinizi. Daha iyi tutsaklaştırmak için de acınızı gözler önüne sermeye. Ve elbette acı çekiyorsunuz. Benim hoşuma gitmeyen de bu acı işte. Bunun nesine hayran kalayım istiyorsunuz?"

Üçüncü yıldız bakışlarını dörde dikti. "Kurtar!" dedi "bizi bu şatafat gölgesinden. Karanlığın kan emiciliğinden kurtar. İçime bir yer altı su geçidi gerek benim. Korkuyum ben. Korkumla zihnim arasında sıkışan bir lâ'yım ben. Vermeyeceğim karanlığı efendimize. Suç ise bu bağışlanmak dilerim."

Ve geldi yedinci yıldız,

"Uzlaşmak değil dedi bu saatin özeti. Uzlaşmak değil başkaldırmak. Oluşmak değil dönüşmek olmalı. Öyleyse açın sonsuza değin efendinizin ihtişamını. Açın ki bir saltanat kalıntılarına dönüşsün efendimizin tarihi."

Böylece bir kamaşma. Alev alev bir iç Zer'in göğsünde...

Derken, gözlerine saplanan yıldızlar. Zer'in gözlerini gerçek körlüğe erdiren bir yıldızlar geçidi. Bir saplanma bir kayma göz bebeklerinde.

Gök temsilinde önünü ve arkasını göremedi. Göremeyince tökezledi Zer'in saltanat duygusu içerisinde...

Durdu Zer. Durdu ve indi kudretinin esaretinden. "Âh!" Dedi. Bir buluşmaya doğru göklerce çekim üzerinden... "Kimdir beni yargılamaya götürecek olan?" diye sordu yıldızlarına. Ve göklerden aşağı irfana yürüdü...

FRAGMANLAR

◆

CEMAL ŞAKAR

1.

Hakkınızı helal edin diyebildi.

Gözleri yerdeydi; göz göze gelse... gidemez miydi? kalır mıydı?

Gitmeliyim: Gitmek yol üzerinde olmaktır: Yola çıkmayan istikamet bulamaz.

Ben gitmezsem yol nasıl açılır: Ben gitmezsem, onlar gelecekler.

Sabırla göğüs germezsek, zillete düşeriz.

Yoldayım: Yüzüm yönüme dönüktür: İstikametim yüzümden bellidir.

Yolda olmazsam, gelirler; kirli çizmeleriyle harim-i ismetimizi çiğnerler.

2.

Etrafı tanklarla çevrili meydanın etrafında toplanmış şaşkın, ürkek bir grup; gördüklerine inanamıyorlar. Derinden derine bir sevinç; ama dışa vurmaya henüz cesaretleri yok. Cesaretlerini dışa vurmayı göze almış birkaç kişi, askerlerle kol kola; heykelin yıkılması için canla başla çalışıyorlar. Tulum giymiş birisi habire kaideye balyoz vuruyor; belli güçlü kuvvetli biri; belki de bir sporcu.

Sirenler... Meydanın üstünde uçuşan helikopterler...

Heykel yıkılacak gibi değil; her darbe öfkelerini kabartıyor; gözleri kör olmuşçasına bir daha, bir daha vuruyorlar.

Hürriyet aşkının en güzel ifadesi olan sloganlar...

Heykel oldukça muhkem; balyozlarla yıkılacak gibi değil; biri tırmanmayı deniyor; sonra diğerleri; ve aralarından muzaffer bir asker, heykelin boynuna kadar tırmanıyor; geldiği ülkesinin bayrağıyla heykelin yüzünü kapatıyor; neleri tebcil ediyor; bayrak çöl rüzgarlarına kapılıyor. Sütunlarla çevrili meydanın dışında, ürkek gözlerle seyredenlerden birkaçının yüreği cız ediyor. Bir tank meydana giriyor. Asker elindeki çelik halatı heykelin boynuna geçiriyor; bir ucu tanka bağlı. Herkes kaçışıyor. Tank ağır ağır ilerliyor. Halat iyiden iyiye geriliyor; ha koptu ha kopacak. Kop-

muyor. Heykel esniyor. Bir çatırtı. Çatırtılar palet seslerine karışıyor. Heykel dizlerinden kırılıyor. Tank ilerledikçe heykel biraz daha öne doğru yatıyor ve kaidesinden kurtuluyor; dizlerden aşağısı olduğu yere çakılı kalıyor. Heykel önce sırt üstü asfalta düşüyor; sağ eli hâlâ havada; her nereyi gösteriyorsa!

Sloganlar kesilmiş herkes heykelin üzerine üşüşmüş... Çığlıklar, alkışlar, ıslıklar...

Hürriyetin sembolü olarak heykelin kellesi koparılmış; tankın insanın kulaklarını sağır eden gıcırtıları arasında sokaklarda dolaştırılıyor. Çocuklar, ellerine aldıkları ayakkabılarıyla kelleyi pataklıyorlar; bir zillet nişanesi...

Kaidede balyozun açtığı derin izler.

3.

Elleriyle başını dövüp duruyordu. Siyahlar içindeydi. Sırtında kesikler.

Herkes hürmetle ona yol veriyordu.

Kabrin demir parmaklıklarına tutundu; ayrılmamacasına.

Hüseyin! İmam Hüseyin! diye başını demirlere vuruyordu: Şah-ı Merdan: Yüzümü toprağımıza bıraktığın izlere sürmeye doyamadım: Medet! İstimdat! Şefaat!

Yüzü gözü kan revan içindeydi: Dertlere derman, yaralara merhem: Elimde, dilimde, gözlerimde hep sen varsın

İmam Hüseyin!!! Senin yokluğundan dudaklarım şerha şerha... Senin yokluğunda hayat bizim için sadece bir yük.

İmdat! Ey Mehdi-i Muntazar!

Seni yine koruyamadık İmam!!! Seni yine öldürdüler.

4.

Hükümet binası. Meclisin toplandığı geniş salon. Bütün iskemleler dolu, askerlerin çoğu ayakta. Önde bir masa: Yüksek rütbeli subaylar için. Gecenin ilerlemiş saatleri. Kafalar dumanlı. Yüksek sesle çalınan bir oyun havası; yerli, kıvrak bir hava. Yerli, simsiyah saçlı iki kadın. En kıvrak hareketlerini, en hünerli gerdan kırmalarını gösteriyorlar. Alkışlar. Bağırışlar. Masaya çıkıyor biraz daha usta olanı. Etteklerini biraz daha topluyor. Dolarlar uçuşuyor. Daha genç ve acemi olanı hâlâ orta yerde, biraz çekingen, belki biraz da mahcup; kimseye ilişmemeye çalışıyor. Öteki, masadan iniyor. Subaylara gidiyor. Danslar. Dolarlar. Kucaktan kucağa. Gözü arkadaşına ilişiyor. Yanına gidip onu da askerlerin kucağına atıyor. Alkışlar. Böğürmeler. Höykürmeler. Artık, müzik duyulmuyor. Artık, salonda insanlar yok. Oluk oluk...

5.

Önce perdelere keskin ışıklar vuruyor, ardından camları yere dökecek denli güçlü gümbürtüler, sonra yerin sarsılması: Toprağın kaldıramadıkları; kendi dışına attıkları. Yine karartma var. Ürkerek perdenin bir ucunu kıvırıyor. Hani bitmişti diye düşünüyor. Önce havada patlayan bir bomba, sonra şehrin üzerine yağan salkım saçak ışıklar. Kendi şehrine yağmasa, uzaklardan televizyonlardan izlese hoşuna bile gidecek bir şehrayin, bir cümbüş, bir alâyiş, bir çarkıfelek renk renk karanlık geceye dağılıyor. Gözlerini alamıyor rengârenk ışıklardan. Hani bitmişti diye söyleniyor. Çocukları, torunları hepsi aynı odadalar, bir gaz lâmbasının etrafında pervaneler gibi. Ne dediğini duymamışlar; iyi diyor içinden, şimdi ne diyeyim ben onlara.

Kaygı, içinde bir kurt gibi... Korku gözlerinde büyüyor: Ne yaptık biz! Korku dolu gözlerini yukarıya çeviriyor: Yıllarca bir zalimin sultasına boyun eğmekten başka. Boynumuzu büküp sabrettik; gelecek güzel günlere inanmadan. Ama Allah içimizdeki karamsarlığı, umutsuzluğu bilir diye düşündük; bilir ve onları umuda tebdil eder.

Bir gün, güneydeki liman şehrinde bir umut belirdi; kısa bir zaman sonra şehrimize kadar geldiler ve biz sokaklara koşuştuk; kendimizi ilk kez hür hissetmiştik; onlardan aldığımız güçle cesaretlendik ve ayağımızdaki, boynumuzdaki zincirleri çıkarıp o zalimin boynuna geçirdik. Biz yoksul insanlarız, başka ne yapabilirdik ki!

Dışarısı kıyamet gibiydi; yüreğini teskin edemiyordu.

Daha ne duruyorsunuz diye söylendi; hadi herkes olduğu yere kıvrılsın; hengâme buralara gelmez; biz yoksul insanlarız; burada hep yoksullar var; bize ne etliden sütlüden; bize kim ne yapsın; bizi kim ne yapsın.

6.

İkisi de dürbünleriyle aynı yere bakıyorlardı.

Gece boyu bombaların, silah seslerinin kesilmesinden cesaret alanlar sokağa çıkmaya başlamışlardı. Hızla telaşla kimi ihtiyaçlarını giderme derdindeydiler. Kepenkler korkuyla endişeyle açılıyordu. Güzel bir gündü. Mahallenin etrafında devriye gezen askerlerden başka yabancı yoktu; uçaklar, helikopterler akşamdan beri uçmuyordu. Bir serçenin tüm ürkekliği üzerlerindeydi; iki adım atıyorlar, dört tarafı kolaçan ediyorlardı.

-Şimdi sen dürbünü bırak, videoyu çıkar.

-Bak, bak! Duvarlara sine sine yürüyen şu adama zoom yap.

-Gördüm.

Elindeki silah uzun menzilliydi.

-Nasıl; bir atış yeter miymiş?

-Harikasın.

Çılgınca gülüşler.

-Şimdi, karşıya geçen kadına bak; fırına doğru ilerleyene.

Kahkahalar.

-Sağa bak, evin önünde oynayana. Gördün mü?

-Okey.

-Bir atışlıktır benim bütün işlerim. İkincisiyle beyni dağılacak, iyice zoomla.

Caddede bir telaş, kim nereye kaçsın; kim kime siper olsun.

7.

Yemeğe daha sonra inecekti. Hemen beşinci kattaki odasına çıktı. Yas günlerine katıldığı için gazetesine üç gündür fotoğraf yollayamıyordu. Gerçi yollasa bile gazete daha çok ajanslardan gelenleri kullanıyordu. Ama olsundu, bunun için buradaydı. Fotoğraf makinesini bilgisayara bağladı. Yüzlerce fotoğraf iki makine arasında akıyordu. Sigara yakıp yatağa uzandı.

İşgalle direnişle halkla buranın toprağıyla arasında tuhaf bir bağ oluşmuştu; kendisini gazetesine unutturmak istiyordu; gidesi yoktu.

Düşüncelerini derinleştiresi yoktu. Buralarda internete girmenin bir mucize olduğunu hatırladı.

Kalktı. Aktardığı yüzlerce fotoğrafta seçme yapması gerekiyordu. Önce bir sigara yaktı. Hard disk dolu; bilgisayar yavaş işliyor. Aktarılanlardan başladı:

1. Tam kapının eşiğinde, gözleri yerde, karısına, çocuğuna bakamıyor; baksa cesaretini yitirecek orta yaşlı bir adam. Seçti.

2. Firdevs Meydanı. Saddam'ın devasa heykeli halatlar yardımıyla yıkılıyor. Heykel dizlerinden kopmuş ve yere tam doksan derece eğilmiş; insanlar etrafa kaçışmış. Seçti.

3. Yas günlerinden bir tane. Siyahlar içinde, bakımlı sakallı bir genç. Sırtı kesiklerle dolu. Elleriyle başını dövüyor. Ben ne yaptım; biz ne yaptık dercesine. Herkes hürmetle yolu açıyor. Kabrin demir parmaklıklarına başını vurup duruyor. Seçti.

4. Saddam'ın saraylarından biri. Amerikan askerleri eğleniyor. İki dansöz orta yerde. Tecrübeli olanı, genci alıp askerlerin kucağına atıyor. Seçti.

5. Karartma geceleri. Yaşlı bir adam perdenin uçunu hafifçe kıvırıvermiş. Gözleri korkudan, endişeden büyümüş; bombaların gecenin karanlığındaki renk oyunları beynini kamaştırmış. Seçti.

6. Sakin ve güzel bir gün. Etrafta devriye gezen Amerikan askerleri. Sokaklar, korku ve endişeye rağmen hareketli. İki asker, sanki video oyunu oynar gibi; seçtiğini tek atışta öldürüyor. Sadece bir çocuğa iki kez ateş ediyor. Seçti.

Seçtiklerini mailine ekledi. Gönder tuşuna bastı. Şimdi dakikalarca sürecekti mailin gitmesi. Bir sigara daha yaktı. Gitti, başını pencereye yasladı. Bu akşam bombardıman yoktu.

Hep böyle oluyor ve yakalanıyordu bu şehre.

7. Genellikle yabancı gazetecilerin kaldığı otelin beşinci katında, başını pencereye yaslamış yabancı bir gazeteci. Onu da seçti.

HECE ÖYKÜ, Sayı 37, Şubat-Mart 2010

MADENCİ

◆

CEMİL KAVUKÇU

"Sana bir şey göstereceğim, bakalım ne olduğunu bilecek misin?"

Çantasından çıkardığı kalın bir kâğıda sarılmış, dar, uzunca paketi özenle açtı. Kat kattı, bitmek bilmiyordu, içinde ne olduğunu merak etmiştim. Bana göstermek için buralara kadar getirdiğine göre ilginç ve be¬nim bilemeyeceğim bir şey olmalıydı. Karşısındakini şaşırtmak çok hoşuna gidiyordu. Bir keresinde "Gezen tilki aç kalmaz," demişti. Bunu hiç unutmadım. O, tilkileri bile pes ettirecek denli çok geziyordu. Ne zaman nerede olduğunu kimse bilmezdi.

Sonunda, iki karton parçası arasına yerleştirilmiş, yirmi santim kadar uzunluğunda, örgü şişine benzeyen koyu renkli, ince bir nesne çıktı paketten.

"Bu nedir?" diye sordu. Yüzünde alaycı bir gülücük vardı. Şaşkınlığımın tadını çıkarıyordu.

Daha önce görmediğim bu nesneyi elime alıp inceledim. Oldukça sertti. Balık kılçığına benziyordu ama değildi. Bir ucu iğne gibi sivriydi.

"Evet?" dedi. Yanıt veremeyeceğimi biliyordu. Çok keyiflenmişti.

"İri bir balığın kılçığı desem, değil, çünkü uzunluğuna göre çok ince."

Yüzündeki gülüş daha da genişledi. Başını 'olur mu ya' dercesine ağır ağır iki yana çevirdi. Balık kılçığı olmadığını ben de biliyordum. Ne olduğunu anlamamıştım ama bir şey söyleme, yorum yapma gereği duy¬muştum. Oysa seçeneğim yoktu.

"Bilmiyorum," dedim.

"Oklu kirpinin oku," dedi. Bunu söyleyince de omuzlarını sarsarak gülmeye başladı. Bu gülüşün anlamı şuydu: Yaşamı ıskalıyorsun! Uzanıp değerli nesneyi elimden aldı, ilk kez görüyormuş gibi sivri ucuna baleti.

"Bunu bir insana fırlatsa var ya, karnından girer sırtından çıkar!"

Haklıydı. Deler geçerdi.

Alacağım yanıtı çok iyi bilmeme karşın, "Nerde buldun?" dedim.

Boynunu hafifçe büküp başını sol omzuna doğru eğerek, "Eee," de¬di, "gezen tilki aç kalmaz."

Birden ciddileşti. "Biliyor musun," dedi, "bu oku bulduğumda arka bölümündeki doku hâlâ yumuşaktı. Yani, yeni fırlatmıştı. Hedefi ben de olabilirdim."

"Bir kirpi, ya da şöyle söyleyeyim, bir oklu kirpi, bir insana neden okunu atsın ki?"

"Bunu ne sen, ne ben, ne de kirpi bilir. Her şey o anki durumla ilgili. Bir şeyden ürkmüşse, kendini güvende hissetmiyorsa o anda en küçük bir kıpırtıya bile okunu sallayıverir. Sen çok kitap okuyorsun, tamam, ama şunu bilmiyorsun, okunması ve anlaşılması en zor kitap doğa¬dır.

"Ne demek şimdi bu?"

"Şu demek..."

Bir süre düşündü.

"Şu demek... Birini küçümsemek için kuş beyinli deriz değil mi? Neden deriz? Çünkü kuşun küçücük kafasında leblebiden de küçük bir beyni olduğunu düşündüğümüzden böyle kestirme bir sonuca varırız. Dinle şimdi; Ege bölgesinde, Salihli yakınlarında bir yerdeyim. Akşam saatlerinde bir kahvenin bahçesinde oturmuş çayımı yudumluyorum. Arada patlayan silahlar dikkatimi çekti. Avcılar olmalıydı. Çevre köyler¬den işe aldığım Sabahattin'e, 'Burada ne çok avcı var,' dedim. 'Onlar avcı değil,' dedi. 'Peki bu tüfekleri patlatan kim?' dedim. 'Onlar tüfek değil, kuşkorkutan,' dedi. O da ne, deyince cahilliğime şaşarak güldü ve anlattı. Çevre göz alabildiğine üzüm bağıydı. Üzümlere en çok zarar veren yaratıklar da kuşlardı. İşte 'kuşkorkutan' bu nedenle vardı. Bildiğimiz piknik tüple yapılmış bir tuhaf bir silahtı bu. Can almayan, yaralamayan, sadece korkutan bir silah. Tüpün üzerine yerleştirilmiş uzunca bir boru ile zaman ayarı yapılabilen bir düzeneği vardı. Biz Türklerin aklı nelere kadir, düşünsene... Diyelim beş dakikalık bir aralık seçtin. Tüpte sıkışan, daha doğrusu çıkması engellenen gaz her beş dakikada bir tahliye olurken tüfek gibi patlıyordu. Kuşlar da bundan ürküp kaçıyorlardı. 'Peki, bunun yararı oluyor mu?' dediğimde yeniden, bu kez alaycı bir biçimde gülmüştü Sabahattin, İlk başta olmuştu da,' demişti, 'ama soona kuşlağ da uyandı.' Dikkatini çekerim, düzenli aralarla patlayan sözde kuşkorkutan'ın sesini kuşlar bir süre sonra çözüyor."

Şaşırdığımı ve etkilendiğimi görünce daha da coştu.

"Peki, şimdi sana bir soru, bunun kuşlarla ilgisi yok. Koyunları bir¬birinden nasıl ayırırsın?"

Madenci ile konuşuyorsan her tür sürpriz soruya da açık olman gerekiyor. Daldan dala atlaması boşuna değil. Konuyu toparlayacağını, şaşırtıcı bir sonuca varacağını önceki deneyimlerimden biliyorum.

"Boynuz biçimleri, postları ve kuyruklarından," dedim.

"Tamam, ben de böyle düşünüyordum. Ama öyle değilmiş. Daha doğrusu öyle olmadığını yeni öğrendim. Boynuzsuz, kuyruksuz, beyaz yünlü bir sürü düşün, bunları ayırabilir misin?"

"Sen ayırabilir misin?"

"Hayır, ayıramam tabii. Ama koyunların birbirine benzemediğini öğrendiğimde çok şaşırdım. Bir ara Kahramanmaraş civarında bir krom sahası ile ilgileniyordum. O bölgede bir hafta kadar kaldım Çevre köylerde o kadar büyük koyun sürüleri vardı ki, görsen şaşarsın. Özellikle küçükbaş hayvancılık önemli geçim kaynaklarından biri. Köylülerden biri¬ne, 'Bunlar birbirine karışmıyor mu?' dedim. Yüzüme şaşkınlıkla baktı, 'Niye karışsın ki,' dedi. 'Ne bileyim, onca koyunu otlatmaya çıkarıyor çoban, onlar yayılıyor, sonra da toparlamak gerek. Sürünün noksansız olduğunu nasıl anlıyor.' Köpekler onlara gözkulak oluyormuş ama, arada otlakta unutulan, kaybolanlar da oluyormuş. Onun da başına gelmiş. Bir akşam ağıla döndüklerinde bakmış, bir koyun eksik. 'Her akşam sayarak mı ağıla sokarsın koyunları?' dedim. Yoo,' dedi, 'hiç saymam ki.' 'Peki bir koyunun eksik olduğunu nasıl anladın?' 'Eee, onu göremedim. Göremeyince de eksik olduğunu anladım.' Bu kez şaşırma sırası bendeydi, 'Nasıl yani,' dedim, 'sen bütün koyunları tanır mısın?' 'Tanırım tabi, herkes koyunlarını tanır.' Neyse, dönüp koyunu aramış ve uçurumun dibin¬de bulmuş. Nasıl uçurumsa, koyun sapasağlam ayakta dikilip acı acı meliyormuş.

"Bunun üzerine bir olay anlattı. Bir gün o uçurumun dibinde bir kuzu görmüş. O da sapasağlam tabi, ayakta ve meliyor. Abi, bunların uçurum dediği yer herhalde otuzkırk derece eğimli, koyunun tırmanamayacağı üç-beş metrelik bir çukur. Neyse, inmiş, hayvanı kucakladığı gibi çıkarmış uçurumdan. Sırtında çember biçiminde yeşil renkli bir boya varmış. Alıp köye getirmiş kuzuyu. Zaten kendi köylerinden birine ait olmadığını hemen anlamış. Herif yalnız kendi koyunlarını değil, köyün bütün koyunlarını tanıyor. Çevre köylere haber salınmış, sahiplenen çıkmamış. Aradan bir yıl geçmiş, kuzu olmuş kocaman bir koyun. Hâlâ köyün emanetinde. Ne yapacaklarını bilemiyorlar. İhtiyar heyeti toplanıp bir karar almış, koyun ilçe pazarına götürülüp satılacak, parasıyla da camiye bir halı alınacak. Koyun pazara götürülmüş. Bir kasap alıcı olmuş. Pazarlık yapıp el sıkışmışlar. Kasap parayı ödemiş. Köylüler tam oradan ayrılıyormuş ki, adamın biri 'Bu koyun benim!' diye bağırmış. Bir yıl önce kaybettiğini, bütün aramalara karşın bulamadığını söylemiş."

"Sırtındaki yeşil boyadan mı tanımış?"

"Ne boyası? Kaç kere kırkmışlar koyunu, boya mı kalmış. Hayvanı yüzünden tanımış işte."

"Yuh!" dedim.

"Bence de yuh," dedi.

Sonuç?

"Sonuçta parayı kasaba geri vermişler, adam da koyununu alıp gitmiş.

Kısa bir sessizlik oldu. Gözlerini kıstı. Benim üzerimden uzak bir noktaya dalıp gitti. Yüzüne muzip bir gülümseme oturmuştu.

"Şimdi sana bir soru," dedi.

Daldığı yerden dönüp gözlerini gözlerime odakladı.

"Newton'un başına elma değil de ceviz ağacından bir adam düşseydi yerçekimi yasasında bir değişiklik olur muydu?"

Güldüm.

"Ciddi soruyorum bak!"

"Nasıl olsun ki!"

"Bak şimdi, Newton o sırada Türkiye'de ve Denizli çevresinde bir köyde olsaydı. Bir ceviz ağacının altına uzanıp hülyalara dalsaydı. Aklında yerçekimi falan yok ha... Ağaca tırmanmış, cevizleri sopalayan adamlardan biri dengesini kaybedip yere düşseydi..."

Yine bir şeyler yumurtlayacak deyip kurduğu oyuna katıldım.

"Ha elma, ha adam," dedim, "sonuçta bir şey düşüyor ve Newton o anda yerin çekim gücünü fark ediyor."

"Doğru, tabii yine bunun farkına varacaktı ama yerçekimi ivmesini yanlış hesaplayacaktı. Neden mi?"

Gülmeye başladı.

"Ulan, öyle tiplerle karşılaşıyorum ki, aklım duruyor. Bak şimdi, Denizli civarında bir etüt yapacağız, işçiye ihtiyacımız var. Köylere haber saldık. Verebileceğimiz günlük ücret yirmi beş lira dedik; beğenen gelir, beğenmeyen gelmez. Gelenlerden biri, 'Ceviz toplamaya günlük elli lira veriyorlar,' dedi. Ben de, git o zaman ceviz topla, dedim. 'Yüz lira verseler bile gitmem,' dedi. Nedenine gelincee... Sıkı dur şimdi. Çok sık rastlanan iş kazalarından biri ağaçtan düşmekmiş. Abicim adam düşüşü öyle bir anlattı ki, inanamazsın. Elini boşlukta ağır ağır gezdirerek, 'Bir yaprak gibi yavaş yavaş, süzülerek düşüyorlar,' dedi. Düşen, ya yere değer değmez orada ölüyormuş ya da bir daha iyileşmemek üzere sakat kalıyormuş. Var mı böyle bir şey! 'Gel bizim köyün kahvesine bir bak,' dedi, 'sakattan geçilmiyor. Ölenlerinse

haddi hesabı yok.'

"Buna da yuh!" dedim.

"Buna daha çok yuh!" dedi.

"Bunları nerden bulup uyduruyorsun?"

"Eğer uyduruyorsam şuracıkta granit olayım. Bütün bunlar gerçek."

"Peki," dedim, "sen madencisin, hatta adın bile unutulmuş, herkes 'Madenci' diyor sana. Bana getirip gösterdiğin nesneler, anlattığın hikâyeler yerin altıyla değil, üstüyle ilgili. Bugüne kadar bir mineral, ilginç bir taş ya da fosil getirip göstermedin. Aradığın, bulduğun madenlerden söz etmedin. Oysa ben yerin altını, bilinmeyenin hikâyesini daha çok merak ediyorum."

"Doğru söylüyorsun, oranın da bir hikâyesi var. 'Toprak' dediğimiz birkaç metrelik gevşek zonu geçtikten sonra yerin altında her şey ölü. Çok eski ve uzun bir hikâyeyi saklıyor, koruyor, sahip çıkıyor. Yeraltının hikâyesinde insan yok, daha ötesinde canlı da yok. Eldeki bulgularla aydınlatılan geçmiş, devede kulak. Eline aldığın taş parçası bir maddeden çok somutlaşmış bir 'zaman' aslında. Binlerce, hatta milyonlarca yılın hikâyesini biliyor ama anlatamıyor. Bence sen bunlarla ilgilenme, asıl bilinmeyenin hikâyesi yukarıda."

"Anlattıklarını keyifle dinliyorum, gerçekten... peki, bir gün bana yerin altını da anlatacak mısın?"

"Sabırlı ol, Madenci sana daha ne hikâyeler anlatacak."

SÖZCÜKLER, Ocak - Şubat 2010

LARA-LARİSSA

◆

CİHAN AKTAŞ

Bir yerlerde gösteri yapılıyor, nasıl öğrendi bilmiyorum; gitmeye hazırlandı. Gürültü çıkartarak sürdürüyor hazırlığını. Yaydığı seslerin dikkatimi çekmeye dönük olduğunu düşünüyorum, tepki göstermemi bekliyor ki ne kadar haklı sebepleri olduğunu bir kez daha haykırsın. Susmayı tercih ediyorum çoğu zaman, ne söylersem söyleyeyim o haklı olacak, benim itirazlarım ise bayat ve klişe olarak damgalanmayı bir kez daha hak edecekler. Hazırlığını uzattıkça uzatıyor, bunca zaman içinde en az üç kez hazırlanmış olurdum ben dışarı çıkmak için.

Bir ara kapısını kapatıyor odasının ve ayrı bir duvar oluşturmak istermiş gibi müziğin sesini açıyor. Afrika'nın bir köşesinden yükselen şarkının kelimeleri bangır bangır üzerime yuvarlanıyor.

Wim-o-weh o-wim-o-weh o-wim-o-weh
O-wim-o-weh o-wim-o-weh o-wim-o-weh

Dayanamıyor, bu şekilde bir yere varılacağına inanıyor musun, diye soruyorum, sesimi yükselterek. "Gitmezsek gösterimize de sahip çıkacaklar. Bizi aptal yerine koymalarını kabul edemem, ben gitmeyeceğim de kim gidecek," diye cevap veriyor o da bağırarak. Eski mi eski, ayaklarını bir buçuk katı büyük gösteren botlarını aradı buldu dolapta, kapıyı açtı. Ne kadar yaş alırsa alsın, ilkokula gönderdiğim küçük kızım gibi; büyük postalları bir zırh gibi geçiriyor ayaklarına.

Gitme, dedim, dinlemeyeceğini bilerek. Göstericilerin üzerine ateş açılacağını söylemişler. Bir kurşun gelir seni bulur, olur ya, ve ben o zaman derim ki, niye engel olmadım, kapatmadım kapıları, kırk kilit vurmadım kapıya ve niye anlatamadım sana, hayatının değerini...

Kapılara kırk kilit vurmaktan nasıl söz edersin şimdi! Yine kendini düşünüyorsun, hep öyle yapıyorsun... Derler ki, düşünürler ki... Sanki önemli olan sadece senin insanlara vereceğin hesap!

Ben senin hayatını boş yere harcamaman için...

Gidip o kalabalığın içinde bir kum tanesine dönüşmeliyim, ancak o şekilde varlığımın bir anlamı olduğunu bileceğim.

Bak kızım, bu kez durum farklı, ciddi ciddi duyurdular işte, göstericilerin üzerine ateş açılacakmış.

İyi ya, biliyorum başıma neler gelebileceğini. Ve bir an olsun gitmemeyi aklıma getirdiğimde kötü geliyorum kendime, hatta iğreniyorum o zaman varlığımdan. Sen bencilsin, bu yüzden sana o kadar da kızmıyorum; yaşlı insanlar çoğunlukla bencildir. İşte, insanlar yalana tahammül edemedikleri için hain diye damgalanıyor ve siz, hepiniz göz göre göre susuyorsunuz.

Yüzü gözlerinden fışkıran ateşle aydınlanmıştı. Başka biriydi, bambaşka; doğurduğumu bildiğim çocuk olmaktan çıkmıştı. Yabancıydı. Değildi. Benim gençlik halim! Bu yüzden aklıma onu durdurmaya gücü yetecek tek bir sebep gelmiyordu. Onun yüzünde apansızın, bir zamanlar aynada bana görünen ifadeye yakalanmıştım. Ben onun yüzündeyim şimdi, ama ben kendime nasıl ne zaman bu kadar uzak düştüm? Uzağımda kaldığını düşündüğüm bana ait ifade onun yüzünde ne arıyor? Bu yeni bir reşit olma hali; ilk kez başka insanların kaderiyle bu denli ilgili. İlk kez aşık olduğu zamanki yüz ifadesiyle bakıyor ve aile ocağının ufkundan uzaklaşma zamanının gelip çattığını ilân ediyor. Nasıl da aşık olduğunu anlattığında kapıldığım iç bulantısıyla uzaklaşıyorum yanından, yeni yüzünün bildirimlerinden sakınmak için. Aşık olduğunu duymaya hazır değildim, muhaliflerin arasına karışarak hedef haline gelmesi düşüncesine de katlanamıyorum.

Bana bende eksik olanı bağırıyor arkamdan: Olduğun yere saplanıp kalmışsın, düşündüğün sadece kendi dramın, tabii sahici bir dramı varsa hayatının artık.

Bağırışları hem tanıdık, hem bir parça yabancı. Yeni bir doğum halinde, belki de başka bir şekilde doğuyor, benden asıl şimdi kopuyor ki aşık olduğu zaman dahi kopamamıştı o kadar...

Benden kopuyor, yeniden doğuyor, sancı çekiyor; benim (yine) sancılarımı içime gömmem gerek.

Onu yitirebilirim, bu son görüşüm olabilir, diye düşündüm. Kalabalığın içinde bir kum tanesi olmasına bakmazdı serseri kurşun. Herhangi bir serseri kurşunun izlediği yolun kaderle ilişkisi ilk kez bu denli çıplak bir resim halinde karşıma çıkıyor. Küçük, sert fakat kararlı nesnenin sekmelerle, delip geçmelerle ulaştığı herhangi bir yürek olamaz. Kurşunun o kalabalıkta sekerek ulaştığı beden, kime ait olursa olsun, sanki gelip onu bulacak. Mutlaka bir yara alacak, mutlaka yitirecek bir uzvunu. O gitmekten vazgeçerse gösteri veya miting gerçeküstü bir mahiyet kazanacak, sahiden de ölen, gidişiyle yürekleri dağlayan birinin haberi duyulmayacak, kurşun kaç bedeni delip geçerse geçsin. Onu alıkoymaya hakkım yok mu... Yüreğim tırtıllı bir bıçakla didikleniyor. Bencil miyim ben... Biliyorum çünkü, öğrendim, sonraları o sakatlanmış beden bir evin içinde kaderine terk ediliyor, unutuluyor, yani hak ettiği, daha doğrusu ihtiyaç duyduğu kadar gelmiyor akıllara. Kalabalığı yek vücut kı-

lan isyankâr dalganın coşkusu duruluyor gün geliyor, safiyeti de bulanıyor az çok; o sakat beden ise en içerideki odalarda yer buluyor kendine. Onun anlayacağı en uygun açıklama şöyle olabilir: Başka bir yolla sürdürebilirsin muhalefetini, senin Allah vergisi yeteneklerin var.

Bu açıklamamın zaaflarını yüzüme çarpacağı belli; özsaygıdan, kul hakkından söz edecek ve imanın gücünden, Allah'ın imtihanlarından. Gitmesini engelleyemezdim, anneliğin haklarından söz edemez, kapıya kırk kilit vuramazdım. Onu bu öfkeli dalgaya katan olaylar zincirinde benim ne kadar rolüm oldu? Delice kararlar aldım bir zamanlar, istikbal nedir getirmezdim aklıma, hayat andaydı, daha doğrusu trajik bir karar anının eylemeye dönük muhteşem çağrısında! Sahiciliğinden kuşku duyulmayacak şekilde yayılan bir haberdeki gerçek ile yalanı ak ile kara gibi ayırt ederdim, sunulduğu sahneye bakarak. Yalandan tiksindiğimi söylerdim, bu yüzden de gide gide koparmıştım kendimi yalansız ayakta kalamayan mekânlardan ve insanlardan. Bir münzeviye dönüştürmüştü beni gururum, tuttuğum bu yolun yanlış olduğunu kendime itirafta bile zorlanıyordum çoğu zaman, yine gururum yüzünden. Doğru olan bu, biliyorum, orada burada yalancılar var diye köşenize çekilemezsiniz; bu korkaklıktır. Bir sebebin haklı görünüşüne kapılarak gerilere çekilme, ortalığı yalanın talanına bırakmak olmaz mı... O da yalandan nefret ettiğini haykırarak geçti gitti işte!

Babası telefon ettiğinde, çoktan uzaklaşmıştı. Bu şartlarda nasıl bırakırsın onu dışarıya, diye yükseltti sesini. Hak sokaklarda aranmaz. Kanunlar var. Kanunların son sözü söyleyeceğine inanmıyor, dedim. Senin yüzünden tuhaf davranıyor çoktandır, diye beni suçladı. Hayallerle gerçekleri ayırt etmediğin için, kafası karışıyor onun da... Çocuklar ebeveynlerinin kendilerine sınırlar göstermesini beklerler, karşı çıksalar da... Biliyorum, suç hep bendedir, yine öyle, dedim. Tamamen kinayeli konuşuyor değildim, suç bendeydi, inanıyordum buna. Yetersizim, çoktandır, istediği cevapları alamıyor benden. Gözlerimin önüne bana "Bencilsin; sen, sizin çevreniz, hepiniz öylesiniz, ancak kendi mağduriyetinizi ciddiye alırsınız, başka insanların ruhu, acıları yok sanki!" dediği sıradaki öfkeli yüz ifadesi geldi. Birbirimizden o anda ayrılmıştık belirsiz bir süre için, ben ne dersem diyeyim, belirsiz bir süre boyunca kapanmayacaktı aramızda açılan uçurum.

Öylece gitti, diye düşündüm, bilgisayarımdaki müzik dosyasını açarken. Kendimi haklı görmeye çalışmıyorum, teselli etmeye de... Geçmişteki kendi yüzümü, o yüzümde beni mazbut ve ortalama bir hayata çağıran annemin gördüğü ifadeyi merak ediyorum. O ise beni bencil ve yorgun yaşlı güruhunun arasına iteleyerek gitti. Bu yanlış anlamayı düzeltemeyebilirim. Geriye dönmeyebilir.

Fırat Ağıtı. Bu şarkı şimdi bu odada ne arıyor? Biriyle konuşmak istiyorum, benden daha akıllı, daha çok görmüş geçirmiş, dayanıklı biriyle. Telefonla konuşma, az

konuş, anlaşılmayacak şeyler söyle, uzatma sözü telefonda; bu günlerde herkes birbirine böyle uyarılarda bulunuyor. Sık okunmuş bir kitabın hiç unutulmamış kahramanı bana bilmediğim hangi sözü anlatacak... Kitapları birbiri ardı sıra atıyorum yere, üst üste yığılıyorlar, toza boğuluyor ortalık, kuru çiçek yaprakları kırılıp dökülerek eşyaların üzerini kaplıyor, fotoğraflar, mektuplar ve kartpostallar etrafa saçılıyor. Sen beni sadece yirmi yıldır tanıyorsun kızım. Ben işte o kadar uzak bir zamandan geliyorum, bir zarfla gönderilmiş mektupların, kartpostallarla hal hatır sormaların zamanından.

Kalbimin üzerine taş gibi bir ağırlık oturdu apansızın. Yere savuramadığım tek kitabı rastgele açıyorum. Tekasür Suresi... Keskin bir gözle mutlaka göreceğimiz şey, o zamanı gelince anlayacağımız, bir gün, uzak bir gelecekte, nasıl görünecek bana... Geçmişteydi her şey, gözü karalığın çıkar bilmezliğinde, yalana karşı gösterilen tepkinin doğrudanlığında... Bir insanın hayatına ne kadar da çok birbirini çağıran sahne sığabilirmiş! Bir dalga halinde kabarıyordu kalabalık, dağlara taşlara yeniden yazılacak isimler için. Sonra ne olacak bilmiyoruz, hakikat ya da mucize şimdi yürüyen, itiraz eden, uzlaşmayı kabul etmeyen kalabalıkta vücut buluyor. Renkler konuşuyor, şiirler bütün anlamlarını sergiliyor, semboller hâlâ hayatta olduklarını bildiriyorlar. İçlerinden kimilerine aşinayım. Şiirleri şarkıları marşa dönüştürerek yürüyordum. Kadıköy Marmara'da defalarca izlenmiş Çağrı filminin sahneleriyle, Maurice Jarre'nin notalarıyla yürüyordum.

Müziğe dönüyorum. Maurice Jarre Dr Zhivago (tema de Lara). Lara-Larissa.

Hızla kararırken hava, gülüşler bulutlanırken, yaşlarını taşırırken gökyüzü, son bakış, yüzdeki o son ifade hangisi olacak, nasıl bilebiliriz...

Bıçak yüreği didikliyor. Önünü göremiyorsun. Demir bir perde yükseliyor, yükseliyor... Gri bloklar beyaz dağlar gibi geçilmezliğini ilân ediyor. Ne pasaport yetiyor ne de düzgün bir sicil, yolunu kesecek birileri, haklı bildikleri bir dava uğruna. Lara bir kez daha bilinmezliklere doğru yola çıkıyor ve kendini hadiselerin akışına bırakmasına alıştığımız hisli adam Jivago onu izlemekle kalıyor; aşkın her şeye gücü yetmez. İnliyor işte bir yürek, kendi kendini zehirleyerek geçmişin güzel sahneleriyle ve bir yandan da, kaderin akışını değiştiremeyen aşkıyla çarpıyorken... Hayatı ne zamandır ucundan kıyısından yaşayan Jivago, kendini yenilgiye teslim etti, Lara'nın Komarovski'yle yola çıkmasına seyirci kaldı. Ne yapabilirdi bilmiyorum, başka ne düşünebilirdi; nefes alabilmek için bir ayağı geçmişin zemininde yaşıyor. Müziği acıklı seslerden kurtaran hareketlenmenin hissettirdiği umut, geleceğe açık kanalların sesleri sadece Lara'ya ait. Bugünün icaplarını biliyor o, buz gibi sularda çamaşır yıkarken, bin güçlükle sobayı yakarken acımıyor kendine. Nereye gidersе gitsin ayakta kalacak, istemese de yüklenecek payına düşen ağır yükü ve şikayet

etmeyecek... Hayatın ağır sınavlarını kolaylaştıran günlük kavgaların içinden geliyor, içinde yaşadığı toplumu türlü yüzleriyle tanıyor, bu yüzden de anlıyor halden ve yakınmıyor ya da pek az yakınıyor.

Ah, sen hayatı hiç tanımıyorsun, tanımıyorsun daha... Bir sepet çamaşırı ellerinle soğuk suda kirden arındırmaya çalışmadın hiç, günlerce haşlanmış patates yemeye mecbur kalmadın, farelerle dolu bir evin temizliğini üstlenmedin. Kendini gizlemeyi bilmezsin, kendini gizleyen yüzleri tanımazsın. Yüzün yüreğinin ateşiyle tutuşuyordu, farkedileceksin. Cep telefonları çalışmıyor, sana nasıl ulaşacağım... Niye arkadaşlarından birinin bile telefon numarası yok elimde? Bir telefon var, aslında iki telefon, aceleyle bir ajandaya kaydedilmiş. Arayıp buluyorum. SMS sistemi çoktandır kapatılmıştı, şimdi cep telefonları da çalışmıyor. Neler olacak yine...

Müzik sürüyor. Giden sonsuzca gitmedi, dar sokaktan girip de evin kapısına doğru ilerleyen kara gölge ille de kötü bir haber bildirecek değil. Aşk var ya, her şey yoluna girecek; karlı dağları aşmakta olan Lara mutluluk anlarında ikâmet edebileceğini sanıyor hâlâ; Jivago ile sonsuzca mutlu yaşayacakları günler gelecek... Araya Sibirya girse, milislerin hedef ayrımı gözetmeyen kurşun yağmurları yolları kapatsa bile...

Müzik bitti, başa döndü, yine bitti, öyle sürdü ve defalarca ayrıldı Lara, karlarla kaplı kır evinden. Kendi hayatının kayıplarıyla melûl Jivago, defalarca yolculadı onu, mucizelere her zamankinden fazla inanmak istediği için. Bir son an, o olağanüstü an, öyle kolay kolay yaşatmaz kendini... Bir son an, bize sıradan gelen bütün işaretleriyle beklenmedik bir zamanda gelip çatar, öyle olur. O da bir saat sonra döndü. Bu kez döndü, Allah'ım; bir daha çekip gitmek için diretmeyecek, buna gerek kalmayacak belki. Yorgun yüzü bana kendini kapattığını gösteriyor, yine de öyle şeyler yaşadı ki, bir şeyler söylemekten kendini alamıyor:

Zavallı itirafçıları konuşturuyorlar ekrandan, onlara olmayan günahlarını itiraf ettiriyorlar. Aptal yerine konmak, hayatta en nefret ettiğim şey bu. Dayanamıyorum. Yürümek suç değil ya, ben de yürüyorum. Yüzlerine bakmıyorum sivil polislerin, dümdüz önüme bakarak geçiyorum önlerinden. İnsanları kovalamak istermiş gibi hareketler yaptıklarında telaşlanmıyor, koşmaya kalkmıyorum. Gözlerine bakana, kaçışana saldırıyor bu adamlar, bunu anladım.

Anladığın bir şey yok, diye bağırdım. Her şey gelebilirdi başına!

Duygularım yok mu benim, vicdanım yok mu, diye bağırdı, yüzünün yabancı ifadesine koyultarak. İnsanlar ölüyor, çocuk yaşta gençler sebepsiz yere tutuklanıyor.

Bak kızım, bunlar beni de rahatsız ediyor, ama şöyle de düşünüyorum. Yani... Başına bir şey gelir ve hayatın boyunca bunun yasını tutarsın... Başka türlü mücadele yolları da var. Senin yeteneklerin...

Kof, içi boşalmış, umutsuz insanlarsınız hepiniz, diye bağırdı. İnancınızı yitirmişsiniz! İkiyüzlüsünüz! Yalandan nefret ettiğinizi söylüyorsunuz, ama yaptığınız düpedüz yalanla uzlaşmak! Çünkü alışkanlıklarınızın içine gömülmüşsünüz boğazınıza kadar! Her gün belli saatlerde belli şeyleri yaparsın sen, değil mi? Bir bardak yağsız süt içersin, kitap okumaya başlarsın, kolesterol ilacını alırsın, annene telefon açıp halini hatırı sorarsın, Irak'ta yine kaç kişiyi öldürdüler, diye ajanslara kulak verirsin...

Bütün hayatımı içi boş alışkanlıklardan ibaret kılan bakışıyla beni kınamaya devam ederek, bencilliğimi yüzüme vurarak, soğukkanlılığını korumaya, sakin olmaya çağıran sözlerimin tek bir kelimesini daha duymak istemediğini bildirirken, sustu birdenbire ve odasına koştu. İçeri girer girmez de kapıyı kapattı. Sanki hızla çarptığı kapının sesiyle aynı anda sabahleyin dinlediği Afrika şarkısının nakaratı doldurdu evi: The lion sleeps tonight.

Wim-o-weh o-wim-o-weh o-wim-o-weh
O-wim-o-weh o-wim-o-weh o-wim-o-weh
Wim-o-weh o-wim-o-weh o-wim-o-weh
O-wim-o-weh o-wim-o-weh o-wim-o-weh...

Yine gidecek, gidebilir; şarkı sanki o anlaşılmaz nakaratıyla bunu bildiriyor. Niye bu şarkıyı dinliyor bu günlerde, merak ediyorum. Haftanın ilk günlerinde, günün bu saatlerinde internette bir sitede yayımlanacak yazım için çalışırım. Günümün akışı çoktan karıştı. Ne yapacağım? Bilgisayarın başına koştum ve google'da The lion sleeps tonight'ı aradım. 540 bin sonuç çıktı karşıma. Dışında kaldığım, başka bir yerlerde gelişen ilgilerin kalabalığı nefesimi kesiyor. Yine gidecek, gidebilir. Kaygıyla ilk maddeyi tıklayarak okumaya başlıyorum.

FAYRAP, Sayı 23, Ocak 2010

BİÇİM DEĞİŞTİRME

◆

DEMİR ÖZLÜ

Kuşkum yok, benim kadar hızlı koşuyor. Beni yakalama olasılığı çok fazla. Bütün gücümle ondan kaçıyorum. Yüzü benim yüzüme benziyor. Sadece yanaklarında bir biçim değişimi var: Bu peltemsi yanaklar, sadece yanlarda bırakılmış uzun bir sakal gibi aşağılara sarkıyor. Boyu da benim boyum kadar. Soyunsa, öyle sanıyorum ki, tıpkı benim gövdem gibi bir gövde çıkacak giysilerinin altından. Benle benzerliği var, hem de benden çok uzak acayip bir yaratık bu. Durmam, onu beklemem için bağırıyor. Durmazsam kucağında tuttuğu bebeği çevredeki hendeklere savuracağını söylüyor. Kuşkusuz bu durumda bebeğin ölümünden beni sorumlu tutacak. Durup da ona yakalanmadığım için bu korkutucu cinayetten ben sorumlu olacağım. Beni yakalayınca ne olacak? Kesin olarak biliyorum: gövdesi benim gövdemin içine girecek. Böylece ben de değişmiş olacağım. Sanırım iğrenti duyduğum onunla bileşmiş olacağım. Düşünceleri de benim düşüncelerim üzerinde yuvalanacak.

SÖZCÜKLER, OCAK ŞUBAT 2010

ERİYEN GELİN

◆

FARUK DUMAN

Kar yağıp ortalık ağarmıştı. Ağaçlar da öyle; gelin gibi giyinip. Duvaklı başlarıyla, rüzgâr esmeye görsün. Ağabeyim gelecek diye ormana bakıp durmuştuk bir zaman. Bir ağabey nedir? Mesela yolda karşınıza ansızın bir elma ağacı çıksa? Dev, dallı budaklı bir ağaç? O zaman ağabeyin o ağaçtan farkı neden bulunsun? Baş niyetine bir de meyve bulunur kırmızı, tatlı mı tatlı bir baş. Böylece eğilir, sizi boynunuzdan tutar. Ama yaz aylarının ağabeyidir bu çoğunlukla. Karakışın değil. Kar zamanı bu kişi ormanın derinliklerinden gelir ve güz aylarında verdiği haber için bekletir sizi; bir gelinle dönecektir eve. Hem de ne gelin.

Bence esmer bir kız bu, demişti babam. Bizimki bulsa bulsa böyle birini bulur ve aklı olan da zaten bizim üçkâğıtçıya varmaz. Evet, olsa olsa esmer bir kızdır ve kara kuru bir şeydir. Mesela suratsız olabilir ve hepimize kök söktürür. Annenizi hizmetçi gibi oradan oraya sürür sözgelimi. Şöyle bağırır: Tencere kaynayıp duruyor kadın! Çarşaflar ütüsüz! Ne diye yatağın üstünde uyukluyor bu kedi, a beceriksiz! İyi mi? İşte bence ağabeyinizin getireceği gelin böyle bir şey. Varın gerisini siz düşünün ki yandığınızın resmidir. Benim için hava hoş. Ben böyle yeni yetmelere pabuç bırakmam.

Bunu söyledikten sonra, babamdır, kasketini gözlerinin üstüne hoşnutsuzca devirmişti. Böyle olur. Sonra bir el uzanır, Maltepe'den bir tel cigara çıkar, kasketin güneşliği ile gizlenen büyük sarı ağız açılır ve fişek bu ağza giremez; bir çivi gibi çakılı kalır. Bundan sonra babamı konuşturabilene aşk olsun.

Ağabeyim yaz aylarını ormanda geçirir. Arı kovanlarının başında. Kovanlar kapanıp kraliçe uykuya daldığı zaman - ki bu alımlı kadının keyfine kalmıştır; sarayını ak tuvaletinin etekliğiyle süpürür. Suçluları gözleriyle cezalandırır ve alacaklıları ki, geceleri gözlerine uyku girmez kaygıdan- onun ödülü de başlamış olur. Balı süzer, tenekelere doldurur. Sonra şahiniyle haber verir bize. Şahin köyün üstünde uçar ve konuşur neredeyse: Teneee-kee! Bizimkiler at arabalarıyla gidip gelirler kovanlığa. Bal alınır, bal verilir bir zaman.

Ama, ağabeyimden haber alınamaz. Onu kimse göremez. Atlılar gittiğinde kale boştur, korkunç bir sessizlik vardır ve tıslayan yılanlardan başka hayvan da görünmez ortalıkta. Sanırsın İsmail -budur adı-bir yılan gibi sinsice dolanıyor. Cigara-

sı masanın ortasında duruyor. Kasketi de öyle. Çatalı da orada duruyor, çakısı bile orada. Hem daha yeni bırakılmış gibi. Ama kendisi yok.

Senin manyak yine yok ortalarda! Böyle diyorlar babama. Ama yanıt alamıyorlar tabii. Yanağını sinek kovar gibi kırpıp açıyor babam böyle zamanlarda. Bu, "hassiktir!" anlamına geliyor.

Bence tombul beyaz bir gelin bu. Böyle söylemişti annem. Nereden bulduğunu bir sır gibi sakladığına göre, buralardan değil. Yoksa, kokusu çıkardı şimdiye kadar. Tombul kız iyidir. Allah hepinize böyle güzel, alımlı gelin kızlar nasip etsin ki biz bugün varız, yarın yokuz. İyi huylu olup geçinip gitsinler.

Epeydir hastaydı annem. O yılı neredeyse hiç kalkmadan yatakta geçirmişti. Kar başladığında artık konuşacak takati kalmamıştı. Güçlükle ısıtıyorduk onu. Ellerini boynunun altında kavuşturup ısınmaya çalışıyordu. Ben arada ayaklarını avuçluyor -ki çorap kâr etmez bu aylarda- ovuyordum. Babam uzaktan bakıp, bir şeyi yok, diyordu, görmüyor musunuz, üşütmüş iyice. İnsan kendine bakacak biraz. Kendine bakmadıktan sonra, doktorun elinden ne gelecekmiş? Hem o ilaçlar falan para tuzağı.

Kış dışarıda amansız bir yolkesen olmuş. Evlerde cigaralar ağır sis. Demlik sobanın üstünde fokurdaya fokurdaya erimiş. Ev ısınmak için her şeyi yemeye razı. Kuru dallarla yaprakları, eskimiş elbiseleri, mısır yapraklarıyla ceviz kabuklarını. Çürümüş fındığı, sonra eski defterlerle ders kitaplarını, okunmuş gazeteleri. Sonra kömürlükte ne bulunursa. Ki her şey bulunabilir orada. Kömür bile.

Sunay -ki benim bir küçüğüm olur, ama daha doğar doğmaz konuşmaya başlamakla pek zekidir- dedi ki, bu bence uzun boylu, uzun saçlı, okumuş yazmış bir kızdır. Ağabeyim pek bilgili sayılmaz ama Allah ona doğuştan zekâ vermiş. Söylediği sözlerle hepimizi şaşırtır ve insan onunla konuşmaya başladığı zaman kendini bir karınca kadar küçük hisseder. Evet bu kız mutlaka okumuş yazmıştır ve üniversite görmüştür. Buralara mutlaka bir araştırma için geldi ve o sırada tanıştılar. Ağabeyim kızı karşısına aldı ve bilmek istediği ne varsa onu bir bir anlattı. Mesela, kuşların nerelere göç ettiğini, yaz aylarında burada yetişen çiçeklerin nasıl koktuğunu, toprağın altından çıkan şifalı suların yerlerini ve tabii bunların hangi hastalıklara iyi geldiğini bir bir anlattı. Kız ağabeyimi ağzı açık dinledi. Onun güçlü kollarına, yanmış yüzüne, gür saçlarına baktı. Öyle çok baktı ki kendini ondan alamadı ve araştırmasını da unuttu. Tabii ağabeyim de onu beğendi - çünkü bu bence mutlaka çok güzel ve çok iyi huylu bir kızdır- ve onun gözlerine bakarak, benimle evlenir misin, diye sordu. Tam bu sırada kız mutluluktan bayıldı.

Bunları dinleyince Sunay'ın yalnızca zeki değil -ki ikisi ayrı şeydir -aynı zamanda hayal gücü yüksek bir kardeş olduğunu anladım. Bu sırada babam da yanımızdaydı kuşkusuz. Kasketini kaldırdı, kız kardeşimin yüzüne alayla baktı babam. Se-

nin o söylediğin kızlar var ya, dedi, sabahtan akşama kadar yüzlerine krem sürerler ve böyle bir kız bizim tekeyi neden beğensin? Esasen, bizim gibi yoksul sınıfının hiç şansı yoktur. İstediğimiz kadar akıllı olalım, krem kokmadığımız sürece bu tür kızlarla işimiz olmaz. Fazla hayalci olmayın; ağabeyinize kara kuru bir kızı kakalamışlardır, yakında öğreniriz.

Bir sabah babamla birlikte ormana gittim. Sırtımıza birer küfe almış, yakacak odun topluyorduk. Odun çabuk geçiyor; kışın bununla ısınıyorsun ama çalışmaktan da canın çıkıyor. Ben yorganların altına girip kıpırdamadan kışı geçirmeye razıydım ama annem vardı. Annem ev sıcak olduğu zaman az da olsa kendini topluyordu, rengi yerine gelince hatta, bir-iki laf bile ediyordu.

Ormanı bütün gün dolanıp durduk babamla. Bulduğum odunları onun küfesine dolduruyordum. O da bulduklarım benimkine koyuyordu. Sis vardı. Bir ara büyükçe bir kütüğü kaldırdım. Bunun altında ince uzun bir dal vardı. Kuru sayılırdı hem; ama kaldırınca bu dal eğilip bükülmeye başladı. Uyandırdın hayvanı, dedi babam. Hemen bıraktım, çalı çırpıyla örttüm üstünü. Dönünce küfeleri kömürlüğe boşalttık. Dalın kıvrılıp duvara aktığını gördüm. Hayret, bu hayvan buraya nasıl geldi, dedim. Boş ver, dedi babam, yazın çıkıp gider o. Çıkıp gider mi, dedim. Gider, dedi.

Sonra ağabeyim o şahinler gibi çıkıp geldi. Derin ayak izleri bıraktı karda, dalları kırarak, kurtları savurup. Yüzü gözü is içindeydi ama mutluydu yine. Bahtiyarlık dediğin. Upuzun bir yazla rüzgârsız bir güzü geride bırakarak. Sözünü tutmakla kıvançlı; gelini de alıp geldi. Herkes evinin önüne çıktı. Konu komşunun dili tutularak, ben de ne diyeceğimi bilemedim de, olduğu gibi geçirdim aklımdan. Ne görüyorsam öyle düşündüm:

Bir beyaz gelindi bu. Burnunun yerinde bir kızılcık dalı duruyordu. Gözleri şeftali çekirdeklerinden yapılmıştı. Yürüdükçe dökülüyor, ama yine de dik duruyordu. Ürkek bakıyordu biraz, ama güçlü görünmeye de çalışıyordu. Nereden gelmişti, kim, kimlerden olabilirdi böyle bir gelin? Ama işte, gözlerimizin önünde yürüyor, ak elini uzatmış ağabeyimin bileğini sıkı sıkı tutuyordu. Herhalde bir de bebek taşıyordu karnında; koyu renk yapraklarla kapatmıştı kalçasını. Hem bu kalçadan belli ki daha ne bebekler dolup dolup boşalacaktı. İkisi, ağabeyim ve gelin, şaşkın bakışlar altında acelesiz yürüyerek eve girdiler. Babam da hayret ederek. Cigarasını karda bırakıp. Girip ocağın karşısında oturduk.

Yorgunsunuzdur, dedi babam, ocağı yakayım hemen. Sakın, dedi ağabeyim, aman baba... Hem biraz otur, hal hatır soralım, elini öpelim. Evet, dedi gelin, elini öpelim. Sanırsın yankılanıyordu sesi. Annem, öksürüyordu içeride.

Bir ara ağabeyim boşluğa baktı, neden sonra annemi görmek geldi aklına. Korkunç, ıstıraplı hastalıktan habersiz, kalkıp yatağın başına gitti. Annem, sevindi onu görünce. Alnı kızararak. Sanki ağabeyimin sesi bir teneke baldan geliyor. Ne güzel ol-

muşsun, dedi. Erik ağaçları hakkında bir şey sordu. Sorunca yaşlar süzüldü ağabeyimin gözünden. Neden bilmem; insan erik ağaçlarının nasıl olduğunu sorduğu zaman artık ölüme mi yaklaşmıştır? Şahin, annesinin eline sarıldı. Üşüyen bir el, üşüyen bir eli tutunca. Kalkıp kömürlüğe gitti. Babamla topladığımız odunları iri kucağına yığmış geldi. Evin kapılarını açtı.

Sonra dünyada herkesi, her şeyi unutmuş gibi dalgın, sararmış yüzüyle kederli, odunları sobaya bir bir atmaya başladı. Çatırdadı odun. Kıvılcımlar hava fişekleri gibi fışkırarak.

Bundan sonra ev ısınmaya başladı. Ak gelinimiz erimeye durdu. Kızılcık burnundan damlalar düştü. Ak, güzel bedeni yavaş yavaş, hışırtılar çıkararak. Kalçalarını kapatan yapraklar döküldü sonra, gözleri toprakta yuvarlanarak.

Sonunda, bir avuç su birikintisi kaldı ondan geriye. Ağabeyim ancak o zaman dönüp bakabildi gelininden kalan boşluğa. Annem yine öksürdü.

Kuru dallardan biri başını uzattı, ısınan odayı izledi bir zaman, sonra tıslayıp kıvrılarak çekildi, süzüle süzüle gitti.

SÖZCÜKLER, Temmuz Ağustos 2010

YAĞMURSUN

◆

GÖKHAN ÖZCAN

Küçüksün. bir yağmur damlası gibi. toprağın üstünde kıpırdıyorsun. güneş kıpırdıyor üstünde. göze gelmiş bir çiğdemsin. boynun bükük. yaşamak nasıl yenilmektir hiç bilmiyorsun. nasıl azalmaktır yaşamak, bilmiyorsun. gönlünü sakınmadan koşuyorsun. kendini sakınmadan koşuyorsun. uzanıyorsun limanlara, oradan dalgalara. ıssız deniz fenerlerine kadar durmadan koşuyorsun. hedef tahtalarına ilişkin gözü bağlı masumiyetler gibisin. ama hoyratsın da aynı zamanda. namluya sürülmüş bir mermi gibisin... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. yaz ateşlerine sığmıyor gözlerin. gözlerin sığmıyor tenhalıklara. ağlamak nasıl arıtır insanı bilmiyorsun. gülmek nasıl bir ağlamaktır bilmiyorsun. hiç bilmiyorsun. nasıl bir kaybolmaktır yaşamak, hiç bilmiyorsun. oysa seğiren bir göz gibiyizdir biz çoğu zaman. gıcırdayan eski bir tabela gibiyizdir. boş bir lunapark gibi. kırık bir ceviz kabuğu gibiyizdir. dönerek havada süzülen bir kuş tüyü kadar hafifizdir biz. bilmiyorsun. bilemezsin. yolların sonsuz senin. sözlerin tehlikeli. dibi görünmeyen bir uçurum gibisin. bakılmıyor gözlerine senin. bakılmıyor gözlerine. ucundan tutup çekilemeyecek engin bir deniz gibisin. ıslaksın. ya da ıslanmak gibisin. sakınmak nedir bilmiyorsun. saklamak nedir bilmiyorsun. açıksın. korunmasız. Ruhumu kamaştırıyorsun... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. avuçlarımda bir okyanus. hafızamda bir balık. aklımda akıl almayacak bir hovardalık. ve bitmez tükenmez bir kalabalık. kalabalık. kalabalıksın. duvarların aşılmaz senin. sokakların yekpare karanlık... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. titriyorsun. ıslanmış yavru bir kedi gibi. dokununca ürperiyorsun. dokununca eriyip gidiyorsun. dokununca kırılıp dökülüyorsun. direnemiyorsun. söyleyemiyorsun. şarkıların gizli. duyulmuyor şarkıların senin. yankılanmıyor. suskun bir bulut gibisin. yıldırımlar saklıyorsun içinde. için için yanıyorsun. yanıma kadar geliyor, konuşmuyorsun. içimi kemiriyorsun... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. yahut yağmurlu kısa bir gün gibi. yahut savrulan bir başak tanesi... yahut havaya çizilmiş bir kavis gibi. yahut hatıra gelen uzak bir rüya gibi. yani bir ışık gibi. bir ışık gibi. ışık gibisin. dağlara ulaşan küçük bir patika gibisin. uzun süren bir elif gibi... haykırışsız bir ünlem gibi... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. ıraksın. ve engebeli. boşluğa düşürüyorsun bütün dallarımı. dağıtıyorsun ırmaklarımı. dağıtıyorsun. söylenmiş bütün mısralar kadar çoksun. bulunmuş bütün imgeler kadar az. sımsıkı kapatıyorsun gözlerini. sımsıkı kapanıyorsun. göremiyorum seni. duyamıyorum. içine konuşuyorsun. dışına susuyorsun. üstü yosun bağlamış midyeler gibisin. dün-

yadan kaçırıyorsun içindeki inciyi. gizli gizli ışıldıyorsun. fısıltıyla yaşıyorsun. yaşayan bir fısıltısın. bir titreşim... kendini yatıştırmaya çalışan bir titreme... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. içime batıyorsun. bir güneşin batışı gibi içime batıyorsun. ucunu sivriltmişler senin. uzaktan güzel bir söz söyleyecekmiş gibi geliyorsun. hiç duyulmamış bir sır verecekmiş gibi geliyorsun uzaktan. cevabını bildiğim uçarı bir bilmece soracakmış gibi geliyorsun. aniden kararıyorsun. güz güneşi gibisin. aniden batıyorsun. kendine sakladığın cümlelerinle içime batıyorsun. kanatıyorsun... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. dalgınsın. açık unutuyorsun ellerini. rüzgarda unutuyorsun. taşınılmıyor ellerine senin. yaşanmıyor parmaklarında. soğuksun. gittiğin her yere götürüyorsun o amansız kışı. dokunduğun bütün şehirleri târumâr ediyorsun. düz duramayan ne kadar çizgi varsa, peşinden sürüklüyorsun. ellerin kara delik senin. avuçların dipsiz kuyu. ay düşüyor karanlığına. bir de gözlerim. bir de unutulmuş eski havuzlara benzeyen bakışlarım. kendinde kalmaktan eskiyen bakışlarım. küçüksün. bir yağmur damlası gibi. yelkene yakalanmış küçük bir esinti gibi. fırtınaya kapılmış göçmen bir kuş gibi. albatros gibi. albatros gibi. suya dokunan bacakları gibi dağların. hafızasını yitirmiş bir uçan balon gibi. bir gökyüzü yitiği gibi. parmaklarının ucunda yürüyen bir senfoni gibi. bir kırlangıç gibi. evet bir kırlangıç gibi. bir kırlangıç gibisin. başkasın. başka başkasın. bir göz aldanması, bir ışık kırılması gibi. zorsun. çok zorsun. parça parça parçalanıyorsun. nar taneleri gibi her yöne dağılıyorsun... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. tedirginsin. ürkek... garip telaşlar biriktiriyorsun kirpiklerinde. bilmediğin sesler korkutuyor seni. bilmediğin kelimeler. hayat! ah evet hayat! o pullu ve kaygan balık. hayat! korkutuyor seni. güvertesiz odalar korkutuyor seni. dünyaya açılan kapılar korkutuyor seni. Bilmediğin şarkılarla dönen plaklar korkutuyor. her şeyin sonsuz bir dönmeyle açıklandığı o trajik takılma korkutuyor seni. kanını donduruyor. tüylerini ürpertiyor. korkutuyor. titriyorsun sen. yolunu kaybetmiş bir bahar akşamı gibi... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. mahzunsun. metruk bir yalı gibi kucağına dalgalar vuran. kayıkhanesine sığınan yorgun bir sandal gibi. kaçaksın. yabani. yaşanmamış birkaç puslu yıl gibi. yıl gibi. yüzyıl gibisin. uzayıp gidiyorsun. vahasız bir çöl kadar kurak iklimin. yumaklanmayan bir ip kadar uçsuz ve bucaksız. sancılısın. bilinmez bir sorusun. 'hangi'sin, 'ne'sin, 'nerede'sin. her şeyden daha ötesin. daha gurbetsin her şeyden. durmadan dönüyorsun. sarhoş bir topaç kadar pervasızsın. Ya da bir pervanesin. hiç pervası olmayan bir pervane... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. öbür adın çelişki senin. yangın kuşu, öbür adın yanılgı senin. güz yaprağı, öbür adın yenilgi senin. el yordamı, öbür adın bahane senin. çakıl taşı... dört duvar... sessiz sedasız ve vedasız ölüm... asıl adın ne senin? asıl adın ne senin? çağıldıyor adın dilimde senin. çoğalıyor bütün kelimelerimde. çoğalıyorsun. çoğalıyor çoğalıyor çoğalıyorsun. çoğalıyor eksiltiyorsun... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. bir buz sarkıtı gibi sarkıyorsun çatımdan. öyle billûrsun ve öyle dayanıksız. buzun kırılgan gövdesi gibi. şehirlerin dumanı, buğusu gibi. kolsuz kanatsız uçmalar gibi. uçmanın mavi dokusu-

nu düşler gibi. düşler gibi. dünyanın sonunu düşler gibi. düşlerin kaygısız vadileri gibi. hafifsin. hafifsin ve az... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. bilmediğim dillerde nakaratların. akmadığım çukurlarda göllerin. başka bir muhitsin sen. başka bir memleket. başka bir dünyasın sen. şaşırtıcı pusula. hain pusu. kör şeytan. bir beddua gibi sarıyorsun her yerimi. art niyet gibisin. kem göz gibi. gülsüz bir diken gibi... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. kendinden başka her şey. her şeyden başka bir şey. bir veba. bir tılsım. bir büyü. durmayan bir titreme. bir karabasan. keşke olmasan! olsan... olmasan... olsan... hep kalsan. dalgın bir bakış gibi bir noktaya tutunup kalsan. Sadece kalsan... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. ince ve kırılgan. serin ve sıcak. kuru ve ıslak. ağır ve hafif. büyük ve küçük... küçüksün. bir yağmur damlası gibi. hem varsın. hem yoksun. bir varsın. bir yoksun. varsın... yoksun... varsın... yoksun... düşen bir yağmur damlası gibi... ve düşmeyen... düşmeyen bir yağmur damlası gibi. bir yağmur damlası gibi. küçük bir yağmur damlası gibi. düşmeyen yüzüme. yeryüzüme...

EDEBİYAT ORTAMI, Sayı:12, Ocak-Şubat 2011

KILIK

◆

GÜRAY SÜNGÜ

Bakanın gözlerini alacak kadar güzel lacivert bir takım elbisem var. Ne zaman aldığımı, onu ilk hangi tarihte ve ne amaçla giydiğimi hatırlamıyorum. Belki kendimi bildim bileli giyiyorum bu elbiseyi demeliyim ama diyemem böyle, garipsersiniz çünkü beni; hadi canım dersiniz, daha ortaokula giderken mesela bu boyda mıydın, bu bedende miydin diye sorarsınız gülerek, benim de diyecek bir şeyim, size verebileceğim mantıklı bir cevabım olmaz. Bu sebeple bu işin sırrı ile alakalı bir şey söylemeyecek, anlattıklarım bittiğinde anlaşılmayı bekleyeceğim. Bunun sonucunda beni şu an için bunca mutsuz kılan, siz insanlar, belki beni anlarsınız. Bir şeyin değişmeyeceğini, beni anlamanızın bana geride kalan, geride bıraktığım mutluluğumu getirmeyeceğini bile bile diliyorum bunu. Ve cevap veriyorum; evet, o lacivert takım elbiseyi kendimi bilmeye başlayalı beri, yaklaşık olarak söylemem gerekirse orta ikinci sınıftan bu güne değin, yirmi iki yıldır aralıksız olarak giymekteyim. Hiç eskimedi ve beden açısından bir sorun yaşamadım. Bakanın gözlerini alacak kadar güzel tanımlamama, bir de özel diye bir sıfat eklemeliyim sanırım.

Ömrüm boyunca elle tutulur, ciddi bir sıkıntım olmadı. Hayatım hep güzeldi, hep günlük güneşlikti demek istemiyorum, muhakkak memnun olmadığım bir şeyler vardı ya da oluyordu, ancak sıkıntı dediğim içinde bulunduğum hal ve zaman itibariyle beni mutsuz etse de, herhangi bir insanı mutsuzluğa sürükleyecek denli ciddi sorunlar değildi hiç. Rüzgarda sallanıyordum ben, çünkü fırtınasızdı denizim. Acıya ihtiyaç vardır, insan istemese de ruhu sürüklenir, çapına göre ne kadarına talip olabilirse artık.

Ama bunların konumuzla doğrudan alakası yok.

Yirmi iki yıl demiş miydim, bahsettiğim zaman on üç yaşımda olsam, ekle üstüne, otuz beş. Ayna karşısına geçtiğim zaman gayet güzeldi hayat, memnundum kendimden. Çirkin bir adam da değildim, söylemek istediğim. Aile ve mal mülk meselesine değinecek olursak, sanırım bu konuda şanslı sayılabilecek insanlardan olduğum söylenemezdi ama şanssızdım da diyemem. Babamın gidip geldiği bir işi vardı hep ve annem babamın kazandığı, eve getirdiği parayı idare etme konusunda ihtisas sahibiydi. Benim kardeşim yoktu, tek çocuk olmanın tüm güzelliklerini tatdım. Tek çocuk olmanın yalnızlık ve türevleri gibi kötü yanlarını görme potansiyeline sahip değildim, bu yüzden konuyla alakalı kuracağım tüm cümleler memnuniyet içere-

cektir. Başarılı bir okul hayatı geçirdiğimi de rahatlıkla söyleyebilirim. Ailemin istediği, takdir ettiği bir evlattım, onlara karşı gelmez, sözlerinin dışına çıkmazdım. Öğretmenlerimin takdir ettiği, önemsediği bir öğrenciydim, onları dinler ve dediklerini yapardım. Çevremde benimle sorun yaşayan hiç kimse yoktu. Bu sebeple zenginlik, ihtişam, lüks içinde debelenmek türünden olmasa da; fevkalade bir hayata sahiptim dememde bir beis görmüyorum. Evet, çok güzeldi, sabah serinliği gibiydi, okuldan mezun olunca hemen iş bulmak, girdiğim ilk işte hem para kazanmak hem kariyer yapmak son hızla, çevremi genişletiyordum, hayır ben genişletmiyordum, çevrem kendisi genişliyordu, benim kontrolümde bile değildi sanki. Daha iyi standartlara sahip oldum böylece zaman içinde, güler yüzle dolaşan, evet biraz stresli, iş konusunda yani ve yoğun tabi, bir adamdım ama hep alıyordum karşılığını, verdiğimden fazlasını hem de. Hayatımı bu şekilde özetleyebilirim, güzel hatları bu tabi.

Afedersiniz evlendiğimi de eklemeliyim, böyle bir şeyi atlayamam değil mi. Mezun olunca girdiğim bankadaki işime devam ediyordum, bölüm şefliğine terfi etmiştim kısa bir süre önce, Hande geldi o günler aramıza. Pırıl pırıl bir takımı vardı onun da, görür görmez çarpılmıştım takımına. Özel görünüyordu, tıpkı benim elbisem kadar özel görünüyordu, belki bu yüzden iyi anlaştık, çabuk kaynaştık. Şubemiz mutlulukla karşıladı beraberliğimizi. Bakın yanlış anlamayın, bizim de sorunlarımız oluyordu. Hayatımızı biz de birtakım sorunları aşarak, problemleri gidererek devam ettiriyorduk tabi ki, ama bunlar, yani sorun dediğim şeyler bizatihi bizimle alakalıydı, sadece bizimle. Mesela ilk arabamın plakası adımın baş harflerinden olsun istiyordum ama muamelecinin işgüzarlığı yüzünden olmadı, ne bileyim tam film seyrederken elektrik kesildi filmin ortasında, bankaya yeni müdür tayin edildi, ona kendimi sevdirene kadar epey zorlandım, beni sevememişti başlangıçta, bu gibi şeyler yaşadık biz de, yanlış ifade etmeyeyim, cennet gibi değildi yani yaşam ama dediğim gibiydi de işte, benimle, bizimle alakalıydı hep. Başka türlüsünü bilmiyordum ben zaten desem şaşırır mısınız? O halde nasıl başka türlüsünü bilmiyordum diyebiliyorsun diye sorar mısınız, başka türlüsünü bilmiyorsan başka türlü denen bir türün olduğunu nereden biliyorsun diye ekleyip. Sormayınız. Anlatıyorum çünkü, yavaş yavaş. Handeyle nişanlandık birkaç ay sonra, ailesi beni çok sevdi, benim ailem de onu çok sevdi. Birlikte tatile çıktık o yaz. Bir sonraki yaz evlendik, hoş, şık ama sade bir tören yaptık, sevdiğimiz insanları davet ettik. Akrabalarımızın çoğunu çağırmadık, zaten gelemezlerdi ya da ne bileyim gelseler de sıkılırlardı, kokteyl gibi olmuştu düğünümüz, onların beğeneceği türden değildi. Çocuk yapmak için acele etmedik. Tam da söylediğim gibi, zaten çocuğun yapılabilir bir şey olduğunu düşünüyorduk, önce biraz yaşamalıydık, biraz yükselmeliydik işte, biraz gezip tozmalı hayatın tadını çıkarmalıydık. Yaptık da bunları. İşte yükseldim, dile kolay ben orta halli bir ailenin tek çocuğuydum, öyle özel okulda kolejlerde filan okumamıştım ama otuz iki yaşımda müdür oldum çalıştığım şubede, Hande başka bir şubeye geçmişti ve o

da bölüm şefiydi, önümüz açık, geleceğimiz parlaktı. İş çıkışlarında restoranlara gittik, Fransız sokağına filan, Cezayir sokağı da derler, şarap içtik leziz, sohbet ettik arkadaşlarımızla, yüksek sesle kahkahalar attık, anılarımızı paylaştık, sinemalarda iyi filmler seyrettik, komik, hızlı, dramatik, her türden. Hafta sonu gezilerine katıldık, Maşukiye, Abant, bir gece iki gündüz, Uludağ'a da çıktık, Kartepe'ye de gittik, fotoğraflarını çektik yaşadığımız güzelliklerin, tadını biliyorduk birçok şeyin, kokusunu biliyorduk. Neşeli ve pozitiftik, her sabah erken kalkıyorduk, hızla giyiniyorduk elbiselerimizi, ben o muhteşem lacivert takımımı giyiyordum, Hande de giyiniyordu, evden çıkıyorduk. İş yerimize gidiyorduk. Hande'nin yaşadıkları onu bağlar, ben gidiyordum işe, günaydın diyordum herkese. İstanbul müdürüyle konuşuyordum gün içinde, eşine selamlarımı yollayarak kapatıyordum telefonu. Herkes beni sevsin istiyordum, genel müdür beni sevmek için bana biraz daha şans verse diyordum. Tam gösterememiştim kendimi henüz ona. Sonra gösterebildim tabi. Hande'yle bir çocuğumuz oldu. Rasimcan adını koyduk bebeğimize. Genel müdürümüzün adı Rasim'di, sonrası da trenddi, sonra iki yaşına geldi oğlumuz. Sonra geçen ay geldi çattı. Bugün de geldi çattı aslında ama geçen ay değişti hayatımda birçok şey ve beni bugüne getirdi. Fazla merak uyandırmadan söyleyeyim, yirmi iki yılda kurduğum hayatım, bir ay içinde yerle bir oldu.

Geçen ay bir başvuru aldık. Çaycılık ve temizlik işleri için önerilen basit bir kızdı. Bilirsiniz vardır öyleleri, pek muvaffak olamamış bugüne dek. CV-sini ben inceledim. Benimle yaşıttı. Günü gününe. Yedi temmuzda doğmuştu benim gibi. Kezbandı adı. Tek çocuktu. Üniversiteden atılmıştı. Bunu CV- sine yazmıştı açık açık. Sebebini yazmamıştı tabi. Sonra... hapse girmişti. Bunu bile CV-sine yazmıştı. Bu şartlar altında onu işe almam mümkün değildi tabi. Ama aldım. Bunun için lanetlemeliyim kendimi ama yaptım bunu, onu işe kabul ettim. Kendi elimle mahvettim ışıltılı hayatımı. Çünkü Kezban işe ve hayatıma girişinin daha yedinci gününde benim lacivert takım elbisemin en üst düğmesini koparttı. Onuncu gününde, artık hiç düğmesi kalmamış elbisemin yakasını yırttı. On üçüncü gün artık elbisem giyilemez bir haldeydi ve doğal olarak giymedim elbisemi bir daha asla. O günü anlatacağım, önce Kezban nasıl parçaladı benim üstümü onu anlatmalıyım.

"Bana bir böcekmişim gibi bakıyorsunuz. Sorun değil, ben de size bayılmıyorum. Siz de benim gözümde bir böcekten farksızsınız. Buradan kazandığım paraya ihtiyacım olmasa ilk yapacağım iş, sizin o yavşak suratınızı dağıtmak olurdu."

Yemek salonumuz oldukça küçüktü. Bankalarda genelde öyledir, şubelerde yani, bilenler bilir. Yemek yiyordum ben Kezban girdi içeriye, elinde tepsi vardı, gelip karşıma oturdu. Bana bakmadı bile. Rahatsız oldum normal olarak. Sebebi basit, ben bankanın müdürüydüm bu kadarcık saygıyı hak ediyordum, biraz sonra da yiyebilirdi yemeğini, zaten benim vaktim değerliydi hemen bitirip odama geçecektim, bir

sürü işim vardı. Tüm bunları demek ister gibi yüzüne baktım bu yüzden Kezban'ın. O da bana baktı ve yukarıda söylediğim şeyleri söyledi bana. Hayır söylemedi, yani diliyle söylemedi demek isterdim, benim yaptığım gibi bakışıyla söyledi demek isterdim ama aksine diliyle, ağzıyla söyledi ve kalkıp gitti. Oturduğum halde, ayakta olmadığım halde sendeledim. Böyle kaba davranışlara alışıktım ama bu hareket tavır ve lafları şimdiye dek sadece mücadele ettiğim veya yendiğim insanlardan işitmiştim. Kezban mücadele ettiğim, yenmek veya yenilmek durumunda olduğum bir insan değildi. Rakibim veya muhatabım değildi. İşten atıversem onu saçmalığının kurbanı oluverirdi bir anda, hangi cesaretle yapardı böyle bir şeyi. Üstelik yaptı diyelim ama bu yaptığının karşılığında bir şey kazanma ihtimali de yoktu. Sebepsiz, anlamsız, neresinden bakılırsa bakılsın ahmakça bir hareketti. Önce tabi^ ki çok sinirlendiğim için işten atacak oldum onu ama vazgeçtim sonra. Çeliştim de kendimle ama vazgeçtim. Olanlardan da bahsetmedim kimseye. Elbisemin en üst düğmesinin kopuşu böyle oldu.

Sonra bir akşam herkes paydos ettikten sonra çağırdım onu odama. Karşıma oturmasını söyledim. Benden nefret etmemesi gerektiğini anlattım ona. "Ya da etsen bile bunu bana gösterme. İnsan kendisinden nefret edildiğini anlar zaten ama bu açıkça gösterilirse kendisine... olmaz bu. Nefret etme benden, ya da içinde sakla," dedim. Başını salladı. Sizden nefret etmiyorum efendim, o gün çok şöyleydim, böyleydim diyeceğine sadece başını salladı. "Peki, yapmaya çalışacağım," dedi başını salladıktan epeyce sonra ve gitti. Sanırım kalan düğmelerimin kopuşu o güne rastlıyor.

Başka bir gün mutfakta sıkıştırdım. "Bak güzelim," dedim. "Bana karşı kazanamazsın. Ben her kanaldan geçerim, su gibiyimdir, istediğim renge bürünürüm, ne kokarım ne bulaşırım, farkında bile olamadan beni severken ve bana güvenirken bulur insanlar kendilerini. Ben hiçbir mücadeleden yenik ayrılmam çünkü hep kazananın yanında olurum. Ayağını denk al," dedim. Pes edeceğinden emindim. Ama sırıttı yüzüme. IQ'sunun benimkinden üstün olduğunu düşündüğünü söyledi. Üniversiteye en yüksek puanla girdiğini ama yakalarına kağıt mendil taktıkları için okula giremeyenlere destek olmak için iflah olmaz biçimde yakasına sürekli kağıt mendil taktığı için atıldığını. "Oysa," dedi "Okumam ailem için çok önemliydi. Ama okumak yakalarına kağıt mendil takan kızlar ve onların aileleri için de çok önemliydi. Herkes kazanamaz biliyorum ama adaletsizliğe karşı çıkmamak onu kabul etmektir. Ben bunu yapmam." Nasıl olur, nasıl olur, sen normal hayatında yakana kağıt mendil takmıyorken tutup orada birileri için... Bunu anlamamı beklemeyeceğini söylemesi normal olabilirdi. Ama sanırım gözlerimin ta içine bunu benim bile anlayabileceğimi düşünerek bakması parçaladı elbisemin yakasını ve giyilemez kıldı onu.

Sonra bir iş bulup çalışmaya başladığını anlattı. Sonra iş yerinde patronun kendisine tacizde bulunduğu için onu bıçaklamak zorunda kaldığını. Güzelliğin bazen çekilmez bir çile, bir bela gibi karşısına çıkıverdiğini. Benim de onu sabıkama, okuldan atılmış olmasına rağmen sırf güzelliğinden ötürü işe aldığımı bildiğini ama buna rağmen temsil ettikleri nedeniyle ona bir böcekmişim gibi baktığımı bildiğini, çünkü tavrının ve duruşunun dişiliğinden hep önde olduğunu, tabi işe alırken benim bunu bilemeyeceğimi, bunları da söyledi. İtiraz ettim. Ben seni güzel olduğun için almadım işe, sana acıdım, dedim. "Beni, bana acımış olduğun için işe almış olsaydın, şu an benim söylediklerime karşı koymaya çalışmaz, gülerek geçiştirirdin, kendini karşımda yenik ve aciz hissetmezdin," dedi.

Kabul etmedim tabi, hiçbir söylediğini ve işten hemen kovdum onu. Ama bu, hayatımı düzenli bir şekilde sürdürmeme yetmedi. Yırtılan takım elbisemi giymeden sokağa çıktığım her gün biraz daha battım, kaybettim. Genel müdürümüzün karısına selam söyleyemedim, mesela bir daha telefonla konuşurken, akşam arkadaşlarla gittiğimiz Fransız sokağındaki barlarda, arkadaşlarımın anlattıkları fıkralara hayatımda duyduğum en komik şeylermiş gibi gülmeyi başaramadım. Bir daha Hande'ye onu sevdiğimi, onun benim başımı döndürdüğünü bile söyleyemedim. Yaptığı yemeklere "hayatım sen ahçı olmalıymışsın," diye mırıldanarak iltifat edemedim bir daha hiç. Hiçbir şey eskisi gibi olamadı, istesem de yapamadım üstelik. İş yerinden fark ettiler hemen bendeki garipliği, yıllardır yaptığım her şey, bütün kazandığım başarılar bir kenara bırakılarak işten çıkarıldım. Her şeye rağmen bana katlanmaya çalışan Hande artık buna daha fazla dayanamayacağını söyleyerek terk etti beni. Annem babam bile yüzüme gülmez oldu, neden hep somurtuyorsun sen, bizim gelmemizden rahatsız mı oldun dediler son gelişlerinde. "Evet," dedim ben. "Çünkü ben bankacı olmak değil kutu kutu pense oynamak istiyordum. Beynimi yıkadınız benim," dedim. Söylenmesi gerekenleri değil içimden gelenleri söyledim onlara da. Söylenmesi gerekenleri söyleyemedim bir daha, yapılması gerekenleri yapamadım, hep bir şey engel oldu bana, kıyafetimin üzerimde olmayışı bir felaketti. Onlar bile gittiler ve bir daha gelmediler. Hızlı düşüşümden dolayı sadece kendimi suçlayabileceğimi, hiç kimseye suç atmamam gerektiğini söylediler giderken, en son. Evet tam böyle kötü televizyon dizisi cümlesi kurdular bana. Tiksindim kendimden, onlardan, hayattan. Evet, bunlar oldu. Elbisemi giymediğim her gün biraz daha geriledim ve galiba artık gelip dibe dayandım, en dipteyim. Elbisemin yerine paltomu giyiyorum bu sıralar, zaten başka bir kıyafetim yok. Hatta içimde sadece iç çamaşırlarım var, onlar da kirli. Hande giderken tüm eşyaları götürdü, evde leğen bile yok. Aslında musluğun altına tutup yıkayabilirim ama yıkamıyorum. İstemiyorum yıkamak. Üstüm başım perişan, saçım sakalım karışık sokaklarda dolaşıyorum. Bazı sokaklarda çocuklar taşla kovalıyor beni, deli sanıyorlar beni. Bazı dükkânların önünden geçerken ekmek filan veriyorlar. Onlar olmasa acıktığım aklıma gelmeyecek.

Sürekli yürüyorum, akşama kadar, sonra da evime, eşyasız duvarlarımın arasına dönüyorum. Gece oluyor. Paltomu çıkarıp yere seriyorum yatak odamda. Uzanıyorum üzerine. Gülümseyerek kapatıyorum gözlerimi. Evet, çok mutsuzum, seyrettiğim o güzel filmlerden fırlamış bir sözle söyleyeyim lanet olsun ki çok mutsuzum ama mutsuzluğum sadece benimle ilgili değilmiş gibi geliyor, bu ne manaya geliyorsa artık. Bir de içimde tanımlayamadığım bir his var. Bu his ya şimdiye dek hiç tatmadığım huzur, ya da şimdiye dek hiç tatmadığım aşk. Belki ikisi birden. Bu yüzden dolaşıyorum zaten sokaklarda akşama kadar çıplak ayakla. Kezban'ı arıyorum. Onu bulmalıyım. Diz çöküp önünde ağlamalıyım. Beni sev demeliyim. Ama beni, gerçek beni. Kazanacağını bildiğim için olmak istediğim beni değil, kaybedeceğini bildiğim için olmaktan korktuğum beni. Sonra ne olursa artık...

ÖZGÜR EDEBİYAT, Sayı 21, Mayıs-Haziran 2010

KAVAK AĞACI

◆

HANDAN GÜLER

Limon ağacının narin çiçeklerinin yaydığı ferahlatıcı kokunun eşliğinde çocukluğunun geçtiği bahçeye girdi. Etraf sessiz, hava güneşe rağmen serindi. Yaz yağmurunun yıkadığı çiçekler renkli gözleriyle bakıyorlardı ona. Mor menekşeleri, beyaz ve pembe açmış bahar dalını, yasemini, beyaz, kırmızı, sarı gülleri, aslanağzını ve akşam sefalarını çok severdi. Bahçenin bu kadar renkli ve güzel olması için uğraş veren kişi genelde babannesiydi. Ara ara o da arka taraftaki çeşmeye hortumu takıp çiçekleri sular, ona yardım ederdi. Babaanesi bahçeyle ilgilenirken bütün sıkıntılarını unutur, her çiçeğe ayrı ilgi gösterirdi. Onların solan yapraklarını koparırken üzülür, derdini sorar, bir eliyle de ayrılık acısını yaşayan diğer yapraklarını okşardı. Asmanın gölgelediği çardaktaki divana oturup, toprakla uğraşan, çiçekleriyle ilgilenen babaannesini izlemeyi severdi. İşte yıllar sonra içinin dalgalandığı bir zamanda babaannesinin huzurunun sebebi diye düşündüğü o güzel bahçeye tekrar gelmişti.

Ağaçlar da vardı bahçede, onları ise gençliğinde dedesi dikmişti. Farklı bir sürü ağacın yaprağı rüzgarın ritmiyle dokunurdu birbirine sakince. Nar, limona, bahçenin bir köşesinden tatlı tatlı gülümserken, İtalyan eriği ona yakın olmanın avantajını kullanır, yapraklarıyla dans ederdi hiç çekinmeden. Akasya ağacı ise, girişte gelenleri karşılarken, misafirlerin üzerine çiçeklerini döker bahçenin en görkemli ağacı olmanın keyfini sürerdi.

Sonra bir gün dedesi arazinin kenarından geçen ve debisi sürekli değişen cılız ırmağın hemen kıyısına sıra sıra ağaçlar dikti. İşte bu yeni dikilen kavak ağaçları kendi boyuna gelene kadar istediği gibi süzüldü akasya ama sonra yazgısına boyun eğdi ve gelenleri çiçekleriyle karşılama görevine devam etti.

Kavak ağaçlarını hep sevmişti. Doğruluğu anımsatan dik duruşları etkileyiciydi. Arada eğseler de başlarını, artsa da rüzgarlı havalarda hışırtılı çığlıkları yine de doğrulmayı bilir, önlerinden geçen ırmakta yıkanır ve tazelenmiş bir şeklide göğe bakarlardı. Onları her seyredişinde bu sessiz ve sabırlı bekleyişe hayran kalırdı.

Killi toprağı severdi kavaklar. Bu topraktan verim almak zor olduğundan önce epey uğraştırırdı insanı. Ama onun dilini anlayana kapılarını nazsız niyazsız açardı. Sevgiyle geleni geri çevirmezdi. Vefalıydı killi toprak, suyunu alt tabakalara hemen sa-

lıvermez, sır gibi saklardı bağrında. Ve o yılın sonunda mutlaka ona gönül bağlayanlara faydasını sunardı.

Birden bire O'nu neden sevdiğini fark etti, doğruluğunu, samimiyetini kavak ağacına benzetmişti. O'nun serinliğinde zihnini dinlendirmişti.

Gün akşama evrilirken ferahlatan yaz yağmuru yeniden başlamış, toprak kokusuna yeni biçilmiş çimlerin kokusu da karışmıştı. Bir süre yağmurun altında yürüyüp bahçenin köşesindeki eve yöneldi. Kıyafetleri ıslansa da umurunda değildi. Ama ya O'nun hediyesi flardan tasarlanan gerdanlık ıslanır da renkleri birbirine karışırsa diye endişelenince kendini hemen eve attı. Ancak yağmurun kışkırttığı topraktan yayılan kokuyu duyabilmek için kapıyı açık bıraktı. Elini, boynunu saran ve bahçedeki çiçekler kadar renkli bu özel tasarımlı kolyede gezdirirken sanki takanın boynundan hiç çıkarmadan kıyafetlerinde dolaşması istenmiş diye düşündü. Aşk gibi, dedi içinden, tüm bağları koparıp kendi bağlarını yeniden kuran aşk gibi. İşte kalbine en yakın yeri sarıp sarmalamıştı O'nun hediyesinin aşkla hayat bulan hali.

İçeri girince oturma odasının köşesine yerleştirilen tahta masanın yanına gitti. Çiçekli masa örtüsünün üzerine serilen naylon tozlanmıştı. Eskiden her yer pırıl pırıl olurdu bu evde diye düşündü. Artık buraya sadece hafta sonları gelinir olmuştu. Genelde de bahçenin bakımı yapıldıktan sonra şehir merkezindeki eve dönülüyordu. Çantasından çıkardığı bir ıslak mendille masanın tozunu alıp dizüstü bilgisayarını koydu. Ekran açılınca müzik klasörünü tıkladı. Kalbine çarpan ilk parçayı işaretledi ve çalan müziğin eşliğinde gözlerini kapatıp divana uzandı. Rosey'den Love'du çalan, yüreği kanatlandıran.

" Love, if you ever find me I wonder

Aşk, eğer beni bir gün bulursan merak ediyorum

Will you try me

Beni deneyecek misin

Im so different than before

Ben öncekinden çok farklıyım"

Birkaç kez dinledikten sonra şarkıyı mırıldanarak yerinden doğruldu ve duvar içine gizlenmiş dolaba doğru yürüdü. Dolabın kapağı açılırken çıkardığı ses menteşelerin epeydir yağlanmadığını haber veriyordu. Duvara çakılmış raflara bakarken arkada bir yerde en sevdiği oyuncağı gözüne ilişti. Turuncu renkli bu hacıyatmazı heyecanla eline aldı. İçindeki mıknatısı yerinden oynadığından ilk günkü gibi ayakta duramıyordu hacıyatmaz. Oysa kırılmadan önce ne yana yatırılsa ya da hangi baskıya maruz kalsa doğrulmayı bilirdi.

Dedesi bu oyuncağı Hac dönüşü hediye etmişti. Annesi her zamanki otoriter tavrıyla bu senin için değil, daha küçük çocuklar için, onu kardeşine vermelisin, demişti. Oyuncağını vermek istemediğinden sıkıca tutmuş, devrilmiş dudakları ve ağlamaklı gözleriyle dedesine bakmıştı. Dedesi ona hiç kıyamazdı, ben zaten bütün torunlarıma birer tane aldım, diyerek çantasından bir hacıyatmaz daha çıkartmış, o sırada uyuyan kardeşine vermesi için annesine uzatmıştı.

O gün akşama kadar yeni oyuncağıyla oynamıştı. İlk dikkatini çeken portakalı andıran şekli ve rengi olsa da oyuncağın bir türlü yatırılamıyor oluşundan çok etkilenmişti. Zamanla kimseyle paylaşmadığı bir oyuncak olmuştu Hacıyatmaz.

Ama bir gün mahalleden arkadaşı Ahmet'le arasında bir tartışma çıkmıştı. Daha o yaşlarda bile haksızlığa hiç dayanamaz ve savunduğu fikirlerden dolayı geri adım atmazdı. O gün de böyle bir tavır sergileyince çok sinirlenen Ahmet, onun canını yakmak için en sevdiği oyuncağını elinden alıp yere fırlatmıştı. Bunun üzerine iri yeşil gözlerinden boşalan yaşlarla, hızla yuvarlanan hacıyatmazın peşinden koşmuş, Ahmet'e olan öfkesini gizleme gereği duymadan bağırarak ağlamıştı. Oyuncağı, epey yuvarlandıktan sonra yakalamış, her yerine güzelce bakıp herhangi bir kırık olmadığını görünce de sevinmişti. Fakat bir zaman sonra hacıyatmazın içinden gelen sesleri duyup yattığı yerden doğrulmakta zorlandığını görünce bir şeylerin değiştiğini anlamıştı. Bunun üzerine tekrar ağlamaya başlamış, hıçkırık sesini duyan babası hemen yanına gelmişti. Telaşlı gözlerle bakıp ne olduğunu soran babasına burnunu çeke çeke oyuncağının kırıldığını anlatmıştı. Üzülme demişti babası, yenisini alırız, hayır demişti ısrarla, ben bunu istiyorum, hem nerden alırız, ne olur babacığım tamir et, diye yalvarmıştı. Babası oyuncağın içini açmış, yerinden oynayan mıknatısı göstermiş ve Japon yapıştırıcısı ile sabitleyip kuruması gerektiğini söyleyerek duvardaki dolaba kaldırmıştı.

Ertesi gün okuldan gelince, daha önlüğünü çıkarmadan dolaba yönelmiş ancak kapağı açtığında turuncu oyuncağını göremeyerek annesine seslenmişti. Annesi her zamanki gibi mutfakta misafirlere ikram edilmek üzere tabakları hazırlamakta olduğundan onu duymamıştı. Yanına gidip bir kez daha sorduğunda ise ne bileyim senin oyuncağını, şimdi babaannenin misafirleri için hazırlık yapıyorum, sen de önce elini yüzünü yıka, üstünü değiştir ve arka bahçede oturan Kamuran Teyzenlere bir hoş geldin de, demişti. Peki anne, diyerek denilenleri yapmıştı. Kamuran Teyze haylaz torununu da getirmişti yanında. Arkadaşları arasında o çocuğu hem çok sever hem de çok kavga ederdi. O gün gülümseyen gözlerle büyüklerin ellerini öptükten sonra divanın örtüsünün kenarından,yerdeki turuncu oyuncağını farketmiş, hemen eğilmiş ama en sevdiği oyuncağının içinin bir kez daha kırılmış olduğunu görmüştü. Kıvırcık sarı saçları, küçük gözleriyle pişkince sırıtmıştı haylaz çocuk. Ona hiçbir şey demeden, gözyaşlarıyla içeriye koşup gitmiş, kendini yatağın üzerine bırakıp ağla-

maya devam etmişti. Ne kadar süre ağladığını hiçbir zaman bilen olmamıştı. En sonunda gücü tükenmiş, oracıkta uyuya kalmıştı.

Akşam babası gelince onu öperek uyandırmıştı. Gözünü açar açmaz babasından oyuncağını tekrar tamir etmesini istemişti. Bir daha yapışmaz bu mıknatıs, kötü kırılmış demişti babası, olsun, ben onu istiyorum diyerek ısrar etmişti. Peki diyerek tekrar yapıştırmıştı babası hacıyatmazı. İlk hali gibi olmasa da oyuncağını bir daha kimseye vermemişti. Yıllar sonra hacıyatmazla tekrar karşılaşmak bunları hatırlatıp acı acı gülümsetmişti.

Mıknatıs oyuncağın kalbiydi aslında. Tıpkı insanoğlunun gönlü gibi, o kırılınca diğer her yeri sağlam olsa da ayakta duramıyor ya insan diye düşündü. İşte şimdi hacıyatmaz da ne yana çevirsen orada kalan bir haldeydi. Bu sefer onu kendine benzetti. Eline aldı, pencereye doğru yürüdü. Perdeyi araladığında dik duruşlarına hayran olduğu kavak ağaçları gözüne ilişti. Yaprakların vakur bir edayla selam verişleri karşısında onu çok özlediğini fark etti. Elindeki turuncu renkli hacıyatmaza baktı, onun yokluğunda kalbini kıranlar tek tek gözünün önünden geçti. Acı acı gülümseyip, oyuncağı okşadı, öptü, bağrına bastı. Ona sarıldıkça kendine sarıldığını hissetti. Ama sabahın serin rüzgarına rağmen vakur duruşunu sürdüren kavak ağacını düşününce incinmemeli diye mırıldandı. Boğazında düğümlenen kelimeler onu zorlayınca masanın yanına giderek çantasından not defterini çıkardı. "Sevgilim" diyerek başladı satırlara. Yazarken eli yetişemiyordu içindeki çığlığın hızına. Sayfalar sonra "Senin için senden vazgeçerim" diye ödünç bir cümleyle mektubunu bitirdi. Altına imzasını atıp, yazdığı sayfaları defterden kopardı. Dörde katlayıp zarfladı ve zarfın ağzını kapattı. Hiçbir zaman adresine yollanmayacak mektuplara bir yenisini daha ekleyerek bahçeye çıktı. Sabah ezanı çoktan okunmuş, gün yavaş yavaş aydınlanmaya başlamıştı.

Gözü kavağın dik duruşunda, kulağı rüzgarla oynaşan yaprakların şarkısında, bahçede dolaşmaya başladı. Sanki dedesi sesleniyordu yıllar önce diktiği ağaçların arasından,"Her gecenin sabahı vardır, yeter ki sen kendini belalardan, kalbini kırgınlıklardan uzak tut da, ferahlatsın seni Yaradan. Hem unutma, kamil değildir o kişi, incinir incitenden, sen incinme inci"tenden".

www.kalemsah.com

PEK HAZİN BİR NÜKTE

HASAN AYCIN

Medˆne'nin sıcağı Mekke'ninkiyle kıyaslanmasa da o gün hayli sıcaktır hava. Bir grup sahabˆ mescidin gölgesinde oturmuş hâlleşiyorlar.

Aralarında Hamza da var.

Mekke'den esen hüzün yelleri ara sıra onları kuytulara böyle topluyor işte.

Kolay değil, hiç kolay değil; akrabaları var Mekke'de, kardeşleri var, cân pâresi evlatları var kiminin; tenhâlara çekildiklerinde kalplerinin tenhâlarında bekleyen helâlleri var.

Ve ruhlarını kavuran sayısız hâtıralar...

Hele Kâbe!.. Hele Kâbe!..

Hayâllerinde tavaf edebiliyorlar artık onu.

Rüyâlarında varabiliyorlar yanına ancak.

Konuşurken her birinin cümleleri yarım kalıyor...

Karşı duvarın dibinde de Nuayman var; tek başına oturmuş çomak yonuyor hançeriyle.

Genç Nuayman, her daim herkesi güldüren Nuayman, Peygamberi bile güldüren Nuayman; hangi hazin hislere aldırmışsa kendini, pek sessiz o gün.

Sokağın ilerisinde Mikdat bin Amr sıcağa rağmen kazma-kürek çalışıyor, yığdığı toprağa bakılırsa derince bir çukur açıyor.

Mescide girip çıkanlar oluyor tek tük.

Allah'ın Resûlü içerdedir.

Biri geliyor çölden, hecin develi bir bedevˆ.

Devenin döşündeki köpüğe bakılırsa uzaklardan geliyor.

Ihtırıyor deveyi, oturanları selâmlayıp içeri dalıyor.

Çölün hamalıdır develer; umut yüklüdürler, hasret yüklüdürler; neler neler taşırlar.

Bilen bilir, kudretten sürmelidir gözleri; çöl dürülüp açılır bakışlarında.

Hepsi deveye baktılar, bakmaktan alamadılar kendilerini; bakışlarına tutundular; ne hâtıralar geçti içlerinden...

*

Aralarında en genç olanı ikide bir dudaklarını ıslatıyordu dilinin ucuyla...

Tâze evliydi Mekke'deyken.

Babası Ebû Cehil'in avanesindendi, kayınbabası da öyleydi.

Sabah akşam hanelerinde Müslümanlara yaptıkları mezâlimi konuşurlar, Peygamber'e sövgüler düzerlerdi.

O da kaç kez Müslüman kanı akıtmayı geçirmişti içinden; açık açık söylerdi bunu üstelik.

Bir gün karısına bir hâl ârız oldu nasıl olduysa; kapandı içine, dünya kelâmı etmez oldu kadıncağız.

Tedbir, çâre kâr etmedi; ifrite uğramış, dediler; adını ifritliye çıkardılar.

Karısının bu hâli ona çok ağır geliyor, ifritli olduğuna bir inanıyor, bir inanmıyordu; ya denilenler doğruysa ne yapacaktı.

Anası henüz çocuklarının olmamasına seviniyor,

Er-geç bunu sana bıraktıracağım, diyordu.

O gün tahammül edemeyeceği kadar bunalmıştı, sığamadı bir yerlere.

Kimselerin olmadığı bir tenhâ bulayım; istediğim gibi bağırıp çağırır, gönlümce ağlarım deyip sahrâya çıktı.

O tepenin ardı, şu tepenin ardı derken, iki kaya arası bir yer gördü.

Yakın vardığında harmân^sine bürünmüş namaz kılan biriyle karşılaştı; yedikleri içtikleri ayrı gitmez bir cân dostuydu bu.

Herkesten umar; ama ondan ummazdı doğrusu böyle bir şeyi.

Şaşakaldı önce, sonra toparladı kendini; göğsü daraldı, inkâr damarları kabardı; çekti hançerini usulca sokuldu arkasından.

Havada kaldı eli, indiremedi bir türlü; derin bir acı hissetti yüreğinde, hançerin ucunu yüreğinde hissediyordu; kıpırdayamadı.

Bu nedir? dedi, korku ve şaşkınlıkla kendisine bakan dostuna.

Namazdır.

Bu ne hâldir, ben onu sordum. Kolum tutuldu, hançerin ucu yüreğime batıyor; kıpırdayamıyorum.

- Bir şey yap, ya da ne yapmalıyım söyle; hançer yüreğime saplanıyor.

- Ama nasıl olur, hançer böyle havadayken?

Bilmiyorum, yüreğim kanıyor; bana yardım et.

Bismillâhirrahmânirrahˆm de; başka ne yapılır bilmiyorum.

Bismillâhirrahmânirrahˆm!

Her şey o kelimeye bağlıymış gibi kasları gevşeyiverdi, hançer düştü elinden, dizüstü çöktü; ağladı... Göğsü kaynayan kazan gibiydi kelime-i şehâdet getirirken. Arkadaşı da ağladı...

Akşam karanlığına kadar kaldılar orada.

Bir gün önce Müslüman olmuş arkadaşı; o gün zevâl vakti herkes uyurken hicret kasdıyla çıkıp buraya gelmiş, devam etmek için geceyi bekliyormuş.

Ben nasıl hicret ederim, dedi arkadaşına; karımın durumu böyle böyle, anam da olmayacak şeyler söylüyor; öyle bunalmıştım ki, varayım sahrâya bir tenhâ bulayım da gönlümce ağlayayım, demiştim, seni buldum.

İki arkadaş epey bir hâlleştikten sonra karanlıkta kucaklaşıp vedâlaştılar.

*

Herkesin uyuduğu bir vakitte hânesine vâsıl oldu.

Odasına geçtiğinde karısı çoktan yatmıştı; son zamanlarda hep yaptığı gibi döşekte sırtını dönmüş uyuyordu.

Hâlbuki bunaldığı zamanlarda ne çok ihtiyacı olmuştu ona, konuşup dertleşmeyi ne çok istemişti.

Usulca girdi döşeğe, sırtını dönüp büzüldü; uyku kaf dağının ardındaydı sanki, aklında hicret...

Hicret etmezse ne kadar tutabilirdi kendini; ne kadar gizleyebilirdi Müslüman olduğunu babasından, anasından, kardeşlerinden, eşinden-dostundan, hele karısından?

Beyni kamaştı bir ara, kalbi sıkıştı; dirseğiyle karısını dürttü, ne olursa olsun dertleşmek istiyordu; onun sesine, nefesine ihtiyacı vardı...

Bir daha dürttü, bir daha... Ama ne ses, ne nefes...

Dönüp elini yüzüne götürdü karısının. Eli ıslandı; gözleri ıslaktı, saçları ıslaktı, yastık göl olmuş...

Ağlıyor musun?

- ...

-Sşş!

- ...

- Anam söylendi mi yine?

- ...

- Geç geldim diye mi yoksa?

- ...

Bir şey mi var Üneyse'm, niçin böyle ağlıyorsun?

Ben her gece ağlıyorum...

Her gece mi? Benden habersiz nasıl; neden bana bir şey söylemiyorsun? Anamın ağzıyla seni bırakacağımı mı sanıyorsun yoksa? Ebû Kubeys dağı yerinde durdukça seni bırakır mıyım Üneyse'm! Bak bu gece ben de ağlıyorum; dön yüzünü biraz konuşalım.

Genç kadın yüzünü dönmeden elini kocasının gözlerine sürdü,

Hayırdır, sen neden ağlıyorsun? dedi.

Korkuyorum.

Kimden?

Senden.

Ben senden korkarken sen benden mi korkuyorsun; başka kadın mı...

Vallahi hayır, öyle değil; bu gün bana bir hâl oldu, söylersem fâş etmenden korkarım; fâş olursa beni yaşatmazlar.

Her gün Müslüman öldürmeye yemin eden sen değilmişsin gibi, şimdi öldürülmekten mi korkuyorsun! dedi karısı buz gibi bir sesle.

O an anladı ki, karısı Müslümandır; suskunluğunun sırrı buymuş meğer.

Mutluluktan içi genişledi...

Mekke sahrâsı içinde avuç içi kadar kaldı; tutamadı kendini, çözülüverdi...

Ben Müslüman oldum Üneyse'm, dedi; ne yapacağımı bilmiyorum.

Üneyse birden dönüp atıldı, kapandı üstüne, sımsıkı sarıldı ona; hiç öyle sarılmamıştı hâlbuki...

Ben ifritli değilim, vallahi ifritli değilim; ben sadece Müslümanım!.. Müslüman olduğum günden beri ölüm korkusu içindeyim... Beni öldürmenizden korkuyordum, hem de senin öldürmenden korkuyordum... Sadece sustum; susarak korunabildim; yapabildiğim başka bir şey yoktu... Bir de senin için hep dua ettim; hem korkuyor hem dua ediyordum... Gizli gizli çok ağladım; geceleri sizler uyudunuz ben hep ağladım... Nihâyetsiz şükürler olsun Rabbime; dualarımı kabul ettiğini gördüm...

Onca suskunluğun ardından kurulmuş zemberek gibi boşanıverdi Üneyse; nefes almaksızın konuşuyor, konuşuyordu...

O ise hiçbir şey söyleyemiyordu...

Yek vücud oldular, gözyaşları birbirine karıştı; birbirlerinin yüzlerini, gözlerini öpüyorlardı durmaksızın; dudakları gözyaşlarına belendi ikisinin de...

Hisler deryasında kopan fırtınalarla kabaran dalgaları aşıp dingin sâhillere çıktılar...

Yıkanıp temizlendiklerinde yeniden doğmuş gibiydiler.

Aklımda hicret var Üneyse'm, dedi; kimseye görünmeden çıkıp gidelim buralardan; Medˆne'ye kaçalım!

Karanlığın içindeki tenhâları aydınlatan bir mutluluk yayıldı Üneyse'nin yüzünden...

Semâda ayı kıskandıran yüzündeki duru ışığı bir kocası gördü, bir de şüphesiz Allah.

Gözleri, gözyaşları, inci dişleri, sallanıp duran dökme cevahir küpeleri ışıldıyordu zülüflerinin koyu gölgesinde...

Şâyet biri ele geçerse diğeri Medˆne'ye varmanın bir yolunu bularak işin sonunu Allah'a havâle edecekti... Böyle kavilleştiler.

Tam çıkıyorlardı ki babası ve kardeşleri kapıyı tuttular; meğer gizlice dinliyorlarmış onları...

O pencereden atlayıp kaçtı; ama Üneyse...

Gözlerden nihân olurken, babası bir yandan, onun gibi oğlu olduğu için kendi zekerine sövüyor, bir yandan da,

Gitmeyin ardından, Üneyse elimizde; göreceksiniz tıpış tıpış gelecek o, diyordu diğer oğullarına.

Devenin gözlerine bakarken bütün bunlar geçmişti içinden işte.

Gayr-i ihtiyarî,

Ah Üneyse'm! dedi belli belirsiz.

Gözyaşları sakallarına revâne olmuştu.

*

Onun geri dönmeyip Medîne'ye vardığını duyduklarında ölüm sessizliği çökmüş hânelerine.

Bunu bir uğursuzluk saymışlar ve Üneyse'den bilmişler.

Hele anası,

Atın bu ifritliyi başımdan, diye tutturmuş; karı gibi karı olsaydı kocası alıp başını gitmezdi; benden ırak olsun, varsın cehenneme direk olsun, dermiş.

Sonunda babaevine gönderilmiş Üneyse.

Babası birçok müşriğe teklif etmiş onu.

Biz senin ifritli kızını ne yapalım, demiş müşrikler.

O ifritli değil; Müslüman, demesi kâr etmemiş.

Daha beter ya, demişler.

Üneyse'yi çocukluğunda diri diri toprağa gömmediği günlere lânet ediyormuş babası...

Böyle nice haberler almıştı kendisinden sonra hicret edenlerden.

*

Onu mırıldandığını duyan yanındaki arkadaşı,

- Bir şey mi diyorsun, diye sordu.

Zoraki gülümsedi,

Hiç öyle işte... Şu deve ne semiz, diyordum kendi kendime; Mekke'den bu yana deve kebabı yemedim de...

Kaçamak cevap vereyim derken, çoğunun hislerine tercüman olmuştu aslında. Gözyaşlarını göstermemeye çalışarak ağlıyordu bir yandan.

Ali'yle Fâtıma'nın düğününde de ağlamıştı; ama böyle ortalık yerde değil, tenhâlarda gizli gizli ağlamış, Üneyse!.. Üneyse!.. diye inlemişti.

He ya, dedi biri, çok semiz mübârek, kebabı da mübârek olur bunun.

Aslında Nuayman şuna bir hançer çalsa olur o iş: nasıl olsa Peygamber bedelini öder.

Canımız çok çekmişti yâ Resûlallah, deriz.

Haydi Nuayman kalk şuna bir hançer çalıver!

Olmaz dedi, Nuayman çomak yonmaya devam ederken; Peygamber kızar.

Kızmaz, kızmaz.

Kızmaz mı be!

Aman, dediler; yapmazsan yapma.

İlgilenmez göründüler görünmesine ama Nuayman'ın rahat durmayacağını hepsi biliyordu.

Peygamber bana kızar, dedi Nuayman yine; kimse oralı olmadı.

Durdu duramadı, ok gibi fırladı,

Bismillâhi Allahüekber! deyip şah damarına hançeri çalıverdi devenin. Arkasına bakmadan koşup Mikdat'ın açtığı çukura atladı,

Mikdat beni sakla!.. Mikdat beni sakla!

Mikdat bin Amr, çukurun ağzını tahtalarla kapatıp üstüne toprak attı. Mescidden çıkan bedevî devesini kanlar içinde görünce,

Kim yaptı bunu! diye bağırmaya başladı.

Biz yapmadık, dediler.

*

Râvîlerin rivâyetine göre, tekrar içeri girer, ardından Âlemlerin Övüncü ve içerdekilerle beraber geri gelir adam.

Oturanlar bu kez,

Nuayman yaptı yâ Resûlallah, derler Hazreti Peygamber'e.

Nerede o?

Şu yana kaçtı.

Hepsi birden Mikdat bin Amr'ın yanına varırlar.

Nuayman'ı gördün mü Mikdat?

Görmedim yâ Resûlallah.

Diğerleri bir yandan yüksek sesle konuşurlar:

Etme Nuayman, eyleme Nuayman; yazıktır deveye, dedik.

Canım çok deve kebabı çekti ne yapayım; Mekke'den bu yana deve eti yemedik ki, dedi.

Sâhibine ne diyeceksin, bedelini nasıl ödeyeceksin? dedik.

Resûlüllah ödeyiverir, dedi; lâf anlatamadık...

Çukurdan fırlayıp çıkan Nuayman,

Kendileri öyle dediler yâ Resûlallah; ben, Allah'ın Elçisi kızar, dedim; kızmaz kızmaz, dediler...

Benim bunda ne günâhım var?

Doğru mu bunlar?

Deve sâhibinin gözleri dolar,

Anam babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah, der; devem helâl hoş olsun.

O gün bolca deve kebabı hazırlanır ve beraberce yenir.

Onun ete el sürmediğini fark eden arkadaşı,

Canın çok çekmişti hani, niçin yemiyorsun? diye sorar.

Gözü kebap göresi değildir.

Dilinin ucu dudaklarında gezinmektedir hâlâ; ayrılık gecesinden kalan Üneyse'nin gözyaşlarının tuzlu hâtırasıyla yetinir...

YEDİ İKLİM, Sayı 238, Ocak 2010

GÖLGE

◆

HIDIR DULKADIR

5.7.2008 yılında Munzur'da yaşamını yitiren öğretmen abim İbrahim Dulkadir'in anısına.

İstanbul'un yedi tepesinden birinin üstünde oturuyordum. Oturduğum evin balkonu Haliç'e bakıyordu. Balkona oturdum. Haliç uzak da olsa, ayrıntılarını görmesem de mavi suları ve köprüyü görüyordum. Uzak ve yakın semtleri seyrediyordum. Karşı yakada gökdelenleri görüyor, kulağıma yakın uğultuları dinliyordum. Manav dükkânı önünde satıcı bir çocuk, "Gel abi gel, taze bunlar. Salatalıklar badem. Domates, biber, fasulye bahar kokuyor bahar" diye, bar bar bağırıyor, elinde kova, salatalıklara su serpiyordu. Karşı yönde kolunda bidon, öteki elinde-arkasında çektiği beygirin yularını tutan adam, "Süüütçü... Süüt tazeee..." diye bağırarak manavın önünden yürüdü gitti. Bir sonraki sokakta çocukların gürültüsü geliyordu. Sese kulak asmadım.

Tanıdık komşu ve arkadaşlar sokakta yürüyor, gözlerini bana kaldırarak ya el ediyorlar, ya da hafiften baş eğerek beni selamlıyorlardı. Ben de aynı hareketlerle onların selamına karşılık el kol ile işaret ediyordum. Dördüncü katın balkonundan kendilerine gülümsediğimi, gülümserken takma dişlerimin parladığını ve yerinde kımıldandıklarını görmüyorlardı. Görseler 'Kıh kıh kıh', bana güleceklerine emindim.

Silahtar'da bilmediğim bir fabrikanın bacasında koyu mavi duman ince ince tütüyordu. Fabrika dumanı denizde iz bırakan batan güneş ışınlarına ulaşıyordu. Haliç'e düşen gökdelenlerin gölgesi bitmiş, renk renk sokak lambalarının ışıkları, park lambaları yanıyordu. Gün ilerledi, geceye devrildi. Haliç köprüsünün altından geçen sandalın korna sesi kulaklarımı çınlattı. Oturduğum semtin ışıkları yandı. Sokak ve caddeler sessizleşti. Araba gürültüsü, çocukların sesi bitti.

Balkonumuzun karşısında yanan sokak lambasının ışığı sokağı aydınlatıyordu. Tanımasam da ışığın altından geçen insan gölgelerini görüyordum. Temmuz ayında sıcaklık tüm ateşiyle İstanbul'u kavuruyordu. Mehtap gökyüzünde asılıymış gibi duruyordu. Az sonra sokak lambasının altında sabit bir gölge belirdi. Gölge olduğu yerde donmuştu sanki. Hareket etmeden duruyordu. Gölge beni ben gölgeyi görüyordum. Uzaklara, karanlık sokaklara bakmaktan, lambaların ışığından olacak ki gözlerim yoruldu. Üstünde oturduğum sandalyeyi kenara ittim. Oturma odası-

na geçtim. Lambayı yakmadım. Tül perdenin arkasından bir süre sokaktaki gölgeyi seyrettim. Gölge sol elini cebine koydu. Sigarasını çıkardı ağzına yerleştirdi. Sağ eliyle cebini aradı. Görünmeyecek şekilde avucunun içinde sigarasını yaktı. Sigarasından bir yudum emdi. Bir daha, bir daha. Gölgenin tipi, şekli, siması belli olmuyordu. Gölge kurnaz mı, kurnazdı. Avcunun içinde sigarasını dumanlayıp bitirdi. İzmariti postalın altına aldı, çiğnedi de çiğnedi, sigara söndü. Gölge bir ara alnını kaldırarak, gözlerini oturduğum balkonda gezdirdi. Gölgedir, aldırış etmedim.

Pencereleri kapatarak balkon kapısını sonuna kadar açık tuttum. Tül perdeyi sağa doğru çektim. Lambayı kapattım. Yatağıma uzandım. Gecenin hangi vaktiydi bilmiyorum. Uyku tutmadı beni. Fırt o yana, fırt bu yana, dönüp durdum. Yataktan kalktım, yine uzandım. Gölgeden şüphelendim. Gazeteler gece evlere giren, binalara tırmanan gölgeleri yazıyordu. Uyumuştum. Ne kadar zaman geçmişti bilmiyorum. Uyandım. Hanımın horlaması tutmuş, hor hor horluyordu. Dürtüp uyandırsam kızar diye, dürtmedim. Başıma yorganı çektim, olmadı. Kafamı yastığın altına soktum yine olmadı. Yatağın içinde küçülmüş kaybolmuştum. Ama uyanıktım. Balkonda 'tık, tık' iki çift ses geldi. Gece kuşu veya sokakta duvara tırmanarak balkona ulaşan manyakça dolaşan faredir, ekmek kırıntılarını yiyor, diye aldırmadım. Sonra, balkondan gelen ses ne olabilir ki? Düşünmedim değil, düşündüm.

Sokak lambasının ışığı hafiften içeriyi aydınlatıyordu. Akla karayı birbirinden ayırmasam da, sokaktaki gölge üstümde duruyordu. Korktuğum başıma gelmişti. Bağırıp, çağırsam mı? Kalkıp içeriye giren şu gölgeyi kovalasam mı? Gölgelerin çokluğundan korktum. Oh be! Üstümde duran bir tek gölgedir. Yüreğim yerinde fırlayacakmış gibi, güm güm vuruyordu. Göz kapaklarımı açmadan, kirpiklerimin arasından gölgeyi izledim. Gölge yüz altmış boyunda ya var, ya da yoktu. Gölge gözlerini yüzümden ayırmıyordu.

İçeri sızan sokak lambasından faydalanarak, sandalyenin üstüne koyduğum pantolonlarımın cebine elini soktu. Ben onu görüyorum, o beni gizli bakışlarla izliyordu. Pantolonumun cebinden bir tomar paramı çıkarıp cebine koydu. Bu defa gölgenin eli masanın üstüne uzandı. Cep telefonumu aldı. Onu da öteki cebine zula etti. Doğrusu evdeki bütün malı alıp götürseydi, sesimi çıkarmayacaktım.

Hanımın dağınık saçları yastık ile yüzü arasına sıkışmış, habire horluyordu. İçerde gezen gölgeden haberi yoktu. Gizliden gölgeyi izlemeye devam ettim. Elinde kocaman bir kama vardı. Kamayı görünce Azrail ve ölüm sözcük ikilemi arasında alnıma yazılanın en uç noktasındaydım. Kamaya ışık vurunca pırıl pırıl parlıyor, kayboluyordu. Gölgenin ağız kokusunu burnumun dibinde hissediyor, her ân bu sıcacık yatağımda ölmeyi bekliyordum. Bağırsam kama ile beni delik deşik edecekti. İyice korktum. "Cana geleceğine mala gelsin.", diye düşündüm. Susmayı tercih ettim. Gölge bulduklarını almıştı. Bu dehşet veren gölgenin odamı bir ân önce terk etmesini istiyordum.

Gölge yatak odamın kapısından mutfağa süzüldü. Bir dakika sonra 'pat' diye bir ses duydum. Düşündüm. Bu gölge nerden içeri geldi? Gölgenin evi terk ettiğini anlayınca yataktan fırladım, balkona koştum. Çoğu evlerin pencereleri karanlık, birkaçının ışığı yanıyordu. Gölge balkondan balkona oturduğum üçüncü kata çıkmış, çatıdan akan su borusuna tutunarak sokağa inmiş, yürüyordu.

Evimin balkonunda beni gören gölge, karanlıkta bana el salladı. Korkudan olacak ki, ben de gölgeye el salladım. Param, cep telefonum gitti. Ben yaşadığıma seviniyordum. Az sonra gölge yandaki sokakta kayboldu. Yatak odasına geldiğimde eşimin horlaması devam ediyordu. "Kalk kalk, hırsız gölge, bizi soydu gitti. Sen halen horul horul horluyorsun." dedim..

Eşim, "Nee?" diye, çığlık atınca, "Zıkkımın kökü oldu!" dedim.

Gece bitmiş, sabah olmuştu. Apartmanın üçüncü katına çıkan gölge kapı komşularımı hayrete düşürmüştü. O korkunç uyurgezer, duvarlara tırmanan gölgeyi anlattım. İnanmadılar, "Hocam sen rüya görmüşsün rüya." İnandıklarında da, "Geçmiş olsun, büyük bir kaza atlatmışsın." dediler.

O günden sonra benden öğrendikleri gölgeye karşı herkes balkon ve su borularına karşı önlem için, dikenli tel örgü çekti. Meğer eve giren gölge, hırsızmış." Sabahattin Ali'nin dediği gibi, "Mademki yaşıyorum mutluyum."

BERFİN BAHAR, Sayı 149. Temmuz 2010

KISA HİKAYELER

◆

KAHRAMAN ÇAYIRLI

1.

Burası, kendi halinde, sakin, turuncu bir köy. Herkes kendi rayında, dinginice yaşıyor. Yaklaşık iki kilometre uzağımızda, devsi bir dağ dikiliyor. Küçükken Allah'a o dağdan gidildiğini sanırdım. Öyle yüksek. Şimdi herkes oraya korkuyla, bulutla bakıyor. Dağdan korkuyorlar, arada küçük depremler de oluyor, yamaçlarında yer yer duman kümeleri beliriyor. Buralardan bir an evvel gitmemiz gerekiyormuş. Oysa odamı, bu evi çok seviyorum. Bir yere gidesim yok.

2.

Ben bu kızı nereden hatırlıyorum? Gülerken ağzının sola kaykılışı, o yanda oluşan küçük, sığ, hınzır gamzecik. İşte onun da her zaman taktığı dev küpelerden. Belki boğazından bile geniş. Öyle geniş küpeler yine. Metalik. Bu esmer, yaz güneşinde biraz daha esmerleşmiş ten. Bu biraz balık eti kıvamı. Sahi o mu? Sol gözü sağa göre azıcık daha küçük. Bu bakış da tanıdık sanki. Biraz kilo mu vermiş. Niye bu küpelerden ondan başka biri takamasın ki. Abartıyorum galiba. Bu küpelerden takan bir dünya kız olmalı. Hepsi o mu yani. Ama güneş gözlüğünü saçlarının üzerindeki konumlandırışı bile o, sanki.

3.

Ayaktakilerin üçü kız, ikisi oğlan. Hepsinin elinde bardak dolusu kola var. Birisi sağ elini kolayla birlikte öne uzatıyor, sol eli belinde. Tam ortalarında, malum, doğum günü çocuğu, altı tane mumu üflemeye çalışıyor. Fotoğraf, tam üflerken çekilmiş. Nasıl da masum bir çocuk yüzü. Soldan sağa masanın üzerinde peçeteler yığını, bir bardak kola, bir bardak fanta, üst üste konmuş tabaklar, kola şişesi, yayvan bir tabakta kuru pastalar, yanında iki bardak fanta, bir bardak kola, uzunlamasına bir tabağın üzerinde siyah yaş pasta, bir bardak fanta, bir tabak daha kuru pasta, bir tabakta beyaz kurabiyeler, fanta şişesi, üç bardak daha kola. Doğum günü çocuğunun hemen solundaki çocuk işaret parmağını ağzına götürmüş. Çocuğun arkasında-

ki kız şaşkınca objektife bakıyor. Onun yanındaki çocuğun elbisesinin yaka kısmı, okul önlüklerini andırıyor. Arkada bir vitrin, muhtelif ansiklopedi, fincan takımları, kitaplar. Masa örtüsünde kocaman, beyaz güller iç içe geçmiş. Toplam onaltı çocuk. Fena kalabalık sayılmaz.

4.

Bulutların arasında çocukluk hatıraları var. Yağmur yağdıkça kafamın en hassas yerine düşüyorlar. Nasıl acıyor insanın içi.

5.

Burada evler hep üç buçuk katlı. Buçuk katlarda bizim gibiler kalıyor genelde. İlk katlar dükkan, sonra buçuk kat, üstte de iki kat, daireler var.

Günler birbirinin aynı. Belki çok ufak farklılıklar. Salgın bir hastalığın vücuda yerleşme, belirti verme ve iyileşme evreleri gibi, haftanın günleri. Pazar-pazartesi-salı yavaş yavaş siniyor bedenine; çarşamba-perşembe çeşitli ibareler, hastalığa dair ve cuma-cumartesi iyileşiyorum neyse ki. Ama aynı yine de. Günler hep aynı.

Sekiz buçuk gibi dükkânı açıyorum. Sabah, güneş, aydınlık tüm bunlar bana hiçbir umut taşımıyor. Çünkü günün sonunu, başından biliyorum. Neyse lâf dağılmasın, dükkânı açıyorum ve beklemeye başlıyorum. Hem de bütün gün. Pek kimseyle muhabbetim yok. Belki insanların arasına karışabilsem biraz, hayat çok daha kolay olabilir benim için. Ama diğerleri gibi değilim. Olamadım hiç. Olamam da. Onlar benim bilmediğim şeyleri biliyorlar. Veya bana öyle geliyor. Onlar başka bir hayat bilgisiyle doğmuşlar, ben başka. Hasbelkader birkaç tanıdıkla bir yerlerde karşılaşsak nereye kaçacağımı, ne yapacağımı şaşırıyorum, bir şey sorduklarında da ne söyleyeceğimi. Bakalım nereye kadar böyle gidecek.

Ama insanları izlemeyi, gözlemeyi çok severim. Bayılırım hatta. Birbirlerine nasıl bakarlar; kaşları, gözleri oynar mı, kendi aralarında konuşurlarken ne gibi tepkiler verirler, pür dikkatim hep. Sanki ben hariç bütün insanlar uzaydan yeni getirilmiş bir canlı türü de, ben onları asırlardır bekleyen bilim adamıyım.

Kızları sevmem. Varoluşsal olarak yani. Çok da bilmiyorum aslında sebebini. Uyuz oluyorum. Üç-beş kişi varsa iletişim kurduğum, hepsi erkek neredeyse.

Hayat, kısır döngü. Dönüp duruyor, hep aynı. Ve çok sıkıcı, çoğunlukla. Böyle buralar. Evler burada hep üç buçuk katlı.

6.

Tuvalete gitmelerimi hep işyerinde olduğum vakitlere denk düşürmeye çalışıyorum. Vakit kaybedeceksem mesaimden gitsin, değil mi? Ama ne olduysa oldu, iki – üç gündür akşamları, evde tuvalete gider oldum. Zaten evde durduğum vakit kısıtlı, bir de onbeş – yirmi dakikasını böyle, haybeye harcıyorum. Bu, çok canımı sıkıyor. Hayat, böyle, küçücük hesaplarla geçiyor nasılsa.

EDEBİYAT ORTAMI, Sayı:17 Kasım-Aralık 2010

GÜNEŞ'İN KUYUYA ATILDIĞI GECE

◆

MEHMET YAŞİN

GÜNEŞ'İN BIÇAKLANIP KUYUYA ATILDIĞI GECE MEVLÂNA'NIN GÖRDÜĞÜ RÜYA.

Örtündüğü çarşaftaki kan lekesi ak pak. O gecenin sabahındaki kayıtlarda kaygılar. Rüya yok, karabasan endişe. Mevlâna'nın üzgünlüğü öyle ağırmış ki yüzü yerlerde. Rivayet, Rum illerinde şimdi gezgin bir fakirdir sevgili, yok Tebriz'de, Şam'da. Yok. Işık-kanatlı- atlar çöllerdeki t o z d u m a n l a r... Ölümülkesi'nin kapısı açılsın diye Orfeus'un ney'i inlerken hâlâ yeraltı ile yedigök arasında. Sonsuz kat-düğmesine rağmen tabut kadar bir asansör. Arkana bakma a r k a n a b a k m a! Sapfo'nun uçurumdan atlayışı ile denizkayalıklar'na çakılışı arasında uçtuğu o kısacık zaman. Kekiklerin dikeni değil kokusu. Kamışlıktaki yılan. Bedeni olmayan ışıltılı su. O öldü ö l d ü. Kendi damarlarını yırtarak onun adını kazırken sen. Adressiz mektuplardaki kızıl damga. Giysilerini yıkayıp ütülerken az sonra giyecekmişçesine. N'olur birisi onun ölmediğini söylese. H a b e r c i haberciler... Kese kese altın. Al sırtımdaki kürk de senin! Aman efendim, şu yalancı haberciye en kıymetli şeylerinizi boş yere verdiniz! Bilmez miyim, doğruyu söylese canımı verecektim. `Doğru' gönüldekidir. Öldürülmesi imkânsız olan.

Kalbini Oyuyor Başkasıyla

Cilveleşmesini İzlemek

KALBİNİ OYUYOR SENİ CEZBEDENİN BAŞKASIYLA CİLVELEŞMESİNİ İZLEMEK.

Olduğun yerden kaçamıyorsun da. Ona dokunamadan seyrediyorsun başkasının dokunuşunu ona. Sapfo'nun canhıraş ürperişlerle gövdesinden ayrıldığı an bu. Y u v a r l a n ı y o r s u n y u k a r ı l a r a ... Çırpın çırpın çırpınan şu zavallı şiire tutunmaya çalışarak. Ha öldün ha ölecek. Demek ki cançekişecekceksin sonsuza dek. Değmez, diyor, yaşamayanlar. Ölemeyenler hiç. Kalk ve git. Git bakalım gidebilirsen. Dön d ö n biçare kanatlı böcek d ö n ötelerden üfürülmüş şu ışıltılı, keskin kristal sepkenlerinde. Tanrıları çağır da uçurup senin halvetine kapatsınlar onu. Kırk

gün kırkbir gece. İncir ağacına tırman. Cambaz ipi ger gökdelenler arasına elektrik tellerinden. Mevlâna ol olamasan da gene ol. Taş dünya, lânet ve selvilikler. Nefesin kesilmiş. Bittin. Yaşıyorsun oysa hiç yaşamadığın kerte bir tutkular cinnetinde öle ö l e. K a n t e r basıyor seni. Cep telefonun çalıyor. Sinyal veriyor yabancı bir ses senin yerine. Ne dayanılmaz şey ama. Kendinden kopup gitmek böyle s ü r ü k l e n e r e k. N e r e y e? Onun omzuna mı dönüşsen, okşayan parmaklara mı onu? Ne dediğini bilmiyorsun sen. Püsküren lav. Caniçinde açılan çukura düştün işte. Ve aynı anda duru sular... Ruh yıkandıkça yeşeriyor beden. Y e ş i l, yemyeşilden de yeşil.

NOTOS, Sayı 25, Aralık 2010

KAHVE FİNCANINDA BUMERANG ETKİSİ

MERVE KOÇAK KURT

Bir kadının kahve/rengi düşleri için...

Tuttuğu günlükten...

"Bir adam görünüyor. Bir de oyun. Daha doğrusu bir dans gibi duruyor bu. Adımlar atıyorsunuz. Birinizin adımını dikkatlice izliyor diğeri. Ortak bir hedefiniz var. Çok stratejik hareket ediyorsunuz. Birinizin başarısı, diğerinin önüne geçmesine bağlı... Gitar çalıyor bir yanda. Dans ediyorsunuz."

Soruyorum. "Tango mu yoksa?"...

"Olabilir!" diyor.

"Eh, ne de olsa tango çift kişiliktir!" deyip gülümsüyorum.

"Yalnız, dikkat et bu adam kalleş biri!"

Beni uyarıyor. Derin bir sessizlik...

Üç kişiyiz!

1: Kahve Fincanı. Telvesi. İşyeri. Bu Bahar. Gündüz. Sabah.

Odama sinen bu kahve kokusunu özleyecektim. Biliyordum. Muhabbetini de... Ama gitmem gerekiyordu. Ve gittim. Hepsi o!

En sonunda söylemem gerektiğini en başta söyledim işte. Söyledim ve rahatladım.

Giden gitmiş, kalan kalmış, asıl hikâye bundan sonra başlamıştı.

Gidip de kendine dönen bir bumerangdan başka bir şey değildi/m işte.

Ne 'sen'den, ne 'ben'den, ne de 'biz'den geriye, sözlerimizden başka bir şey kalmayacaktı.

Yazmasam...

İşte o sözler birikti şimdi.

Kahve eşliğinde...

Kahve rengindeki o mırrayla, bir Mardin kokusuyla gelip dolmuştu içime bahar. Nisan'dı aylardan...

Esrik satırlarımı ve tekrara düşen sancılarımı anımsadım yeniden.

Başından beri böyle oluyordu hep.

Söz, duvara çarpıyor ve kendine geri dönüyordu.

Bu, olsa olsa kahve falındaki bumerang etkisiydi.

Falcı kadınlığa mı soyunmuştu sekizbeşetalimmemurbirkadın!

Hangi 'söz'ü söylemeye memur ve mecbur...

Bilinmez!

Sen şimdi, bugün, burada!..

Daha az önce buradaydın.

Hatırlar mısın, "Birlikte kahve içemeyeceğimiz zamanlar gelecek mi?" diye sormuştum bir keresinde sana.

Şükür ki hâlâ kahve/li sözlerimiz var birbirimize verdiğimiz.

Kırk yıllık değilse de... 'hatır' gibi, 'ömür' gibi, 'değer' gibi... Birbirini sarmalayan söz(cük)lerimiz var iyi ki!

2: Kakuleli Kahve. Yeni Oda. Herhangi Bir Gün. Gündüz. Öğle Arası.

Ne hoştu yaptığın sürpriz, Suriye'den gelirken getirdiğin kahve...

Bu aralar her gelen kahve getirir oldu bana. Sen de öyle!

Korkarım, adım kahveyle özdeşleşecek yakında.

Bu kadar çok kahveyi ne yapacağımı bilmiyorum. Artık daha çok misafir ağırlamalı!

"Suriye hikâyelerini dinlemek için anları sayıyorum." dedim.

"Burnuma kahve kokusu mu geldi, ne?" dedin.

"Kadın kadına... ve umarım yıllarca..." dedim.

"Gitmem gerekliydi," dedim. "bunu hissediyordum!"

"Hissikablelvuku!" dedin.

"Ne fenasın dost!" dedim, "Bir cümleyle biçiyorsun dostluğun ömrünü."

"Yoruldum her bulduğumda kaybetmekten seni!"...

"Her gün yeniden başlamak vardı oysa."dedim.

"Kıyamazdım. İnan kıyamazdım. Kendime kıyar da dosta kıyamazdım."dedin.

"Söyle şimdi, gittiğimden beri 'erik çiçekli oda'mız kahvesiz kalmadı mı?"

"Sen söyle, gitmeseydin kalabilecek miydin peki?"

"Gerçi sen geliyorsun artık ve ben sana kendi ellerimle kahve yapıyorum. Belki böylesi daha iyi, kim bilir!"

Suriye'den gelen kakuleli kahve eşliğinde...

İşte bunları konuştuk kadın kadına!

Hoş bir seda kaldı odamın duvarlarında.

Şimdi de Bocelli'nin sesleri dolduruyor kulaklarımı.

Odama sinen kakuleli kahve kokusu, demiştim ya...

Emanet ettiğin sözler kaldı geride, bir de Suriye anıların...

Yeni odamda da kahve/rengi sözler bıraktın da gittin ey!

3: Bakır Tepsi. Kırk Yıllık Fincanlar. Ev. Gündüz. İkindi.

Dışarıda tertemiz bir hava, gökte ışıl ışıl bir güneş...

İçimizde ise geçmiş zaman a(r)tıkları, yer(d)e dökülen parçaları hayatın.

Yaşam/ak gibi! Oyun gibi!

Bahar temizliği, kısa soluklu bir kahve molası ve dilimizden dökülen, ellerimizden kayan sözler/ yıldızlar yerine...

Çok hoş bir karışım oldu bu: Arabistan, Suriye, Mardin ve Brezilya'dan gelen kahvelerle...

Dumanı üstünde, kakuleli bir Türk kahvesi... İnanılmaz hoş...

Hımm... Bu arada, bir not daha düşmeli: Ne kadar kahve düşkünü olduğumu bi-

len bir dost, Kilis'ten 'menengiç kahvesi' getirmiş. Öylece daldırdım kaşığı. Bir anda çocukluğumun dağlarına uzandı düşlerim. Topladığımız taze menengiçler geldi aklıma, sonra da soğuk kış günleri için kavurduğumuz o tuhaf, kekremsi ama güzel tad... Ben en çok rengini severdim menengiçlerin. Ellerime yapışması ise... tam bir kabustu!

ı işte... Ben en çok rengini severdim menengiçlerin. Ellerime yapışmasıysa... tam bir kabustu!

Yorgunluk kahvemi içtim şimdi. Annemin kırk yıllık fincanlarında, bakır cezvede pişmiş bir Mardin kahvesiydi. Sanırım yine yola düşme vaktim gelmiş benim. Mardin'i çok özledim. Sahiden özledim. Sonra Bursa'yı. Sonra Kastamonu'yu. Sonra Amasra'yı. Sonra İzmir'i. Sonra Van'ı. Sonra Hatay'ı... Liste uzayıp da gidiyor. Karadeniz'i tek tek sayamam bile. Yetmiyor ömür, yetmeyecek.

4. Erik Çiçekli Oda. Dostun Fincanı. Gündüz. Bahar. Öğle.

Çamlıktaki kısa soluklu yürüyüşten sonra yere düşen güzel söz(cük)ler...

Bir de yüzümüze vuran serin rüzgâr...

"Erik çiçekleri bir kahve içimine, bir dost gülüşüne her zaman hasret beklemekte efendim, bilginize!" demiştin ya hani...

Bazen hayata, erik çiçekleri olmayan pencerelerden de bakmak gerekiyor mu?

Bazen gitmek, hatta çoğu zaman gitmek...

Bazen de başkalarına verilen kahve 'söz'leri engel olmuyor mu buna?

Erik çiçekli odada kahve içmeye...

Şimdi erik çiçekli odadayım.

Ama bu sefer misafir olarak...

Dostluğumuza kaldığımız yerden devam etmek ve...

Her gün yeniden çoğalmak ve de çoğaltmak için sözlerimizi.

Dumanı üstünde bir Mardin kahvesi, yanında biraz damla çikolata, az biraz da hedonizm...

İşte bu değil miydi dinginliğin tarifi? Kısa soluklu bir yaşam molası belki de.

Akşama Flamingo'da kızlarla buluşacağız ya hani. Onun muhabbetini yapıp duruyoruz. Uzun zaman oldu. Bir araya gelmeyeli. Kaynatmayalı. Cappucino içmeyeli... Sonra da ver elini "Şinasi Sahnesi" ve "Bir Savaş Hikâyesi"...

Bakalım oyun nasıl bitecek?

Biliyorsun, en çok sonlarını merak ederim oyunların.

Oyundan sonra şunları not etmeyi ümit ediyorum: "Bu sezon izlediğim en sarsıcı, etkileyici ve ironik oyundu 'Bir Savaş Hikâyesi'...Oyuncular ustalıklarıyla renk kattılar. Repliklerin gönderimleri inanılmazdı. İyi bir medya eleştirisi de cabası! Yanında iyi bir 'eşlikçi' olduğu zaman tüm oyunları izlemek daha da keyifli... Buydu söyleyeceğim işte! Hoş bir kitapçı seansı... Hoş bir kahve muhabbeti... Hoş bir oyun eşliği... Ve aslında her şey için... Teşekkürler Sevgili Dostum!"

ı.Hoş bir kahve muhabbeti.Hoş bir oyun eşliği ve aslında her şey için...Teşekkürler Sevgili Dostum!

5.Beyaz Kâğıt. Kahve Sözleri. İşyeri. Masa Başı. Bahar. Öğle.

Buraya kadar gelirken, kelimeler yoldaş olacak sanırdım yanıma.

Heybeme doldurduğum o incelikli sözlerden sunacaktım sana.

Dostluğa ve kahveye dair; eskiye-yeniye, düne-bugüne, şimdiye-geleceğe... Ve ne çok şeye dair...

Oysa söz(cük)ler beni yarı yolda bıraktı yine, bu yoksul yüreği iyice ıssızlaştırdı. Ve gözlerine 'kalem karası'ndan başka bir şey çekmeyen bu ıssız yüzü daha da silikleştirdi.

Silinmeye mahkûmken yüzümün tüm izleri zaman karşısında... (Yine karamsarlığım tuttu galiba!)

Bir fincan kahve demiştim, hatrı demiştim, dostluk demiştim, muhabbet demiştim oysa...

Bir de "Geçmiş kaderdir, sorgulanmamalı." demiştim.

"Ben gitsem de sen gitme 'ben'den!".

Daha nice güzel anılar dolmalı demiştim heybemize!

Daha nice hoş sözler düşmeli dilimizden!

Daha nice düşler, daha nice umutlar olmalı içimizde; daha nice şiirler birikmeli!

Neler neler demiştim oysa.

Ve bir daha hiç dönmeyecek olsak da erik çiçekli o odaya...

Yine yollarımız kesişmeli, demiştim.

Paralel akış kurgularında kaybolurken izlerim...

Bir şiirden medet bile ummuştum.

"Açtım bir fal gibi dün gece kitabımı/ Kader meşaleli şiirlerle donandım." *

...

Hikâyemiz bitmeden...

Bir fincan daha içebilecek miyiz dersin birlikte?!

[Sezai Karakoç]

HECE ÖYKÜ, Sayı 40, Ağustos-Eylül 2010

DÖNEMEÇ

◆

MİHRİBAN İNAN KARATEPE

İkidir söylüyorum dedi, bir ses... Hadi uyan, geç kalacaksın.

Sanki uykuya yeni dalmıştı. Omuzlarından tutulup ırgalanmış gibi oldu. Gözkapaklarından birini zorlukla kaldırdı. Yarım kalan rüyalarının sis perdesi ardından annesini seçti.

Sanki birkaç dakika önceydi... Uyumak istemiş ancak uyuyamamıştı. Her zamanki saatinde yatmamış mıydı? Uyku gelmekte nazlanıyordu. Yerine kaşlarında gezinip duran bir ağrı göndermişti.

Ne aya bakmıştı yatmadan evvel ne yıldızlara... Yüzüstü düşer gibi yatağa kapandı. Hıçkıra hıçkıra, bağıra bağıra ağlamak isterdi. Kim ne düşünürse düşünsün, uluorta ağlamak isterdi... Yastığa gömdü yüzünü. Gözyaşları iki yanağından yastığa sızıyordu. İçine sığmayan, dışında da bir karşılığı olmayan, yine ona dönen, onda çoğalan, tükenen, tekrar doğan ama ölmeyen, ölmeyen... Bu aşkı ne yapacaktı?

Zihninde beliren ay hilal biçimindeydi. Ve o hilalin ucuna asılı bir ipte tombul bir melek çocuk sallanıyordu. Sırtında minik kanatları hareketsizdi ve zaten kanatları onu melek saymasının tek nedeniydi. Etrafında yıldızlar... İrili, ufaklı ama göz kırpmayan, kara göğün perdesine açılmış deliklere benzettiği, kara göğün altındaki saklı ışığın sızdığı... Çılgın bir terzi oldu hâyâl gücü ve delikleri çoğaltti. Melek çocuğu da payladı, indirdi aşağı. Ne sallanıp duruyorsa... Bir tabur asker oldu delikler sonra, uygun adım bir ki, bir ki...

Uyumuştu. Posta kutusu mektuplarla dolup taşıyordu. Tam mektupları kucağına doldurmuş eve çıkıyordu. Hepsini tek tek açıp okuyacaktı. İncecik el yazısıyla yazılmış, uzun uzun mektuplardı bunlar. Önce satırları atlaya atlaya hepsini elden geçirecekti. Sonra hangisinde sevgiden, incelikten yana birkaç sözcük varsa onları tekrar tekrar... Sevgili dosttan öte içten bir hitap yoktu zaten. Onu bunun için seviyordu. Sevmek mi? Bunu henüz kendine itiraf etmemişti. Sevgili dosttu... İçinden bir iyelik ekler gibiydi ilk sözcüğün sonuna...

Annesi omzunu dürttü. Tamam, kalkıyorum, dedi. Sesi çatallanarak. Yastığın yüzü nemliydi, ters çevirdi kalkar kalkmaz. Aklında okuyamadığı mektuplar, sayfa sayfa biriken özlem...

Evden çıkmadan tercihlerini kontrol etti. Hatta birinci ve ikinci tercihlerini yer değiştirdi. Nasıl olsa şehir dışında okutmazlardı... Hem tıbbiye, eczacılık, diş hekimliği dururken sanattan, edebiyattan dem vuruyordu. İnşallah kazanamazsın, dediğinde babası dişleri eğri büğrü ve korkunç sarı görünüyordu. Asla diş hekimi olmam, dedi içinden.

Gözleri öfkeden kızarmıştı. Elinde bir tomar mektup tutuyordu. Sobanın ağzını açtı. Bir daha, dedi, bir daha... Hırsından konuşamıyordu. Akil baliğ oldun, hâlâ laf dinlemiyorsun... Dudakları titriyor, sözcüklerin yerleri karışıyor, ağzından etrafa tükrük saçılıyor, sobanın kapağından alevler yükselmeye meylediyor, kâğıtlar bir anda tutuşuyor, kor olmadan küle dönüşüyor sonra uçuşuyor, uçuşuyor...

Gün gün zayıfladı. Yemeden, içmeden kesildi, hastalandı. Soğuk algınlığı diye bir şey icat etmişti insanlar, hastayım, dedi soranlara, yüreği acıyordu. İçinde bir şeyler kördüğüm oluyordu.

Mektupları büfenin çekmecesinde saklıyordu. Ne kendine ait bir odası ne bir dolabı vardı... Mektupların üzerine birkaç kitap, defter koymuştu ki çekmeceyi bir çeken olursa ilk bakışta görmesin... Karıştıran olursa her şeyi ortaya dökülürdü.

Havalar ısındı mı, soba, odanın bir köşesine çekiliyor, üzerine bir örtü örtülerek yüksekçe bir sehpa süsü veriliyordu. Üzerinde cam bir vazo içinde bir demet yapma gül... Bakışları buğulanıyor, güller birbirine karışıyordu her baktığında.

Yapma güller, odanın tek penceresinden vuran ışığa kayıtsız, durup duruyordu vazonun içinde. Kokusuz, hareketsiz, ne bir yaprağı dökülür ne rengi solar... Onca güneşler doğar, mektuplar gelmez, güller gülümsemeye devam eder... Yaramaz bir misafir çocuk gelsin de bir top tepsin tam böğrüne, diyordu, mektupların yanışı aklına geldikçe, devrilsin gitsin... Toprak yerine vazonun dibine renkli kâğıtlar, kokulu talaşlar doldurulmuşsa hak etmişti. Kaldırıp kaldırıp vursaydı vazoyu yere, belki rahatlardı. Yapma güllerin her mevsim değişmeyen güzelliği yerle bir olurdu. Kokusuz yaprakları bir bir dökülür, goncaların küçük başları ezilir, kara sineklerin bile konmadığı taç yaprakları lime lime dökülürdü... Güllerin sobayla suç ortaklığı vardı.

İçinde gül geçen bir cümle kotaramam, diye fısıldadı, gülemem artık...

Hangi marifetine soba, başköşede duruyor ve çiçeklerle ödüllendiriliyordu?

Üzerindeki örtü alev saçan koca ağzını gizleyemiyordu. Sobanın içinde güller parlayıp parlayıp sönüyordu.

Hızla evi terk etti.

Gözleri bir iz arıyordu. Posta kutusuna baktı, bomboştu. Çantasında sınav giriş kartı, kimliği, kurşun kalemler, silgi, kâğıt mendil, beklediği mektuplar, terk edilişi, cevapsız sorular, seviyorum diyemeyişler, denilmeyişler... Yükü ağırdı.

Yol boyunca aileleriyle sınava yetişmeye çalışanlar gördü. Kaldırıma sığmıyorlardı. Babalar yola iniyor, anneler evlatlarının yanı sıra yürüyordu. Yalnızdı. Yanında babasının, diş bileyişini ve annesinin tedirgin şefkatini götürüyordu. Düşündükçe yalnızlığı koyuldu.

Okuyup da ne yapacaksın, diyordu uzun uzun mektuplar yazan.

Zaten çok güzel şiirler yazıyorsun. Bu düzenin okullarında okunmaz.

Ama sen hukuk okuyorsun, diyememişti.

Senin gibi yetenekli bir şaire, diye başlıyordu sonra... Göklere çıkıyor, aşkla doluyor, bütün soruları siliniyor, sorgusuz, cevapsız gözlerine bakıyor, bakıyordu... Saçı sakalı birbirine karışmış, gözleri görünmüyordu. Onu niye beğeniyorum ki, diye soruyordu bazen kendi kendine... Elinde cansız bir hâyâli, karanlık izbe bir yerde çekilmiş, ışıksız, renksiz, siyah beyaz bir resim, kulağında sesi, heyecanlı...

Salon sessiz... Bir sağa bir sola giderek yönergeyi okuyan bayan gözetmenin ayakkabılarının taktukundan başka ses yok. Tuvalete gitmek isteyenler, çıkabilir, diyor okuması bitince... Ev hanımları gibi başına telden taç takmış, şişkince göbeğini öne çıkartarak kaykıla kaykıla yürüyor. Tek tek kimlik kontrolü yaptıktan sonra masaya geçerek sınıfa döndü ve tuvalet meselesini yineledi. Kimsede hareket yok. Birkaç dakika sonra yaşça ve başça daha küçük olduğu anlaşılan erkek gözetmen, sınavın başlamasına beş dakika kaldığını belirtti. Öğrenciler kadar heyecanlı ve gergin görünüyordu. Ve ardından aynı hatırlatma, tuvalete gitmek isteyenler çıkabilir... Altıma mı kaçırdım ne, diye tedirgin olmamak elde değildi. Oturduğu yerde hafifçe kımıldadı.

Vakit ilerliyor. Sıkıntı artıyordu. Gözleri geceden yorgundu. Şıklar karışıyordu. A şıkkı, b şıkkı, c şıkkı, şıklar sonsuz... Hiçbiri hem hepsi... Nasıl olsa bir karşılığı yok, diye düşündü. İstemem, istemezsin. Gelemem, gelemezsin. Gel desem, diyemem. Git desem, gitmezsin. Beni bırakmazsın, seni bırakmam. Beni almazsın, sana varmam.

Kâküllerinin gölgesinden zaman zaman etrafa bakıyordu. Kızın biri durmadan çikolata yiyordu. Onunsa tadı tuzu çoktan kaçmıştı. Allahtan sorular kolaydı. Okumayı sürdürdü.

Garibim namıma kerem diyorlar

Aslımı el almış harem diyorlar

Gözlerini ovuşturdu. Gözleri yanıyordu... Bir daha okudu. Ağlayacak gibi oldu. Ağlamasını tuttu.

Gözlerim ağlayınca kıpkırmızı olur. Beni beğenmezsin. Zaten sana görünmek istemem ağlamayınca da... Ne zor bir sorusun sen. Cevabın çoktan seçmeli. Doğruya

en yakın olanı çeldirici... Atlasam, boş bıraksam kaydırıyorum geri dönünce... Bütün emeklerim berhava sonra... Üzerinde düşünsem vakit geçiyor. Düşünmesem, düşünmediğimi sansam bütün cevaplarıma sızıyorsun. Sen bile bile yanlış cevapladığım bir sorusun. Doğrularımı alıp götüren... Yine de gözlerini arar dururum. Gözlerine bakmaya doyamam. Gözlerine bakamam. Ne acılar ne yalnızlıklar görürüm gözlerinde ne ihanetler... Beni arar durur gözlerin. Senden kaçar dururum.

Soru kitapçığına kapanmış okuyordu. İki yanına bakmaya çalıştı aynı anda. Zülüflerinin biri daha uzundu... Peruğum kaymış olmalı, diye düşündü. Kısa tarafını hafifçe çekti. Kafasındaki kirpi ölüsü kımıldadı. Kirpinin karnında bitler mi üremişti, okları tersine mi çıkıyordu? Bir kaşıntı, bir sıkıntı gittikçe artıyordu.

Kabine giren bütün kızlar gibi alı al, moru mor çıkmıştı dışarı. Hepsinin başında bir örnek koyu renk peruklar... Kiminin eşarbı çantasından sarkıyor kimi boynuna dolamış, kimi omzundan atamamış, sanki varlığından güç alıyordu.

Saç dipleri gittikçe terliyordu. Başının ateşiyle ısınmış ter damlaları, kaşlarına doğru akamadan peruğun naylon tellerini ıslatarak alnına yapıştırıyordu.

Evde saçını topuz yapıp sımsıkı tokalamış, eşarbı da çok iğnelemeden bağlamıştı ki çıkarması kolay olsun. Peruğu kabinde çarçabuk başına yerleştirdiğinde artık farklı biriydi. Suç aletini saklar gibi eşarbı çantasına tıkıştırıyordu.

Çantasını arandı. İçinden not defterini almak için izin istedi. Cevapları kaydedecekti.

Son on beş dakika, diye hatırlattı bayan gözetmen, erkekse saati iri rakamlarla tahtaya yazıyordu.

El yazın ne güzel, incecik... Nerden buluyorsun bunca lafı, sayfa sayfa yazıyorsun... Onca satırlar çıkıyor kaleminden, birinde seni seviyorum, demiyorsun... Dediğin anda ürküp kaçacağım, biliyorsun.

Hiçbir şey dediğin yok aslında bana. Hepsi benim uydurmam. Benden kaçıyorsun. Kaçtığını belli ediyorsun. Kaçarım, gelme diyorsun. Gelirim kaçma, diyemiyorum. Çocuk gibi pataklamak geliyor bazen seni içimden.

Sevgili, sevimli dost

Hak ediyorsun bunu, hak ediyorsun...

Sınav boyunca çikolata yiyen kızla birlikte çıktı salondan. Kızın dudağının kenarında bir parça çikolata parçası kalmıştı, hızla kapıya doğru ilerliyor muhtemelen kendisini bekleyenlere sarılmak için can atıyordu. Bekleyenleri hemen kapının önündeydi.

Çikolata yokunu önce bir kadının yanağına sürüyor sonra sıradan herkesle kucaklaşıyor, öpülüyor, nazlanıyordu. Onları bahçede birbirlerine acırken bıraktı.

Sınavı kazandığını hissediyordu. Kirpi ölüsünü eline almıştı çıkışta, eşarbı çantada kırış buruş olmuştu, kabine girmeden kapı önünde örttü başını. Gözyaşları sicim gibi akıyordu. Hıçkıra hıçkıra, bağıra bağıra ağlıyordu.

Bir el omzuna dokundu. Arkasını döndü, babasıydı... Neden gelmişti? Ağlaması daha da gürleşti.

Ona kırgındı. Omzunu çekti.

Babası, seneye, bir dahaki seneye kabilinden bir şeyler söylemeye çalışıyordu.

Dediklerini duymuyordu bile...

Sınav nasıldı, diye soramayacaktı. İyi geçtiğini de bilemeyecekti.

Bilmesin, dedi içinden.

Bir dönemeci savrularak döndüğünü ancak şimdi akil baliğ olduğunu ve onu sonsuza dek kaybettiğini... Bağıra bağıra ağlıyordu

17.10.2010-Samsun

YEDİ İKLİM, Sayı 248, Kasım 2010

BAŞKAN OLMAK

•

MUKADDER GEMİCİ

Koskoca belediye başkanı, riskli bir kalp ameliyatı geçiriyor, tek satır yok. Eskiden olsa başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, şefler, memurlar, işçiler, müteahhitler, akrabalar herkes sıraya girerdi. Bir de halktan insanlar elbette. Eskiden olsa ulusal gazetelerde çıkardı ameliyat haberi, hatta televizyonlarda. Başkanken -bu kelimeyi de hiç sevemedi ama- başkanken küçük bir trafik kazasında kolu kırılmıştı, oradan biliyordu; çiçeklerle, misafirlerle dolup taşmıştı hem makamı hem de evi. Yanında çalışan, gece gündüz beraber olduğu idarecilerden bir kısmı görev savma kabilinden aramışlardı geçmiş olsun dileklerini bildirmek için. Çiçek? Sadece dört tane çiçek gelmişti.

"Eskiden anlamıyormuşum demek ki" diye düşündü. "Belki de yaşla alâkalı..." Artık anlıyor kimin samimi olup olmadığını. Gelen giden yok işte, tek başına oturuyor bürosunda. Partisi tekrar aday göstermediği zaman bir basın açıklaması yapmayı düşünmüştü. Neden yeniden aday seçilmediğini uzun uzun anlatacaktı kamuoyuna. Bilgilendirecekti kendisine oy verenleri, olup biteni anlatacaktı halka. Neden aday olamadığını, neden seçilmediğini anlatacaktı. Kendisi söyleyecekti son sözü yine. Hakkı aramasaydı gönderecekti de yazıyı. "Bırak" demişti, "Sana daha çok zarar verir." Ona uyup yollamamıştı. Hakkı haklı çıkmıştı. Arkasından maddi olarak rahatlatmıştı partisi, pasif görevlerde de olsa yöneticilik verip.

Yanına gelmişti Hakkı, aday olamadığı seçimden sonraki hafta. Her gün ajandasını dolduran randevularının artık olmadığını tahmin ettiğinden yarım gününü ayırmıştı ona; "Artık sen de rahatlamışsındır" diyerek. Yemek yedikleri masadan kalkmamışlardı uzun süre. Çay içmişlerdi, ardından kahve. Başkanken en son geldiğinde çay bile ikram edememişti arkadaşına yoğunluğundan. Utanması gerekir miydi? İyi de neden utansın ki? Koskoca belediye başkanıydı o, vakti bol değildi öyle. En son vedalaşırken, partiye gideceğini, kimlerle görüşeceğini, yeniden nasıl uğraşacağını anlatırken elini hemen bırakmamıştı Hakkı,

–İçinde sürekli koşan bir tay var sanki Necip. Dinlen ama iyice dinlen, ruhen dinlen. Artık görülmesi gereken hesaplar olmasın kafanda.

Arkadaşı bilmiyordu, o bunları söylerken aklında onun yüzünden göndermediği basın açıklaması vardı. Hakkı "Bırak" derken yanılmış olabilirdi. Belki de göndersey-

di o açıklamayı, rüzgâr başka yönden esecekti. Önce birkaç grup etkilenecekti, arkasında duracaktı, eski tüfeklerden birkaç kişi, Merkez Karar Yürütme Kurulu'ndan birkaç isim. Sonra belki yeniden aday gösterecekti partisi baskılara dayanamayıp. Ya da aday göstermeyecekti ama yanındaki güçlere de karşı koyamayacaktı. Hatta onu parti başkanı görmek isteyecekti medyadan birkaç isim. Çoğunu tanıyordu gazetecilerin. Hepsine yılbaşında, bayramlarda muhakkak hediyeler gönderirdi. Etkili bir ismin röportajda sorması yeterliydi "Parti başkanlığı için isminiz geçiyor, ne diyorsunuz?" diye. Evet, belki de parti başkanı olacaktı. Genel seçimlerde il il dolaşacaktı seçim otobüsüyle, halka seslenecekti Seniha'yı da yanına alıp. Meclise girecekti, grup toplantıları yapacaktı. Hatta belki de...

–Taze çay var, içer misin?

Ne sinir bozucu bir adam bu hanın çaycısı. Pat diye açıyor kapıyı. Nerde yılların odacısı, kamu terbiyesini, âdabını bilen, hangi misafire nasıl davranması gerektiğini şıp diye anlayan Selami, nerde büronun kapısını pat diye açan şu çaycı. Her seferinde çay tabağı ıslak gelmiyor mu, delirmemek elde değil. Üstelik hiç "Başkan" da demiyor.

"Başkan" sözünü duymaya, o sözcüğün ruhunun derinliklerini yavaş yavaş okşamasına o kadar alışkındı ki. Hoşuna gittiğini anlayınca Seniha da hep "Başkan" demişti ona. İki dönem yapmıştı belediye başkanlığını. Öyle olunca da hep ona "Başkan" dendi senelerce. Başkan sıfatı, uzvu gibi ayrılmaz bir parçasıydı. Böyle densin ve minnet duyulsun yaptıklarına, hatta varlığına, hissettiği hep bu olmuştu.

Hakkı idi, ona adıyla seslenen tek kişi. Bir kez bile "Başkan" dememişti Hakkı. Gümrük memuru Hakkı. "Gel" demişti ona başkan olunca; "Tayinini çıkaralım, benim yanımda çalış. Müdür olursun, sonra da daire başkanı yaparım seni." Başkaları kaş kaş dizilmişken müdürlük için, daire başkanlığı için hiç tereddütsüz "Olmaz Necip" demişti, "Sen, her istediğinin yapılmasını istersin. Ben de bunu yapmam. Sonra dost da kalamayız." Hakkı'nın kendisine hep "Necip" diyeceğini, sadece "Necip" demek istediğini o zaman anlamıştı. Bir keresinde sormak istedi, "Neden Başkan demiyorsun?" diye. Seçildiği -hem de açık ara farkla- belli olduktan sonra telefonda "Bu görevler insanı baştan çıkarıp kendisini unutturabilir" demişti Hakkı, "Dikkat et, bir müddet sonra adını bile unutursun." Bu kısa konuşmayı -çünkü dışarıda bekleyen halka hitap edecekti- hatırlayıp, arkadaşının "Bak söylediklerimde haklı çıktım" demesinden korkup sormadı. Sonra da başkanlık gitti zaten. Yok, başkanlık hiç gitmez. Bir kere başkan olan hep başkandır. Etrafı, eşi dostu onu hep öyle çağırır, adı unutulur artık.

Çayı bırakmıyor, atıyor âdeta masanın üzerine çaycı. İlk zamanlardaki gibi gelen giden de yok artık. Her sabah evden belediyeye, makamına gider gibi takım elbisesi-

ni giyerek, kravatını takarak çıkıyor. Kimseye söyleyemiyor ama makam odasının önünde, özel kalemde, daha o gelmeden sıraya giren kalabalığı arıyor gözleri handaki büronun kapısında. İki odadan oluşuyor bürosu. Tek odalı bir yer yakışmazdı başkana. Özel görüşmeleri olacaktı iki dönem boyunca yapageldiği. Daha büroya yerleşmeden bir sekreter almıştı. Temiz bir kızcağızdı. İlk gün rengârenk kalemlerle dolu pembe bir kalemliği koymuştu masasına. Onları görünce -ah özel kalemi olacaktı, ona söylerdi muhatap olmazdı böyle bir konu için- "Kaldırın bunları, makama yakışmaz böyle şeyler" demek zorunda kalmıştı. Gelen giden iyice azalmıştı zamanla, kızcağız da evlenip gidince yerine yenisini almak lüzumsuz olmuştu.

"Bak en sonunda yalnız kalacaksın. Bu etrafında pervane olan adamların hiçbirisini yanında bulamayacaksın."

Kahkaha atmıştı Hakkı bunu söylediğinde. Daha yeni ikinci kez başkan seçilmişti. Hangi yalnızlıktan söz ediyordu bu adam?

Kendine itiraf edemese de biliyordu, Hakkı yine haklı çıkmıştı ve hayatına girip çıkan onca kalabalıklardan sonra odadaki tek hareket çaydan yükselen buhardı şimdi. Bu hanın çayları da hep tatsızdı nedense. İki tane çay tadı var aklında kalan. Biri başkanlık koltuğuna oturduğunda, makam odasında tek başına, dışarıda bekleyen kalabalığın gürültüsünü dinlerken odacısı Selami'nin getirdiği çay. Öteki de üç gün durmaksızın yağan karı seyrederken Edirne'deki evde içtiği çay. Perdeyi açmıştı sonuna kadar, yağan karı görmek için. Kitaplar yığılmıştı pencerenin önüne. Ayakta, elinde çay bardağı, dışarıyı seyrediyordu. Seniha bir türkü tutturmuştu mutfakta. İlk görev yeri idi Edirne. Oğlu Faruk'un doğduğu şehir. Üç yıl kalmışlardı orda. Ne zordu soğuğu. İki odalı küçük evi. Her sabah erkenden gidişi, akşam eve dönerken Seniha'nın, kucağında Faruk'la pencere önünde onu beklemesi. Yürümeye başlayınca her akşam Faruk'u dışarı çıkarması. Onun kardaki küçük ayak izleri. Akşam çökerken ıssız sokakta Seniha'yla yürümeleri. Memur hayatı; küçük, sakin, dertsiz, tasasız. Selimiye'nin kubbesi. Cumaya hep Selimiye'ye giderdi. Yalan yok ya, bir an önce de bitsin isterdi namaz. Çünkü kubbe vardı. Cumaları en sevdiği an, elinde ayakkabısıyla kubbeye baktığı o andı. Kubbenin büyüklüğüne hayran olurdu. Kubbe bir girdap olup içine çekerdi onu. Bir de başkanlık mazbatasını aldığında hissetmişti o girdabı, büyük olduğunu. Sonra partiye gidiş gelişlerle başlayan maraton, değişen hayat, İstanbul'a tayin. Seniha'nın dili tutulmuştu kiraladığı evi görünce, "İstanbul'da büyük oynanır" demişti. Kimden duyduğunu hatırlamıyordu ama bu lafı pek sevmişti. Bu cümleye "Bazen kazanılır, bazen kaybedilir" diye eklemişti üçüncü dönem için seçilmediğinde. Bu kez kazanan Mehmet Bey olmuştu. Personel Daire Başkanı Mehmet Bey. Kendi adamı yani. Neymiş, parti seviyormuş. Neymiş, gençmiş. Neymiş, İngilizce biliyormuş. Bir de o dil belası vardı değil mi? Senelerce öğrenmek için neler çekmişti. Zamanlar, düzensiz fiiller, kalıplar. Bütün takım elbiselerinin cepleri İngilizce notlarla dolup taşmıştı. Özel hocalar, özel ders-

ler aldı da sular seller gibi ezberledi de ne oldu, seçtiler mi onu? Hayır. Genç olan nereden bilsin, nasıl yapsın belediye başkanlığını? Kızgınlığından herkese anlatmıştı seçilemediğinde; "Kanunları bilmezdi, ben öğrettim. Partiyi tanımazdı, ben öğrettim. Siyaseti bilmezdi, ben öğrettim. Sonra ne oldu? Rakip olarak çıktı karşıma."

Üstelik Hakkı tavsiye etmişti "İyi adamdır" diyerek. O da Hakkı'ya güvenip almıştı belediyeye. Üç yıl sonra, daha yeni Personel Daire Başkanı yapmıştı onu, neyine yetmiyordu bu. karşısına çıkıp "Başkanım bana sen de aday ol diyorlar, ilk benden duyun istedim demişti. Kim, niye onu aday göstermek isterdi?

– Size sormadan olmaz, eğer müsadeniz olursa... Kükrer gibi cevap vermişti Mehmet Bey'e makam odasında,

– Madem birileri sizi de görmek istiyor, buyrun aday olun. Ama sonunda üzülmeyin.

Üzülen kim olmuştu? "Ne üzülmesi canım? Başkanlıkla mı doğduk anamızın karnından." Sekreteri, odacısı, şoförleri gelip ağlamışlardı aday gösterilmediğinde, teselli etmek lazımdı onları.

– Biz öyle makam, koltuk delisi değiliz. Halka hizmet için varız. Biz, biz olduğumuz için başkan seçildik. Başkan olduğumuz için biz olmadık.

Seçim olup bitecek ama her şey yine eskisi gibi sürecek sanmıştı. Tuhaf ama yine başkan olacak sanmıştı, yine herkes ona başkan diyecek, yine kalabalıklar, bekleyenler olacaktı etrafında. Açılışlar, temel atmalar, kesilen kurdeleler, randevular, toplantılar, programlar, organizasyonlar, kapıda bekleyenler, hep bekleyenler. Görüşmek isteyenler. Özel kaleme uzatılan, özel kalemin uzattığı notlar. Sahi ne yapıyor acaba? Ne zamandır o da uğramıyor. Geçen sene uğramıştı en son, maç için bilet getirmişti "Size eli boş gelmek olmaz, torunlarla gitmek istersiniz belki" diyerek. Tabi eli boş gelemez. Bugün Ankara'da ise onun sayesinde idi. Bakanlıkta koskoca genel müdür olmuştu.

– Artık Ankara'dasın, büyük düşün, milletvekilliği için uğraş, gençsin, yeteneklisin, hem İngilizcen de var.

"Böyle iyi Başkanım" demişti "Parti gayya kuyusu, girersem çıkamam." E tabi herkes böyle yüklerin altına giremez, o koca kubbeyi hissetmek lazım, cesaret lazım kendisinde olduğu gibi. Bilmiyor bir de başından aşağı boşaltılan konfetileri, insan kalabalıkları karşısında elinde mikrofon konuşmanın, selam vermenin başdöndürücü tadını, duymaktan hep ayrı bir haz aldığı Başkan sıfatını, "Başkan" diye anılmayı...

Saat dörde geliyor. Okunacak gazete kalmadı. Bütün köşe yazarlarını, haberleri

dört farklı gazeteden okudu. Gelen giden de yok. Bari bir kişi gelseydi ya, şöyle karşılıklı konuşsalardı gündemle alakalı konularda. Başkanken -yine o kelime- böyle miydi? Sabah kahvaltısını etmeden başlardı değerlendirmeler, tartışmalar.

– Gel gel burası...

Bu adamı kamuda çalıştırmalı, kamu terbiyesi vermeli. Kapalı kapının ardından duyuluyor, çaycı konuşuyor birileriyle gene bağıra bağıra.

– Zahmet oldu ya kusura bakma.

Bu ses tanıdık sanki. Kapı tıklatılıyor, bu saatte kim gelir? Hakkı giriyor içeri. Şaşkın, kalkıp sarılıyor Hakkı'ya. Hakkı'ya söylüyordu besbelli çaycı "gel, burası" derken. "Koskoca müsteşarla böyle mi konuşulur be adam?" dese anlamaz ki bu adam. Uzun uzun oturuyorlar, daha önce söylediği sözlerin hiçbirisini yüzüne vurmuyor. Bunun ziyarete gelmesinden daha kıymetli olduğunu bilmeden mahcup konuşuyor Hakkı.

– Kusuruma bakma, geç duydum ameliyat olduğunu. Haberim olsaydı hastaneye gelirdim.

Birkaç saat sonra beraber çıkıyorlar bürodan. Ayrılıyorlar sokağın başında. Arkadaşının, en eski, en yakın arkadaşının arabasının arkasından el sallıyor. Hakkı'nın ziyareti içindeki bir şeyi durduruyor. Eve gidip kitap okumalı, tarih kitapları... Şu dekanla yeniden görüşmeli, yerel yönetim dersine misafir olarak çağırıyorlardı, hoşuna gitmemişti "eski belediye başkanı" olarak gitmek ama... Ne var içinde, anlamıyor eve varana kadar. Seniha yine bir türkü mırıldanıyor. Bir ânı yeniden yaşamak istercesine, perdeyi açıyor sonuna kadar. Kar yok bu kez, ama aynı his aynı huzur sarıyor benliğini. Bir ırmak kenarında duruyor, dinleniyor sanki içindeki tay. O saatlerde Seniha'nın akşam yemeği hazırlığında olmasına aldırmadan mutfağa sesleniyor.

– Seniha bir çay yap da içelim...

DERGAH, Sayı 248, Ekim 2010

GÜNAHSIZ BİR ÇOCUK KADAR SAFTI BU AŞK

◆

MUSTAFA BAŞPINAR

Hocam Turan Karataş'a

Yıllar var ki Yahya Bey hiç bu kadar yadırgamamıştı evini barkını.

O sımsıcak yuvası, ruhunu kaybetmiş gibiydi günlerdir. Soğuktu, dilsizdi, halden anlamazdı.

Evin bu hale düşmesiyle Yahya Bey iş çıkışlarında koltuğunun altına sıkıştırdığı gazetesiyle soluğu Onur Kıraathanesi'nde alıyor, gazetesini okuyor, saatlerce oturuyor ve eve olabildiğince geç gidiyordu.

Sığamıyordu sanki eve. Eşi, neden geç geldiğini bildiğinden üstelemiyor, ses etmiyordu eve geç gelişlerine.

Yol üstündeki büfeden gazetesini alırken ayaklarının onu nereye götüreceğini hiç düşünmedi.

Çilli yüzlü, buzlu, mavi bir bilyeyi andıran gözleriyle büfeci gülümseyerek paranın üstünü uzattı. Parasının üstünü alıp cebine koydu, ayaklarına tabi oldu.

Onur Kıraathanesi'nin önündeki kocaman gövdeli, devasa çınar ağacının altına konulan taburelerden birine oturmuş gazetesini okuyan Yahya Bey yanı başından geçen çırağa işaret ederek bir çay söyledi.

Bu çırağı sevmişti. Kendisi işaret etmeden gelip başına dikilmiyor, bir şey alıp almayacağını sormuyordu. Sırım gibi, zarif bir çocuktu. Saçları kabarık, kızıldı.

Çayı getirip sehpaya koydu, afiyet olsun deyip çekildi.

Yahya Bey teşekkür etmek için başını kaldırdığında çocuğun mürekkep renkli gözlerine baktı.

Bu mürekkep renkli gözler mesafeli ama bilgiçti.

Gazeteyi her sayfasında birkaç dakika duraksayarak baştan sona taradı. Çayını içtikten sonra devam etme düşüncesiyle katlayıp yandaki taburelerden birinin üstüne iliştirdi.

Çayından bir yudum aldı. Çay nefisti. Buranın ikindi üstü çayıydı bu.

Bir yudum daha aldı. Çay biraz keyif verdi ona.

"Acaba eve gidip günlerdir devam eden manasızlığa bir son mu versem." diye düşündü. Hem ne olacaktı sanki. Çok değil birkaç koli açıp kitaplarının bir kısmını kitaplığın bir köşesine dizse. Boş kitaplıkları birer ruhsuz iskelet görünümünden kurtarsa. Masanın üzerine birkaç dergi, sözlük, imla kılavuzu ve ajandasını koysa kötü mü olurdu.

İyi olurdu olmasına ama ya evdekilere ne demeli, nasıl anlatmalı durumu? Onlar da günlerdir diken üzerinde yaşamaktan bıktılar.

Halısız yerler, perdesiz odalarla her an göçmeye hazır göçebeler gibiler.

Bu gün yarın taşınacağız derken on gün oldu. Koca on gün. Kitapsız on gün. Yahya Bey için bu nefes almadan yaşamak gibi bir şeydi. Olabildiğince renksiz, albenisiz.

"Çocuklar büyüdü artık bey, bize geniş bir ev lazım." diye tutturmasaydı eşi, bunlar yaşanmayacaktı. Onlar toparlandı toparlanmasına ama taşınacakları evin boşalması gecikti. Derken on gün oldu. Melahat Hanım, halıları yeni eve sereceğiz diye serdirmiyor. Yıkanıp itina ile ütülenen perdeler de aynı.

Elbiselerin, mutfak eşyalarının, el atında bulunması gereken pek çok şeyin kolilerde, hurçlarda olması ve açılmasına bir türlü izin verilmemesi çocukları çileden çıkarıyor.

Yahya Bey için ne halısız yerler problem ne de perdesiz pencereler.

O böyle şeylere alışıktı. Evin bu yarı çıplak hali onu evliliklerinin ilk yıllarına götürüyordu.

Evliliğin ilk yılları böyle geçmişti.

Tuttukları iki oda bir salon evlerinin yarısı kullanılmıyordu.

Yatak odası ve mutfak dışında bir odada marka da, pahalı da olmayan bir oturma grupları vardı. Hem oturma odası hem de misafir ağırlama yeriydi bu oda. Eşi dinlenmeye çekildiği zamanlar ise orası Yahya Bey'in çalışma odası olurdu.

Çok bir şeyleri yoktu ama dertleri de en az eşyaları kadar azdı.

Borçlarının az olduğu bir yıl Yahya Bey ikramiyesi ile iki kitaplık yaptırmıştı.

Kolilerde duran, ilgi bekleyen kitaplarını büyük bir zevkle ve heyecanla kitaplığına yerleştirmişti.

Üniversite yıllarından kalma akademik kitaplar en üst rafa, Türk ve dünya edebiyatından şiirler, romanlar, öyküler daha alt raflara; deneme, günlük, seyahat, anı kitapları diye ayrı ayrı dizmişti.

Dolu dolu iki kitaplık yan yana oldukça anlamlı gözükmüştü gözüne. Şimdi "Bıktım artık bu senin kitaplarından." diyen Melahat Hanım bile o zaman çok sevmişti odanın halini.

O günü takip eden günlerde kitaplarının yerini zaman zaman değiştirdiği olurdu. Hele hafta sonları zamanının çoğunu bu odada ve kitaplarıyla ilgilenerek geçirirdi.

Kitaplarının yerlerini değiştirir, kitaplıkların tozunu alırdı.

Bir arada kalın naylonlarla kitapları ciltlemeye başlamıştı. Yine o günlerde bir arkadaşının tavsiyesi ile "Yahya Bey Kütüphanesi" altta da "Kayıt No" ibareleri yazılı bir kaşe yaptırdı.

Kitaplarına numara verdi ve ajandaya kaydetti.

Yıllar geçtikçe kitapların sayısı arttı. Yahya Bey'in ise bu tarz işleri azaldı. Artık kitapların yerlerini değiştirmediği gibi kitaplıkların tozlarını almayı da bıraktı. Hele ciltleme işi için hiç zaman bulamadı. Yaptığı tek şey yeni kitaplarına kaşe vurup ajandaya kaydetmek oldu.

İşinden, evdeki meşgalelerden ve çocuklarından zaman arttıkça zamanını okumakla geçirdi takip eden yıllarda. Zaman geçtikçe kitaplarının bulunduğu oda ona hep farklı gözüktü. Onlarla aralarındaki bağ gittikçe kuvvetlendi. Bir aşk oluştu kitaplarıyla arasında. Tarifsiz. Benzerini yaşamadığı. Kimi zaman sığındığı liman oldu kitapları onun için.

Bunaldığı, kaçmak istediği zamanlar; borçların içinden çıkılmaz hal aldığı, çocukların dertlerinin katlanılmaz olduğu günlerde yaşmağını açıp hep gülümsedi kitapları.

O da bu davete tereddütsüz yürüdü.

Tarif edemiyordu ama güveniyordu, samimi buluyordu bu davetleri. Bu tertemiz aşktı.

Günahsız bir çocuk kadar saftı bu aşk. Bir anne kadar sevap abidesiydi.

Öyle ki Yahya Bey, otuz beşinden itibaren nadiren dışarı çıkar oldu.

Bir ada misali kitaplarının olduğu odaya sığınıyor, saatlerce dışarı çıkmıyordu.

Alışverişlere, çocukların okul görüşmelerine, faturaların ödenmesine hep Melahat Hanım koşturuyordu.

Onun tavrı başlangıçta eşine bir özgürlük havası sağladığından ses etmemişti Melahat Hanım. Daha sonraları önce kendisi, sonra çocukları endişelenmeye başladı-

lar. Yahya Bey, kulağına çarpan konuşmalarından endişelerini anladığı için nadiren çay saatlerine katılıyordu.

Ama bu saatlerde muhabbet konusu da değişmişti. Yahya Bey okuduklarını paylaşmak istiyor ailesiyle ama kimsenin umurunda bile olmuyordu.

Bu aşk zamanla Melahat Hanım'ın gözünden kaçmaz oldu.

"Artık kitaplarını istemiyorum, bıktım onlardan." diye serzenişlerini arttırdı.

Bir ara Melahat Hanım'ın kıskançlıkları o derece arttı ki artık kitap almasını da istemez oldu kocasının. İki de bir "Bey çocuklar büyüdü. Okul masrafları ve çeyizleri için ayrı ayrı para lazım. Sense parayı hep kitaba yatırıyorsun. Bu yaştan sonra daha ne yapacaksın kitabı. Kitap karın mı doyuruyor." diye söylenmelere başladı. Devamında kızdı yeni kitapları gördükçe.

Geçim ehli Yahya Bey buna da çözüm buldu.

Aldığı yeni kitapları dairesinde okuyup oradaki çelik dolapta saklıyor, yıllık izne ayrılacağı zamanlar temizlik yaptım, fazlalıkları getirdim diye kitapları evine taşıyordu.

Melahat Hanım'ın keyifli günüyse ya da eve yeni bir şey aldıracaksa hınzırca gülümseyip ses etmezdi. Zaten çok sevdiği eşini daha bir aşkla sevdiğini hissederdi Yahya Bey bu zamanlarda.

Gidip yanağına bir buse kondururdu. Melahat Hanım bu ilgiden memnun olur ve tatlı hava bozulmadan sözü alışverişe getirirdi.

Yapılacak bütün işler iptal olur, soluğu çarşıda alırlardı.

Yahya Bey, o günleri hatırlayınca yüzüne tebessüm yayıldı. Oldukça keyiflendi, hem de hüzünlendi.

"Ne günlerdi, o günler!"diye geçirdi. Çayından bir yudum daha aldı. Tatlı tatlı yutkundu. Yaşadığı bu ana dönmek istemedi.

Geçmiş hoştu, tatlıydı.

Misafirleri geldiğinde Yahya Bey konuklarını orada ağırlamaktan büyük keyif duyardı. Sohbet dönüp dolaşıp kitaplara gelir ve sözü kendisi alırdı. Biraz da yavaşça konuşur ve uzun uzun malumatlar verirdi.

Konuşma esnasında raftan bir kitap alıp ilk sayfasını açar ve falanca tarihte ve falanca yerden almışım der ve kısaca o güne değinirdi.

Hele kitap İstanbul'dan alınmışsa o zaman durup iç geçirir ve devam ederdi anlatmaya.

Misafirlerinden bazılarının "Üstad, bu kadar kitaba göz mü dayanır yahu." diyenlerine hiç tahammül edemezdi. Bilirdi ki bunu diyen hiç kitap okumayandı.

Yahya Bey, kitaplarını göstermeyi severdi sevmesine de iş ödünç kitap vermeye gelince farklılaşırdı. Bir arkadaşının okumak için kitap istemesini elbette heyecanla karşılardı ancak şartları vardı. Önce kitap özenle okunmalı, yıpranmamalı idi. Sonra en çok bozulduğu şeyin altını önemle çizerdi. Gecikmeye tahammülü yoktu. Kitapları gözünün önünde olsun isterdi.

Onlardan ayrı kalmaya tahammül edemiyordu. Bu sebeple Yahya Bey ilerleyen yıllarda kitap konusunda daha bir kıskanç olmuştu. Artık misafir geldiğinde erkekleri başka odaya alıyor, kadınları kitapların bulunduğu odada ağırlıyorlardı. Bu, Yahya Bey'in fikriydi. Eşine de açıklamamıştı bu tercih sebebini. Nasıl olsa kadınlar çocuklardan, çeyizden, mutfak işlerinden konuşuyorlardı. Kitaba bir türlü sıra gelmezdi. Bu aklı daha önce neden düşünemediğine şaşmış ama yine de "Aferin bana." diye aklıyla övünmüştü.

Sen misin ayrı kalamayan. Al sana kitapsız on gün. Sanki birinin bedduasını almışçasına.

Evde taşınma hazırlıkları başlayınca Melahat Hanım eşine "Yahya Bey kitaplarınızla ilgilenme ve onları kolileme işini büyük bir memnuniyetle yapacağınızı umuyorum."diye serzenişini devam ettirmişti. Çekti son yudumla çayının soğuduğunu anlayan Yahya Bey, çırağa işaret etti, bir çay daha istedi. Yukarıda çınarın dallarında güvercinler uğulduyorlardı. Bir çınar gölgesinde oturmak ona hep anlamlı gelmişti. Şehirleri çıkarları için yok eden, şekilsizleştiren insanların bu çınarlara dokunmamalarına şaşırdı.

Hoş, her ne kadar üzerinde doğal anıttır, kesilmez yazsa da art niyetli kişi yapacağını yapardı.

Çırak acele bir şekilde yeni bir çay getirdi. Bardağına iki şeker atıp karıştırdı.

Dudaklarına yayılan çayın lezzetini bir kez daha hissetti. Sehpanın üzerinde duran gazetesini tekrar eline aldı. Biraz önce bir haber başlığı dikkatini çekmişti onu okumak için üçüncü sayfaya yöneldi. Yirmi beş yıllık evliliğin ardından karısıyla geçimsizlik yaşayan ve mahkemeye başvuran adama hakim kitap okuma cezası vermiş. Cezanın uygulanıp uygulanmadığını da adamın yapacağı özetten anlayacakmış.

Yahya Bey, dudak büktü haberi bitirince. Anlam veremedi ne adamla eşinin onca yıllık evliliklerinin ardından anlaşamamalarına ne de hakimin cezasına. Demek okumak da uygulanan bir ceza halini aldı, diye düşündü.

Cebinden çıkardığı bir lirayı sehpaya bırakıp ayağa kalktı. Gazetesini eline alıp İncisigüzel Sokak'ın başından kendini yokuşa vurdu. Son günlerde bu yokuşlar bitmeyecek gibi geliyordu. "Şimdi elimde yeni bir kitap olsaydı nasıl tırmanırdım yokuşu." diye düşündü.

"Belki de ayağımı sürüdüğüm için böyle oluyor." diye düşündü. Derdiyok apartmanın önüne gelince bacaklarında ferin kalmadığını hissetti. Biraz durup soluklandı. Başını kaldırıp yukarı baktı. Evlerinin güneşlikleri çekiliydi.

Merdivenleri de son bir gayretle tırmanıp zile dokundu. Melahat Hanım mutfakta olmalı ki kızına "Büşra kapıya bakar mısın kızım."diye seslendi. Kapıyı açan Büşra, babasını karşısında görünce yüzünü buruşturarak "Sen miydin baba."deyip odasına yöneldi.Üzerinde eşofmanları vardı. Sıkıntıdan patlamış belli ki. Tabii onların da bilgisayarları kolide. Yahya Bey kızının neden durup da kendisinin içeri girmesini beklemeyişini ve hal hatır sormayışını yadırgamadı.

Daha kötüsü olmadığı için haline şükretti. Ya durup "Ya baba anahtarın varken neden zile basıyorsun."deseydi. Yumuşak terliklerini giyip ayakkabıdan kurtulmanın rahatlığını hisseden Yahya Bey, ceketini, kravatını çıkarıp vestiyere astı.

Salonun açık kapısından ortada duran kolileri gördü. İçeriye girip boş kitaplıklara bakma cesaretini kendisinde bulamadığından mutfağa, Melahat Hanım'ın yanına yöneldi.

DERGAH, Sayı240, Şubat 2010

BEYNAMAZ

◆

MUSTAFA ÇEVİKDOĞAN

Ezana fazla kalmamıştır. Öğle ezanı, cuma günleri vaktinde okunmaz, tam saatlere alınır, memurlar da namaza gelebilsin diye. Garip memleket burası... Her zamanki vaktini de bilmiyorum aslında. Vaiz sözlerini bitirmek üzeredir muhtemelen. Az sonra, yapılmakta olan Hacıbilmemne Kuran Kursu için cami çıkışlarında yardım toplanacağını söyleyecek, elimizden geldiğince yardım edelim, boş geçmeyelim deyip kürsüden inecek.

Evden Cuma'ya gidiyorum, diye çıktım. Böyle dememiş olsam da başka bir yere gidecek değilim zaten, evdekilere göre. Hayatımda ilk defa bir cuma vaktinin farklı şekilde değerlendirilebileceğine ihtimal verdim. Neden gitmedim camiye sanki? Tam inanmadığımı fark ettim galiba, bu kafayla da gidip secde etmek, dua okumak... Tamam, birkaç yıl yaptım bunu, her hafta gittim, dua da okudum. Kendimi garantiye mi alıyordum? Herkes bunu yapıyor. Yanlışsa haftada bir saat kaybediyorlar, ama ya doğruysa? İnce hesap yapar, kan alacağı damarı bilir bu insanlar. Bu alicengiz oyununa artık katlanamayacağım. Camiye gidip de kendini kandırmanın âlemi yok. Varsın eğer doğruysa bu yol, içten pazarlıkçılar cennetten bana kart atsınlar.

Ezan okunuyor, bir camiden başladı, en az üç caminin sesi gelir buraya. Bir yere gidip çay mı içsem. Canım da istemiyor, hem karnım aç, namazdan önce yemek yenmez, âdet böyle. Ne kadar rahatsız banklar yapıyorlar, hava da sıcak, gölgeye mi geçsem? Gerçi burası da gölge sayılır, öğlen vakti nerede bulacağım daha iyisini. Şu uyuz köpek de ne diye siftinip duruyor ki duvara. Amma da uzunmuş buranın ezanları. Nispet mi yapıyorlar nedir. Karşımda elindeki mısır koçanını dişleyip duran bir çocuk... Cuma vaktinde bir uyuz köpekten başka tek muhatabım. Yanaklarında mısır parçaları, sinir bozucu... Müezzin sünnete davet ediyor cemaati. Saflar daha yerleşmedi, dışarıda kalanlar söyleniyor.

Aslında koşsam yetişirim farza. Ama bunu yapmayacağım. Artık dönüşü yok. Sadece ben miyim sanki dışarıda. Ne garip, Cuma vakitlerinde erkeklerin camilere dolduğunu, şehrin kadınlara kaldığını sanmıştım o kadar yıl, onlarca erkek var etrafta, hiçbiri de benim kadar tedirgin görünmüyor.

On yıl var ki haftanın bu saatinde dünyada ne olup bittiğini bilmem. Bir gün biri gelip de Cuma namazı vakitlerinde şehirlerde bir saatlik panayır kuruluyor, namaz bitip de cemaat dağılınca bütün o cambazlar, hokkabazlar, devler, cüceler toplanıp gözden kayboluyor dese, yalan söylüyorsun, diyemem. İlk defa tecrübe ediyorum bugün; ama görünürde ne kafesler var ne de çadırlar. Şunu biliyorum, müezzin şimdi hutbe için ezan okuyor, hem de ne ezan. Hafta boyu bu an'ı bekledi. Aziz Allah. İmam minberin basamaklarını teker teker tırmanıyor. Her basamakta biraz duruyor. Cemaate arkası dönük, kimse yüzünü göremiyor. Muhtemelen dua okuyor. Binlerce camide binlerce imam minbere çıktı. Yüz binlerce insan bu adamların ağzının içine bakıyor, sanki dürrüğüher dökülecek. Her hafta duydukları şeyler, ormanları yakmayın, çocukları dövmeyin, yılbaşını kutlayın, cumhuriyeti sevin... Alaya alınacak bir tarafı yok, bunları dinleyenler kendini daha iyi hissedecek. Bir hafta daha güvenle yapacaklar tüm işlerini. Ben hep bu sıkıntıyla kalacağım. Caminin parmaklıklarına sarılıp ağlayan şairi daha iyi anlayacağım. Şüphesiz ki Allah adaleti, iyiliği ve yakın akrabayı görüp gözetmeyi emreder, çirkin işleri, azgınlığı ve fenalığı da yasaklar, tutasınız diye size öğüt verir.

Bu böyle olmayacak, beynimde tüm seremoni canlanıyor, sahi tüm namazlar bu kadar benzer miydi birbirine. En iyisi gözden kaybolmak, biraz kafa dağıtmak. Artık bir yerde çay içebilirim. Dikkatli yürümek lazım, birileri görebilir. Kimden korkuyorum ki bu yaştan sonra, hem beni dışarıda görüp ayıplayanın camide olması gerekmez mi... Dinime küfreden bari Müslüman olsa. Fesuphanallah, nereden de geliyor aklıma bu sözler?

Köşede bir kafe var, bir kuytuya sinerim şimdi. İçeride cumasız bir genç oturuyor, karşısında da bir kız. Cumasız garson ne istediğimi soruyor, cumasız bir çay istiyorum. İmam minberden iniyor. Cumasız bir sigara yakıyorum, cumasız masalara bakıyorum. Üzerlerinde peçete yok, nefret ederim peçetesiz kafelerden. Dini bütün peçeteler cumaya gitti galiba. Müezzin hafif bir tonda kamet getiriyor. Çay geliyor, anlaşılan şekerler de cumada. Garsondan şeker istiyorum, cumasız bir şeker getiriyor. Biz, tüm cumasızlar, halden anlıyoruz, birbirimizin gözünün içine bakmaya cesaretimiz yok. Hoca mihraba geçiyor. Okuldan kaçmış ortaokul talebesi gibiyiz. Cemaat ayakta hocayı bekliyor. Bir duvar dibinde ayıp dergilere bakarken yakalanmışız. İmam, cüppesinin önünü topluyor. Müdür odasında sorgudayız, hepimizin başı öne eğik. Niye gelmediniz bugün okula, nerelerde sürttünüz? Safları sık tutalım cemaat. Sözleşmişiz, aynı yalanları söyleyeceğiz müdüre. Haberimiz yoktu, diğer arkadaşlarımızın ismini vermeyeceğiz. Allahu Ekber...

Gelsin şimdi cehennem ateşi.

Ben küçükken cumasız diye İrancılara denirdi. Bu İrancı lafını da cumasız gibi başkaları takmıştır tabi. Kendilerini nasıl adlandırırlardı bilmiyorum. Akıncı olabilir. Hepsi çember sakal bırakıp bıyıklarını kesmek derdindeydi, aksi gibi çoğunun da sakalı çıkmazdı, Araplar gibi köseydiler. Çene kemiklerinin altından ve yanaklarından çıkan birkaç teli domuzuna uzatırlardı. Önceleri herkes gibi giyiniyorlardı, her namaz vakti camiye gider, uzun zaman da oradan çıkmazlardı. Hocanın arkasına durmazdı çoğu, devletten maaş alırdı hoca çünkü; ama camileri halk yaptırırdı. Sadece tek bir vakitte gitmezlerdi camiye. Cuma namazında. Onlara göre bu ülkede Cuma namazı kılınamazdı, çünkü ülke işgal altındaydı. Darülharp... Cemaat halinde hareket ettikleri için düşüncelerinden taviz vermezlerdi, sürekli birbirlerine destek olurlardı. Bu adamlar İran'dan gelmedi. Amcamız, dayımız, komşumuz, hatta bazen babamız oldu. Gördüklerimin hepsi de -ne yalan söyleyeyim- kalender adamlardı. Onlar kadar çok düşünen, yorumlayan başka bir grup görmedim, desem yalan olmaz. İnandıklarını deliler gibi savundular bir süre. Sonra iktidarlar değişti, bizim İrancıların şekli de beraber. Sayıları epey arttı. Sarıkla cüppeyle dolaşmaya başladılar şehirde. Sonra yine bir şeyler değişti, bizimkiler kayboldu. Nereye gitti bu kadar adam bir gecede? Yer mi yarıldı?

Yakın zaman önce mazisini belli etmeyen bir tanesiyle karşılaşmıştım, uzun uzun nedamet getirmişti: Eskiden namazlarımızı kaçırmazdık, bu yüzden Cuma kılmamak çok da garip değildi, şimdi hepimiz bir köşeye savrulduk, şeyh öldü ihvan dağıldı hesabı, ne vakit namazları kaldı ne nafile namazlar, Cuma da olmayınca aylar var ki alnım secdeye değmiyor. İki cami arasında beynamaz kaldık vesselam...

Kendimi onlara benzetiyorum şimdi. Belki onlar, -kitaptaki gibi- ormana saklanmışlardır da inandıkları gibi yaşamaya devam ediyorlardır. Benim meselem neye inandığımı bilmememem. Zamanında o kadar çok inandım ki bugünlere de yetiyor. Kalifiye bir kuldum gerçekten, övünmek ayıptı tabi, övünecek bir şey yaptığımı da bilmezdim. Maziye baktığımda şaşırıyorum, nasıl böyle dirençli olabilmişim. Bugünkü gibi karakter zaafım yoktu o zamanlar. Beni sahiplenen birileri vardı. Şimdiki gibi dımdızlak sokakta değildim.

Neredeydi hatırlamıyorum, sigarayla ilgili bir yazı vardı. Demesine göre sigaranın etkisinin vücuttan tamamıyla atılması on beş yıl sürüyormuş. Sigara bırakıldıktan bir gün sonra kalp atışları normale döner diye başlıyor, on beş yıllık süreci adım adım anlatıyordu. En son kimyasalları mı ne atılıyormuş. Ben pek anlamam bu işlerden; ama bu on beş yıl uzun zamandır kafamı karıştırıyor. Sigarayı bırakmak istediğimden değil. Bir tane sigara o kadar yıl vücutta kalıyorsa diyorum, yıllar için-

de edinilen alışkanlıkların, inançların yok olması ne kadar zaman alır? Varın siz hesaplayın.

Cemaat farzı kıldı, acelesi olanlar dağılıyor, ama ne dağılma. Kapıda izdiham var. Cuma namazı kaç rekâttır, işte size asrın sorusu. Her Ramazan ayında tartışırlar bunu. Camidekiler tartışmaz. On rekât diyen farzdan sonra devam eder, altı diyen basar gider. Ama namazına kapının önünde devam edenlere yan gözle bakarlar şöyle. Öyle ya adamlar çıkacak, önünden geçseler olmaz, sahih hadis var, yandan dolaşsalar yol uzuyor. Beriki hiç oralı değildir, öyle içten kılar namazını. Kalabalık dağıldığında cami ihtiyarlara bir de kafası önüne eğik yürüyen kumaş pantolonlu birkaç gence kalmıştır. Müezzin, dinleyicilerinin yarısını kaybetmenin verdiği hayal kırıklığıyla tesbihat yaptıracak cemaate, sonra duaya geçecek. Çay soğuyacak elimde. Başka bir şey yapmak içimden gelmeyecek. Ön sırada sandalyede namaz kılan bir dede olacak. Bastonunu yana dayamış. Kafasında yıllardır kullandığı takke, limon çiçeği kokusu... Huşu içinde nasıl olunuyorsa işte öyle kıldı namazını. Duaya geldi sıra. Ezberden okunacak dualar. Sahipsiz hissedeceğim, üşüyeceğim, çay ısıtmayacak. Dedeciğim, bu defa ezberi bozsan da beni de katsan şu duana. Kime gidersen gitsin, yeter ki benim adımı da mırıldansan.

Namaz bitti, artık sokaktaki herkes kadar zanlıyım. Cami tamamen boşalıyor. Kuran kursunun elektrik tesisatının parası çıktı, hayırlı olsun. Para toplayanın yevmiyesini de düşmek lazım. Herkes işine dönüyor. Çekecek bir şey yok kardeşim, her şey yolunda, hayat devam ediyor. Oldu da bitti, işte bu kadar, boşuna büyütüyordun. Dersaadette b^namaz, beynamaz, namazsız... Hadi tekrar eve dön, Allah kabul etsin desinler. O da kabul etsin her şeyi olduğu gibi. Hutbede ne anlattı hoca diye sorsunlar, günün anlam ve önemine ilişkin bir şeyler yuvarla, olsun bitsin.

Yeni sözler bulmak lazım şimdi, yeni arzuların peşinden koşmak, sonra bırakmak, başkalarına sarılmak. Sürekli bir şeylere iman etmek, ihanet etmek... İğrenmek... Le küm dini küm veli yedin...

12 Temmuz 07

Ğ, Sayı 5, Ocak-Şubat 2010

KÖTÜ BÜLBÜL

◆

MUSTAFA KUTLU

Çektiği ıstırapla göz altlarında mor halkalar belirmiş, sesine çatlak bir parazit bulaşmış, yüzü kırışmış, tüyleri yer yer dökülmüş baba bülbül vaktinden önce ihtiyar olmanın verdiği yeis ile oğluna eğildi:

-Aşka inanma.

Sonra kadehini bir dikişte yuvarladı, kanadının tersiyle gagasını sildi.

Oğlu genç bülbül iki tek atınca cıvıyordu. Alışkın değildi meyhaneye. Akordunu kaybetmiş çırlak sesiyle güya babasına yalakalık ederek:

-Helal sana baba, seni sevmeyen ölsün.

Bunu dedi ve o da babasını taklit etmek için kadehini bir dikişte içmeye kalkıştı.

Aksırıp tıksırdı, midesini tuta tuta lavaboya koştu.

Babası arkasından kederle bakıyordu. "Bu işe bir son vermek lazım. Nedir ulan bu bülbül neslinin çektiği. asırlardır süren bu acı, bu kanlı gözyaşları. Bu gece bu iş bitecek. Kesin bitecek."

Oğlu gagasını, yüzünü, gözyaşlarını yıkamış, biraz kendine gelmiş, döndü, masaya oturdu.

-Özür dilerim baba. Henüz bu yolların acemisiyim. Affet.

Baba bülbül bir sigara yaktı.

-Takma kafana, dedi.

Sigaranın dumanına daldı. Genç bülbül babası böyle dalınca ona dokunmamak lazım geldiğini biliyordu. Artık içmedi, masadaki mezeleri gagalamaya başladı.

Baba bülbül neden sonra Dalgınlığından sıyrıldı. Neşelendi. Oğluna eğildi.

-İşi çözdüm, dedi. Hadi kalk.

Meyhane boşalmış, vakit hayli ilerlemişti. Kalktılar, hesabı ödeyip çıktılar. Onlar çıkarken meyhaneci hala aynı türküyü çalıyordu:

Arabaya sen bin

Faytona ben

Anasını sen al

Kızını ben

Baba bülbül yol boyunca oğluna planını anlattı. Genç bülbül çok sevmişti bu planı, içi içine sığmıyordu. Bağ kenarına gelince ikisi de bir kayaya kondu. Kayanın keskin taraflarına gagalarını sürerek bilediler. Öyle gaga değil ustura oldu, ustura.

Baba bülbül başıyla bir gülü işaret etti. Oğlan baktı, evet o. Anaç gül açılmış, yanındaki goncası açılmaya hazırlanıyordu. İkisi de gündüz güneşinden bitap düşmüştü. Gözlerinden uyku akıyordu. Çok geçmeden birinin başı bir yana, ötekinin başı öte yana düştü.

Aradan bir zaman geçti.

Baba bülbül işaret çakınca bunlar kayadan ok gibi fırladı. Baba bülbül ne yapacaklarını anlatmıştı.

Kendisi ana gülün sapına, oğlu goncanın gövdesine saldırdı.

Güller çığlık atarak uyandı. İlk darbeyi yemişler ve gövdelerinin yarısı kopmuştu.

Bülbüller birer jet uçağı gibi dönüp ikinci dalışa geçtiler. Baba ana gülü gövdeden koparıp gagasına aldı, oğul da goncayı kuçakladı.

İki bülbül, gagalarında iki gül, gecenin karanlığında gökyüzüne doğru yükselip bilinmeyen bir diyara doğru uçtular.

Çok çok eski tarihlerde kaleme alınmış olan bu hikayenin adı "Bülbülün intikamı"dır. Yazılması, basılması, satılması yasak olduğundan zamanla unutulmuş, ortadan yok olmuştur.

Ama bilirsiniz "yokluk" bir mertebedir ki ona ulaşmak her babayığıdın harcı değildir.

Bu fakire nasip oldu.

DERGAH, Sayı : 247

SOYUNMAK

◆

MUSTAFA OĞUZ

Aniden kapı açıldı. Başımı kaldırıp baktım kimdir gelen diye. Tanımadığım biri, bana doğru gülümseyerek geliyordu. Şaşırdım. İçimden "Al başına belayı." diye söylendim. Bakışlarını benden hiç ayırmadan geldi, karşımda durdu. "Nasılsın dostum?" dedi.

İyice şaşırdım.

- Tanımadın değil mi, diye sordu gülümseyen bir yüzle.

- Evet... dedim.

- Tanımazsın tabii, nerdeyse otuz yıldır görüşmüyoruz, dedi.

Şaşkınlığım gittikçe artıyordu.

İşaret ettim, karşımdaki boş koltuğa oturdu. Oturmak da denmez, oraya bir güzel yerleşti.

Şaşkınlığımı üzerimden atamamıştım. İşime yoğunlaşmış, karışık bir iş üzerinde çalışıyordum. Kafamın karışıklığı da işin cabası... İşime öyle yoğunlaşmışım ki üç beş söz edecek hâlim hiç yok.

Karşımdaki koltuğa güzelce yerleşen adam, o yüzünden eksilmeyen gülümsemeyle:

- Vay be, ne kadar da değişmişsin, dedi pişkin pişkin. Ardından:

- Dostum saçları ne yaptın sen, diye sordu.

Ben savuşturmak için:

- Ben kel bir adamım, ne saçı, diye soruya soruyla karşılık verdim.

Gülümsedi.

- Şişko ve kel, dedi.

Bir şey demedim bu sözü üzerine. İçten içe kızmaya başlamıştım adama. "Ama fazla olmaya başladın!" dedim içimden.

- Hayır öyle değil. Kendine iyi bakan bir kel dedim.

Bir yandan adama laf yetiştiriyorum ama, bir yandan da gözüm işte. Bu davetsiz misafirle ilgileniyor gibi görünsem de kendimi işten koparamıyorum bir türlü.

Ben içimden "Şu adam beni bir an önce rahat bıraksa..." diye geçirirken adam:

- Bak dostum, elini işten çek ve yüzüme bak. Ben nereden bileyim otuz yıl daha ömrüm var mı yok mu? Bilsem ki var ve otuz yıl sonra yine sana yolum düşer, belki kalkar gider, otuz yıl sonra gelirim diye beklerim ama bilmiyorum, dedi.

Ben başımı isten kaldırıp ciddi bir tavır takınarak adama:

- Bak kardeşim, dedim, yoğun bir iş üzerinde çalışıyorum. Kafamda havada dolaşan yüzlerce taş var. Ben o taşları yerine oturtmadan şuradan şuraya gidemem. Bak sana klasik bir söz de söyleyebilirim. Bugün git, yarın gel. Hem kimsin, neyin nesisin, onu bile söylemeden beni lafa tutuyorsun.

Adam kaşlarını çatarak:

- Bak şimdi ayıbettin. Kırıldım doğrusu, dedi. O kadar söz söyledik bir birimize. Hâlâ beni tanımadın mı, diye sordu.

Bunları söylerken ses tonunu yükseltmişti.

Bu davetsiz misafirimi kırmış olmaktan üzüntü duyarak yumuşak bir sesle adama:

- İnan ki senin kim olduğunu çıkarmak için düşünmeye ayıracak vaktim yok. Beni yormadan söyle kim olduğunu söyleyeceksen, dedim.

Bu sözlerimden sonra yüzüne bir gülümseme yayıldı.

Rahatlamış gibiydi. Koltuğa biraz daha yayıldı.

- Hani bir gün bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Herkes evine girmişti. Biz iki çılgın çocuk üzerimizde bir şort bırakmış, o yağmurun altında sokaklarda koşmuştuk.

Sözlerini bitirmeden çıkarmıştım onun kim olduğunu.

- Vay Tayfur sensin ha, dedim. O çılgın anı ne zaman hatırlasam bıyık altından gülerim. Hoş şimdilerde bıyık da yok ya bende.

Oturduğum yerden kalkıp otuz yıl sonra karşıma gelen çocukluk arkadaşıma koşuyorum. O da yayıldığı koltuktan kalktı. Birbirimize sarıldık.

- E, anlat bakalım ne var ne yok, dedim yerime otururken.

Ben yerime oturup arkama yaslanırken baktım arkadaşım toparlanmış kalkıyordu.

- Hayırdır, dedim şaşırarak.

- Ben gidiyorum, dedi.

Nereye, dedim.

- Nereye olduğuna da sen karar vereceksin. Haydi gidiyoruz. Senin kafanda işle ilgili bin bir tilki dolaşırken laflanır mı? Kalk, bizi kimsenin rahatsız etmeyeceği bir yere götür beni, dedi.

Baktım kararlı. Gidecek. Belki de bir daha gelmeyecek. Koltuğumdan kalktım, elimi masamda duran cep telefonuma uzattım.

_ Hayır, bırak o da kalsın. İşle, dünya ile ilgili ne varsa soyun onları. Tıpkı yıllar önce yaptığımız gibi çıkıp gidelim şuradan. Biz bize...

Kapıyı çekip çıktım. Kimseye de bir şey söylemedim. Çocukluğun denizinde yüzdük saatlerce.

Rüya gibi bir gün yaşadım.

Sonraki sabah işe geldiğimde kendimi müthiş güçlü hissediyordum. Eksik olan yanımı tamamlamıştım sanki.

BİR NOKTA, Sayı 107, Aralık 2010

RESİMLİ HİKAYE

◆

NECATİ GÜNGÖR

Böyle tatlı sıcak yaz günlerinde Süreyya Bey sabah kahvaltısını bitirir bitirmez kapalı balkona geçer, resim sehpasının başına oturur; kâh uzaklara, karşıda sisler arasında beliren dağ siluetine bakarak, kâh fırça ve boyalarıyla uğraşarak, tuval üzerindeki resmi bitirmeye çalışırdı. Türkân, onun isteklerini artık yerinde kıpırdanışından anladığı için, çayının son yudumunu içer içmez ayaklanıp Süreyya Bey'in koluna girer, bedenine destek verir, salondan balkona kadar kısa, zoraki adımlarla yürümesine yardım ederdi.

Sehpa karşısındaki koltuğuna yerleştiğinde, Süreyya Bey uzun yol kat etmiş de, sonunda menzile varmış olarak derin bir soluk alırdı. Türkân, onun fırçalarını, boyalarını, paletini, su kavanozunu, bezini, rahat ulaşabileceği noktaya getirip içeri geçerdi. Bu kez -nedense hep iştahsız gördüğü- oğlu Ayhan'la ilgilenir; çocuğun bir an önce karnını doyurup Süreyya Bey'in yanında bulunmasını isterdi. Süreyya Bey resim yaparken arada çocuğa sorular sorar, uzanamadığı bir şey olursa onun vermesini isterdi. Onların -dede, torun gibi- kendi aralarında usulca konuştuklarını işittikçe Türkân, anaca bir duyarlıkla seviniyordu içten içe. İstiyordu ki, Ayhan, Süreyya Bey'den bir şeyler öğrensin. Bu, okullar okumuş, güngörmüş olgun adamdan, oğluna iyi bir şeyler bulaşsın. Onun gibi düzgün ve sövgüsüz bir dille konuşsun sözgelimi; onun gibi okumuş olsun, böyle resimler yapsın...

Bu eve ilk geldiği günlerde ona "Süreyya Amca" diyordu Türkân; sonra "Süreyya Bey" demeye başladı. Daha önce çalıştığı huzurevinde pek çok yaşlıya bakmış, çok değişik tipler tanımıştı. Yakınlarınca terk edilmiş çoğu yaşlı insan gibi kırgın, küskün, huysuz, bencil, inatçı biri sanmıştı onu da. Kendine göre vazgeçemediği alışkanlıkları vardı, evet, sözgelimi sabahları kahvaltıdan önce illa ki bir kahve içmek istiyordu. Akşam sularında balkona kurulup içkisini içerken, kendi de yanında olsun, ilgili ilgisiz her sorusuna karşılık versin istiyordu. İlk günlerde özellikle bu huyunu yadırgasa da, adamın kötü bir niyetinin olmadığını anlamakta gecikmedi. Bir de pilav yapılacak pirinci defalarca yıkatıp süzdürmesini istiyordu ısrarla. Karısı, pirinci yüz defa yıkayıp süzmeden pilav pişirmezmiş... Zamanla gördü ki, adamın inatçı yanları, öyle katlanılmayacak şeyler değil. Yaşlı adamın gerçekte iyi biri olduğunu şundan anlamıştı ki; yitirdiği eşini hep iyilikleriyle anıyordu. Onu unutmuyor, onun kurduğu ev düzenini sürdürmek istiyordu. Türkân için "iyi adam" olmanın en şaşmaz ölçüsü buydu:

Ne olursa olsun, bir erkek, evlendiği kadına bağlı kalmalı. Kadını toprağa vereli on beş yıl olmuş, hâlâ gönlünde taşıyordu onu. Ne kadar isterdi, kendi kocasının da böyle biri olmasını!

İki kızı vardı Süreyya Bey'in; birinden biri mutlaka arıyordu babasını her gün. Türkân'ı da onlar, bir yakınları aracılığıyla bulmuştu zaten. Daha ilk görüşmede, kızların, babalarına düşkünlüklerini anlamıştı. İlaçları, yemesi içmesi, evin temizliği konularını tek tek konuşmuşlardı. Gelgelelim herkesin evi ayrı, hayatı ayrıydı. Ne kadar telefonla her gün yoklasalar da, bayramda seyranda baba evine koşsalar da, ha deyince ulaşamayacakları yerlerde bulunuyorlardı.

Türkân'ın kocası yılın üç, dört ayı çalışır, geri kalan ayları boş geçirirdi. Evde, kahvehanede, birahanelerde... Boya badana işleri çıkarsa üç beş lira kazanır; onu da evine getirmez, içkiye, sigaraya yatırırdı. Bu yüzden kendi ekmeğini kazanmak durumundaydı Türkân. Üstelik bu yıl beş yaşma basan çocuğuyla ilgilenmiyordu o, baba olacak yarma... İki yıl sonra okul yaşma girecekti Ayhan. Kazandığı para elinde kalsa, çocuğunu iyi kötü giydirir kuşatır, okullara gönderirdi. İşsiz güçsüz gezdiği günlerde, bazen yalvar yakar olarak bazen zor kullanarak el koyuyordu kazandığı paralara. Süreyya Bey'in kızları kendisini bulup da babalarına bakıp bakamayacağını sorduklarında, cebindeki parayı son kuruşuna kadar almıştı kocası. Parası varken verip kurtuluyordu; ama olmadığı günlerde hır çıkarıyor, sövüp sayıyor, dövmelere kalkışıyordu. Babasının öfkesi artınca çocuk da bir köşeye siniyor, korku içinde titreyerek ağlıyordu. En çok çocuğun o hali dokunuyordu ana yüreğine. "Yatılı bakıcı istiyoruz" dediklerinde, hiç düşünmeden: "Olur!" demişti. "Paranı aybaşlarında alacaksın. Bayramda seyranda biz yanında olacağımız için izin yaparsın. Bunun dışında bir ihtiyacın olursa, ya bize haber ver ya da yerine birini bul."

Süreyya Bey, kızlarının kesin biçimde kabul ettirdiği koşulları biraz yumuşatmıştı zamanla. Sözgelimi, "Çocuk küçüktür, babası ona bakamaz, getir yanında olsun" dediğinde, yaşlı adama karşı minnet duymuş; merhametli ve düşünceli biri olduğuna karar vermişti hemen. Sonra, haftada bir gün evine gitmesini, kocasıyla kalmasını öğütlemişti ona. Türkân, yaşlı adamın bu öğüdünü de sevinerek benimsemişti.

Cumartesi akşamları Süreyya Bey'in bir günlük ilaçlarını küçük kutulara koyup, hangisini ne zaman 29 alacağını bir kâğıda yazıp bıraktıktan sonra oğlunu yanına katarak evine yollanıyordu. Pazar günü öğlen sularında dönüyordu yine. Her gidişinde kocası için alışveriş yapıyor, mahallenin bakkalına olan borçlarını ödüyor; yetmezmiş gibi yanına para bırakıyordu. Yine de mutlu edemiyordu. Yatılı bakıcılık işinden pek hoşlanmamıştı bir kez. Verdiği parayı da her defasında azımsıyor, hep daha fazlasını istiyordu. Biraz karşı çıkacak olsa, hemen eli tehditle havaya kalkıyordu.

Oysa Süreyya Bey'in evinde kendini de, oğlunu da güven içinde hissediyordu. Severek, içinden gelerek yapıyordu işlerini. Evin içinde koluna girip taşıyor, yatırıyor, kaldırıyor, ayıptır söylemsi, çişe bile götürüyordu. Bir yerlere tutunmadan ayakta duramıyordu yaşlı adam. Kimi günler giydirip kuşatıp koluna girerek yürüyüşe çıkarıyor, beş, on dakika sonra dönüyorlardı. Aralarda alışverişe çıkıyor; faturaları ödüyor; Süreyya Bey'in istediği şeyleri alıp getiriyordu. Her defasında özellikle Ayhan'a da çikolata, şekerleme, pasta ısmarlıyordu adam. Çocuğunu düşünmesi, ona karşı sevecen davranması, onu da bir adamdan sayması, genç kadını mutlu ediyor; kendi de yüksünmeden, kaçınmadan, savsaklamadan yapıyordu işlerini. Çarşıya pazara çıktığı saatlerde ilacını aksatmaması için sıkı sıkı tembihliyordu onu.

Birliktelikleri bir yıla yaklaşırken, içindeki bazı duyguları da, kirlenmiş bir giysi gibi sıyırıp atmıştı üzerinden Türkân. Başlarda, geceleyin yan odada yatıp, seslenince koşuyordu. Sonra -kendi başına çişe gitmeye kalkışıp da düşünce- kendiliğinden yatağını Süreyya Bey'in odasına taşıdı. Geceleri onun soluk alıp verişlerini dinleyerek uyuyor, en küçük bir kıpırdanışında uyanarak durumuna bakıyordu.

Önceleri banyosunu hazırlayıp kendi dışarıda beklerken; yaşlı adamın kendi kendini yıkayamadığını fark ederek, artık banyoya da yalnız başına sokmaz olmuştu. Genç kadın, bu iyi yürekli yaşlı adama kötü bir şey olmasını göze alamıyordu. Hissediyordu ki, ona bir şey olursa hem vicdanı kararır, hem de hayatı şimdiki rayından çıkardı.

Süreyya Bey uzun yıllar demiryollarında hukuk danışmanlığı, hazine avukatlığı ve noterlik yapmış; yaşamı mahkeme koridorlarında, devlet daireleri, masalar, kâğıtlar, dosyalar arasında geçmişti. Bu sayede evini geçindirmiş, kızlarını okutup evlendirmiş, karısıyla birlikte tatillere, gezilere çıkmıştı. Ama doğrusu, mesleki işler ona göre değildi. Hiçbir zaman kendini mutlu hissetmemişti hukuk adamı olarak. Ona kalsa yalnızca resim yapmak isterdi. Resim yapma tutkusu içinde bir yerlerde dipdiri yaşaya gelmişti yıllar boyunca. Noterlik yaptığı sırada bir ara işleri başkâtibe yükleyip, kendini resme adamak istemiş, tam da o dönemde eşinin ölümcül hastalığı ortaya çıkmıştı.

Süreyya Bey eşini yitirince yaşamının çivisi kopmuş, tüm düzeni altüst olmuştu! Büyük bir yalnızlığın, sessizliğin, anlamsız bir boşluğun ortasında bulmuştu kendini. Oturduğu evin birdenbire genişlediğini, ıssızlaştığını fark etmişti.

Karısıyla evlilikleri otuz dört yıl sürmüş; bunca zaman içinde ona adeta her yıl yeniden âşık olmuştu. Sabahları kendisinden önce kalkıp saçını başını düzeltir, bakımını yapar, kahvaltıyı hazırlar, radyodan güzel müzikler bularak evin içini mutlulukla doldururdu. Akşamları eve döndüğünde -hasta bile olsa- asık yüzle karşılamazdı kocasını. Elinde bir ekmek ya da bir demet maydanozla geldiği akşamlarda, çok de-

ğerli bir armağan getirmiş gibi alırdı elindekini. Ters durumlarda bile sesinin ipeksi yumuşaklığını bozmazdı. Kızlarını yetiştirirken de hiçbir zaman yetiştirici gibi davranmamıştı. Onlarla eşit konumda bir arkadaşları, sırdaşları gibiydi.

Onu yitirdikten sonra, yakın çevresi boyuna yeni birileriyle tanıştırmak istemişti. Gelgelelim sevgili karısının bıraktığı boşluğu dolduracak birinin daha yeryüzünde bulunduğuna inanması çok güçtü Süreyya Bey'in. Yeni bir kadın hayatına girdiğinde, eskisinin yarattığı büyüyü bozacak diye korkmuştu hep!

Çaresiz kalmasa, muhtaç olmasa, kendini yabancı bir kadının bakımına bırakmayı, onunla yatak odasına, banyoya girmeyi, onun önünde soyunup giyinmeyi içine sindiremezdi. Oysa tuhaftır, bu zorunlu yakınlıktan tat aldığı bile söylenebilirdi şimdilerde. Kızlarından küçük yaştaki bu kadının kendisine gösterdiği özenli bakım, erkeklik damarını okşuyor, alttan alta mutluluk duyuyordu bundan. Belki de Türkân ona, gençlik dönemindeki karısından bir şeyler anımsatıyordu. Çocukken, annesi onu banyoya sokar, orasını burasını özenle sabunlardı. Gençlik yıllarında annesinin yerini eşi aldı. Yaşlılığı, ne anne, ne de yâr olan, ama onlar kadar sevecen ve özenli genç bir kadına denk geldi ki, bu da Süreyya Bey'in erkeklik duygularını canlandırmaya, bacaklarının tutmazlığını bile unutturmaya yetiyordu. Kendini onun ellerine bırakmaktan rahatsızlık duymuyordu. Sanki kırk yıldan beri bu çatının altında, bu genç kadınla birlikte yaşıyorlarmış gibi geliyordu. Uslu bir kedi gibi kâh annesinin ardı sıra dolaşan, kâh kendisinin yanında kıvrılıp oturan Ayhan'ı da annesi kadar benimsemişti Süreyya Bey. Akıllı, uslu, ama belli ki biraz bastırılıp sindirilmiş bir çocuktu. Üzerindeki çekingenliği, korku örtüsünü yırtması gerekiyordu. Bunu başarması için de ona evin küçüğü gibi değil, koca bir adammış gibi davranıyordu. İki gün boyunca karşısına oturtup çocuğun resmini de yapmış; yattığı küçük odanın duvarına asmışlardı.

Bu kez de. Türkan'ı karşısına oturtup resmini yapmak istemişti Süreyya Bey. Ama her nedense genç kadının bu öneriden utanıp tedirgin olduğunu görerek fazla üstelememiş; nedenini de sormamıştı. Gerçekte bir nedeni yoktu. Tedirginlik, Türkan'ın kendinden kaynaklanıyordu. O gün, içinde birtakım karışık duygular birbiriyle çarpışıyordu. Hafta sonuydu, yine kendi evine gidecekti. Son bir iki haftadır pek de istemiyordu kocasıyla yüz yüze olmayı. Eve daha çok para bıraksın diye ısrar ediyor, bağırıp çağırıyordu.

"Elime daha fazlası geçmiyor ki, sana da fazla bırakayım!" demişti Türkan, geçen hafta. "O zaman sen de zam iste!" diye üstelemişti adam. "isteyemem, ayıptır. Sofrasında karnımız doyuyor. Zammı, zamanı gelince kendileri düşünür elbet."

Bu sözler, kocasını büsbütün kızdırmıştı: "Elin adamını mı düşünüyorsun, yoksa kendi adamını mı?"

"Kimseyi düşündüğüm yok! Hak neyse, o..." "Aptal! Sen olmazsan kim bakar o hastalıklı moruğa? Onlar da senin hakkını gözetseler ya!" "Ondan bundan hak umacağına, iş bul da çalış!" "Sen bırak benim işimi gücümü de, doğru dürüst zam istemesini öğren..." "Zamanı gelmeden, zam vermez kimse." "Bal gibi de verirler! İşi bırak, evine dön, bak nasıl ardın sıra geliyorlar..."

Susmuştu Türkan. Evet, işi bırakacağını söylese, aylığının azlığından söz etse, Süreyya Bey de, kızlar da zam yapmaya yanaşırlardı, bundan kuşkusu yoktu. Gelgelelim kendine de, çocuğuna da insan gibi davranan, sofrasında karın doyurdukları birini köşeye sıkıştırmak yakışık almazdı. Süreyya Bey'in hiç parası olmasa bile, boğaz tokluğuna ona bakabilirdi Türkan. Adamın evinde kendini huzur, güven içinde hissetmesi bile yeterdi.

Ayrıca cebinde fazla parası olsa bile bu tembel asalağa vermek istemiyordu. Nerden bilecekti, kendisinden zorla aldığı paralan başka kadınlara yedirmediğini? Bir hafta boyunca ayrı kaldıkları halde, eve döndüğünde, şöyle istekle bakmıyordu yüzüne. İnsan karısını özlemez miydi bir haftada? Gözü yollara bakmaz mıydı? Karım diye sarılası gelmez miydi içinden? Türkan babasız büyümüştü. Annesi, "Ah, başımızda bir erkek olsa..." derdi, yeri geldikçe. Kadınların başında bir erkeğin bulunması, bir erkeğin gölgesi altında güvenle yaşamak, onun kafasında çocukluğundan beri yer etmişti. O yüzden ilk fırsatta, bu şimdiki belalısının kollarına atmıştı kendini. Adama benzer birine rast geldiğini sanarak... Görüntüsüne aldanarak! Aldanmıştı, çünkü beklentileri boşa çıkmış; düşleri tuzla buz olmuştu. Gölgesine sığınılacak biri olmadığı gibi, tersine o, sırtını kendisine dayamıştı. Evine yollanırken hâlâ geçen hafta aralarındaki atışma sözleri gidip geliyordu Türkan'ın kafasında. Biliyordu yine verdiği parayı azımsayacak, zam iste, işi bırak diye tutturacak; dediklerine karşı çıkınca da öfke kusacaktı. Ayhan'ın eli avucunda, evinin bulunduğu sokağa girdiğinde sıkıntı ve tedirginliği soluğunu kesecek kadar artmıştı. Sokakta oyun oynayan çocuklar oyunu kesip kendilerine bakmaya başlamıştı sanki. Bir iki pencere açılmış, beliren komşu kadınlar meraklı gözlerle kendisini izliyor, acıyarak bir şeyler mırıldanıyorlardı. Hiç kimseye, hiçbir bakışa aldırmadan doğruca evinin bahçesine doğru yürüdü. Korkuluğun kapısını itti, camlardan içerisini görmeye çalışarak anahtarını kilide soktu. Kapıyı aralayıp önce Ayhan'ı içeri soktu, ardından kendi girip ayakkabılarını çıkardı.

Adam evde yoktu. Oturdukları odaya geçti. Birden oda genişlemiş gibi geldi Türkan'a. Sağa sola baktı. Pencereden hafif puslu bir ışık sızıyordu. Yerde, yemek masası olarak kullandıkları geniş sehpanın üzerinde bira şişeleri, izmaritlerle dolup taşmış kül tablası... Kirli bir yemek tabağı. İçinde bayatlamış domates dilimleri... Yarısı çatalla tırtıklanmış bir dilim beyaz peynir... Divana atılmış kirli bir havlu. İçeri sinen yoğun duman, ter ve nefes kokusunun çıkması için pencereyi açtı he-

men. Döndü, köşede duran dolabın üzeri boş... Televizyon yoktu yerinde! Aklından ilk geçen olasılık, bozulup onarıma götürülmüş olduğuydu. Yine de canı sıkıldı. Şimdi avuç dolusu para gidecekti onarım için. Mutfağa girdi. Buzdolabının yerinde olmadığını gördü. İçindeki tencere ve tabaklar çıkarılıp tezgâhın üstüne konmuştu. Buzdolabının takılı olduğu elektrik fişi yerinden sökülmüş sarkıyordu. Hızla yatak odasına geçti. Yuvarlanıp bağlanarak duvara yaslanmış halıların ikisi de yoktu! Eğildi, karyolanın altına baktı bir umutla; orda da yoktu halılar.

Yatağın üzerine çöküp olup biteni anlamaya, darmadağın olan kafasını toparlamaya çalıştı Türkan. Adam geceyi başka yerde geçirmiş de, sahipsiz kalan eve hırsız mı girmişti? Birilerine borçluydu da, adamlar evi basıp alacaklarına karşılık mallarını mı götürmüştü? Yoksa... Başka bir ev mi kurmuştu, başka bir kadınla? Kafasının içinde sorular hızla gidip geliyor, hangisinin doğru olduğunu kestiremiyordu.

Olup biteni öğrenmek için, akşamleyin adamın eve dönmesini beklemesi gerekiyordu. Birden evine yabancı hissetti kendini. Bu yabancı yerde kadın başına oturup beklemeyi göze alamadı. Sanki burada oturup kalırsa, birileri gelip kendisini de bir eşya gibi kaldırabilirmiş duygusuna kapıldı. Ayhan'ın elinden tutup kapı eşiğine çekti, çabucak ayakkabılarını giydirdi. Kendi de ayaklarını ayakkabılarına soktu. Tam çıkmak üzereyken komşularından Yüksel Hanım kapı önünde belirdi. Kendi içerde, Yüksel Hanım dışarıda, bir iki saniye bakıştılar öyle. İkisi de söze nerden başlayacağını bilemiyordu. Sonra Yüksel Hanım: "Ah benim kadersiz kızım!" diye söze başladı. "Çıkıyor muydun?"

"Çıkıyordum, evet!" diyebildi Türkan. "Hırsızlar mı soydu bu evi Yüksel abla?"

Bunu derken gözlerinden sessizce yaşlar akmaya başladı Türkan'ın. Yüksel Hanım:

"Hadi bize gidelim, kızım" dedi. "Biraz konuşuruz."

Sesini çıkarmadan, bulanık gözlerini kuruladı Türkan, burnunu sildi. Komşu kadını izlemeye başladı. Döndü, peşi sıra gelen Ayhan'ın elini yakaladı, sanki çocuk kaçmak istiyormuş gibi sıkıca avucunun içine alıp sürükledi.

O gün, gecenin bir vakti, içinin fırtınalarını sakin yüz maskesinin ardına saklayarak geri dönen Türkân'ı görünce, başından bir şeyler geçtiğini kolayca anladı Süreyya Bey. Bir şey demedi; onun anlatmasını bekledi. Türkân hiçbir şey anlatmadı. Kocasının kumar borcu yüzünden alacaklıları gelip evini boşaltmışlardı. Böyle bir adamın karısı olmaktan utanç duyuyordu. Utancını içinde saklamaya kararlıydı... Olağan bir dönüşmüş gibi, üzerindeki pardösüyü çıkarıp mutfağa geçti. Sonra gelip Süreyya Bey'e bir şey isteyip istemediğini sordu. Süreyya Bey genç kadının yüzünden bir şeyler okumaya çalışarak:

"Sen de içeceksen, birer sütlü kahve yapabilirsin" dedi.

"Benim bir şey içesim yok!" dedi Türkan yumuşak bir sesle.

"Ayhan için bir tabak hazırlayacağım." Süreyya Bey: "O zaman, ben de içmem" dedi, televizyon ekranından gözlerini ayırmadan. Başka zaman olsa, üsteler Türkan, ona istediği şeyi hazırlardı.

Yine mutfağa döndü bu kez. Az sonra elinde bir tabakla gelip, sehpayı Ayhan'ın önüne çekti, tabağı da üstüne koydu. Gözünün kuyruğuyla izliyordu kadını yaşlı adam. Davranışlarında belli belirsiz bir sertlik vardı. Bir şeylere canının sıkıldığı açıktı. "Kavga etmiştir kocasıyla" diye geçirdi içinden. Kocasını pek anlatmazdı Türkan ama, işsiz güçsüz olduğunu biliyordu adamın. Tanımadığı, hiç karşılaşmadığı halde, adam hakkında olumlu şeyler düşünemiyordu nedense. Genç ve güzel karısının değerini pek bilmeyen biri olduğunu kestirebiliyordu.

Ayhan'ı doyurduktan sonra tabağı kaldırdı; sehpayı silip yerine taşıdı. "Hadi" dedi çocuğa, "karnını doyurdun, doğru yatağına. Gözkapakları ağırlaşan çocuk annesini ikiletmedi.Tıpış tıpış yatak odasına geçti. Annesi Ayhan'ı soydu, pijamasını giydirdi. Yatağa yatırıp üzerini örttü. Eğilip yanağını öperken, başını okşadı. Yatakta büzülerek gözlerini kapatan çocuğunu seyretti biraz. Sonra salona geçip bir koltuğa bıraktı kendini. Yüzünün görüntüsü şimdi daha dingindi. Sanki sırtına yüklenmiş bir ağırlıktan kurtulmuş gibiydi. Süreyya Bey, onun ordaki varlığına aldırmadan televizyondaki filmi izlemeyi sürdürüyordu. Türkan ortaya konuşuyormuş gibi seslendi ona: "Süreyya Bey, ne düşündüm biliyor musunuz?" Sesinde olağandışı bir tatlılık mı vardı, ne? Bunu fark etmekte gecikmeyen yaşlı adam gözlerini ekrandan ayırmaksızın:

"Ne?"

"Eğer istiyorsan..."

Durdu.

"Evet...?"

"Sana poz vereceğim! İstiyorsan, resmimi yapabilirsin..."

Süreyya Bey, suskunluğunu bozmadan gözlerini ekrandan alıp belirsiz bir boşluğa dikti. Genç kadındaki bu beklenmedik değişikliğin nedenini anlamaya çalışıyordu. Bugün bir şeyler olmuş, genç kadını altüst etmişti, besbelli.

Ağır ağır bakışlarını kaldırdı, onun yüzüne baktı. Buğday teni, omuzlarına dökülen kapkara saçları, kirpiklerinin arasından ışıldayan iri gözleri, küçük bir benle süslen-

miş biçimli dudaklarıyla o kadar güzeldi ki karşısındaki kadın; ona bakarken ilk kez düşüncelerini toparlamakta zorlandı.

"Güzel kadın..." diye geçirdi sonra içinden. "Resmini yaptırmaya mı karar verdi gerçekten? Yoksa... bu örtünün altında başka bir karar mı saklı? Neyse... Anlarız."

Sonra Türkân'ın kararına sevindiğini belli eden bir tonda:

"Pekâlâ!" dedi. "Yarın başlarız."

KURŞUN KALEM, Kasım- Aralık 2010

ISLAK

◆

NECATİ MERT

Asılmıştı. Ayakları boştaydı. Korktu. Başparmaklarını öpüştürünce sevindi. Yaşıyordu. Tekrar denemeli miydi uykuyu? Oyunu tercih etti. Bacaklarını dizlerinden kırdı, açtı. Tabanlarını yüz yüze buluşturdu önce. Bekledi. Sonra belini denedi. Geldi. Terli, sıcak bir yapış yapışlıkla birlikte geldi. Hoşuna gitti. Yekindi, sehpadan adam alır gibi aldı kendini, indirdi. Yere bastı.

Önü ıslaktı. Eşsizdi. Bedeni hiçbir bedenle tanışıklığı olmamış bir bedendi. Hep böyle ve ıslak kalkıyor, nedense kapıda da hep sesler duyuyordu. Soyundu alelacele. Üstünde miadını doldurmuş bir gömlek, kalın mavi çizgili pijama pantolonu vardı. Bunları ve atletiyle ekşi altını bir hikâyeden çıkarır gibi çarçabuk çıkarıp attı. Eyvah! Kapı. Galiba da zil. Yine o kadındır. Aşağıdaki. İki kat aşağıdaki. Daireye taşınırken yöneticiden duymuştu: Kırkına doğru evlenmiş. Adamla arası on beş yaş. Çocuk yapmalara fırsat bulamadan yatağa da düşmüş mü adam! Tam beş yıl. Şurda, bir yıldır rahat kadıncağız. Biz böyle diyoruz ya, ağzında bir rahmetli ki hiç sorma: Rahmetli şöyleydi! Ah, rahmetli böyleydi! Yalnızlık bütün ağırlığıyla çökmüş olacak. Namazında niyazındaydı zaten, sonra iyice vurdu kendini okumalara. Yöneticinin demesi, bu.

Koridoru geçti, kapıyı yeni bir hikâyeye açar gibi açtı her zamanki gibi. Yine o kadındı. Taşındığının haftasıydı, akşamdı, dışarısı kardı, zil çaldı, açtı. Elinde güllü tas, içinde domates çorbasıyla görünmüştü ilkin. Başı sakız beyazı bir örtü ile sımsıkıydı. Önüne bakıyordu. Beli de iri fiyonk atılmış geniş kırmızı bir kurdele ile sarılı mıydı? Yüzüne bakamayışına bakıyordu adam; kadının üzerindeki otuzunu henüz geçmişlik halinin nerden geldiğini kestiremedi. Alın, dedi mahcup. Daha mahcup: Isınırsınız. Döndü, aceleyle gitti. Tas için zihnen çırpındı adam. Veremedi. Bir zaman sonra, bir akşamdı yine, geldi. Ama o kadın gitmiş de bir başkası gelmişti sanki. Giderek sıklaştı gelişleri.

Açtı kapıyı. İfritin kansını görmesiyle benirleyerek çekilmesi bir oldu. Yine o kadındı. Tuttu kapıyı, üstüne kapattırmadı. Yüzsüzdü bu defa. Ayrıca giyimsiz. Sanki çıplak, çırılçıplak. Ne ki girintisiz, çıkıntısız. Dümdüz. Sevgisiz kalmış, sevmeye de soğumuş bir vücut. Kâğıt gibi de beyaz, bembeyaz. Yüzü de öyle kâğıttan. Örtülü. Göz yerleri galiba kesik. Burun delikleri oyulmuş. Ağız kırmızı rujlu. Açılmıyor, hanımefendi ağızların kapalı duruşuyla duruyor, ama nerden nasıl çıkıyorsa istifsiz cümlelerle ve gürültüyle konuşuyordu.

Adam mısın sen? Defalarca dedim sana: Çiçekleri sulama! Dinlemiyorsun. Bıktım senden! Adam olan söz dinler. Neyine gerek çiçek senin? Taşıra taşıra suluyorsun, sular hoop benim balkonuma. Bereket camlatmış kapatmışım. Çamaşırım oluyor, kurutmaya bıraktığım erik, biber... Camdan aşağı sular iner yol yol. Kaptığım gibi siniyi, tepsiyi -ayıptır söylemesi- tele serdiklerimi de hoop içeri. Kaçarım. Kaçırırım ben. Bakma kapına geldiğime. Başka çarem kalmadı da ondan. Hem ne o gürültü öyle? N'apıyorsun gürültülü gürültülü? Her gece, her gece. Bereket altında değilim. Ya olsaydım? Aramızdakiler yumuşaklar, yavaşlar da seslerini çıkarmıyorlar. Ben olacaktım ki...

Karşı daire açıldı. Oh! Adam. Filinta. Çantalı. Üniformalı. Geçireni yok. Giydikleri mi pazar işidir, yoksa pazardakiler gibi açık saçık mı giyinir belirsiz kadın yok. Çıkmadı. Kapıdakiler aç kapayı kestiler bir an, adam, içerde olduğuna sevindi. Çünkü böyle kapı çırılçıplaklığının katlarda hızla dolaştırılacağı kuvvetle muhtemeldir. Ya kadın? İfrit? Dışarıdaydı. Çıplaktı. En ufak harekette dikişsiz, düğmesiz giyimi açılıp kapanırdı. Önünü alamayacaktı. Arkasından, hatta kelimesiz olarak da önünden konuşacaklardı.

Belki kadın da duvara girmiş, kendini gizlemiş, hayat dışı kılmıştır. Kapı usulca açıldı. Beyaz kadın iki elini güllü tas tutuyormuş gibi yaklaştırmış, filintanın peşinden merdiven iniyor, bir yandan da ıslak ıslak bir sesle ne dediği anlaşılmaz bir şeyler söylüyordu. Dönmedi filinta. Kadının sahipsizlerden, dediklerinin de kirli olabileceğini düşündüğünden değil, görmedi kadını, yoluna kadın çıkmadı, kadın yoktu. Bir gemi, limandan istifini bozmaksızın nasıl meçhule kalkar, limandakileri umursamazsa o da kadını ardında öyle bırakmıştı.

Askıdan düşürürcesine düşürdü üstündekini, ibadet ciddiyetiyle Çingeneliğe soyundu. Altında kırmızı hem de çiçekli basmadan geniş etek. Üstünde tutuşturulmaları güya unutulmuş çok kopçalı, kısa kollu, kirli beyaz, dipdiri bir bluz. Saçlar omuzda. Bantlı. Başı, sorarım sana pozunda yatık. Kaşlar çatınmış. İki eli iki belinde. Pespaye bağırdı: Aaa bee nereye gidersin böyle kaçmaca? Beni bilem görmezsin. Bilmezsin mi? Üniforman mı engel yo'sam? Kıyafet orospusu karıcın da çıkmadı kapıya geçirmek için. Atıştınız? Gidersin şimdi can yakmaya. Gel kocacım gel, döşeğime gel, filintanı alayım da yakma insancıkları. Yerde çiçek sepeti vardı, aldı, beline koydu, aaa bee çiçeklerim var, kokarlar mis gibi, bahardır, basamakları dokuz sekizle indi.

Sala okundu. Kapı açıldı. Örtüldü. Hiçbir şey denetimi altında değildi, ama ölmaması olmasından iyidir. Milli Park'ta da öyledir. Bulut seyyah. Toprak sıcak yeşil. Göl çıpıl çıpıl. Ağaçlar: çam, ıhlamur, kestane... yaprak yaprağa, her biri bir dilden söyler. Bir hikâyeyi geçer gibi geçersiniz altlarından. İndi adam. İfritin kapısını nefessiz ve adımsız geçti. Öyle ki yer yaylı döşek ifrit de döşekte yatıyor olsaydı uyanmazdı yine de.

Apartmandan çıktı. Yönetici kapı önündeydi, bekliyordu. Gürültülü hali vardı. Cumaya mı? Ben cumaya gitmem. Bugün cuma. Sanki bilmiyorum. N'aparsın? Dolaşırım. Niye? Avarelik hoşuma gider, boş boş gezerim. Sen Türk değil misin? İlgiyi kuramadı. Harfleri, kelimeleri, cümleleri anahtarmışlar gibi yine birbirlerine sürtüp şakırdatarak: Ta iki kat altındaki dul kadıncağızın hem de küçük odadaki rahlesini ıslatmışsın ama. Yakışır mı Türklüğe? Sanki ameliyathaneye çekecek. Sanki falakadan, askıdan geçirecek, kablolara bağlayacak. Bilmiyorum. Ben yapmadım. Yalan mı söylüyor Müslüman? Şahidi de var. Görmüşler, her akşam çiçekleri suluyormuşsun. Zaten birlik ve beraberliğimize kastedenlerle de ilişki içindeymişsin. Şahit buna da şahit. Neler diyeceksin? Ne diyebilirim! Çiçeğim yok benim. Hem olsa bile balkonum nerde, küçük odası nerde? Burnum dayanılmaz sızlıyor. Suçluyum, verin imzalayacağım.

Konuş! Konuş! Araba durdu. Sorgucular, artık serbestsin dediler, yardım ettiler, indirdiler. Gözbağımı açtım. Göremiyordum. Çok aydınlıktı. Aç kapalardan sonra fark ettim; Pazar Başı'na bırakılmışım. Her şey her yerdeydi. Annem babama bağırıyordu: Konuş! Konuş be adam! Patatesi bırak da konuş! İnsan neden evlenir? Konuşmak için. Sen neden evlendin öyleyse? Ağzından kerpetenle bile laf alamadıktan sonra neden çekiyorum kahrını? Bütün bildiğin patates, onu da çiğ çiğ yiyorsun. Vahşi! Sergilerin birinden kaptığı gibi heybetli bir patlıcanı annem, saksı atarcasına attı babama. Çocuktum. Rüya mıydı bu? Yok! Yok! Hikâyede idim? Sonra sık sık görecektim bunları. Her şey yeniden kurulup yeniden bozulacaktı.

Cumaydı. Pazarcılar, ışıkları söndürmüş, sergilerin üzerini örtmüş, alt kattaki mescide inmişlerdi. Pazara girdi. İlerledi. Kimi esnaf aksata umuduyla malının başındaydı hâlâ. Ezanla inecek olmalılar. İlerledi. Ortalarda, girişin çıkışın bol olduğu yerde irkilten bir kalabalıkla durdu. Sopalıydılar. Zincirli, maskeliydiler. Çeviktiler. Ceplerinde taş mutlaka; bellerinde silah, sotada biber gazı herhalde. Özel eğitilmiş köpekler, hatta belki panzerler de hazır bekliyordur.

Yaklaştı. Pazarın yabancısı bir kızmış. Hem de yabancı! Tam bir dolunay. Gözleri iki iri zeytin. Hünnap kırmızısı saçları iner iki yandanmış. Hem de peri! Sergi-nin arkasında marul satar gibi durmuş, ufarak birini eline almış, öteki eliyle de yapracığını duruş değiştire değiştire bir bir alıp atarmış. Hem de marul! Hem de yaprağını bir bir! Hem de duruş değiştirerek! Hem de cuma vakti! Evet, aynen öyle. Duruş da değiştirerek. Hem de cuma vakti. Vurun kahpeye! narasıyla bir anda ana baba günü oldu burası. Kızı bir geçirsek elimize... Ama nafile! Kodunsa bul. Şu merdivenden üst kata çıktığı görülmüş. Bütün kapılara gözcü koyduk, nöbetçi diktik. Yok. Sır oldu sanki.

Yok ağbicim herkes görmüş. Hem, esnafın hurra geldiğini duyunca kız pırr! Gördük ağbicim. Yalan söyleyecek değil ya hem bunca insan. Ağbicim bu sergi, marul ser-

gisi, hem haftalardır kapalı. Boş. Adam toz. Bir baktık başında kar eriten bir güneş. Hop! N'oluyor orda, anlayalım! El koyalım! Ağbicim marulcunun kızı var ama, dünya ahret bacım olsun, o kız başka, bu başka. Bu kız, şano kızı. Baksana şu sergiye ağbicim. Baktım. Boştu, bomboştu. Bak, iyi bak! Neye? Nereye? Anca bir yüksüklük suyun vereceği bir ıslaklık vardı, o gösterildi. Olacak iş mi bu?

Hikâye gibi her şey. Adam gayri ihtiyari tavana baktı. Tavan, bildiğimiz betondandı. Olacak iş değil, dedi. Bu merdivenden mi çıkmıştı kız? Bir de ben gideyim, bulursam getireceğim.

Şeffaf bir at sırtında çıktı merdivenleri. Yok oldu. Bir daha dönmedi, görünmedi.

HECE ÖYKÜ, Sayı 41, Ekim-Kasım 2010

PASAKLI

◆

NİHAN KAYA

Evde herkesin bir sırrı var. Mesela babaannem, sofrada etrafı kolaçan edip, kimsenin bakmadığından emin olunca dolmaları kaşla göz arasında ağzına atıyor. Babam, ablamın satın aldığı pahalı şampuanlar azaldıkça içlerini köşedeki bakkaldan getirdiği şampuanlarla dolduruyor. Doldururken şampuan şişesini bana tutturuyor. Ablamın para biriktirip aldığı yüz temizleme jeli yerine sıvı sabun doldururken de ben yardımcı oluyorum. 'Bu güzel ambalajlar sadece para oyunu' diyor babam bana bir yandan; 'Pahalısı ile ucuzu arasında aslında hiçbir fark yok. Olsaydı ablan bu yaptığımızı fark etmez miydi?'. Ablamın şampuanı da yüz temizleme jeli de iki yıldır bitmiyor. Ablam galiba gerçekten de hiçbir şeyin farkında değil. Ama saçları bir türlü şekle girmiyor, cildi de çabucak kuruyor diye şikayet edip duruyor.

Evde herkesin gizli işini paylaştığı insan olmak çok zor. Ne zaman istemedikleri bir şey olsa da bana yaptırıyorlar. Üniversiteyi evden uzakta okuyan büyük ağabeyim aradığı zaman telefonu kimse açmak istemiyor. Babam anneme 'Sen cevapla' diyor, annem babama 'Hayır, sen'. Babaanneme dönüyorlar, o 'Ben hayatta açmam. Bana hiç bakmayın' deyip sırtını çeviriyor. Ablamla küçük ağabeyim odadan kaçıyor. Bir tek ben kalıyorum. 'Hiçbirimiz yokuz' diyor babam. Mecburen telefonu açıp, herkes adına birer birer yalan söylüyorum ağabeyime. Babaannem banyoda, annemler misafirliğe gitti, ablamla Altan ağabeyim arkadaşlarındalar diyorum. Ne zaman gelecekleri belli olmaz diyorum. Geçen sefer aradığında telefon bozuktu, ondan açamadık da diyorum.

Büyük ağabeyim Fatih çok sinirli. Herkes ondan korkuyor. Babam, babaannem bile. O evden içeri girince herkes üstüne başına çekidüzen veriyor. Babam en yumuşak sesiyle 'Nasılsın evladım?' diye soruyor. Ağabeyim 'iyi' deyince 'Aman, aman, iyi ol...' diyor fincancı katırlarını ürkütmekten korkar gibi titrek bir sesle. Fatih ağabeyim:

- Bizim şu çay ocağına gittim bugün, diyor. Kirayı artık bana gönderecekler. Okulda biraz daha para gerekiyor, o yüzden böylesini daha uygun gördüm.

- Tabii oğlum, iyi yapmışsın, diyor babam aynı duyulur duyulmaz, titrek sesle. Başka bir şey daha diyecek gibi oluyorsa da sonradan vazgeçiyor, susuyor.

- Zaten çok bir miktar değildi, umursamazsınız diye düşündüm. Ondan size sormadım.

- Tabii, tabii, diye mırıldanıyor yine babam.

- Baba, dükkanda veresiye ile mal mı veriyorsunuz?

- . . .

- Öyle dediler. 'Alın gidin, gelecek ay ödersiniz' diyormuşsunuz.

- Allah Allah... Öyle mi olmuş... Bir iki kez olmuştur belki. Bir yanlışlık olmuş. Söylerim, bir daha yapmazlar.

- Bu devirde yapılacak iş mi?

- Değil tabii, değil. Haklısın oğlum... Ben konuşurum dükkandakilerle.

- Konuş tabii. Kağıt, senet, bir şey almadan mal teslim edilir mi hiç?

Fatih ağabeyim ne söylerse söylesin bizimkiler hep alttan alıyorlar. O eve girmeden önceki halleriyle ağabeyimin karşısındaki halleri çok farklı. Allah'tan ağabeyim tatile geleceği günleri önceden haber veriyor. O gelmeden önce evde hep büyük bir hazırlık oluyor. Bir kere Fatih ağabeyim eşyalarına dokunulmasına deli oluyor. Odasında herhangi bir değişiklik fark ederse öfkesinden küplere biniyor. Ama yokluğunda ablam ağabeyimin müzik disklerini, Altan ağabeyim de vücut geliştirme aletlerini, gitarlarını dolaptan çıkarıyorlar. Fatih ağabeyim geleceğini söylediği günlerde ise bunları hiç dokunulmamış gibi apar topar yerlerine yerleştirmekle uğraşıyorlar. Ağabeyimin şehirden ayrıldığı akşam ise evde büyük bir eğlence oluyor. Ablam müzik disklerini çıkarıp disk-çalara takıyor, disk-çaların sesini sonuna kadar açıyor. Bir yandan sevinçle hoplayıp zıplıyoruz, dans ediyoruz, bir yandan da ağabeyimin dolaplarını, masasının üzerini boşaltıyoruz. Altan ağabeyim Fatih ağabeyimin döner koltuğunu alıp kendi odasına götürüyor, sonra bıraktığı tişörtlerini kendi üzerinde deniyor. Annem, babam, babaannem de ağabeyimin Eskişehir'e gittiği gün derin bir nefes alıyorlar. Babam, 'dünya varmış, üzerimden büyük bir yük kalktı' diyor. Annem 'bir iki ay daha gelmez, rahat ederiz' diyerek onun sözlerini tamamlıyor. Fatih ağabeyimin gittiği akşam evde herkes huzurlu bir uyku uyuyor.

Annem ağabeyimin erkenden evlenmesini istiyor, eğer evlenirse sinirleri yatışırmış. Annem terzilik yaptığı Ayla ablayı pek beğeniyor. Fatih ağabeyim belki evde olur da geldiğinde Ayla ablayı görür diye Ayla ablanın elbisesini dört aydır bitirmiyor. Elbise tamam hale gelmeye yaklaştıkça annem yeni bir iş çıkarıyor. 'Elbiseye biye eklesek çok güzel olur' diyor, 'Cep kapakları koysak çok yakışır' diyor; diyor da diyor. Annem elbisenin yakasını tam üç kez değiştirdi. Elbiseyi bozup bozup yapıyor. Ayla ablanın sade, günlük bir elbise yaptırmak üzere getirdiği kumaşı şimdi çarsamba pazarına döndü. Annem Fatih ağabeyim Ayla ablayı görmeye yanaşmadıkça elbisenin üzerine çarpraz brit eklemeyi, nakış işlemeyi bile teklif etti. Bence

Ayla abla da durumun farkında, ama elbisesi giderek güzelleşiyor diye sesini çıkarmıyor. Ama Fatih ağabeyim annem ne zaman Ayla ablanın adını ansa onu azarlayıp susturuyor. Ne olacak, annem elbiseyi ne zaman bitirecek bilmiyorum, ama elbiseye aksesuar satın almaya gitmekten artık tabanlarım aşındı.

Annemin bilmediği şey, Fatih ağabeyimin Ayla ablayla zaten görüşüyor olduğu. Fatih ağabeyimi geldiği günlerde Ayla ablayla sarmaş dolaş halde çarşıda pazarda görüyorum. Eve gittiğimde ise annemi bu kızı Fatih'e nasıl bir yolunu bulup gösteririz diye saçını başını yolar halde buluyorum.

İnsanlar evlendikten sonra eskisi kadar çok konuşmuyorlar. Fatih ağabeyim de evlenince babam gibi sessizleşecek. Fatih ağabeyim kendisine soru sorulmadığı halde hep konuşuyor, ama babam kendisine sorulanları bile cevaplamıyor. Babam konuşmadığı için de soruları hep bana soruyor annem. Yaz tatilinde beni hep babamın yanında durayım da ne yaptığını göreyim diye dükkana yolluyor. Babam nereye giderse peşinde olmamı sıkı sıkı tembihliyor. Akşam eve gidince beni bir köşeye çekiyor:

- Bugün telefon açtım, dükkanda yoktunuz yine. Nereye gittiniz?

- Aynı yere.

- Tapu dairesine mi?

- Evet.

Annem dudaklarını ısırıyor, sonra peki deyip beni başından savıyor. Sofraya oturduğumuzda artık dudaklarını ısırmıyor annem. Sakince gülümseyerek tabaklara yemek koyuyor, sonra tabii bir şekilde babama dönerek soruyor:

- Günün nasıl geçti, Faruk?

- Aynı işte. Her zamanki gibi.

- Bütün gün dükkanda mıydın?

- Evet.

- Hiçbir yere çıkmadın mı?

- Yok.

Annem soruları nasıl gelişigüzel soruyorsa, cevapları aldığında da aynı tabiilik içinde susuyor. Yüzüne bakıyorum; hiç şaşkın, kızgın görünmüyor. 'Makarnana sos ister misin hayatım?' diye soruyor. Ama ertesi gün annemi telefona sarılmış bulduğumda yine yüzüne bakıyorum, sofradaki o sakin, herşeyi olağan karşılayan halinden eser bulamıyorum. Annem hararetli bir öfkeyle konuşuyor da konuşuyor:

Ben bunun bir işler karıştırdığını biliyordum zaten. Son zamanlarda pek bir neşeli. Yine tarla alıyor bu. Bana pazar için çıkarıp üç kuruş veremiyor, ama tarla alacak parayı bulmuş maşallah. Sıkışığım deyip duruyor yine, neden sıkıştığı belli oldu. Dikişten kazandıklarımı bile lazım diye elimden aldı. Meğer paraların yeri çoktan hazırmış. Allah doyursun onun gözünü toprağa. Tapuları istifleyecek diye bir gün yüzü görmedim evlendiğimden beri. Cebine üç kuruş geçti mi toprağa yatırıyor bu adam. Allah ıslah etsin onu. Çoluk çocuk perişan halde yaşıyoruz, o gidiyor elinde avucunda ne varsa tarlaya döküyor!

Annem babamın karşısına geçtiğinde nasıl bunlardan hiçbirini söylemiyorsa, babam da dükkan haricinde bir yere gittiğimizde anneme bununla ilgili tek kelime etmememi tembihliyor. 'Aramızda kalacak, anlaştık mı?' diye soruyor; 'anlaştık' diyorum. Akşam annem 'Nereye gitse haberim olacak, tamam mı?' diyor, 'tamam' diyorum.

Babamın yine üst üste tapu dairesine gidip de sonunda dairede biraz uzun kaldığı bir akşam annem yüzünde yine aynı sakin tebessümle yemekleri servis etti, sonra babama dönerek:

- Bugün sanki pek mutlusun Faruk, dedi.

- Öyle mi? Yoo.

- Seni sevindirecek bir şey mi oldu?

- Yok canım. Herşey aynı. Bildiğin gibi.

Annem yine hiçbir şey demedi. Ama ertesi sabah beni bir köşeye çekti:

Hani dün gittiğiniz yerden bir kağıt aldınız ya, bugün o kağıdı alıp bana getir.

Olur.

Kimse görmesin ama.

Peki.

O gün babamın dosyaları arasından kağıdı çıkarıp gizlice anneme götürdüm. Annem bana üç dilim sıcak kek verdi. Dükkana döndüğümde babam fellik fellik aldığım kağıdı arıyordu. Derken annem dükkana geldi. Dikeceği elbise için kumaş kestirecekmiş.

- Hayrola, bir şey mi kaybettin Faruk, diye sordu.

- Yok.

- Bir şey arıyor gibisin.

- Bir evrak lazım olmuştu da, dosyalara bakıyorum.

- Önemli bir şey olsa gerek.

- Yok. Değil.

- İyi. Bulamazsan da sorun etmezsin o zaman.

Annem adeti olmadığı halde o gün dükkanda oturup çay üzerine çay içti, bir türlü gitmek bilmedi. Babam arada bir dayanamayıp dosyaları yokluyor, ama nedense renkten renge giriyordu. Annemse hoşnut bir tebessümle hep babamı izliyordu. Sonunda kalkıp gitti, ama babam ortalığı altüst ettiği halde kağıdı bulamadı.

O akşam Fatih ağabeyim Eskişehir'den eve geldi. Hiç yapmadığı bir şey yapmış, bize hediye getirmiş: Bir köpek! Karmakarışık, upuzun tüylerinden yüzü gözü görünmeyen, yampiri yampiri yürüyen, kesik kesik havlayan, ufacık tefecik bir hayvan.

- Bu bir ev köpeği, diyor ağabeyim. Bunu evden dışarı çıkarmayın.

Annemin yüzü bir anda sanki kırmızı ya da mor kesildi. Ama annem pek bozuntuya vermemeye çalıştı.

Sen daha iyi bilirsin oğlum, diye mırıldandı, ama köpek dediğin, evde olur mu?

Bu sizin bildiğiniz köpeklerden değil. Çok özel bir cins. Asil bir hayvan.

Hiç mi dışarı çıkmayacak?

Gerekirse çıkabilir tabii, ama ancak düzgün, asfalt yolda yürüyecek. Ayakları toza toprağa değmemeli. Yol düzgün değilse kucağınızda taşıyın.

Bahçede dursa daha iyi değil yani, öyle mi?

Sanırım annem 'Bahçede dursa olmaz mı?' demek istiyor, ama söyleyemiyor.

Hava almaya çıkartabilirsiniz, ancak eve girer girmez muhakkak yıkayın. Hassas hayvan; öyle kire pasa gelemez.

Ağabeyim köpeğe yapılması gerekenleri sayıp döküyor. Annemle babam ağızları açık bakakaldılar. Hem, duydukları akıllarına pek yatmamış gibi, hem de seslerini çıkarmadan dinliyorlar.

Galiba Fatih ağabeyim bu köpeği hepimizden daha çok seviyor. Beni hiç böyle sevip okşadığını görmedim. Gidene kadar köpeği yanından ayırmadı. Köpeği her gün yıkamamızı, veteriner kontrollerini ihmal etmememizi, aşılarını yaptırmamızı tekrar tekrar tembihleyip durdu. Giderken bana:

Kont'u sana emanet ediyorum, dedi. Sen benim buradaki gözüm, kulağımsın. Kont'a iyi bakıldığından emin ol. Her gün arayıp soracağım, ona göre.

Ağabeyim köpeğe Kont diyor, ama o gittikten sonra evdeki herkes ona Pasaklı demeye başladı. Zira Pasaklı evdeki her yere adını söyleyince annemin ağzıma biber sürdüğü şeylerden bırakıyor, bulduğu ayakkabıları yiyor, toplu yatakları bozup üzerlerinde yuvarlanıyor, çarşafları çekiştiriyor, koltuğu kanepeyi dişliyor, ne bulursa kırıp döküyor, girdiği her yeri darmadağın ediyordu. Pasaklı biz yemekteyken birden masaya atlıyor ve masayı dağıtıveriyordu. Pasaklı'nın ayakkabıdan sonra en çok sevdiği şey kağıt yemekti. Bu yüzden evde kağıt kitap namına ne varsa toplayıp kapalı bir yere kaldırmak zorunda kaldık. Pasaklı bir keresinde ablamın okula gitmeden önce masasında bıraktığı ev ödevini bile yedi. Öğretmeni ablama zayıf vermiş; ablam bütün gece ağladı.

Pasaklı'nın annemle babamın odasında kuytu bir yere saklanıp da onlar uyuduktan sonra yataklarına sıçradığı gece ipler koptu. Gecenin bir vakti annemle babamın çığlıklarına uyandık. Babam Pasaklı'ya 'it' diye bağırıyor, annem

Yeter artık, diyordu. Artık bir dakika daha tahammül edemeyeceğim bu hayvana evde!

Pasaklı'yı bahçeye atıp ev kapısını üzerine kilitlediler. Hayvancağız bütün gece kapının önünde uludu durdu. Sabah açılan kapıdan içeri girmeye teşebbüs ettiyse de babam hiç acımadan Pasaklı'ya tekmeyi bastı.

Bu iti almayacaksınız eve, dedi.

Pasaklı'nın eve girmesini asıl istemeyen annemdi. Ama Pasaklı bahçede bütün gece tozun toprağın içinde yuvarlanmış. O kadar pis görünüyordu ki annem korktu. 'Fatih onu bu halde görürse nasıl hesap vereceğiz?' dedi. Pasaklı'yı içeri alıp yıkadı. Ne var ki Pasaklı iki saat sonra müşteriye teslim etmek üzere ütülediği bir elbiseyi çekiştirip yırtınca annemin yine gözü döndü. Pasaklı'yı tuttuğu gibi bahçeye attı.

Pasaklı pek akıllı bir köpek sayılmazdı. Bahçede gördüğü börtü böceğin, kuşların peşinde heyecanla koşup duruyor, çimleri eşeliyor, annemin özenle yetiştirdiği çiçekleri kemiriyordu. Bir gün annemin gözü gibi baktığı zambakları paramparça edince annemin tepesi attı,

Ben bu köpeği bahçemde istemiyorum, dedi.

Pasaklı'yı bahçeden dışarı atıp bahçe kapısını üzerine kilitledik. Pasaklı bahçe kapısının önünde de bir süre uluduysa da bizim sokağa çabucak intibak etti. Aradan çok geçmeden burada başka köpeklerin peşinde koşup oynamaya, her zaman yaptığı gibi yerlerde yuvarlanmaya başladı. Yalnız Pasaklı sokakta bizim bahçede kirlendiğinden bile daha çok kirleniyor, uzun tüyleri çamura bulanıyordu. Annem arada bir Pasaklı'yı sokaktan alıp yıkaması için eve getirmemi söylüyordu. Pasaklı yıkanırken de yıkandıktan sonra da tüylerini silkeliyormuş, etrafı batırıyormuş. Ban-

yoda rahat durmayan Pasaklı'yı zaptetmek için anneme yardım eden babaannemin bir gün canına tak etmiş, bulduğu bir jiletle Pasaklı'nın tüylerini bir güzel traş etmiş. Pasaklı'yı görünce hepimizin gözü yerinden oynadı. Vücudu zaten yepelek olan Pasaklı tüyleri kazınınca el kadar, biçare, ne idiği belirsiz bir yaratığa dönmüş. Köpek demeye dahi bin şahit lazım. Pasaklı tüysüz haliyle şaşkın, utanıyor, vücudunu saklayacak yer arıyordu.

Yaptıysam yaptım, diyordu babaannem. Böyle daha temiz oldu; hiç de pişman değilim!

Ağabeyim her gün arıyor, ev ahalisinden hiçbirinin halini hatrını sormadığı kadar köpeğin sıhhatini soruyordu. Her akşam ona Kont'un keyfinin pek yerinde olduğunu, onu evden hiç çıkarmadığımızı, bakımının dikkatlice yapıldığını, tüylerini en güzel şampuanlarla yıkadığımızı söylüyordum. Ağabeyim bize böyle nadide bir hediye getirdiği için kendisinden pek hoşnut bir edayla konuşuyor, sanki ona tekrar tekrar teşekkür etmemizi bekliyordu.

Sokak komşumuz Münasip Amca bir gün beni yolda durdurdu,

Hani senin şu sersem sepelek köpeğin var ya, dedi, onu şu Fetanet cadısının sıska kedisinin üzerine salarsan sana on lira vereceğim.

Kabul ettim. Münasip Amca'yla beraber Fetanet Teyzeler'in evinin karşısında bir köşeye saklanıp beklemeye başladık. Anlaştığımız üzere, Fetanet Teyze'nin kedisi görünür görünmez Pasaklı'yı bıraktım. Ama tam o sırada üç beş gencin delice bir hızla sürdüğü araba aniden yola çıkmaz mı! Şaşırınca zaten kıvrak hareket edemeyen Pasaklı tekerleklerin altında kaldı. Gençler arabayı hiç durdurmadan uzaklaştılar. Pasaklı yerde, inler gibi uzun, tuhaf sesler çıkarıyor. Sağ arka bacağı ortadan ikiye katlanmış gibi bükülmüş. Yan tarafa döndüm, Münasip Amca çoktan ortalıktan kaybolmuş. On liramı da alıp kaçmış.

Pasaklı'yı kucaklayıp eve götürdüm. Annemin korkudan gözleri büyüdü.

Çabuk babana götür bu köpeği, hemen bir veteriner bulsun, dedi. Ne yapıp edip eski haline getirin şunu; yoksa, Allah korusun, ne yaparız!

Babam inleyen Pasaklı'ya gözünün ucuyla bakıp dudaklarını büktü,

Veteriner de neymiş, dedi. Bir it için dünya kadar veteriner parası mı ödeyeceğiz bir de! Eskiden veteriner mi varmış? Sen bunu üst sokaktaki Rasim Efendi'ye götür, o kırıktan çıkıktan anlar. Annene de iti veterinere götürdüğümüzü söyle.

Rasim Amca Pasaklı'nın kırık bacağına çaputla sopa bağladı. Pasaklı'nın bir süre hareket etmemesi gerektiğini söyledi. Pasaklı'yı eve götürdüm. Annem Rasim Amca'nın bağladığı çaputa, sopaya baktı; anlam veremedi.

Bu ne biçim veterinermiş, dedi. O kadar okumuş yazmış; köpeğin bacağına çaputla sopa mı bağlıyor?

Anneme babamın öğrettiği gibi,

Bu en etkili yöntemmiş, dedim.

Pasaklı bir süre evde bizimle kaldıysa da kısa zamanda kırık bacağıyla topallamaya, eskisi gibi sağa sola sataşmaya başladı. Annem Pasaklı'yı bahçeye götürmemi söyledi.

Bahçede duracak, iyileşene kadar ona sen bakacaksın, dedi. Çiçeklere de zarar vermeyecek.

Ne var ki birkaç gün sonra Pasaklı ortalıktan kayboldu. Bahçe kapısı açık kalmış, oradan kaçıp gitmiş. Bizim sokağa, mahalleye baktım; Pasaklı hiçbir yerde yok! Annem köpek bulunmazsa ne yaparız diye dizlerini dövüyor. Akşamları sektirmeden arayan Fatih ağabeyime Pasaklı'nın yeni aldığımız fıstıklı mamalara bayıldığını söylüyorum.

Pasaklı ertesi hafta çıkageldi. Bacağına bağladığımız sopa yok; ama bacağı eskisi gibi, iyileşmemiş. Pasaklı acınacak şekilde topallıyor. Üstelik bu sefer Pasaklı'nın sol kulağı kesik! Ne olmuşsa Pasaklı'nın sol kulağı yerinde şimdi sadece büyük bir yara var. Ama Pasaklı her zamanki gibi kesik kesik havlayarak bize bakıyor, onu içeri almamızı bekliyor.

Annem Pasaklı'nın halini görünce çılgına döndü. Pasaklı'yı acilen veterinere götürmemizi istedi. Babam 'Ne baş belası bir itmiş bu be!' diye söylenip bana eczaneden tentürdiyot aldırdı.

Pasaklı birkaç gün daha evde kaldı. Bu arada eski yerlerine koyduğumuz kitapları, dosyaları, bulduğu ayakkabıları kemirdi. Pasaklı kuytu yerlere saklanmasını çok seviyordu. Kanepenin yerini değiştirdiğimiz bir gün, kanepenin altına saklanmış olduğunu farketmedik. Pasaklı kanepenin altında kaldı, omzu ezildi. Annem Pasaklı'yı babamla veterinere gönderdi, babam bana eczaneden Lasonil aldırdı.

Bundan sonra Pasaklı ortadan kayboldu. Onu ne kadar aradıysam da bulamadım. Fatih ağabeyime telefonda her gün Kont'un çok mutlu olduğunu, ona aldığımız lastik toplarla oynadığını söylüyordum.

Ne var ki Fatih ağabeyim bir akşam haber vermeden çıkageldi. Korktuğumuz gibi, etrafa bakıp,

Kont nerede, diye sordu.

Birbirimizin yüzüne bakakaldık. Ben yalan söylemek hususunda idmanlıydım.

Arkadaşım Halil'in evinde, dedim. Halil'in de köpeği var. Onunla oynuyorlar. Bu gece Haliller'de kalacak.

Fatih ağabeyimin aklı bu söylediğime çok yatmadıysa da meseleyi fazla uzatmadı. 'İyi, Kont'u da yarın sabah görürüz o zaman' deyip erkenden yattı.

Ne zamandır ortalıkta görünmeyen Pasaklı o gece kapımızda belirdi. Küçücük avazından çıkartabildiği kadar sesle havlayıp duruyor, ona kapıyı açmamızı istiyordu. Babam bana 'Git, götür çabuk şu hayvanı nereye götüreceksen' dedi; 'Ağabeyin görmesin'. Ama Pasaklı'nın sesine uyanan ağabeyim ben daha kapıdan çıkmadan aşağıya indi. 'Kont'un sesi değil mi bu?' diye sordu ve şaşkın bakışlarımızın arasında kapıyı açtı.

İşte oradaydı. Babaannemin kestiği tüyleri henüz uzamamış, kulağı kesik, omzu eğri, bacağı yamuk, üstü başı toz topraktan perişan halde kapıda dikiliyordu. Hareket edince bacağını ancak sürükleyerek yürüyebildiği de anlaşılmış oldu. Ağabeyim hayretten donakalmıştı.

Ne olmuş bu hayvana böyle, diye bağırdı.

Annemle babam birbirlerine baktılar. Annem suçlu bir çocuk gibi usul usul,

Ben hava alsın diye bahçeye yollamıştım, diye mırıldandı. Eray'ın sorumluluğundaydı. Eray bahçe kapısını açık unutmuş. Dikkat etmemiş, hayvan da kaçmış.

Eee?

Araba ezdi.

Veterinere götürmediniz mi?

Götürmez miyiz! Hemen götürdük.

O zaman neden iyileşmedi?

Babam kekeleyerek,

Ben nereden bileyim, dedi. Ben parayı Eray'a verip yolladım köpeği. O götürdü.

Annem, babam, ağabeyim; hepsi öfkeyle bana bakıyorlardı:

Sen Kont'u veterinere götürmedin mi?

Ben daha bir şey demeye fırsat bulamadan babam,

Benim dükkanda dünya kadar işim var, dedi. Köpeği de veterinere ben mi götüreceğim? Parasını verdim, götürseydi eşek. Bütün gün dükkanda ne demeye duruyor? Bu kadarcık işe de yaramıyorsa gelmesin zaten!

Babam hiç susmayacakmış gibi konuşup duruyordu. Bana aklına gelen bütün hakaretleri sıraladı. Bu arada Pasaklı içeri yerleşmiş, bulduğu bütün kitapları, kağıtları, dosyaları dişlemeye başlamıştı bile. Annemle babam ara ara Pasaklı'ya dönüyor, daha önce duymadığım kadar yumuşak bir tonla 'Kont, yapma evladım' diyorlardı. Tabii bu kadar yumuşak söyledikleri için sözleri hiçbir işe yaramıyor, Pasaklı ortamı ilk kez bu kadar boş bulmuşken her yana saldırmaya devam ediyordu. Pasaklı evde dört bir yana koşup dururken ağzında içeriki odadan bulduğu karton bir kutuyla çıkageldi. Annemin eve gelmiş eski mektupları, fotoğrafları sakladığı bir kutuydu bu. Annem kutuyu görünce telaşa kapıldı. 'Yapma çocuğum, o kutu lazım' diyerek kutuyu Pasaklı'nın ağzından almaya yeltendi. Ama annem çekiştirse de Pasaklı kutuyu ağzından bırakmıyordu. Sonunda kutu düştü, içindekiler yere saçıldı. Mektup ve fotoğraflarla birlikte annemin bana dükkandan getirttiği kağıt da ortaya çıktı.

Bu ne arıyor burada, dedi babam şaşkınlıkla.

Ben ne bileyim, dedi annem. Eray getirdi.

Sen mi getirdin bunu?!

Evet, ama...

Sus, terbiyesiz, diye bağırdı babam. Bu ay harçlık yok sana!

Dükkanda çalışacaksın, ama onun dışında sokağa çıkmayacaksın, dedi annem.

Top oynamayı, arkadaşlarınla buluşmayı unut!

Bahçedeki otları bir aydır bana temizlettiriyorlar. Çöpü de her akşam ben çıkarıyorum. Üstelik ağabeyim benimle konuşmuyor. Ceza olarak en sevdiğim çıkartma koleksiyonumu elimden aldı.

6 Temmuz 2010

TÜRK EDEBİYATI, Sayı 443, Eylül-2010

DEDEM ÖLDÜ, BİLİYOR MUSUN?

◆

NURETTİN DURMAN

Öğlen vaktiydi...

MSN'yi açtım oyalanıyorum bir taraftan. Maillerime bakıp çıkıyorum bazen de. Tam MSN'yi kapatayım derken yakalandım ona: "Selam ile hocam nasılsınız?" dedi."Geçmiş bayramınızı kutluyorum," diye de ekledi ardından. "Allah razı olsun hanımefendi," dedim aceleyle. "Sağ olun sizin de bayramınız kutlu olsun..." Kaçsam nafile, kaçamıyorum, fena yakalandım doğrusu...

O ise durur mu hiç. Bir defa yakalamış beni, bırakır mı hemen. Önceki telefon konuşmalımızdan, MSN yazışmalarımızdan çok konuşkan biri olduğunu, lafı hemen kesmeyeceğini biliyorum. Hâlbuki kalkmak üzereydim. Öyle acil, hemen yapılacak bir işim yoktu ama gene de gayri ihtiyari kalkmak üzereydim. Laf yetiştirecek bir havada değildim. Lafı hemen kessem olmayacak. N'oluyor falan diyecek, bir kusur mu işledim hocam diyecek, hayda bir de onu izaha çalış. İyisi mi birazcık da olsa sabır göstereyim bari diyorum kendi kendime. Şimdiki gençler bir tuhaf zaten. Bu gençlere bir haller oluyor bu son yıllarda onun da farkındayım. Çok rahatlar. Hani biraz da savruklar desem mübalağa olmayacak. Bu çağın en belirgin özelliklerinden biri de bu tavırları sergilemek gençler arasında galiba. Hele bir de edebiyatla falan, yani şiir veya öykü ile uğraşıyorsa tamamdır artık. Tutabilene aşk olsun.

Bizimki de öyle bir şey yaptı ve soruyu yüzüme yapıştırıverip: "Nasıl gidiyor çalışmalar," deyiverdi hemen. Ben daha toparlanmaya fırsat bulamadan bir yaylım ateşi daha geldi peşinden: "Şiir var mı yeni," dedi serazat bir şekilde. Gerçi bunu içtenlikle sorduğuna ve de ayrıca yeni bir şiir varsa sevineceğine eminim. Zaman zaman böyle şiirin oluşum hallerinde beni övgülerle şımartıyor bile diyebilirim bu mekanik aracı aletin yüzünden yüzüme doğru. Şu metal yığını olmasa gözümün önünde, imkânı yok kendimi tutamaz onun o övücü sözlerine karşılık yüzüm kızarmış ve alnımda ter tanecikleri görülmüş olurdu. Neyse ki aramızda bir görüntüleme cihazı yok şimdilik ve ben bu yaşımda muhatabıma usulüne uygun notlar gönderebiliyorum...

Ne yazık ki şiir yoktu. Belki de iyi ki şiir yoktu. Yani şiirin olması veya olmaması neyi halledecekti acaba bu umursamaz insanlar arasında. Bir derde deva olabilecek miydi veya büyük bir meseleyi çözebilecek miydi zamanımızda. Heyhat sözün kıy-

meti kalmadı mı yoksa. Ben de doğrusu kendimle bir sorgulama cihetine saplanmış bulunuyorum bu hususta. Biraz da kendime itiraf etmesem de şuurumun şuur altına şiirsizlik özlemini kondurmayı kendim istiyormuşum gibi geliyor bana. Bu mesele ben ve benim aramda kalsın istiyorum bir müddet. İçerdeki benle dışarıdaki ben ne yapacaklar doğrusu ben de merak etmekteyim...

Peşinden durur muyum hemen aceleyle meramımı açıklığa çıkarmak hevesimden de olacak tabi: "Yeni şiir yok, ramazanda tembellik ettim," diyorum gayet tabii bir yazılış makamında. Ve birden aklıma gelmiş gibi de ekliyorum: "Galiba bir yazı yazdım." Bunu derken öncesini, yani yazının var olduğu varsayımını bir an bir kenara bırakmışım gibi bir içsel dürtüyle anımsamış oluyorum... Yani bir tereddüt hali içindeymişim gibi "galiba" muğlâklık ifade eden kelimeyi yerleştiriyorum kısacık cümlenin başına. İşgüzarlık işte başka ne olsun. Ama muhatabım da kaçın kurrası. Bilmiş bir şekilde: hımm, tınısıyla yanıtlıyor beni... İyi diyorum içimden... Sonra da, "dergiye gönderdim yazıyı" diyorum aceleyle hemen bu sözün ardından.

"Ben de bir yazı verdim dergiye kimse açamadı," diye karşılık veriyor bana. Ama ben daha devam ediyorum söylenmeye: "Bir günün hikâyesi," diyorum. Bunu kasıtlı söylüyorum, özellikle burada yazının başlığını vurgulamak istiyorum. Yani ben "Bir Günün Hikâyesi" adlı bir yazı yazdım ve onu yazılarımı, şiirlerimi yayımladığım edebiyat dergisi olan dergilerden birine gönderdim, bakalım yayınlayacaklar mı demek istedim soyutlama yaparak MSN dilinde. Tabii o da yazdığı öyküyü aynı dergiye gönderdiğini söylemek istiyor bana. Bunda anlaşılmayacak bir şey yok. Anlıyorum tabii. Aynı dergi zaman zaman yayınlıyor benim şiir ve yazılarımı. O da aynı vaziyeti sürdürüyor aynı dergide. Yani daha anlı şanlı bir derginin sürekli yazarı olamamış o da. Bir orada bir burada dolaşıyor misali arayışını sürdürüyor sabırsız bir şekilde. Biraz da yerinde duramayan hırslı ve aceleci bir tip oluşundan kaynaklanıyor bu durum. Zaman zaman hırçın, kızgın tavırlar takınıyor dergi editörlerine karşı. Oysa hep söylemişimdir, en az iki üç yıl aynı dergide yazmalısın ondan sonra arzu ettiğin başka dergi varsa oraya da ürününü göndermelisin. Lakin kime söylüyorum ben bunları. Kendim söylüyor kendim dinliyorum. Bu işlerde sabretmek, gayret etmek lazım gelir diyorum her defasında. Ayrıca kendi tarzını oluşturmalısın, diyorum. Mesele bir üslup sahibi olmaktır aslında diye de tembih ediyorum...

Tekrar önceki meseleye dönüyoruz. Dergiye gönderilmiş, ancak bilgisayarda açılmamış yazı meselesine: "Normal gönderin," diyorum. "Yani alışılmış şekilde." Yani bu kullandığımız teknolojik sistem ile gönderin demek istiyorum kendisine: "Ya da bana gönderin öyküyü açabilirsem dergiye göndereyim," diyorum. Hani bu yaşımda az biraz olsun bilgisayar öğrendiğimi, kendi işimi yapacak kadar bir beceri sahibi olduğum içinde bir yararım olsun kabilinden bunları söylüyorum. O ise birçok zorlukları aşmaya çalışmış birçok defa öyküleri dergi editörleri tarafından yayınlanmamış ama artık o zor kapıyı aralamış ve en az iki dergi ve iki internet sitesinde öykü-

leri yayınlanan henüz kitabı çıkmamış bir genç öykücü olarak pervasız ve diklenir gibi bir yanıt veriyor F klavyenin tuşlarına basarak: " Yeniden yazıyı dizdirdim eşime ceza niyetine. Çünkü bilgisayara 2007 Word yüklemişti. Kimse açamıyor, siz de açamadınız, hatırlarsanız," diye ekliyor.

Dediği doğruydu okumam için bir öykü göndermiş o zaman ben de gönderdiği dosyayı açamamıştım. Bu keskin yanıtından anlıyorum ki öfkesi yaman bir öykücü ile konuşmaktayım. Gerçi şimdilik saygıda kusur etmiyor bana karşı ama gene de dikkatli ve rikkatli olmak gerekir diye geçiriyorum içimden. Ne olur ne olmaz dünya hali bu, bakarsın bir fırtına çıkar, bir patlama olur, bir anafor meydana gelir her şey ters yüz olur, ortalık tuz buz kesilir.

Yazının tutkusu başka olur tabi. Yazı yazılmışsa varacağı adrese bir an önce ve düzenli bir şekilde varmalıdır. Genç öykücümüzün belli ki işten yorgun argın gelen eşine acıması kayırması olmadan bilgisayarın başına oturtup tekrar yazdırmış oluyor öyküsünü. Bu zoraki yaptırım karşısında tabii karı koca arasına girilmez düsturunu anında anımsayıp alttan almaya kendimi konuşlandırıyorum. E, kolay değil tabii, ne olur ne olmaz benim bir yaşlı yazar olarak en ufak bir kışkırtıcı lafım evde huzursuzluğa yol açabilir. Ne gerek var şimdi kışkırtıcılık yapmaya, ara bozmaya deyip bastım F klavyenin rakamlarına: "2007 evet, benim oğlum geçende açtı öyle bir mail gelmişti bana," diyerek alt sessizlik koduna girmeye bakıyorum. Ama ne fayda, belli ki öfkesi ve kızgınlığı ve kırgınlığı ve inadı geçmemiş olacak ki hemen kesiyor cezayı:

"Sonra yeniden 2003 Word'u yüklettim, akşam yeniden oturup paşa paşa dizdi öykümü," deyip rahatlatıyor kendini. Ben ise arayı soğutmadan biraz da tedirginliğimi belli etmeden: "Eşinin ellerine sağlık, hayat müşterek," diye destek veriyorum. Karşımdakinin suretini göremiyorum ama bana öyle geliyor ki benim bu sözüme karşılık oturduğu sandalye veya koltukta şöyle arkaya doğru yaslanır gibi yapıyor ve tabii ki gülümsüyor ve tabii ki kendine bir gururlanma bir sevinme payesi yakıştırıp öyle içten bir rahatlama ile sevgili eşine karşı da muzafferane bir muhabbet ile ve tabii ki tekrar gülümseyerek: "E tabii, kendi yanlışı, o yüzden düzeltti," deyiveriyor...

Ben gene ne olur ne olmaz hesabı içinde alttan alarak: "2007 iyidir ama bizde henüz yok," diyorum... Onu hem tasdik ediyorum hem de bir yerde; yahu, Word 2007 Sistem bizde de yok ama bir hayli gelişmiş bir sistemdir. Kabahat sistemde değil kabahat bizdedir demek istiyorum. Yani hem öyle hem de böyle. Ben de bir şeyler söylemiş olacağım ya o mesele işte... O ise kendinden gayet emin:

"Evet, en iyisi 2003e devam.

Bir başka dergide de açamadılar dosyamı.

Onlara da göndermiştim.

Artık öbür aya kaldı."

Bütün bunları nefes dahi almadan peş peşe sıralıyor bana. Amma da hızlı hareket ediyor. Hızlı yazıyor. Ben neredeyim o nerede. Bu teknoloji! Ne kadar da aceleci oluyor böyle. Sonra birden aklıma geliyor F klavye ile daha hızlı yazılabiliniyormuş meğer... Bir de başka bir şey aklıma geliyor. Yanılmıyorsam Enis Batur'un bir yazısında vardı. Diyordu ki "ben çok konuşan çok laf eden insanları sevmem ama romanda bu iyi oluyor, okutuyor kendini." Böyleydi veya buna yakın bir gözlemiydi yazarın. Yani sohbeti tadında bırakmak gerekiyor bana göre de.

Bir başka dergi dediği de bir edebiyat dergisi. Orada da öyküleri yayınlanıyor artık. Ben zaten zamanında demiştim. Neredeyse üç yıla varan bir tanışıklık içinde bana gönderdiği öykülerini okuyor, eksiklerini bildiriyor ve öyküde daha iyi olması için yardımcı olmaya çalışıyorum. Ayrıca dergilere yönlendiriyorum. Dergi editörleriyle onun için görüşüyor ve öykülerinin yayınlanması için kapılar aralıyorum. Hatta bir yayınevine verdiğim öykü dosyası yayınlanmak üzereyken son anda birileri olumsuz görüş bildirip yayınlanmasını engellemişti. Tabi öncelikle ben çok üzülmüştüm çünkü dosyanın yayınlanacağı sözünü almıştım yayınevinden. Bu bir yerde beni de ilgilendiren bir konu olmuştu. Bu cayma karşısında genç bayan öykücümüz bir hayli sarsıntı geçirmişti konuştuğumuzda.

Öykülerini son okumada beğenmemişlerdi...

Ben gene her zaman olduğu gibi sabır sebat ve tabi ki iyi öyküler yazması için telkinlerde bulunuyorum. Bundan dolayı da genç bayan öykücümüze daima gayretli olmasını öneriyor ve gayret edersen olur diyorum... İşte öyle bir zaman geldi artık öykünü gönderiyorsun ve yayınlanıyor.

Bu dar zamanda bu artık bilgisayarı kapatıp gitmemin şart olduğu zamanda o hiç aldırmıyor ve kafasına taktığı sıkıntıyı bir türlü başından atamıyor ve dönüp gene oraya, yani dergiye gönderdiği dosyasının açılamadığına odaklanıyor. Demek ki bir şeye bir defa taktı mı kolayca onu aklından çıkarıp atamıyor. Oysa bu tür teknik aksilikler üzerinde durulmayacak aksiliklerdir ve çaresi vardır elbet. Gene de bir nebze faydası olur, kendini teskin eder düşüncesiyle ve hiç bozuntuya vermeden: "Tabi onların açması lazımdı," diyorum. Ardından da: "Neyse Word 2003 var ya yeter" deyip bitirmek istiyorum bu hassas meseleyi. O ise bir hamle daha yapıyor ve: "Açamadı Murat Bey," diyor. "Beceriksiz ne olacak," diye söyleniyorum içimden. Hani sesli söylensem sesim ta oralara kadar ulaşır diye mi böyle içimden içimden söyleniyorum o da ayrı sistematik bir mesele oluyor benim zihnimde. Neyse: "Başka ne var ne yok İstanbul'da," deyince rahatlıyorum birden. "Valla Eylül işte, güzel bir ay, serince geçip gidiyor," diyorum sıkıntıyı üzerinden atmış bir insan rahatlığıyla...

Sonra laf gene bitmiyor ve dönüp dolaşıyor ve birkaç yıldır katıldığımız Su Çıktı Şiir günlerine gelip dayanıyor.:

"Siz Su Çıktı günlerine gitmiş miydiniz?"

"Evet gitmiştim."

"Seneye siz de gelirsiniz," diye teşvik babında laflar ediyorum. Ne de olsa bir öykücü o. Faydalı olur tabii. Muhtemelen seneye öykü üzerine konuşmacılar da çağrılacak gibi laflar duyduğumdan dolayı böyle bir hatırlatmada bulunuyorum kendisine... Öykücümüz zaten yeni gelmiş oluyor nispeten bu yakın şehre. Birkaç yıldır doğu illerinin birinde görev yapıyordu memur olan eşi. Nihayet zorunlu hizmet süresi dolunca yeni bir atama istiyor ve ataması batı illerinden birine yapılıyor. Öykücümüz bundan hoşnut olmalı ki doğduğu şehre yakın bir şehre gelmiş oluyor böylece. Doğunun o sıkıntılı o stresli havasından kurtulmuş ve daha rahat yaşanabilir batıdaki bu şehirde öyküye daha fazla zaman ayırabilir böylece diye geçiriyorum içimden. Ayrıca kendine apayrı bir sayfa açıp doğu - batı hattı üzerinde yoğunlaşıp bir öykü dünyası kurabilir kendine. Değişik coğrafyalar, değişik insanlar. Bakalım, bekleyelim, görelim. Ben bunları ve benzer şeyleri zihnimden geçirirken ve neler yapıyorsunuz diye sormaya çalışırken bir ince sızı halinde:

" Size bahsettiğim dedemi kaybettim" diyor.

"Allah rahmet eylesin, diyorum. Elem, keder, üzüntü hayatımızda olan şeyler. Ne demeli, ölüm de gerçek biz canlılar için."

O ise yeni bir öykünün ilk cümlesini kurmaya çalışırkenki huzursuzluğu ile: "Dedemi oturduğu yerde bulmuşlar. Sabah namazı sonrası kapıları, pencereleri açmış 90nında bir çınar gibi," diyor dedesi için. Belli ki hüzünleniyor. "Ne mutlu ona, diyorum. Böylesi bir ölüm... Yazsanıza öyküsünü," diyorum merakla. Bundan daha anlamlı bir öykü olur mu diyorum içimden sanki duyacakmış gibi: "İstediği gibi yaşadı istediği gibi öldü, diyor. Şimdi cesaret edemem, , biraz zaman geçmeli," diye ekliyor... "Evet, zaman geçmeli tabi. Zaman zaten geçiyor hanımefendi. Zaman beklemez. İnsan kendisinin beklendiğini bilirse zamanla daha uyumlu bir birliktelik kurar, kendini zamana zamanı kendine sevdirir. Zaman mübarektir çünkü. Zaman ele avuca sığmaz, bir bakmışsınız uçup gitmiş elinizden..." Her şeye rağmen bunları söylemek zorunda bırakıyorum kendimi. Çünkü bu değişik bir hâl... Çünkü bu öykü yazılmalı: "Doğru ama yazmalısınız," diye ısrarımı sürdürüyorum...

"Ben hemen yazamam biraz zaman geçmeli.

Ayrıca ben hiç kendimi ailemi anlattım mı?

Çok ilginçtir. Anlatmadım bu güne kadar.

Konu hep başkalarıdır.

Mesela şimdi bir ayrılık öyküsü yazdım.

Bıraksam akıp gidecek sözcükler zamanla birlikte. Arada kendime bir yer açıp başlıyorum kendi kendimle konuşur gibi anlatmaya. Ben de küçük bir kızın kendini dedesinin ölümüne alıştırmasını, hızlı bir şekilde yazıyorum: "Geçenlerde küçük bir kız çocuğu ile otobüste orta kapıda yan yana durduk. Yüzüne baktım çok şirin, çok tatlı, hafif sarı saçlı bir kız çocuğu. Burada biraz yan yana duralım" dedim. "Olur," dedi. Şöyle bir havalandı, gururlandı, başını kaldırdı yüzüme baktı. Gözleri ışıl ışıl oldu. Tebessüm ederek ineceğim durağa yaklaşınca, "Ben burada ineceğim, dedim, sen nerde ineceksin?" "Çengelköy'de" dedi ve birden: "Benim dedem öldü," dedi gözlerimin içine bakarak. "Ya!" dedim. Öyle kalakaldım ne söyleyeceğimi şaşırdım. Sonra: "Ben Kur'an Kursuna gittim" dedi, "birçok duaları öğrendim, bir dua okuyayım mı?" dedi, "oku," dedim. "Süphaneke'yi okuyayım mı?" dedi, "oku," dedim. Bir güzel Süphaneke okudu otobüsün içinde bir güzel okudu. Çok duygulandım, "aferin" dedim, Dualar ettim, O arada yanındaki hanım "sen de teşekkür et" dedi ışıldayan gözleriyle sarı saçlı küçük kıza. O ince, zarif, kırılgan sesiyle bir güzel "teşekkür ederim," dedi. Otobüsten inerken el salladım o da bana el salladı. Çok dokundu bana küçük kızın bu halleri, bir hüzün çöktü yüzüme anlatamam. Beni böyle yanında birden saçı sakalı ağarmış görünce dedesi aklına gelmiş çocuğun demek ki. İşte böyle hanımefendi gelin de ağlamayın bakalım bu gamlı dünyada..."

Hayatın süreğen döngüsü içersinde bize ayrılan bir zamanı yaşıyoruz ancak. Güneşin altında çok hayatlar yaşanıp gitti. Çok gelecek hayatlar olacak tabii. Çok öykücüler, şairler, veliler, deliler, dervişler, devirişler gelip gidecek. Velhasıl bir öykücünün öyküsünde görünebilir miyim bilmiyorum ama öykücü öyküsünü örüyor böylece... Birçok şeyler ve bunlar diye düşünürken otobüsteki küçük sarışın kızın gözlerimin içine bakıp söylediği o cümle tekrar aklıma takılıyor.

Dedem öldü, biliyor musun?

HECE ÖYKÜ, Sayı 36 Aralık-Ocak 2009/10

YÖNÜNÜ YİTİRMİŞ YOLCU

◆

RASİM ÖZDENÖREN

Issız yolun ortasında bekliyordum. Önüm ve arkam uçsuz bucaksız uzanan, ufkun ötesinde bile kaybolmayan bir araziyle çevriliydi. Yol, bilinmeyen bir uzaklıktan bilinmeyen bir başka uzaklığa doğru akıp gidiyordu. Akıp gidiyordu... Ne saçma! Ne akan bir şey vardı, ne giden... Her şey sakin, korkutucu kerte sakin, durgun, sessiz, kımıltısızdı.

Bu çölün ortasına otostopla gelmiştim. Beni buraya bırakan otomobil yan yollardan birine sapınca şoför otomobilin menziline doğru hâlâ gitmeyi isteyip istemediğimi sordu. Oradan öteye yolun uzanmadığını öğrenince burada inmek istediğimi söyledim.

Burası öylesine ıssız ve güneş tam tepemde öylesine zalimdi ki, keşke otomobilin beni bırakabileceği en son menzile doğru gideydim, diye düşünmeye başlamıştım. Yoldan geçen tek tük taşıtlar, böylesine yabanıl bir ortamda bekleyen birini yanlarında görmek istemediklerinden yanımdan savuşup gidiyordu. Böylesi yabanıl bir doğanın ortasında bir başına görünmeye cesaret eden birinin tekin olmayacağı önyargısıyla korkuyorlardı.

Böylece ne yapacağıma kararımı vermiştim. İlk gelen otomobilin önünde duracaktım. İsterse beni çiğnesindi. Hurda otomobil ufukta göründüğünde ne kadar zaman yolun kenarında beklemekte olduğumu bilmiyordum. Kolumu uzatıp başparmağımı yukarı doğru dikerek otostopçuların bilinen işaretini yapma yerine, iki kolumu havaya kaldırıp bayrak gibi sallamaya başladım ve yolun tam orta yerinde kollarımı makas gibi açarak durdum. Otomobil kornasını çalarak bana yaklaşıyordu. Beni ezip geçmeye kararlı olduğunu hissettirmek isteyerek hızını kesmeden yaklaşıyordu. Kararlılık hususunda ben de ondan aşağı değildim. Çiğnenmeyi göze almıştım. Otomobil bana handiyse beş metre yaklaşıncaya kadar yerimden kıpırdamadım. Sonunda otomobil durdu. Şoför, pencereden başını uzatarak:

– Gebermek mi istiyorsun? Diye bağırdı.

– Gebermek istemiyorum, diye bağırdım ben de aynı tonda, seninle yola devam etmek istiyorum...

Sesini çıkartmadı. Otomobilin önüne kadar yürüdüm ve benden kaçmasına fırsat vermeyecek kadar yaklaşınca kapıyı açıp içeriye daldım.

– Başına nasıl bir dert açtığının farkında mısın? Diye sordu kaptan.

– Orada, güneşin altında gebermekten daha iyidir burada seyahat etmek, dedim.

– Ne halt etmeye düştün bu Allahın belası yere, dedi. Şimdilik yüzüme bakmak istemiyordu.

– Bilmiyorum, dedim, senin gibi biri buraya kadar getirdi beni, bundan sonra da seninle gideceğim...

– İyi öyleyse, yükümün sorumluluğunu üstlenirsin artık.

– Yükün nedir? Dedim.

– Fark eder mi sana?

Fark etmezdi. Sesimi çıkartmadım.

Şimdi uçsuz bucaksız yolun başındaydık. Saatlerce gittikten sonra bile yolun hâlâ başında oluşumuz bana şaşırtıcı gelmiyordu. Yolun etrafında hep aynı o tek tük ağaçlar, aynı cılız tepecikler, aynı kurumuş ağaçlar.. kim, ne zaman dikmiş olabilirdi o ağaçları, kim ne zaman yığmış olabilirdi o kırmızı kumdan tepecikleri? Günlerce sonra bile can sıkıcı değişmeyen manzaranın içinden kayıp gidiyor, fakat sanırım asla bir mesafe kat etmiyorduk. Kaptanın sonunda dayanamayarak:

– Hâlâ inat edecek misin? Sorusunu sormasını bekliyordum. Anlaşılan benden de sabırlı biriydi o. Böyle bir soruyla beni kaygılandırmak yerine:

– Oraya birden ineceğiz, dedi.

Giysilerimiz toz toprak içindeydi.

Kentin duvarları kurşuni bir renge boyanmıştı.

Kaptanın ora diye tanımladığı yer bura mıydı, nereydi bilmiyordum.

Önümde yürüyen kadınla erkeği tanıdığımı düşünüyordum.

Yoldaşlarım çarşının içine dağılmıştı.

Arşın bez alıyorlardı. Elleri, kucakları alacalı kumaşlarla doluydu. Bir satıcı iki ellerinin parmak uçlarıyla tuttuğu fincanları birbirine vurarak sesler çıkartmaya çalışıyordu. Onlarla göz göze gelmemeye çabalıyordum. Bakışlarımız karşılaştığı anda tekliflerine dayanamayıp alışveriş yapacağımı biliyordum. Onlara derin bir acıma hissiyle doluydum.

Eski resimlerdeki manzaralara, döküntü insan manzaralarına benziyorduk. Masanın üstünde kadehler, su bardakları, kırık içki şişeleri, bir yandan birbirine bakan, bir

yandan birbiriyle ilgilenmeyen masa ahalisi –adamın eli yanağında, öteki eli eğreti bir sigara izmariti tutuyor, kadın başını adama ters döndürmüş başka bir masayı seyrediyor ve üçüncü kadın masanın ortasından çıkan dumana bakıyor... Yıllar önceydi. Ordaydık. Birbirimizle ilgilenmiyorduk. Kim isteyebilirdi öyle bir günde birbirimizle ilgilenmemizi. Bebek, daha o gün hayata veda etmişti. Doktorlar, ağlayan bebek için ölü doğdu raporu düzenlemişti. Ölü değildi o bebek. Anne ısrarla bebeğin ağladığını duyduğunu söylüyordu. Bense gerçeklerden korkuyordum. Kendimi sokaklara vurmuştum. Hangi sokaklara? Bilmiyordum. Kendimi vurduğum yerler gerçekten sokaklar mıydı, o da belli değildi. Sürekli arnavut kaldırımlarında yürümekte olduğumu bilmek istiyordum. Parmaklarım, ayak parmaklarım ağrıyordu. Parmaklarımın arası nasır tutmuştu. Birileri benimle alay ediyordu. Bu gidişle –o gidiş, o nereye olduğunu asla kestiremediğim gidiş.. demek benim bilmediğim o gidişin nereye olduğunu başkası, başkaları bilebiliyordu ve o bilgiyle bana bu gidişle senin kalbin de nasır tutacak diyorlardı.. alay edilmeye müstahaktım demek... Bebeği bana hiç göstermediler. Aslında onu görmek isteyip istemediğimi ben de bilmiyordum. Yalnızca onun çığlığını kafamda tamamlamaya çalışıyordum. O çığlık, kafamda bir lodosu andırıyordu. Lodos öyle güçlüydü ki, koca yelkenliyi yan yatırmıştı, yelkenlinin seren direği limanın taşlarına değiyordu: dalgalar teknenin üstünden aşıp sahile vuruyor, caddeye taşıyordu. Uzaktaki kayık iskelesi dalgaların altında kalmıştı. Ağaçların dalları denize bitişmişti ve gök tümüyle bir eleğimsağma halinde görünüyordu... İnsan, sakin günleri, o aynı denizin puslu, ama sakin durgun yatışmış günlerini özlüyordu. Evlerin, cami kubbelerinin kalın sislerin ardından görünmediği, öylesine karanlık da olsa o sakin puslu deniz günlerini özlüyordu... Buraya nerdeyse koşarak gelmiştim. Otomobillerin arasından tepelenmeden karşıya nasıl geçebilmiştim şaşılası bir işti.. kendimi hâlâ benimle oynayan denizle sanıyordum. Masada karşılıklı oturmuşken birbirimize kaçamak bakışlar gönderdiğimizi görüyordum. Ama ikimiz de görmezlikten geliyorduk. Çünkü o bakışı kabullendiğimiz anda arkasından itiraflar gelecekti, arkasından esefler gelecekti, arkasından hayıflanmalar gelecekti. Hayıflanacaktım: otuz yıl önce nerdeydin, diye çıkışacaktım. Elimde tuttuğum bıçak bir tehdit haline gelecekti. Oysa bunu nasıl yapabilirdim? Bunu kim yapabilirdi? Aklıma getirmesi bile beni o anda çıldırtabilirdi. Bunlar değildi benim belleğime çağırmak istediğim görüntüler. Bebeğin ölmesini belki o da istememişti. Niçin istesindi ki! Bu bebeğin dünyaya gelmesi senin ölümsüzlüğün olacak, deyip duruyordu. Ben de ona toprağa atılmış her tohum yeşerecek diye kural mı var, diyordum. Bu konuşmalar aslında yarenlikten öte geçmeyen cümlelerdi. Yeniden ona mı dönüyordum? Bu mümkün müydü? Bu kabul edilebilir bir şey miydi? Bunu benim içim sahiden istiyor muydu? İstiyor olabilir miydi? O beni yeniden isteyecek miydi? Yeniden o yeni kazılmış toprağı birlikte avuçlayabilecek miydik? O anda yaşadığımız acı bize bir daha geri dönebilecek miydi? Onun kızıl saçlarını bir daha görebilecek miydim? Bütün bunlar meçhulümdü. Hiçbir şey bilmiyordum.

Bir tek şeyi iyi bellemiştim. Kollarımı açarak önüme gelen otomobilleri durduruyordum. Şimdiye değin hiçbiri beni çiğnemeye cesaret edemedi. Bense çiğnenmeyi göze alabiliyordum. Onu göze alabildiğim için bu otomobillerden birinin günün birinde nasıl olsa beni onun önüne silkeleyeceğini biliyordum. Bunu öğrendiğimi düşünüyordum. Bu da hayatta bazı şeylere değebilirdi, bilmiyorum... Otomobillerin yükü neydi, merak etmeye devam edip gidecektim...

EDEBİYAT ORTAMI, Sayı:14 Mayıs-Haziran 2011

MEÇHUL PARA

◆

RECEP ŞÜKRÜ GÜNGÖR

Spot: Evdekileri anladım da dairede arkadaşlarımdan tut, müdüre kadar herkes bir tuhaf davranıyor. Sabancıdan miras kalmış gibi zenginim de onun hatırına herkesten iyi muamele görüyorum sanki.

Annemin kendini sevmediğini düşünüyordu. Her gidişimizde annemden ayrı oturuyor, ayrı duruyordu. Çekiniyordu. Annemin heybetinden, mehabetinden ürküyordu.

Annen istemiyor beni, dedi.

Hayır hayatım, annem sever seni, dedim. Ağlamasını dindiremedim. Sen de sevmiyorsun beni. Sevseydin Nilgün'e, Elif'e, Nuran'a, Meryem'e gider miydin, Nebahat'a gider miydin?

Hayatım, tek hattan ibaret değil ki hayatımız, hatalarla dolu, doğru zannettiklerimizle dolu. Hem nerden çıkarıyorsun o gidişlerin hata olduğunu? Ben o gidişlere senin yanlışından ötürü gitmedim. Onlara gitme zamanımdı. Senin olmadığın vakitlerde vardı onlar. Şimdi sen varsın hayatımda hayatım.

Ama ailen beni istemiyor.

Ama sen de babama kötü davranmışsın. Yanında sesini yükseltmişsin. Bir keresinde bana bile kızdın, çocuğun yemeğini verdin mi, üstünü değiştin mi, yüzünü sildin mi dedin. Bizim oralarda bu işleri sadece kadınlar yapar. Erkek bu işi yaptı mı ayıplanır.

Sen de azcık aydın ol. Okumuşsun, memur olmuşsun ama hâlâ köylüsün. Hâlâ eski kafalısın.

İnsan aslını yitirir mi hayatım? Kaderim bu benim. Değiştiremem ki. Köylü doğdum, köylü öleceğim. Ama eğitildim, kendimi geliştirdim. Okudum, yazdım...

Okudun, memur oldun; ama şehirli olamadın, olamazsın. Çocuğuna bile bakamıyorsun, üstümüze başımıza alamadığın gibi boğazımıza da alamıyorsun.

Kırıcı oluyorsun ama hayatım.

Kırılırsın tabi. Kendin muhakeme etseydin. Sen ne düşünüyorsun? Yok babana yüksek sesle konuşmuşum, yok anneni sevmemişim. Azıcık gerçek vazifeni düşün. İz'an yok iz'an.

Çalışıyorum hayatım, maaşımız belli, giderimiz belli.

Babam öyle değildi ama. Dolap etsiz, yeşilliksiz kalmazdı. Sana vardığım günden beri her şey gramla geldi eve. Erkek sel, kadın göl, demiş atalar. Sen su birikintisi bile olamıyorsun.

İktisatla geçiniyoruz hayatım.

Ömrümü iktisatla mı tüketeceğim? Azcık gün görmek istiyorum. Bir çocuğum var ona da bakarım kendime de. Evin mumunu erkek diker erkek. Sen ne yapıyorsun, evin ışığını söndürüyorsun.

Ne demek şimdi bu?

Seni istemiyorum artık. Beni rahat bırak. Ben babamın evinde rahatım. Senin dertlerini ömür boyu çekemem. Bıktım, illallah ettim yahu!

Ama evlenirken böyle sözleşmemiştik.

Evlenirken sözleştik mi ki? Nişan günlerini düşün, düşüncen varsa. Sana hiç söz verdim mi? Vermedim. Gelecekten hiç konuştum mu? Konuşmadım. Ama sen konuştun, ben dinledim. Senin hayallerindi hep. Bana sormayı bile düşünmedin, sorsan da demezdim ya. Annemin zoruyla evlendim seninle. Ama artık kendi isteğimle yaşayacağım. Kölen olmaktan kurutulacağım.

Ama hayatım...

Ama deme bana. Bugüne kadar düşünseydin. Rahat ettirseydin.

Sen de kendi isteğinle gelmemişsin ki benden memnun olasın. Aklında hep başka şey varmış. Bari çocuk yapmasaydın benden. O çocuğun günahı neydi?

Yeter be! Senin zırvalarını dinleyecek dermanım kalmadı. Çocuğunu görmek istediğin zaman gelir görürsün. Beni görme ama. Yüzüne bile bakmak istemiyorum. On beş yıl çektirdiğin yeter de artar bile.

Ama aşkım, ne oldu sana bugün?

Ne aşkı be! Sana ne gün aşkım dedim? Demedim. Bu bile dikkatini çekmedi.

Annenden korktum bunca yıl. Ondan korktuğum kadar da saygı duydum ona. Bütün sülalenizi o idare ediyor. Babanda kuş kadar akıl yok. Gel gel, git git. Kardeşlerin de öyle. Annen olmasa siz adım bile atamazsınız. Diplomayı sen mi aldın sanıyorsun? O kadın olmasa o kâğıt parçasını da alamazdın. Aldın da ne oldu sanki? Sürünüyorsun. Babama bak, ilkokul mezunu bile değil ama belediyede encümen. Dükkân geliri de çok iyi.

Köylü olmak böyle bir şey mi Allah'ım? Kadın konuşuyor da konuşuyor. Susmak bilmiyor. Çok kızmış belli. Acaba nerde, ne oldu? Babamın yanında sesini yükseltince gelinlerden biri mutfağa çağırıp uyarmış. O günden sonra yer yerinden oynadı. Hiçbir şey yerinde durmuyor. Kadın kocasının çarığı, anasının sarığıdır derler; ama bu öylelerinden değil. Dolduran top, soyduran sop... Ne desen bayağı... Ah ah, nerde evin dayağı...

Orda mısın, kime diyorum? Sesin çıkmıyor değil mi, haklıyım çünkü sesin çıkar mı?

Dinliyorum hayatım.

Hayatım deme bana pısırık herif.

Ama öyle deme karıcım. Bak çocuğumuz var. Senin çocuğun mocuğun yok. Çek arabanı.

Kuru yapacaktın annengilde, zahire tedarik edecektin.

O mavalı müstakbel karına anlat. Benim o laflara karnım tok. Yiyeceğimi babamgilden alacaktım da seninle ne demeye evlendim.

Yahu ne anlamaz kadınsın.

Hadi hadi. Kapıyorum. Kızım acıkmış, kavurma istiyor. Sen alamazsın tabi. Ama büyük babası almış dolap dolu.

Ya Rabbi böyle mi seçtin benim sınavımı da? Ne kadar zor... Kitabın en çetrefil sayfası gibi... Kadı kızı Kadire, geldi çıktı sedire.

Kedi marka bir araba aldım altıma. Bagajı da yiyecekler, içecekler, oyuncaklarla doldurdum. Kayınpederin kapısına yanaştım, zile bastım. Arabayı görünce karımın gözleri ışıldadı. Yeni aldım dedim. Dudakları neşeden pembeleşti. Aşağı indi koşarak, kızımız da arkasından geldi. Bagajı açtım poşetleri kapının yanına sıraladım. Oyuncakları da kızımın eline tutuşturdum. Karımın ayakları havada... Sevincinden uçuyor.

O gece bana nasıl sarıldığını tahmin edin siz. Mahrem olmasa anlatırdım.

Geçen haftaki konuşma hiç olmamış gibiydi. Hep tebessüm ediyor, odalarda uçuyordu. Arabamıza doluştuk, annemgile gittik. Onlar da çok sevinçliler. Karım iyi davranıyor. Saygıda kusur etmiyor. Annem sandı ki terbiyeye geldi. Ama ben arabadan olduğunu biliyorum.

Üç gün kaldık, evimize döndük.

Herkes mutlu. Kayınpeder üç güne arıyor, durumları soruyor. Annem arayıp geliniyle konuşuyor.

Her akşam poşetlerle geliyorum eve. Bu para denen meret ne ki kimse kaynağını sormuyor. Olmasını yeterli görüyor. Herkesin meçhulü; ama yalnızca benim malumum para.

Cebim hiç boş kalmıyor. Eşim istemeden ben günlük harçlık bırakıyorum mutfağa.

Bilezikleri şıngırdatmaya başladı. Harçlığından biriktirip yeni yeni elbiseler diktirdi. Mahallenin terzisine arada uğruyor, sürpriz etekler, gömlekler diktiriyorum. Sürprizlerime bayılıyor. Kızıma da her hafta bir etek pantolon alıyorum.

Kaynağını sormuyor. Sanıyor ki maaştan geliyor. Bir memur, ancak kirasını verir, bakkal borcunu, faturalarını öder. Geriye, çarşıya gidecek kadar para kalır. Bunu hesap etmiyor.

Annen devlet gibi kadın hayatım. Annen diye demiyorum, dünyanın en iyi annesi. Aşkım, bu akşam mesireye gidelim mi?

Gidelim hayatım. Gezelim. Çocuğumuzu da gezdirelim. Sen nasıl istersen öyle yapalım. Annem kardeşimgile gelmiş onu da alalım.

Onu da aldık, mesireye gittik. Lebalep dolu. Bir ağacın gölgeliğine oturduk. Dolmaları, köfteleri, sarmaları, tatlıları yedik. Termostan çayları içtik. Lunaparkın girişindeki satıcıdan firik, fıstık, soğuk gazoz aldım. Onları de yedik. El ayak çekilmeye başlayınca biz de kalktık eve geldik.

Gece, tahmin ettiğiniz gibi geçti. Sabah erken kalkamadım. Daireye geç gittim. Müdür, aman efendim, başınıza bir iş mi geldi, rahatsız olduğunuzu söyleseydiniz, bugün idare ederdik, dedi.

Evdekileri anladım da dairede arkadaşlarımdan tut, müdüre kadar herkes bir tuhaf davranıyor. Sabancıdan miras kalmış gibi zenginim de onun hatırına herkesten iyi muamele görüyorum sanki.

Akşamüzeri müdüre çıktım iki gün gelemeyeceğimi söyledim. Mesele mi beyim dedi. Siz istediğiniz zaman geliniz, işlerine bakınız dedi.

Yahu soyadı, soyadımı tutan, ne cumhurbaşkanı var ne de başbakan. Bir milletvekili bile yok.

Kaplıcaya gittik. Çocuğun okulu tatildi. Yaz günü dağ havası iyi gelirdi. Serin kaplıcada ağaçlarla çevrili yolda yürüdük, böğürtlen yedik, dağ çileği topladık. Yol boyu sıralanan gülhatmileri, kadife çiçekleri, borazan çiçeğini, ıhlamurların erkeleşen çiçeklerini, katırtırnaklarını izledik. Derenin suyunda yeşermiş ısırganları çevreleyen mucurların halelerine baktık. Akşamları hava soğuyunca kaplıcanın sıcak havuzuna girdik.

Keyifli geçti gün. Akşam gelen telefon bütün havamı bozdu. Yalnız başıma ormanın içine, meçhule doğru uzaklaştım.

Balkon

Kentte ağaç kalmamıştı, balkonu kuşatan çınarın dışında. Güneşin şadırvanında yıkadığı bedeni beyaz mendil misali asılıydı çınarın gölgesinde.

Memeleri serindi, kalçası alevler içinde bir yanardağ: Bir avuç kül olarak kaldım yanağında sakladığı akrep dövmesinde.

Serinliğini emdim: Teninin bütün zerresini...

Aynada iki kırmızı kiraz, iki körpe meme, iki şifası bulunmayan hasret, asla varılamayan bir sıla...

Dehşet ve şehvet de dudak dudağa aynada...

İki memesi arasına bıraktım kederimi; ay da görmedi, yıldızların aydınlığı da...

Karanlık iyi kalpliydi, akşam şefkatli.

Ay, uzak değildi bedenine.

Balkon, yalnızlığa düştü.

TEMRİN, Sayı 22, Şubat 2010

UÇURTMA

•

REFİK DURBAŞ

Babasının elinden tutmuş parka gidiyor. Uçurtma uçuracaklar. Babası çocukluğunu gökyüzüne bırakacak; o, sabahtan beri damağını süsleyen anne sütünün lezzetini...

Gök gürültülü, sağanak yağışlı...

Yangın

Banyodan çıktı, saçlarını tarıyor pencerenin önünde. Sokağın ardında cankurtaranın sireni duyuldu. Sonrasında peşi sıra iki itfaiye arabası geçti. Aşağı mahallede yangın var.

Çocuğun elinden kurtulan balon, alçaktan uçan helikoptere çarptı. Balonun ipleri helikopterin kanatlarına takıldı.

Çarpışmayı çocuktan başka kimse görmedi.

İtfaiye arabaları yangından dönüyordu.

Kadın pencereyi kapadı. Sokağa çıktı, çocuğu görünce tekrar eve girdi. Soyundu. Mini eteğini çıkardı. Dizleri yırtık kot pantolonunu giydi.

Yangın hâlâ devam ediyordu.

Kadının saçlarında bir kibritin alevi...

Ecel

Mermi, eceline değdi ve orada kaldı.

Tenha

O ağaç, kaç zamandır duruyordu rüzgârın serinliğini saklayan dağ yamacının tenhasında?

Bir başıma kalmıştı o tenhada. Dünyanın bütün ırmakları, gölleri, denizleri kurumuştu.

Akşamın ve sabahın, aydınlığın ve karanlığın, acının ve hüznün, hayatın ve ölümün, gurbetin ve sılanın, dostluğun ve düşmanlığın, öfkenin ve sevincin, sevdanın ve karasevdanın, gelmekte olanın ve gidecek olanın tenhası kurumuştu.

Bütün dağı ve ovası, yaylası ve kışlağı, denizi ve ırmağıyla dünya kurumuştu.

Bir başıma kalmıştı. Tenhada...

Dünya, bir başına kalmıştı. Tenhada...

Gamze

Gamzesi, yanağından düşmüş: saçlarında nilüferler; bacaklarının üzerinde binlerce göz

izi...

Vitrinine bakıyor bir mağazanın.

Gamzesine, saçlarına, bacaklarına bakıyorum.

Soru

- Turuncunun kaç türlü adı var

- Ağaçlar ne zamandır kayboldu koruların keder ikliminde.

- Ay falına bakıyor musun?

- Aşk olsun sevgilim, hangi sabah erken uyandığımı gördün?

- Gölgelerini rüzgâra emanet bırakan serçeler nereye uçtular?

- Gün, temizleniyor hüzünden; sözcüklerin sırrını bundan sonra kimden öğrenebilirim?

Issızlık küfleniyor ahşap bir semaverde.

Kasaba

Gece. Hükümet meydanı. Otobüs durdu. Farlarını söndürdü. Bütün kasaba ışık altında...

Makine

Alüminyum tencere. Yağdan kararmış tava. Tutacağı kırılmış çaydanlık. Yatak yorgan eski bir kilime sarılı.

Annesinin kucağında, kundakta bir çocuk. Anne kağnıda. Baba ile muhtar öküzlerin önünde.

Sabah ezanıyla köyden çıktılar. Birazdan köprüyü geçerler. Köprünün ötesi kasabanın yolu.

Muhtar sigara üstüne sigara sarıyor. Baba ağzına kilit vurmuş, konuşmuyor.

Akşama doğru "makine" dedikleri kamyon gelir. Yatağı yorganı, acılarını hüzünlerini, sevinçlerini sevdalarını yüklerler. Akşama doğru...

Gurbet, yolun bittiği yerde.

Uzakta, çok uzakta, yolun ufukla kesiştiği, bittiği yerde bir toz bulutu.

Gurbet bulutun içinde...

Bulutun içinde çocuğun kundağa sarılı sesi...

Kampana

İstasyon kasabanın dışına bırakıldı. Yıllardır artık hiçbir tren uğramıyor. Tren şefi de, hareket memuru da çoktan emekli oldu.

Ama garın önündeki çeşmenin suyu hiç kesilmedi. Akıyor, bir tas içen olmasa da...

Hareket çizelgesi de yerli yerinde. Güneş kara tahtası üzerindeki yazıları silse de, rüzgâr beyaz tebeşiriyle yeniden yazıyor.

Bir de kampana...

Vakti gelince, hiç şaşmadan, şaşırmadan çalıyor.

Lodos

Lodos, bu yıl erken geldi, diyordu. Oysa geçen salı üç denizden aldığı mektuptan rüzgârın bu yaz gezisini birkaç gün ertelediğini öğrenmişti.

Yine de tedbirli olmak gerekirdi. Sabah evden çıkarken şemsiyesini aldı. El çantasına geçen haftadan kalan magazin dergilerini koydu, akşamdan kalan yalnızlığını, bir de hüznünü aylardır kullanmadığı...

Hayat tuhaftı, ölüm de...

Şimdi nerden düşmüştü aklının dehlizine ölümün gölgesi?

Ayrıntılara önem veren bir hayat düşlüyordu. Bir de sevgilisiyle ayrıntılı bir sevişme gecesi...

İnsan nerede sevişebilirdi sevgilisiyle? Gün batarken terk edilmiş bir park kanepesinde mi, gün doğarken bir sabahçı kahvesinin avlusunda mı?

Lodos, pehlivan pazulu kollarıyla yaşadığı kenti kuşatırken, kentin en yüksek tepesinde... Bulutlardan bir yatakta, gün ışığından bir yorgan altında mesela.

Yalnız hüzün ve yalnızlık, bir de sevgili...

Yanak yanağa ve dudak dudağa...

Seyrinizde martılar, denizin mavisi, gökyüzü serinliği...

Şimdi, "Lodos," diyordu, "bu yıl da erken gelecekmiş..." Zaman, öyle göndermiş mektubunu...

Rüzgârın gözlüğünü taktı. Köprü'nün üzeri akşama geç kalmış arabalarla dolmuştu. Arabasını aradı konvoyun arasında... Çocukluğunu, anılarını, yaşanmamış aşkını...

"Sevgilim," dedi, "duydun mu, bu yıl da geç gelecekmiş lodos."

Sonra gidip bir fotoğraf makinesinin önünde durdu. Hiçbir şey görünmüyordu objektifte, yalnızlığından başka...

Lodos, erken gelmişti çünkü...

Dalga

Uzakta, çok uzak ufukta, denizin çok çok uzak ufkunda bir martının gölgesi dalganın beyaz, bembeyaz bir dalganın üzerine düştü.

Dalga, bembeyaz köpüğün üzerindeki gölge ile kıyıya vurdu. Dalga denize döndü, gölge kıyıda kaldı.

NOTOS, Ekim- Kasım 2010

KIRK TAŞ

◆

SELVİGÜL KANDOĞMUŞ ŞAHİN

Çıkmadan önce bir liste yaptı. "Süt, tuvalet kâğıdı, mandal, kâğıt peçete, kuru soğan, brokoli, çocuklara meyve suyu, kıyma. "Listeyi cüzdanına yerleştirirken, tarifini yapamadığı bir sıkıntı geldi yerleşti yüreğine. Yüreğindeki sıkıntıyla beraber, anahtarı çevirip hızla asansöre bindi. Oysa ayakları geri geri gidiyordu. Her zaman böyle oluyordu. Bu hâli üzerimden atmam lazım diye düşündü. Bu sefer başaracaktı. Olmuyor böyle. Eşi her akşam eli kolu dolu geliyor. Gerekli gereksiz bir sürü şey alarak. Alışverişi kendisi yapsa, ihtiyaç neyse onu alacak. Yeni yaptığı yemek programını uygulaması için alışverişe çıkması gerekiyor. Sebze, balık, kuru baklagiller, et yemekleri bunların hepsini sıraya koydu. Düzenli ve sağlıklı beslenme programı için gerekli bu.

Durağa geldiğinde, acelesiz öylece bekleyen bir grup kadınla karşılaştı. Hep böyle olurdu. Mutlaka birileri beklerdi. Saatlerce araba bekleyen birileri. Zaman bu kadar geniş miydi? Böyle saatlerce beklemek onu deli ediyordu oysa. Koşuşturmaları ve yoğunluğu arasında, boşa gittiğini sandığı beklemelere yer vermemeye çalışıyordu.

Bu sefer başaracağım diye düşündü. Eşiyle karar almışlardı. Akşam gözlerinin içine bakan eşini, "Bu sefer başaracağım, bak göreceksin, telâşın boşuna" diye rahatlatmaya çalışmış; kendisini de buna inandırmıştı. Kapalı mekânlara, özellikle büyük marketlere ve alışveriş merkezlerine giremiyordu. Girdiğindeyse boğulacak gibi oluyor, eli ayağı titremeye başlıyor, rengi sararıyor, bayılacak hâle geliyordu. Bir keresinde de, birkaç kat aşağı yürüyen merdivenlerle indikleri büyük bir alışveriş merkezlerinden birisinde bayılmış, eşi ve çocukları perişan olmuşlardı. Böyle bir durumla karşılaşmamak için marketlere ve alışveriş merkezlerine gitmiyordu. Böyle mekânlar onun ruh dünyasını tarumar ediyordu sanki. Onun bu durumunu kimse anlamak istemiyordu. Yalnız ve anlaşılmaz hissediyordu kendisini bu durum karşısında. Açıkçası sevmiyordu böyle yerleri. Sanki dünyadan soyutlanıyor, ayrı bir dünyaya yolculuğa çıkıyordu. Atmosfer de ona göre ayarlıydı zaten. Kapıda sizi güler yüzle karşılayan her zaman dinamik ve bakımlı görevli kızlar, sırım gibi delikanlılar. Bu görevli ahâlisinin dertleri tasaları anaları, babaları yok mudur? Mumyalanmış gibi makyajlı yüzlerinde yalancı baharlar, kırmızı ojeli tırnaklarıyla etiketleri yapıştırırken, hep gülerler, kasaların, reyonların arkasında hazır ve nazır bekler,

hızlı hızlı sivri topuklu ayakkabıları ile yürür koşarlar. Bakımlı, sırım gibi delikanlılar, hiçbir şeye sinirlenmezler, bıkmadan usanmadan beklerler mi? Bazen de lakayt, umursamaz, burnu havada tipler olur bu görevli ahâlisi. Hangi yöne gideceğinizi, neye bakacağınızı şaşırır ortalarda dolanıp durursunuz. Her şeye saldıran kadın kalabalığının içinde bulursunuz kendinizi. Reyonlara doğru bir sel gibi akıp gidersiniz belki de. İçinizden ırmaklar boşalır o an. Bu kadar çok metaın ortasında, hazine avcısı kesilip, modern dünyanın tüketim çılgınlığını doyasıya yaşarken, çocuklarınız, palyaçoların ellerinde boyanıp cilalanmıştır. İhtiyaçlar ne kadar oysa. Siz, kazandıkça fakirleşen güruhun sakinlerinden olmuşsunuzdur artık. Eskilerde okuduğunuz," Ne ki senden alınmıştır, o senin hayrınadır" veya , " Kanaat en büyük zenginliktir," sözleri artık sizin dünyanızdan çok uzaklara taşınmıştır. Bu kadar desenin, bu kadar kumaşın, bu kadar nesnenin ortasında, ellerinizi kanatarak dikip bayram sabahları çocuklarınıza yetiştirdiğiniz pili kaşe eteklerin koltuk üzerlerinde bayram sabahını beklemelerinin verdiği coşku ve heyecanı unutmuşsunuzdur artık, İlk kez kumaş bir etek dikip giydiğinizde, size duyulan hayranlıklar gelir aklınıza; renkli, albenili hazır giyim ürünleri karşısında duyulan hayranlıklar karşısında...

Şimdi sabrı zorlayan bambaşka bir yolculuk başlıyor. Servis aheste aheste yola koyulduğunda, on beş dakikada gidilecek yol neredeyse bir saat sürüyor. Tüm duraklarda duruyor servis, hıncahınç doluyor. Kadınlar itiş kakış bir hâlde arkaya doğru ilerlemeye çalışıyorlar. Servis dönüyor, tekrar durup yolcu alıyor. Servis döndükçe, başı dönüyor. Başı döndükçe, içerinin kalabalık ve yoğun havasından kurtulmak için dışarı bakıyor, bu sefer binaların yüksekliği sanki daha bir artıyor, başının dönmesi daha bir hızlanıyor. Dakikalar saat olmuş gibi.

Yol bitmek bilmiyor. Ne kadar çok durak varmış diye düşünüyor. Sıcak bastırdıkça bastırıyor. Servisin içi, parfüm ve ter kokusundan nefes alınmaz bir hâlde. Temiz hava girsin diye, camı açmaya yelteniyor. Alabildiğine uzanan sitelerin sonu gelmiyor. Ruhsuz Rus evleri gibi birbirine yaslı binalar içini daraltıyor. Her şey ne kadar nizami. Her şey ne kadar muntazam. Bu nizamilik canını sıkıyor. Otların boyları, ağaçların boyları, tellerin boyları, kaldırım taşlan her şey bir hizada. Gözünüzü bozacak hiçbir yanlışlık hiçbir nizamsızlık yok. Sitelerin önünde boylu boyunca uzanan çimenliğin bu kadar kusursuz duruşu canını sıkıyor. Yeşil alanlar korunma altında. Yapay bir dünya uzanıyor boylu boyunca. Çocukluğunun çamurlu yolları, paçalarını yalayan yeşillikleri, neredeyse bulutlara değen ağaçları geliyor aklına. Şimdi bir karış toprak bile bulmak zor. Ağaçlara, otlara dokunmak, toprakta yürümek yasak. Peyzaj mimarinin süsü, gösterişi, parçası olan, metalaşmış tabiat. Size ayrılan taş kaldırımlarda, beton yollarda yürüyeceksiniz. Ayaklarınız biçilmiş çimlere, yeşil alanlara değmemeli. Alarmlar öter, kibar görevliler gelip sizi uyarır. Sizin ayaklarınız beton zeminlere ayarlanmıştır; yapay, sentetik yürüyüş yollarını adımlamalı ve zayıflamalısınız.

Soğuk kış günlerinin arkasından, eleğimsağmalarla yağmurlar yağar. Bir gün sonra toprak sıklaşır, yer yer eğimli sokak aralarında düz bir alan bulma telâşına düşülür. Çiviyi, kıvamı yerinde toprağa sapladığınızda oyun başlamıştır. Çivi devrilene ya da bir taşa, sert bir zemine rastlayıncaya kadar bu oyun sürer. Neredeyse bir labirent örersiniz. Siz yanınca, diğer oyuncu başlar nemli toprağa çivi saplamaya. Belki de sizi kıskıvrak yakalayıp, labirentten çıkamaz hâle getirir. Yorulunca ya da sıkılınca, ağaç gölgeliklerine çekilip, ince bir kilim yayıp, düz bir zeminde, kırk taş ya da beş taş oynamaya başlarsınız. Taşların şakırtısı içinizi coşturur. Küçücük ellerinizle, avuçlayıp, kavrarsınız tüm taşları. Bu büyük bir heyecana ve hazza sevk eder çocuk yüreklerinizi. En çok yanmadan taş toplayan, kazanacaktır. Yorulmak nedir bilmezsiniz. Serin akşamüzerleri bisikletlerle kasaba turu yaparsınız. Dizlerinizde acemi şoförlüğünüzün yaraları, bazen hava kararana dek, bazen de akşam yemeğinden sonra, anneler kapı önlerinde bir demlik çayı tüttürürken turlarsınız. Süt beyaz ay ışığı kasaba gecelerinin doyumsuz oyunlarını işitirken, yorgun ayaklarınızla, coşkun yüreğinizle yorganı üzerinize çektiğinizde, yarının gelmesini iple çekersiniz.

Bir gün, çocukluğunun bu beceri gerektiren coşkun oyunlarını, çocuklarına taşımak için yapay vadiden taşlar topladı. Beş tane beyaz çakıl taşı. Çocuklarını, saklı eski bir hazineyi bulmuş bir kâşif heyecanıyla başına toplayıp, onlarla beş taş oynamaya başladı. Beyaz kaygan çakıl taşları, maharetini yitirmemiş ellerinin arasında dans ederken, çocuklar nefeslerini tutuyor, heyecanla el çırpıyorlardı. Onların şaşkın bakışları karşısında taşı havaya atıyor, sonra şark diye bir sesle hepsini kavrıyordu. Taşlar ellerinde şark şark diye ses çıkartıp dans ediyor, çocuklar kahkahalarla gülüyorlardı. En küçüğü "Harikasın anne" diye ellerini çırpıyordu. "Daha bu ne ki" diyordu yanakları al al olmuş, giydiği eşofman ve tepesine topladığı saçlarıyla, yaramaz küçük bir kız hâlini almış olan anne. "Daha bu ne ki, kırk taş bile oynayabilirim." Neredeyse yarım düzine olan çocukları, hep bir ağızdan şaşkın gözlerle "Yaaa! Gerçekten mi?" diye hayret makamında gözleri yuvalarından fırlamış hâlde el çırpıyor, bu çocuk annenin karşısında keyiften kırıyorlardı. Çocuklar oynamak istedi sonra. En beceriklisi bile acemi kaldı. Sinirlendi, sinirinden ağladı, gözleri kıpkırmızı oldu. Taşları bir türlü havada yakalayamıyordu.

Sonra rüya bitti. Anne yine otoriter, monoton, emreder bir hâl ile televizyon ve bilgisayar dünyasına tutunmuş çocuklarına "Haydi bakalım, bu kadar oyun yeter, herkes dersinin başına," diye seslendi. Çocuklar, oyunun sarhoşluğunun üzerlerinden atamamış hâlde, muzipçe gülümsüyorlar, "Sen neymişsin anne yaa" diye eşofmanını çekiştirip, "Yarın kırk taş oynayalım, ne olur" diye yalvarıyorlardı.

Anne büyük bir hazine bulup da, coşkun bir hâl alan çocuklarına acıyor. Ders çalışmaktan, televizyon seyretmekten, bilgisayar oynamaktan, kurallara uymaktan, elleri ayakları taşa toprağa dokunmadan büyüyen çocuklarına gülerek "Tamam, yarın herkes onar taş toplayıp getirsin" diyor.

Her şey havasız kalıp boğulacak gibi olduğu o an başlıyor. Önce züccaciye reyonu, ince belli bardaklar, su bardakları, kadehler, çeşit çeşit rengârenk çay bardakları, ihtiyaca binaen alıcılarını bekleyen raflara dizili cam, porselen takımlar, tabaklar... Reyon bitmek bilmiyor.

Alacak bir şey var mıydı? Cam bir limon sıkacağı alıyor. Sonra bir salata tabağı beğeniyor. Göğsünde bir sıkışma. Şimdi geçer, şimdi bunu düşünmemeli. Günlük kullandığı çay bardaklarının çoğunun kırıldığını hatırlıyor. Bir düzine atıyor arabaya.

Uzun bir koridorda buluyor kendisini. Yan taraflarda, renk renk desenli peçeteler, tuvalet kâğıtları, havlular, sonra temizlik ürünleri... Koridor bitmiyor. Bacaklarının bağı çözülecek gibi oluyor. Başını ve omuzlarını dik tutmalı. Uzun zamandan beridir yumuşatıcı kullanmıyor. Orta boy bir yumuşatıcı bidonunu güçlükle kaldırıp arabaya yerleştiriyor. Bunları nasıl taşıyacağım diye düşünüyor, çözülen dizleri aklına gelince. Servis binanın önüne bırakıyor ağır yükü olduğunda, bunu düşünüp rahatlıyor. Cüzdanındaki listede neler vardı. Bir de onları alacak. O cüzdanla uğraşırken, şarküteri reyonuna geldiğini anlıyor. Sucuklar, salamlar, peynirler... Çocuklara ne zamandan beri sucuk almıyorlar. Pek sağlıklı değil diye düşünse de kırk yılda bir diyerek, orta boy bir kangal sucuğu da titreyen elleriyle arabaya atıyor.

Listede neler vardı? Cüzdanındaki listeye bakacak ama gözleri kararıyor sanki. Uzun dar bir koridor uzanıyor boylu boyunca. Sırtından aşağıya doğru soğuk bir ter boşalıyor. Sanki artık yürüyemeyecek. Göğsünde bir sıkışma.

Saç diplerine kadar her tarafı ter içinde. Avuçlarının içi yanıyor. Arabaya tutunuyor. Artık gözleri bir şey görmez halde. Ben bu işi beceremiyorum, yok yok buralar bana göre değil diye düşünürken, simetrik olarak dizilmiş domates salçaları bir duvar hâlini alıyor. Çaresiz tüm bedenini, takati kalmamış, terden sırılsıklam olmuş tüm varlığını yaslıyor bu teneke kutulardan oluşmuş yapay duvara. İşte ne olduysa o zaman oluyor. Yaslandığı duvar büyük bir gürültüyle devriliyor. Koca market, patlama sesleriyle sarsılıyor. Kadın artık kendinde değil. Herkes çil yavrusu gibi kapılara koşuyor. Kapılar açılmıyor. Can korkusu yaşayan kalabalık itiş kakış birbirini çiğneyip kapılara ulaşmak isterken, arka arkaya patlamayı andıran seslerle panik daha bir artıyor. Kimisi "Deprem oluyor", kimisi "Bomba patladı" diyor. Kadının kulaklarında derin uğultular var, gözlerine beyaz bulutlar iniyor, damarlarına sıcak bir kan yürüyor, artık kendinde değil...

Ertesi gün, sıcak bir su torbası ayaklarında. Vücudu sanki büyük sarsıntılarla yorgun düşmüş, battaniyenin altında, ılık öylece uzanmış. Büyük kız gözlerinde tedirgin bakışlarla yaklaşıp annenin saçlarını okşuyor. "Bizden habersiz bir daha gitme anne markete, biz babamla gideriz" diyor. Korku, panik, sevgi, telâş ne ararsan

var bu çocuk gözlerde. Etrafını sarmış çocuklarına bakıyor kadın. Gözleri nemleniyor. "Kırk taş topladınız mı?" diye soruyor, dudaklarında o çocuksu muzip gülümsemeyle. Çocukların hepsi birden "Eveeeet" diye bağırıyor. Büyük kız annenin yanağına bir öpücük kondururken "Annem sen çabuk iyileş, daha bize kırk taş öğreteceksin" diyor.

YEDİ İKLİM, Sayı 243, Haziran 2010

SAZLIK ÜRPERİYORDU

◆

SEVİNÇ ÇOKUM

(O gencin anısına...)

Göçmüş bir yanardağ ağzı gibi duran çukur, bulunduğu yerden çevreye doğru kör kör bakmaktaydı. Hemen yakınından geçen ve E-5'e bağlanan yolun yüzeyi yağmur sularıyla yine delik deşikti. Sarı minibüsler ve öteki araçlar bunların aralarından kavisler çizerek yol alıyordu.

Sitenin arka tarafı, kentleşmenin orta yerinde yarı vahşi bir kırlıktı. Burası çoğunluk hep bir yana eğilmiş, renkleri kış boyu kahverengine dönüşmüş sazlarla örtülüydü. Suyun ve batağın habercisiydi saz. O tarafa, hele kış mevsiminde kolay kolay köpekler bile pek uğramazdı. Sazlık belirsiz, karanlık, gizli iniş çıkışlarıyla esrarını korurken, biraz altındaki alanı hazır fidan satıcısı bir çiçekçi tutmuştu. Adam toprak ilavesiyle ve kepçe çalışmalarıyla araziyi düzelttirmiş, o yaban yere bir hareketlilik katmıştı. Burası ara ara gelen gidenle çay içilen çardağın, küçük barınağın, Acar adlı köpeğin, iş araçlarının canlı tuttuğu bir mekândı artık.

O günlerde hızını kesmeden gün üstüne gün ekledi kar. Sitenin yola yakın ilk evlerinden birinde oturan emekli Sezer Öğretmen kuşların, kedi ve köpeklerin derdine düştü. Kar bahçeyi örttü mü, üstüne serptiği ekmekler, bulgurlar iniveriyordu karın altına. Arayıp bulası yok kuşların. Zaten onlar da görünmüyorlardı ortalıkta. O güzel ötüşlü ve karnı kırmızı kuş bir iki ortaya çıktı ve balkonun mermer kenarına konan ekmekçiklerden yedi bir güzel, ama sonra o da kayboldu.

Çukur önce karla örtüldü; el ayak değmemiş bir beyaz yorgan çekti üstüne. Beyazlıkta ilk canlı izleri köpeklere aitti tabii. Kediler daha ılık, daha kuytu dip bucak aradıklarından bir süre gözükmediler. Kimsenin keşfedemediği duldalarında barınıp rüzgâr yatıştığında pembeleşen tırnaklarıyla dolanıp yiyecek kapılarına uğradılar; sonra yine çekildiler akşamın keskin ayazında.

Çukur, içinde besledikçe besledi suları; büyüttü, kabarttı, dondurdu, üzerine yine kar yağdı, sonra yağmur. Kötü havaların ettiğince bir türlü kapatılamadı çukur. Sular yolun eğiminden doğru çağlayarak deli deli akmağa koyuldu. Beyaz Evler Sitesi'nin iki katlı evlerinde o saatlerde henüz uyuyanlar, ilk sıcaklığı yitmişse de hâlâ ılıkça duvarlar arasında yağmurun fosurtulu sesinden "Yine mi sel?" sorusunu çıkarabilirlerdi. Ancak o saatlerde işe gitmek üzere yola çıkıp, sağanakla yüz yüze gelenler hayatın içine çoktan dalmışlardı.

Aşağı köyden —yarı sayfiye- camcının oğlu da bunların arasındaydı ve yeni işine gitmek için sabah karanlığında yola düşmüştü. Minibüsü kaçırmış mıydı, yukarı durağa kadar o yağmurda neden yürümüştü, birini mi görmek istemiştir Kimse bilemedi. Bilinen şuydu ki camcının oğlu, üstü suyla örtülü çukura ayaklarıyla geldi.

Soğuk, ellerini ayaklarını acıtıyordu insanların, nefesler çatlıyor, gözlere kıymık acıları batıyordu. O sabah işine gitmek için yola çıkan genç, ölümü düşünmüyordu hiç. Ay sonu maaşıyla neler alabileceğini tasarlıyordu. Çoğu zaman her şey birdenbire olurdu. Ayaklar istenmez bir yere doğru gider, eller olmazlara uzanırdı. Güzel bir bot almalıydı kendine ve eve yük olmamalıydı artık. Güzel bir bot... Bir de kapşonlu üstlük; baharda giyer onu. Yağmurda ıslanmaz başı.

Sezer Öğretmenin bir gözü mavi, bir gözü kahverengi olan ve sırtında üç sarı lekesi bulunan yanaşma köpeği —ki ona Maviş diyorlardı— verandada ızgara ocaklığının yanındaki küçük girintiye gelip yatardı. Kadının oraya üşümesin diye koyduğu mukavvayı hemen aynı gün sahiplenmiş, orada yatmaya başlamıştı. Hava kötü oldu mu ortalarda koşturmuyordu pek. Yoksa açık ve durgun havalarda yoldan öteki köpeklere katılır, bazen gözünün tutmadığı araçları kovalar, motosikletleriyle hava ata ata evlere uğrayan, başları kasklı lahmacun ve pizza dağıtıcılarına doğru kendini paralaya paralaya havlar, yollarını kesecek olurdu. Kılıksız birilerini kovalar, kesilmiş ağaç dallarını taşıyan traktörde budamacıları görünce iyice delirirdi.

Maviş o delikanlıyı tanırdı, delikanlı da onu kollar, sol eliyle başını, çene altını kaşır, okşardı. O da kuyruğunu sallayıp havalanır, tırnaklarıyla üstüne başına yapışırdı. O sabah görmüştü olanı, inanamamıştı; oyun muydu bu, saklambaç mı? Uzaktan uzaktan beklemişti delikanlının çukurdan çıkmasını. Beklemiş ve bunun bir oyun olmadığını anlamıştı. Yukarı çiçekçinin oradaki kulübesinden, dikilmiş kulakları, boz alaca rengi ve yan oturuşuyla seçilen Acar da tanığıdır belki. Maviş'in havlayışı bile değişikti o selli sağanaktan beri. Ara ara ulumalı bir ağlayış tutturuyordu.

Patlak haberler, (flaşlı) civarda birçok evi su bastığını duyuruyordu. Sular akıyordu, delikler, gider çukurları boşalıyordu ama o genç çocuğu hiçbir su, hiçbir sel geri getiremeyecekti. Uzun boyu, yaşamaya istekli gövdesi ve irice kemikleri o çukurdan dirençsizce nasıl geçivermişti, kimse anlayamadı. Suyun bir merkez etrafında yoğunlaşarak dönüşünün ve gücünün neler yapabileceğini de... Felçli olan sağ koluyla değil de sol koluyla tutunacak bir yer bulsa, kendini yukarıya alabilir miydi? Yuttuğu çamurlu suların üzerine yeni hücumları engelleyebilir miydi ki?

Onun ardında dilsiz bir batak¬lık, hışırtılı birkaç ağaç ve ürperen sazlık vardı şimdi. Yağmurun öfkesi dinmişti o günden sonra. İnadına inadına güneş açmış, gök mavi mavi çatlamış, açılmıştı. Bataklık sazları da püsküllleriyle inceden bir sesleniş ve eğilişlerle o sessizliği dokuyorlardı.

Bu sıralarda gazeteci Burhanettin Gezer, "Çukur" başlıklı bir yazı yazıyordu yerel gazetedeki köşesine. Olaydan haberi yoktu, yazdığı, hayatın çukurlarıydı işte. Muhabirlikle başlamıştı, çok toz yutmuş, çok pabuç eskitmiş, İstanbul kaldırımlarını Evliya Çelebi gibi adım adım saymış ve her bir kaldırımdan bir hikâye çıkartmış adamlardandı. O sebeple, "Vay artık sen de köşe adam oldun demek!" diye takılan arkadaşlarına kızıyordu. Tepeden inmediği için o yere. Bir yerel gazetede köşe yazarı olmayı yakıştıramıyorlar mıydı ona?

Karısından ayrılalı iki yıl oluyor, anacığı da geçen yıl öldü. Oğlu bu yıl üniversite sınavlarına girecek. Hoş, üniversiteyi bitirse, dert bitecek mi? Bu kez iş bekleyecek, sıraya girecek filan. Bak, gazeteden arkadaşı Ziya'nın kızının öğretmenlik ataması hâlâ yapılamadı. Sıra bekliyor, tayinini yahut kadroya geçmeyi bekleyen binlercesi gibi...

Ziya'yla bazen, iş bittikten sonra gazetede lahmacun, pide getirtip sohbete dalıyorlar. Çaycı İsmet hem çay taşıyor bunlara, hem de sohbete katılıyor her zamanki teklifsizliği ile. İsmet alıp veriyor.

- Dedem derdi, hayatın gülü de vardır çölü de... Bizimki hepten çöle döndü. Bu gençler, bu işsizler, bu emekliler bu insanlar ne olacaklar böyle be yav? Fason mal gibi çürüğe çıktı her şey. Sağlık mı? Dökülüyor. Paran çoksa bin yaşa... Git lüks hastanelere, Arap prensleri gibi ağırlanırsın. Komazlar seni adam yerine, paran yoksa. Eczacı mı, anlaşmazsa kapat dükkânını gitsin, marketler ne güne durmuştu? Fabrikalar mı? Oh sat sat yiyiver! Bunların cumhuriyetle dertleri varmıştı demek, biz bilemedik. Al fabrikayı özelleştirdim de, at içindekileri boşalt sokağa, bırak ondan sonra ne halleri varsa görsünler mi derler bilmem ki... Babalandılar mı da sal üstlerine gazı, suyu, copu bilmem neyi. Topla topla Nazi teşkilâtının yaptığı gibi çukurlara at barileyim! Ortadan kalksın hepsi, senden yana olmadılar mı, tut göm çukurlara iyisi mi. Adamını al zengin et sonracığıma. Koy önemli önemli yerlere.

– Oğlum alçaktan konuş! İşimizden oluveririz bakarsın, Silivri na şurada, bizi de yakacaksın... diyor Ziya.

Burhanettin Gezer, o sabah "Çukur" başlıklı yazısını yazarken yağmur da alabildiğine camları dövüyordu. Çaycı İsmet'in muhabbetinden kopma "Hayatın gülü de vardır çölü de..." sözlerini alıvermişti yazısına. Tekirdağlı çaycı İsmet, Rumeli feneri gibi çakıp çakıp onlara yol gösteriyor, ışığını dip bucağa, bir kapı arkasına, bir ücra yüreğe tutuyordu.

"Anam bir kap yemek pişirirdi ama doyardık; hem de mutluyduk.." diye yazıyordu Burhan ettin. "Sen gideli sıcak yemeğe hasretim var anacığım. Gözümde tütüyorsun. Geçen akşam geç vakit eve geldiğimde uzun boylu yemekle uğraşacak halim yoktu. Gözüm yataktaydı ama birdenbire içime bir özlem sokuldu anacığım. Zan-

nettim ki, içeriye girdiğimde seni göreceğim. Sobayı yakmışsın, ortalık sımsıcak. Her zaman yaptığım gibi tencerenin kapağı açacağım. Yüzümden çorbanın dumanı geçi- verecek. Neredeyse eline sağlık diyecektim. Sen yoktun, çorba da... Dolapta göbek salata vardı, bir de unuttuğum bir dublesi içilmiş ufak rakı... Garip garip bakıyor bana. İri doğranmış güzel bir salata yaptım, üzerine de beyaz peynir ufaladım. Öyle her gece içenlerden değildim ama dertlendiğimde... Salatayla birlikte hasretlenerek... Anacığım yokluğun gün gün büyüyor" diyerek.

Yazı işleri müdürü,

-Yine kendinleşmişsin. Yine özele girmişsin. Madem hikâyeci olacaktınız, buraya niye geldiniz? gibisinden hafiften kızmaya meyyal kendi anasını hatırlattığından buruklaşmış, buğulanmış gözlerle bakmıştı. Burhanettin Gezer, devam ediyordu yazısında... "Bizi bekleyen irili ufaklı çukurlar, çıkamadığımız, debelendiğimiz çukurlar... Ah anacığım sen olsaydın, pencerelerden yola bakıp beni bekleseydin, işte o çukurları aşmam daha kolay olurdu..."

Sezer Öğretmen, orta göbekteki manolyadan kopup bahçeye saçılmış yaprakları, çevrede gözüne ilişen kırık dökük dalları soba tutuşturmak üzere toplarken, büyük bir çöp torbasına da rüzgârların getirdiği naylon torbaları, çuluz çuluz parçalanmış onu bunu, kola kutularını, içi boşalmış çerez paketlerini, gazete sayfalarını doldurıyordu... Bahçenin bir ucunda neredeyse bodur bir ağaca dönüşmüş kartopu bitkisinin tam o sıralarda kış soğuğuna direncini anlatırcasına açmış beyaz çiçeklerini kokladı kadın. Acı acı kokuyorlardı.

Sezer Hanım, "Hepimiz girebilirdik o çukura..." diye düşünüyordu ürpererek; iki gün önceki olayın etkisinden kurtulamamıştı. Oysa site ve çevresi günlük yaşayışının düzeni ve sakinliği içinde şu güneşli günle yoğrulmaktaydı ve utangaç çıplak ağaçların yanı sıra uzak eriklerin çiçeklenmeye yüz tutmuş dallarından gelen, geldiği düşünülen kokularla hemhaldi. Alışveriş merkezinin alt katındaki kışlık havuza ve bakım salonlarına koşturan insanların arabaları biraz ötedeki park alanına yanaşıp duruyordu.

Bulmuşlar delikanlıyı; yüzünde hiçbir acı izi yokmuş, boylu ve yapılı bir genç... Köydeki camcının oğlu işte... Sezer Hanım, düşünüyordu çeri çöpü toplarken, belki de onun öğrencisi olmuştu, adı Mehmet'ti değil mi? Kaç Mehmet duruyordu yaşamında? Duruyor muydu, çoktandır tek bir Mehmet oluşuyor bunlardan; yüzleri aynı.

Cemrelerin düştüğü günlere has sesler vardı ortalıkta, sanki topluca konuşuyor doğa, fısıltılarla, bir kalkış bu uykulardan. Uzun kasasına budanmış anaç dalların, istenmez bitkilerin yüklendiği bildik traktör bahçecilerle birlikte geçerken Maviş hiç sevmediği bu görüntüye karşı havlayarak aracın yanı sıra yanlamasına yanlama-

sına ve ezilmeye ramak kala koşuyor. Kargaların ısırıcı soğuklara karşı kaskatı kesilmiş kuru dallardan seslenmeleri duyuluyordu. Sitenin yaşlı çöpçüsü, büyük ağızlı küreğine boş kutuları, balon gibi şişip uçtuktan sonra bir yere takılıp duran naylon parçalarını topluyordu.

Burhanettin Gezer yolun yukarısından geldi. Elinde Eksen gazetesinden iki nüsha, bir de alışveriş merkezinde satılan, o yuvarlacık Kastamonu ekmeğinden almış (her yerde bulunmuyormuş)Saçları hafiften ağarık, bıyıkları kır, çoluk çocuk babası görünümünde. Çiçekçiyi aradı, göremedi; bu kez, gazeteciliğin yol göstericiliğinde Beyaz Evler Sitesi'ne sızdı. Sezer Öğretmeni bahçede çalışırken gördü. Yaşlıca, toprağı seven, bir kadına rastladığından sevindi. Not defterini, kalemini çıkarınca geleneksel tipik bir muhabir oluverdi. Hazır bilgilerin çokçası yürütüldüğü internet gazeteciliği çağında o, haberi yerinden öğrenme geleneğinden kopmamıştı. Gazetecilik böyle bir şeydi ona göre, koşacaksın, dağ bayır aşacaksın, terleyeceksin, hatta dayak yiyeceksin...

– iyi günler efendim! Ben gazeteci Burhanettin Gezer. Haftalık yerel gazete Eksen'den geliyorum. İki gün önce, şu tarafta bir vak'a olmuş da... Çiçekçiyi aradım, yerinde yoktu. Ona soracaktım, olanları. O genç nasıl düşmüş oraya? Ve o çukur neden oradaymış? Yani neden kapatılmamış?

Sezer Öğretmen sabah beri Maviş dışında kimseyle konuşmamıştı. Sevindi bir bakıma. Adamın düzgün Türkçesinden, çekingen gibi duruşundan hoşnut kaldı. Gazeteciler pek yaman olur diye düşünse de... O da tanıttı kendisini, emekli tarih öğretmeni olduğunu. Üstünün başının günlük halde bulunuşundan, bir gri eşofman altı, bir de lacivert kabanı, çekindi biraz. Arkadan bağladığı boyası gelmiş saçları da yarı çözülmüş haldeydi.

Burhanettin Gezer, onu kazada kaybettiği annesine benzetmişti. Aslında bahçeyle uğraşması dışında benzeyen yanı pek yoktu ama, bir hava estiriyordu işte. Annesi de toprağa sevdalıydı. O el sürdükçe, tohumları saçtıkça, bolca suyun altında fideleri karıklara bir çırpıda sıra sıra, aralarının ölçüsü şaşmaksızın daldırdıkça canlanırdı toprak. İşte o toprak parçasında her yaz yetiştirip büyüttüğü sebzelerinden kışlıkları da doğrultan ana salçaysa salça, tarhanaysa tarhana yapar, kurutmalık biberleri keyifle asardı pencerelere, kapı yanlarına... Her yaz sonu ve güz başı böyleydi.

"Bu sene de komadık ambarı tamtakır." derdi anacığı söz gelimi. "Soğancıklar biraz ufak oldular ama çapayı iyi yaparsan her biri yumruk gibi irileşir. Elim az değdi bu yıl, ondandır..."

Anlattı kadın, çukur hakkında herhangi bir bilgisi yoktu, aslında ülkede çoğu zaman böyle çukurlara rastlanıyordu ve son yıllarda "çukur ölümleri" hayli artmıştı. O gün kürekçilerin habire tıkanan çukuru açmaya çalıştıklarını, suların oluk oluk

asfalt üzerinden aktığını... O konuşurken acele acele not alıyordu adam. Anlattı kadın; jandarmaları, o bulunduktan sonra konulacağı siyah, ürkünç torbayı... Ateş düştüğü yeri yakar sözünün doğruluğunu... Gazeteciliğin de artık biçim değiştirdiğini, asıl gündemin bunlar olduğunu, hâlbuki medyada kimilerinin gündem ürettiğini...

Kimliği üstünden çıkmış. Camcının oğlu... Hani aşağıdaki camcı... Yüzünün hiçbir şey olmamışça derin bir uykuda göründüğünü, yani öyle bir izlenim bıraktığını, bu bahçeye onun ruhuna limonˆ mazı dikeceğini ve ağaca Mehmet adını vereceğini... Anlattı.

VARLIK, Sayı 1233, Haziran 2010

SİTENİN TEKİR KEDİSİ

•

SEDAT ERDEN

Sitemizin giriş katındaki dairenin ışıkları yandı, ama artık orada Reşit Toker Paşa değil yeni taşınmış bir aile yaşıyordu. Bir yıl önce boşaltılmıştı daire; altı ay kadar boş kalmış, sonunda yeni sahiplerine satılmıştı. Oraya her gözüm kaydığında, komşumuz Reşit Paşa'yı anımsar, zamanın akıp gidişi ve bizi dertlendiren konuların gerçekte ne denli boş olduğu üzerine düşüncelere dalarım.

Uzun boyu, mavi gözleri, gümüş renkli saçlarıyla gösterişli bir adamdı Reşit Paşa, ancak sürekli sağlığından yakınır, hangisi gerçek hangisi hayali olduğunu bilmediğim hastalıkları nedeniyle doktor doktor dolaşırdı. Şuruplar, kutu kutu ilaçlar, yurt dışında yaşayan kızının gönderdiği çeşitli vitaminler masada yığın halinde dururdu, kendisi de vaktinin çoğunu onların prospektüslerini inceleyerek geçirirdi. Hiçbir doktorundan memnun değildi. "Kimsenin bir şey bildiği yok. Bunların anladığı yalnızca para!" diye söylenirdi onu ziyaret ettiğimde. Zaten yaşlılığının sorunlu geçeceğini yıllar önce haber vermiş bir doktor. O paraşütle atlama olayından sonra bel ve sırt ağrıları için hastaneye gittiğinde röntgen filmine bakıp: "Sizin omurgaya ne olmuş böyle?" diye sormuş doktoru. O da olanları anlatınca: "Sizin yaşlılığınız çok zor geçecek," demiş doktor. "Omurgaya çok yük binmiş atlarken. Darbenin etkisiyle disklerin arası açılmış."

Bu olay rütbesi henüz binbaşı iken başından geçmiş. Görevli olarak askeri bir uçakla Ankara'dan Adana'ya giderken uçağın motoru aniden alev almış. Uçuş ekibi: "Uçak düşüyor!" diye bağrışmış. "Ne yapacağız, peki?" diye sorunca da biri yanıtlamış: "Paraşütle atlayacağız, Binbaşım!" "Sen çıldırdın mı?" demiş Reşit Binbaşı. "Ben sizin gibi havacı değil, karacıyım. Bir binanın beşinci katından aşağı baksam başım döner." O böyle derdini anlatmaya çalışırken ekipten biri onun sırtına paraşütü geçirmiş bile. Kapıya kadar getirip: "Binbaşım, beşe kadar sayıp şu deklanşörü çekeceksiniz! Arkadan biz de geliyoruz," diyerek kendisini aşağı itivermiş. Önce dehşetli bir rüzgârla savrulmuş Reşit Binbaşı. Çığlık çığlığa düşerken bir an ona söylenenleri anımsamış ve hemen deklanşörü çekmiş. Tabii, acemi olduğundan, sert açılan paraşüt omurgasını zedelemiş. "İşte." derdi. "Doktorun dediği çıktı sonunda. Emekliliğim ızdırap içinde geçiyor."

Emekliliğini üzüntü içinde geçirmesinin asıl nedeni, bence, daha yüksek mevkilere gelmeyi umarken, henüz tümgeneral iken emekli edilmesiydi. Askeri okulları ve

kursları hep birincilikle bitirmişken, sicili parlak, dosyası teşekkür ve taltif belgeleriyle dolu olmasına karşın bu beklemediği emeklilik onu pek sarsmıştı. Komutanlarına da kırgındı. Bu takdir belgelerinin birer örneklerini daima deri çantasında muhafaza eder, gittiği her yere de çantasıyla giderdi. Bir keresinde Ordu Evi'nde yemek yiyip, salona geçmiş. "Baktım, emekli bir korgeneral, etrafına toplanan kişilere kendini övüp duruyor. Şöyle başarılar kazanmış, böyle takdirler almış... Yanaştım. 'Affedersiniz, komutanım,' dedim. 'Söylediklerinize kulak misafiri oldum. Askerlik hayatınız başarılarla doluymuş. Tebrik ederim. Peki, bunları kanıtlayacak bir belge var mı elinizde?' Şaşırdı: 'Ne belgesi?' dedi. 'Öyle ya,' dedim. 'İnsan bir iddiada bulunurken belgesini de sunar.' Yüzü allak bullak oldu: 'Senin var mı, peki?' 'Elbette,' deyip çantamı açtım. Bütün birincilik diplomalarımı, teşekkür belgelerimi önüne koyuverdim."

Bunları anlatırken, eşinin getirdiği çayı yudumluyor, yanına oturan kedisini okşuyordu. İri yarı, iyi beslenmiş bir kediydi bu. Eve her geldiğimde yanıma sokulur, koklar, sonra da tırnaklarıyla bacaklarımı tırmalamaya kalkardı. Huzursuz olduğumu gören Paşa gelip onu kucağına alırdı. Kedilere düşkünlüğü vardı. "Kusura bakma," derdi. "Yabancılara böyle yapıyor. Biraz yabanidir. Başka insan görmediğinden olacak. Malum, kapımızı çalan pek yok. Biz de bıkıyoruz ondan bazen, ama ne yapalım. Sokağa atsak iki gün sonra ölür, sitenin tekir kedisi gibi acar değil bu."

Öyle diyordu, ama sitenin kedisini de besleyen oydu. Hele gebe kalıp yavruladığında ona süt vermeyi hiç savsaklamaz, soğuk kış günlerinde, altına kilim serip, onu yavrularıyla birlikte sıcacık kazan dairesinde konuk ederdi.

Zaten itilmişlere, yoksullara karşı pek merhametliydi; makam sahiplerine, zenginlere, ise tepeden bakardı. Sitenin kapıcısını her zaman gözetir, para yardımı yapar, çocuklarının kitap, kırtasiye masraflarını karşılarken, sitenin çoğunluğunu oluşturan mühendis, yönetici, yargıç gibi üst düzey sakinleriyle selamlaşmazdı bile. Yıllık yönetim toplantılarına da katılmaz, kapıcının getirdiği kararları imzalamakla yetinirdi.

Herkesten şikâyetçiydi: Partilerden, politikacılardan, kendisini erken emekli eden komutanlarından, doktorlardan, komşulardan ve hatta kızlarından. Biri İstanbul'da öbürü de Kanada'da yaşıyormuş kızları. Her ikisi de evliymiş ve iyi para kazanıyorlarmış, ama babalarını bazen telefonla aramaktan, yılda bir kez de kısa bir ziyaret için Ankara'ya gelmekten öte geçmiyormuş ilgileri. Bunları anlatırken eşi söze hiç karışmaz, çay servisini yaptıktan sonra örgüsünü örmeye başlardı. Kulağında bir cihaz vardı ama yine de duymuyordu konuşulanları.

Reşit Paşa uzun yıllar MÎT'de yönetici olarak görev yapmıştı. Teşkilat yaptığı hizmetleri takdir etmiş olmalı ki, emekli olunca onunla ilişkisini kesmemişti; bir tür

danışmanlık görevi vererek deneyimlerinden yararlanıyordu. Bu görev erken emekli edilmesinin acısını bir nebze olsun hafifletiyor, kendine güvenini canlı tutuyordu. "Beni bazıları, bir kenara itilmiş, sıradan bir emekli paşa sanıyor," demişti bir gün. "MİT'de hâlâ görevli olduğumu senden başka bilen yok. Geçenlerde bir baktım, yandaki Ziraat Bankası lojmanlarında oturan bir müdür arabasını bizim binanın önüne park etmiş. Taksi çağırmıştım, girişi kapadığından taksi yanaşamıyor. Belim de ağrıyor zaten. Sinirlendim. Müdüre çıkıştım: 'Buraya neden park ediyorsunuz? Bir ambulans gelse nasıl girecek? Yangın çıksa itfaiye aracı nasıl müdahale edecek?' Adam beni hafife aldı galiba. Cevap bile vermeden elini 'Hadi oradan!' der gibi salladı yalnızca. Ben de gereğini yaptım. İki gün sonra lojmanın kapısına bir kamyon yanaşmıştı; Müdür Bey lojmanı boşaltıyordu."

Bir keresinde de Genel Kurmay Başkanına yazdığı bir mektubun örneğini gösterdi bana. Mektupta, iyi dileklerini sunuyor, görevinde başarılar diliyor, sonra da bütün yaşamını orduya adamışken, şimdi bir kenarda unutulmuş olmaktan yakınıyordu. Mektubun sonunda da, "Komutanım, siz de sonunda benim gibi emekli olacaksınız. O zaman beni daha iyi anlarsınız," diyordu. Mektubuna yanıt alamayışı onun için ayrı bir üzüntü kaynağı olmuştu.

Bir gün sitenin girişine bir ambulansın yanaştığını gördüm. Görevliler evden sedyeyle çıkardıkları Reşit Paşa'yı araca yerleştiriyorlardı. Hemen yanına gittim. Yüzü sapsarıydı.

"Paşam, ne oldu size?"

Gülümsemeye çalıştı: "Birkaç gündür çok kötüyüm. Kızım beni uçakla İstanbul'a götürüyor. Özel bir hastaneye yatıracak."

"Geçmiş olsun, Paşam. İnşallah yakında tamamen iyileşir, tekrar dönersiniz evinize."

Bu sırada sitenin tekir kedisi olanları anlamış gibi telaşla ortada dolaşıyor, acı acı miyavlıyordu.

Paşa onun sesini duydu. Doğrulmaya çalıştı. "Senden rica ediyorum," dedi. "Bu hayvana sahip ol. Her gün karnını doyur. Yoksa sefil olur. Ben düşünmesem zavallı kimsenin umurunda bile değil. Bunu yaparsın, değil mi? Söz ver bana."

Ambulans görevlileri sedyeyi içeri itip kapıyı kapattılar. Araç siren çalarak yola koyuldu.

Bu sözlerinin bana vasiyeti olduğunu o anda tahmin edememiştim.

BUGÜN BAYRAM

◆

V. HÜSEYİN KAYA

Spot: Kapısını çaldığımız evlerden kimisi garip karşıladı, kimisi çok sevindi, kimisi de hüzünlendi. Ama hiç birisi geri çevirmedi kapısından. Belli ki bir zamanlar "pay-i taht-ı zemin" olan bu şehirde artık "yalnızlık" sultanlık tahtındaydı.

Seda Ülke'ye

"Bugün bayram, erken kalkın çocuklar."demişti ya Barış Manço yıllar öncesinde. Erken kalktım ben de. Hem de horozlar daha ötmeden. Şarkının ikinci dizesinde "Giyinin en güzel elbiseleri."demişti hani. Hiç vakit kaybetmeden bir çırpıda giyindim birkaç gün önce bayramda giymek üzere aldığım takım elbisemi. Boy aynasında şöyle bir süzdüm kendimi tepeden tırnağa. Kendimi süzerken farkında olmadan süzülüp aktım şimdiki zamandan di'li geçmiş zamana. Bayramlığımı babamın aldığı zamanları anımsadım. Küçük şeylerin büyük mutlulukları körüklediği zamanları...

Erkenden kalkardık kardeşlerimle her bayram sabahında. Annemle babam uykunun kollarından kendilerini henüz kurtaramamışken bizler bayramlıklarımızla provalar yapardık. "Çocuktuk, başka türlü bakıyorduk dünyaya." Dünyadaki tüm mutlulukları da beraberinde giyerdik o birkaç parça elbiseyle. O gün, dünyanın bütün mutlulukları bizim bedenimizde hayat bulurdu.

Annemlerin de uyanmasıyla birlikte yavaş yavaş kendisini hissettirmeye başlardı bayram. Bir ay boyunca iftar ve sahur sofraları kuran annem, o sabah bayram sofrasını kurmak üzere girerdi mutfağa. Babam bayram namazından gelinceye kadar hazır olurdu sofra. Neşe ve biraz da Ramazanı yolcu etmiş olmanın burukluğuyla hep beraber otururduk sofraya. Sonrasında istikamet köyümüz...

Genelde Kurban bayramlarında bir gün önceden, Ramazanlarda ise bayram sabahı giderdik köye. Sanırım Ramazan bayramlarında babam kalabalıktan uzak, sakin bir kahvaltıyı yeğliyordu. "Çekirdek aile" olarak yapıyorduk Ramazan bayramlarında kahvaltımızı. Oysaki ben, her dem o kalabalık ailenin özlemini büyütürdüm içimde. Babamın işi dolayısıyla şehirde oturuyorduk fakat tüm akrabalarımız köydeydi. Yani benim dünyam o yetmiş seksen hanelik köydü. Uzaydan dünyaya dönen astronotun mutluluğunu taşırdım köye giderken.

Sabah saatlerinde köyde olurduk. İlk durağımız tabi ki dedemler. Dedem, babaannem, amcalarım, yengelerim, halalarımla birlikte, tam bir aile olurduk bayramlar-

da. İlk bayramlaşma evde olurdu tabi ki. Öncelikle dedemin elini öperdim. O da beni öperdi alnımdan. "Can bula cananını, bayram o bayram ola."gibi dizeleri mırıldanırdı bana sarılarak. Galiba dedemin cananıydı torunları. Ve her bayram da dedem için can "an"ıydı.

Evde bayramlaşma bittikten sonra, kendimi hızla dışarı atardım. Elimde toplayacağım şekerleri koymam için bir torba olurdu. Genelde "Nuhun Ankara makarnası"nın boş torbaları görürdü bu işi. Şeker toplamak için köyün bir ucundan girer öteki ucundan çıkardık. Tanıdık tanımadık herkesin evine giderdik el öpmek için. Hatta bizimkilerin dargın olduğu ailelere dahi giderdik. Bilmezdik ki dargınlık nedir. Girdiğimiz evlerdeki herkesin elini öperdik. Tabi maksat el öpmek değil, şeker toplamak...

Akşam yorgun ve bitkin bir halde gelirdim eve. Kapıdan girer girmez dedem sorardı tebessümle; "Evlat! Hâsılat nasıl?" Ağzına kadar doldurduğum poşetimi gösterirdim dedeme gururlu bir edayla. Sonra mutfaktaki ocağın başına oturur saymaya başlardım topladığım şekerleri. Rakamlar arttıkça keyfim de artardı. Oysaki o şekerlerin bir kaçından fazlasını yemezdim. Akıbetini de merak etmezdim ertesi gün. Fakat o gün, benim her şeyim olurdu o şekerler. Şeker toplarken aslında mutluluk toplardım. Farkında olmadan mutluluklar biriktirirdim torbamda. Ve torba da benim gibi en mutlu gününü yaşardı. Şekerleri hiç sonuna kadar sayamadım. Yarıya geldiğinde hep yorgun düşer, uykuya dalardım. O gece rüyamın da konusu genelde şekerler olurdu. "Şekerden rüyalar" görürdüm.

Aynanın karşısından çekilip koltuğa oturdum. Bayram namazına bir saat vardı daha. Su ısıtıp, bir sallama çay yaptım kendime. Ağır ağır içtim o çayı. Bir yandan da sabah haberlerini izledim. Ardından camiye gidip bayram namazını kıldım. Namaz sonrası yine eve geldim. Bayramlaşacak kimsenin olmadığı bir ev... Bayramın uğramadığı bir ev... Zira ne derdi dedem; "Can bula cananını, bayram o bayram ola."'Can, cananlarından uzakta ne yazık ki... Evime selam verdim, onun bayramını kutladım. Sonra telefon açtım, annemle babamın bayramlarını kutladım. Ardından yine kendimle baş başa kaldım. Metropol şehrin kalabalığında yapayalnız kaldım. Kalabalıklar içindeki yalnızlığımın kalp atışlarını dinledim. Kronik bir yalnızlığın orta yerinde buldum kendimi. Çocukken "Bayram gelmiş neyime anam, anam garibem."sözünü işitmiştim de "bayramda hiç gariplik olur mu?" demiştim. Meğer garip de olunurmuş bayramlarda. Meğer bayram garip de gelirmiş insana, hanesine.

Ahmet Özhan'dan "Hüzünlü Gurbet" türküsünü dinlemeye başladım sonra. Bu türkünün söz yazarının gurbetine eş değer bir gurbet değildi benimkisi fakat yine de gurbet halini yaşıyordum. İnsanın "hal"lerinden yalın olanını yaşıyordum gurbet yalnızlığında. Öğleye kadar biraz kestirmek için uzandım yalnızlık battaniyesine bürünerek. Yalnız adamı rüyasız, yapayalnız bir uyku karşıladı yatakta.

"Yalnızım ben çok yalnızım/Buymuş benim alın yazım/İster uzak ister yakın/Anılar beni rahat bırakın.'"Gözlerimi bu şarkının melodisiyle açtım. Şaka gibiydi fakat gerçekti. Söyleyen Nil Burak'tı. Kendimi yalnızlıkla kuşatılmış ve yalnızlık tarafından alaya alınıyormuş gibi hissetim. Evet, yalnızlık pişkinliğini takınmış resmen benimle alay ediyordu. Birden telefon çaldı. Kalktım telefona baktım. Arayan nişanlım Seda'dan başkası değildi. Bugün, öğrencilerinin ailelerini ziyaret edecekti fakat hepsine ulaşamamış. Ulaştıkları da öğleye kadar bitmiş. "Sultanahmet'te buluşalım."dedi. "Tamam." dedim ve telefonu kapattım. Ardından "yalnızlığı" evde yalnız, yapayalnız bırakıp koşar adımlarla Sultanahmet'e gittim.

Alman Çeşmesi'nin önünde beni bekliyordu. Yanına gittim. Bayramlaştık ilkin. Sonra yakınlardaki banklardan birine oturduk. Biraz konuştuktan sonra "Bugün ne yapalım?"diye sordu. "Bilmem."dedim. Sonra ona dönüp "Şeker toplayalım mı?"diye sordum. Güldü."Nerden toplayacağız? Kimseyi tanımıyoruz bu şehirde." Aslında ben de bilmiyordum. Zaten bu teklif de öylesine çıkmıştı ağzımdan. "Rastgele kapıların zillerine basarız ve kapıyı açanlarla bayramlaşıp, şeker isteriz ne dersin?"dedim. Yine gülümsedi. "Peki, o çocukluk duygularını da taşıyabilir miyiz artık? O küçük şekerlerden, büyük mutluluklar çıkar mı bize?"

Gözlerine baktım. "Denemekte fayda var."dedim ve kalktık. Karşımıza çıkan ilk apartmandan rastgele bir zile bastık. Apartmanın kapısı açıldı. Merdivenlerden yukarı çıktık ve açık olan kapının önünde durduk. Yaşlı bir teyze vardı karşımızda. Ardından bir de yaşlı amca geldi. Meramımızı anlattık. Teyze ve amca o kadar mutlu oldular ki... Bizi içeri buyur ettiler. Biraz oturduk. Sonra birer tane şeker alıp çıktık evden. Şekerleri Seda'nın çantasına koyduk. Bu şekilde tam on bir eve gittik. On bir evden toplam on birer şeker aldık. Seda'nın çantasında yirmi iki şekerimiz birikti. Kapısını çaldığımız evlerden kimisi garip karşıladı, kimisi çok sevindi, kimisi de hüzünlendi. Ama hiç birisi geri çevirmedi kapısından. Belli ki bir zamanlar "pay-i taht-ı zemin" olan bu şehirde artık ,"yalnızlık" sultanlık tahtındaydı.

Cadde üzerindeki kafelerden birine girdik. Cam kenarındaki boş masaya oturduk. Sonra Seda çantasındaki şekerleri çıkarıp masanın üzerine koydu. Bir süre öyle baktık şekerlere. Gülümsedik. Çocukluğumda şekerleri saydığım anları hatırladım. Ama o tat yoktu damağımda. "Güzel bir gündü."dedi Seda. "Peki, çocukluk duygularına dönebildin mi? O duyguları yaşayabildin mi?" Acı bir gülümseyişle cevap verdim: "Ne yazık ki, hayır. Ya sen?" Derince bir nefes aldı ve başını iki yana sallayarak cevap verdi; "Hayır.'"Sonra yine bir süre şekerlere baktık. "Peki'"dedi, "bu küçük şekerler büyük mutluluklar getirdi mi sana?" Biraz düşündüm. Mutlu muydum? Evet mutluydum. Fakat nişanlımla birlikte olduğum için onunla bir şeyler paylaştığım içindi mutluluğum. Şekerlerin mutluluğuma bir katkısı söz konusu değildi. "Evet, ama senle birlikte olduğum için."diye cevap verdim. "Ya sen?"Gözlerime baktı ve

ardından "Benim için de aynı şey geçerli."dedi. Sonra yine masamızın üzerindeki şekerlere çevirdik bakışlarımızı. Bizim bir zamanlar mutluluk kaynağımız, her şeyimiz olan şimdilerde ise hiçbir şeyimiz ol(a)mayan şekerlere... Gözümden şakağıma doğru süzülen bir damlayı hissettiğim anda bakışlarımı Seda'ya çevirdim. Gözümden süzülen damlanın ikizi vardı yanağında.

TEMRİN, Sayı 21, Ocak 2010

KAYBOLAN ADAMIN HİKAYESİ

◆

YUNUS EMRE ÖZSARAY

-Bu adamın farklı olduğunu söylüyorsun!?

-Hayır, yalnızca sembollerle yaşadığını düşünüyorum.

-Zincirleri neden takıyordu peki?

-Bunu kimse öğrenemedi.

-Peki ya ceket?

-???

-Tahirle ilgili bildiklerini anlatır mısın?

-Gördüğümden başka ne anlatayım ki? Zincirleri bize kaldı, kendi kayboldu... Hem de iki kere...

Zincirleri ayağından, bej rengi ceketi üzerinden çıkarmazdı. Bu haliyle komikti. Ceketi bazen çizgili, açık, kareli, koyu neyse de hep bej rengiydi. Annesinden duymuştum, uyurken de çıkarmazmış. Kadın ısrar ediyormuş, o razı olmuyormuş. Kimilerine göre, bir gece babası annesini elektriğe vermiş. Kadın aylarca hasta yatmış, her tarafı şişmiş. Tahir çok etkilenmiş bu olaydan. Fazla dayanamamış sekiz dokuz ay sonra delirmiş, o günden sonra ayağında zincirle sırtında bej rengi ceketle görülmeye başlamış. Zincirleri Tahir'i cezalandırmak için ailesinin taktığını söyleyenler var. Ailesi böyle bir şey yapmaz, biliyorum... Kimileri âşık olduğunu sandı... Bazılarına göre ateşli hastalık geçirince böyle olmuş... Peh, herkes her şeyi bilir zaten..! Doktora götürmüşler, böyle mutlu, bırakın kalsın demiş... Şizofren olduğunu söylüyorlar. Bu adamı çocukluğundan beri tanırım. Çok zekiydi. Yaptıklarının kendince bir anlamı olmalıydı, ama kimse bilmiyordu. Ben de soramadım. Hoşlanmadığı tek şey, halini konuşmaktı. Bazen sohbet ederdik, zinciri hatırlatacak konuşmalarda bile yüzü buruşur, çekip giderdi. Eve gidince de öfkesini kusardı. Annesinin ağladığını defalarca gördüm. Herkes biliyordu ama kimse umursamıyordu. Allah bir dert vermiş, çekecek diyorlardı. Tahir'in böyle bir illeti olsa da işini iyi yapardı. Kimseye hakkını yedirmeyen bir tarafı vardı, kimsenin de hakkını yemezdi. Bir boyacının işini iyi yapmasının önemli olduğunu düşünüyordu. Yüzlerinden tanıyamadığımız insanları, ayakkabılarından tanıdığını söylüyordu. Aklı başında olduğu zaman an-

lattı bunları. Ya da benim aklımı kaçırdığım bir andı, şimdi hatırlamıyorum. Söylediklerine bakılırsa müşteriyi ayakkabısından tanırmış. Bu yüzden herkesten farklı fiyat alıp, herkese farklı iş yaparmış. Adamına göre boya sürermiş ayakkabıya. Kaliteli ayakkabılar boyasızsa paspallıktan, eski ayakkabılar boyasızsa yol yürümektendir diyordu... Kendince bir denklem kurmuştu işte... Ayakkabı boyacılığının önemini bu şekilde ispatlamış oluyordu.

Onu, anladığımı sanıyordum. Konuşunca kelimelerimiz farklılaşıyordu... Maddeler yeni bir şekle bürünüyordu... Belki de herkesin bildiği kelimelerle yeni bir dil konuşuyordu. Dağınık sözler, sanki sıkı sıkıya bağlı bir bütünün parçalarıydı. Saçmaladığını sanıyorlardı. Oysa o kelimelerin içini gönlünce dolduruyordu. Bir seferinde bana ayakkabı boyacılığının inceliklerini anlatmıştı. Anlattıkları ayakkabı boyacılığı mıydı, yoksa benim diyen çiftçinin bilemeyeceği ziraat sırları mıydı, karar veremiyorum. Ondaki zincirlerin ve ceketin bir anlamı olmalıydı. Zincirlerin konuşulmadığı bir güne rastlamadım, tanıyanların kafasına takılıyordu zincirler. Belki de akılları peşinden sürüklediğini düşünüyordu...

İşe gidip gelirken aynı yolu kullanır, zamanı şaşmazdı. Abartmış olacağım ama insanlar saati ona göre ayarlayabilirdi. Mesela bizim evin önünden sabah akşam aynı saatte geçerdi. Bir kez olsun şaştığını görmemiştim. O gün, saatler geçiyor bir türlü gelmiyordu. Neredeyse iki saat gecikmişti. Annesi balkona çıkıyor, içeri giriyor, telaşlanıyordu. Kadın yanıma geldi. Cadde boyunca bakıştırmamı, oğlunun daha önce böyle yapmadığını söyledi. Ben de farkındaydım olup bitenin. Bir şeyler ters gidiyordu ama ne olduğunu anlayamıyordum. Yol boyu yürümeye başladım. Tezgâhını kurduğu yerde onu bulamazsam bir şeylerin ters gittiğinin göstergesiydi bu. Gittim, orada yoktu. Arkadaşları her zamanki saatte eve gitmek için ayrıldığını söylediler. Yürüdüğü yollarda onu tanıyanlara sorarak ilerliyordum.

-Saat altı çeyrek buradan geçti...

-Altı buçukta zincir sesi duydum o muydu acaba...?

-Buradan geçeli neredeyse iki saat oldu

-Bizim evin önünden geçti, ne oldu kayıp mı olmuş?

Caddeyi anayola bağlayan yere geldim. Oraya kadar her şey normaldi. Neredeyse onu tanıyan herkes yürürken görmüştü. Üst geçitten karşıya geçtim. İşte oradan sonra kimse görmemişti. İlginç bir şey vardı... Karşıya geçmesi sadece otuz saniye sürerdi. Her hangi bir kaza olsa mutlaka duyulurdu. Anayolun içine mi düştü acaba diye muzipçe bir düşünce bile geldi aklıma. Yollarda insanların gözünden kaçtığını düşünerek eve doğru yürümeye başladım... Şimdiye dek tek yol kullanan Tahir'in, girme ihtimali olmasa da başka yollara sapmış olabileceğini düşünerek ara sokaklara kadar bakıyordum. Gören kimseye rastlamadım... Eve kadar geldim. Annesi dı-

şarı çıkmıştı. Oradan oraya koşturup duruyordu. Oğlunun gelmediğini herkes duymuştu. İnsanlar telaşlanmıştı bu gecikmeye. Kadın yardım umuyordu. Olan biteni herkese anlattım. Karakola haber verdik. Hastaneler arandı. Birkaç kişiyi yanıma aldım. Arabaya bindik, bütün şehri dolaştık. Sanki yer yarılmıştı da içine girmişti bu adam. Anayol boyunca şehirden uzaklaşmaya başladık. Sabah namazına yakın bir saatte şehirden neredeyse otuz kilometre uzakta bulduk onu. Yaklaştığımızda hâlâ yürüyordu. Nereye gittiğini sorduk. Eve gidiyorum dedi. İşin aslını sonradan anladık. Tam anayolun kenarında zincirler ayağına dolaşınca düşmüş. Sonra, kalktığı yönde yürümeye başlamış. Bıraksaydık belki eve ulaşırım sanarak ömrü yettiğince yürüyecekti. Neyse ki evine getirdik. Annesinin yüzü gülüyordu. Olan biteni merak edenlere anlatıyorduk.

Anayoldan karşıya geçerken düşüyor.

Kalktığı yönde yola devam ediyor...

Böyle saatlerce yürüyor...

Bunu duyanlar katıla katıla gülüyordu. Birkaç gün böylece geçti. Geçen sürede evden çıkmadı. Hastalandığını öğrendim. Ziyaretine gittiğimde bej ceketinin üzerinde olmadığını görünce şaşırdım. Onu ilk kez böyle görüyordum. Zincirlere ilişti gözüm. Hâlâ sallanıyordu. Konuşmuyordu, yürüdüğü yolun yorgunluğunu atmaya çalışıyordu. Yüzü solmuş, bir hayli zayıflamıştı. Ben ayrılırken gözlerime bakıyordu. Ölecek gibiydi. Ölmedi. Birkaç gün sonra, sırtında boya sandığıyla ayağındaki zincirleri sürüyerek evden çıktı. Balkondan izliyordum onu. Görünce gülümsedim. Çocuk parkına gitti. Bir süre oturdu, çocukları izledi. Halinde bir tuhaflık vardı bugün. Sırtındaki boya sandığını bir kenara bıraktı... Elleriyle bir çukur kazdı... Çukurun yanı başına oturdu... Bir müddet öylece bekledi. Sonra var kuvvetiyle ayağındaki zincirleri çözdü, çukura attı... Üzerini kapadı... Boya sandığını yüklenip her zamanki gibi gülümseyerek çekip gitti. Aklım zincirlerde kalmıştı... Parka gittim. Çukurdan zincirleri çıkardım... Tanıyan herkese gösteriyordum. Zincirler elden ele dolaşıyor, Tahir'in zincirleri neden çıkardığını anlamaya çalışıyorduk...

-Anlayabildiniz mi peki?

-Hayır anlayamadık.

-İki defa kayboldu demiştin?

-Evet iki defa kayboldu?

-Ama sen bir tanesini anlattın?

-İkincisinde onu bulamadık...

SONSUZLUK ÜZERİNE BİR RÜYA DENEMESİ

YUNUS NADİR ERASLAN

Şehirden sürgün bir hayattı onunki. Köyden gelenlerin kurduğu mahallelerde yaşamayı seçmişti dedem. O mahallelerden birinde başını sokacağı daracık ama münzevi bir yapı inşa etmek için dökülmüştü kerpiçler. Göçebe bir hayatı sırtında gezdiren dedem için yerleşik hayata geçmenin ne denli zor olduğunu kalın, biçimsiz ve kambur duvarlı evden anlıyordum. Evin mimari zevkinin basitliğinden ziyade hayatın anlamını kavrayan bir duruşu vardı. Ev sırtını şehir kabristanının kurulduğu tepenin eteklerindeki kayalıklara yaslamıştı. Küt kayalara çıktığınız zaman mezarları seyrederdiniz. Mezarlığa açılan küçük ve dar bahçe kapısından başımı eğerek içeri girdiğimde büyüdüğümün farkına varacaktım; kabristanın da... Büyüdüm ama çocuktum, sadece boyum uzamıştı.

http://img409.imageshack.us/my.php?image=35271703nu2.jpg
Çetin bir kıştan sonra, eriyen karlar toprağı kabartırdı. Nisan yağmurları toprağa düşerken evimizin damı akardı. Dışarıda yağmurun musikisi dedem için rahmetti. "Rahmet yağıyor" derdi, dedem. Rahmet evimizin içine kadar yağardı. Üstelik biz rahmetsiz yaşayamazdık. Bu sözcüğün büyüsü ancak yağmurla açıklanabilirdi. Okumayı söktüğümde bu sözcüğün büyüsünü aradım sözlüklerde. Önce yağmura baktım. Gökte bulunan su zerrecikleri birleşir, ağırlaşır yağmur olur yere düşer. Peki rahmet? Bakmasam mı? Sözlükler hayalimdeki büyüyü bozar mı? Belki dedem bilirdi.

– Dede, rahmet gökten mi iner?

Uzun uzun beni seyrederdi. Yağmurlardan sonra toprak kokardı. Rahmet de böyle kokar mıydı? "Yağmur suyu rahmettir oğul," derdi. Ninem odamıza damlayan yağmur suyunu biriktirdiği leğeni dışarı çıkarırken, dedem arkasından bağırırdı. "Sakın ayakyoluna dökme o suyu, erik ağacının dibine dök." Odamız toprak kokardı. Ellerimiz ayaklarımız toprağa değdikçe içimiz dışımız toprak olurdu. Kendi nüvemize yakın durdukça aslımız bizden kendi kokusunu esirgemezdi.

Madımak günüydü. Mezarlığa gidilecek, mezarların kenarında biten taze madımak toplanacaktı. Dedem ninem için küçük bir çakı almıştı. Ninem ona madımak bıçağı derdi. Dedem, ninem ve ben mezarlığa gitmek için evin arka bahçesindeki kayanın dik yüzeyine kurulan merdivenden çıkarak, kayanın yamaçlarından tutuna

tutuna kabristana giden patikaya varıncaya kadar emeklerdik. Kayanın yamacında yürümek marifet isterdi. Yürüyemezdik. Bebek olurduk. Düşmekten, kayanın yamacından aşağı yuvarlanmaktan korkardım. Ninem madımak toplaya dursun ben mezar taşlarını hecelerdim. Doğum ve ölüm arasındaki zaman dört rakamla ifade edilmişti. Bu kadar kısa mıydı? Neydi zaman? "Kısa" ve "uzun" zamanın ölçü birimi miydi? Ya sonrası? Şimdi onlar zamansızlığımı yaşıyorlardı? Asır upuzun, sene uzun, ay kısa, gün biraz daha kısa, saat kısacık, dakika minicik, saniye mini minnacık mıydı? Ölünce hepsine bir an gibi mi gelirdi koskoca bir ömür?

Ninem topladığı madımakları önlüğünün eteğinde biriktirirken zamanı harcadığının farkında mıydı? Her an biraz daha toprak oluyorduk. Benim ellerim açıyor, ninemim elleri soluyordu. Elleri toprağa karışırken dili hep türkü söylerdi. "Eledim eledim höllük eledim. Aynalı beşikte yavrum bebek beledim." Sen zamanı elerken bense patikalardan yürüyerek kocaman bir taşın dibine soluklanmak için oturmuştum. Şehri kuş bakışı tarassut eden bu taşın tam karşısında küçücük bir kapı görmüştüm. Sahiden de kapıydı. Beni büyülediğini fark ettim. Kocaman bir toprak yığınının kapısı mı olurdu? Belki de zamansızlığa açılan kapılar mezarların içinde bir yerlerde gizliydi. Belki de sadece bana göründü. Dedem de görüyor muydu?

Bu topraktan mimarinin kapısı varsa bir de penceresi olmalıydı. Küçücük bir tepecikti. Etrafında gezindim, penceresini bulamadım. Belki yukarılarda bir yerdedir diye düşündüm. Tepeciğin üstüne çıktım. Üstünde göğe açılan bir pencere buldum. Küçük bir delikti. İçerisi zifiri karanlıktı. Delikten içeri olanca gücümle bağırdım. Dedem bana uzaktan bağırıyordu.

– Yankısı olmayan bir kubbedir o, sonsuzlukta kayboldu senin sesin. Kendini kaybedenlerin girdiği çilehanedir orası.

Kapısına koştum. Dedem uzaktan yine bağırıyordu.

– Kapısını açarsan içeri girmelisin. Sen çocuksun, rahmetin adıdır çocuk.

İnsiyaki dokunuşumla kapı içeri doğru açılarak devrildi.

– Açtım dede, kapıyı açtım... Diye bağırıyordum.

– Öyleyse içeri gir.

Sürünüyordum. Kapında süründürüyordun beni. Yerde dağılmış tespih taneleri, duvarda kına kokusuydu. Şaşırmamıştım. Havf ve reca arasında med cezirdi. İçime doğru bağırıyordum. Yine insiyaki bir hareketle ışığı kesmek için kapıyı kapattım. İçerisi minicik bir kubbe gibiydi. Tepeden bir huzme indirmiştin. Sanki ölülerin sesini duyuyordum. Sanki zamansızlığa uçuyordum. Sanki çocuk olmuştum. Sanki minicik ellerim seni tanımıştı. Sanki toprak olmuştum. Sanki unutmuştum kendi-

mi. Sanki kendim olmuştum. Sanki ölmüştüm. Sanki kanatlanmıştım. Sanki kelebektim. Sanki hırkasında uyuyan kediydim. Sanki ağlıyordum...

Bu sefer kapı içerden açılmıştı. Kapı devrilmemişti. Saçlarıma kına sürmüştün. Nasıl ki girdiğim gibi bu sefer de gerisin geri sürünerek çıkmıştım.

Dışarıda yağan rahmetindi. Ölülerin de üzerine yağan rahmetini seyrederek yürüdüm. Dedem beni bekliyordu. Ağlayarak şu dizeleri okudu.

Yunus derki gör takdirin işleri

Dökülmüştür kirpikleri kaşları

Başları ucunda hece taşları

Ne söylerler ne bir haber verirler

GÖKEKİN

CENNET TEYZE

◆

ZEKİ BULDUK

Kötülüğe karşı savaşmak, onu fazlaca onurlandırmaktır.

Maldoror-Loutremont

Gecenin kıyısında Mehdi'yi bekleyen müminler gibi, Aykırı Öyküler programını bekleyen tüm dostlarıma, lacivert gecenin koynunda ipil ipil yanan yıldızlar kadar selam olsun.

İnsanların birbirlerinin gözlerine bakmadan konuştukları bir şehirde, gözlerine bakınca insanın içinde menekşe tarlaları açtıran bir bakışı vardır Balatlı Cennet Teyze'nin. Sahi, kimileri şu menekşe tarlalarından rahatsız olabilir! 'Ne o, bizim sadrımızı ova mı zannettin delikanlı?!' diye rahatsızlığını dillendirenler varsa, tamam kardeşim! Sizin sadrınızı B2 arazisi gibi parselleyip parselleyip satacak değilim. Her neyse sevgili hikaye dostları. Son birkaç gündür yayınımızdaki değişikliğin farkındasınızdır. Dedik ki; dünyaya dönelim. Dedik ki; sokağımızdan, mahallemizden, gittiklerini zannettiğimiz insanların hala nefes alıp vermekte olduklarını hatırlatalım istedik. Sokakta gördüğünüz iki kişiden birinin kulağında ya cep telefonu ya da kulaklıkla kendi aleminde, ayağının ucunu görmez bir zamana ermişken, Cennet Teyze ve tüm kedi sevenler için Münir Nurettin Selçuk'tan "Hastayım, yalnızım; seni yanımda sanıp da bahtiyar ölmek isterim..." şarkısıyla başlayalım modern zamanların kuytusundaki hikayemize...

(Sanki ölecek gibiyim... Ölümüne yakın mazisini tarla gibi süren insanlardan farkım kalmadı. Nerede hüzün anıtı gibi duran insan varsa, nerede 'aha buram kanıyor!' diye yüreğini avucuna almış üzerime gelen insan varsa onları ortalığa saçar oldum. Dağılmış tespih taneleri gibi... Aslında, dağılan benim bilincim, hafızam, zihnime atılan bir bombayla tarumar olan içimdeki kayıtlar.

Yorgunum Mansur, yorgunum! Uyumak, düşümde bozkırın bağrında kahverengi bir ışık gibi giden yılkı atları görmek istiyorum. O atlardan birinin yelelerine tutunup, çocukluğumun uçurtmalarını yakalamak istiyorum. Şimdi, canlı yayında hayatımda hiç görmediğim, göremeyeceğim, tanımadığım, tanıyamayacağım bir insanla İstanbul'un eski kadınları üzerine bir sohbete başlayamam!

- Ne oldu Mansur? Anlaşmamış mıydık seninle? Hani telefon bağlamayacaktın?

- 'Cennet Teyze'yi tanıyorum' diyen herkesi yayına alırsan buradan ölene kadar çıkamam!

-Tamam kardeşim! Şimdi hikayeye başlayayım da diğer arada görüşürüz. Eğer on dakika bekleyebilirse. Beklemezse zaten laf olsun diye arayanlardandır)

İstanbul'a yağmur yağınca Kağıthane'den Balat'a kadar olan mahallelerde, hafif yokuşu olan sokak aralarındaki evlerde küçük kıyamet kopar, Nuh Nebi zamanından kopup gelen seller zemin katları istila ederdi. Tabi, günümüzde istinat duvarlarıyla, tahliye borularıyla ve bu tür mahallelerin üzerine dev şemsiyelerin konulmasıyla su baskını sorunu aşıldığından orta yaşlılar ve ihtiyarlar yağmura yüzünü dayayamayan çocuklara o günlerin hikayesini hala bir eşkıya baskınını anlatır gibi anlatmaktadırlar(!)

On yıl önceydi. İstanbul içinden geçen denizle, göbeğindeki Haliç'in suyuyla yetinmemiş, gökyüzüne gözünü dikmiş, 'bir deli yağmur yağsa da tozumdan, kirimden arınsam' diye hayıflanırken deli boranları koltuğuna almış kara kara bulutlar şehrin üzerini sıkı sıkıya tutmuştu. Sanki şelaleler akıyordu şehrin üzerine... Barajlar suyla doluyor, kiremitler kıpkızıl ortaya çıkıyor, kuşlar tüneklerine uçuşuyorlar, karabataklar Üsküdar, Kadıköy ve Maltepe açıklarında bir denize bir gökyüzüne dalıyorlardı. Haliç kenarındaydım. Islanmadık yerim kalmamıştı ve hayretle bir pelikanın, Ezop masallarından kaçmış bir pelikanın Haliç'te kuş sürüleri gibi uçan, bir görünüp bir suya dalan somon balıklarına gülümseyerek bakışını izliyordum...

Cep telefonunun sesiyle sırılsıklam bir gerçeklik tokat gibi çarptı yüzüme. Samira'nın söyledikleri beni yarı hayal yarı gerçek olan gördüklerimden bıçak gibi kesip aldığında fark ettim yolların ırmaklar gibi aktığını, araçların ışıklarının yollarda yakamozlar gibi parladığını gördüm.

Cennet Teyze'nin evini su basmıştı! Kedilerin yarısı kayıptı. Bir an önce eve varmazsam kadıncağız kedileriyle birlikte boğulabilirdi. Cep telefonum bir işe yarayacaktı! Cemiyetten kimi aramışsam ulaşılamıyordum! O da yetmezmiş gibi Belediye ve afet kurumları da dahil nereyi aradımsa bir yardım eli alacağım ademoğluna ulaşamadım. O gün cep telefonumu Haliç'e atıp, Balat'a, kırmızı kahverengi bir cübbe giymiş, ortaçağdan kalma hantal bir şövalye zırhı gibi duran patrikhanenin sokağına varana kadar belime kadar çamura saplanmıştım. Samira'nın su damlası endamı Balat'ın sırtından kopup gelen çamurla bir inci çamura bulanmış gibi yüreğime dokundu o gün. Olur olmadık yer ya! Akif'in Süleymaniye'ye doğru bir yağmurda yol alıp Seyfi Baba'yı ziyarete gittiği vakit düşmüştü aklıma. Yağmur sanki Akif'in üzerine saldırıyor, Seyfi Baba'ya ulaşmasına engel oluyordu. Tarih tekerrür ediyordu ve biz Cennet Teyze'yi ve kedilerini kurtarmak için akıntıya karşı kürek çekiyorduk.

O güne kadar Cennet Teyze'nin evine adım atmamıştım. Samira'yla Saliha'yı eve bırakırken binanın kargir bir yapı olduğunu, küçücük bahçesinde dünyanın en güzel kedilerini ve çiçeklerini görmüş, Samira'ya 'Ben şu bahçede yıllarca otursam gam yemem!'demiştim.O da,'Ne yiyecek, ne içeceksin akıllım?!' demişti bana. 'Ben senin daima dilencinim! Aç bırakacak değilsin ya!' dediğimdeyse kızı epey mahcup etmiştim. Gençlik zamanları işte... İnsan dilinin önüne pek taş koymuyor o zamanlarda.

Cennet Teyze'nin bahçe kapısı kırılmış, binanın giriş kapısı da açıktı. Kedilerin ağlar gibi miyavlamaları arasından, o güne kadar sadece gülümseyen yüzünü gördüğüm, fakat sesini hiç duymadığım Cennet Teyze'nin sesini duyabiliyordum: 'Ağlamayın yavrularım! Allah yaptı, Allah bozdu! Elbet yine yapar.'

Ayakkabılık, bina kapısının önünü yapay bir set gibi kapatmış, içeriye dolan sular göbeğime kadar çıkıyordu. Ayakkabılığı sıkıştığı yerden çıkartırsam evin içini doldulan suların yarısı tahliye olabilirdi. Ama Cennet Teyze ve kızlar içeride suya batıp çıkan mobilyaların üzerindeki kedileri kurtarmak için adeta yüzüyorlardı. Saliha ve Samira'nın yardımlarıyla ayakkabılığı kapının önünden çektiğimizde, baraj kapağı açılmış gibi bendinden kurtulan su sokağa yılkı atlar gibi boşandı adeta. O sırada Cennet Teyze'nin,'Yavrularımı tutun!' demesiyle su yüzeyinde çırpınan kedilerden dört tanesini tutabildik. Sanırım birkaç tanesi suyun tahliyesi sırasında sokağa döküldüler. 'Çamurlu suları, düşman askerlerini kovalayan yiğit milisler gibi kovalıyorlar,' diye düşündüm ama söylemedim o sırada.

Yağmurun şehri istila ettiği gün tanıdım Cennet Teyze'yi.

Kimsesizdi, diyemem. Kedilerin kimsesiydi o.

Allahtan, alt katta fazla mobilya yoktu. Kediler evinde ne kadar eşya olursa, o kadar eşya vardı içeride. Eski birkaç kanepe, kullanılmayan bir televizyon ve vitrin, çoğunun süngeri çıkmış dört beş yaylı yatak, kilimler ve kedilerin bin bir çeşit oyuncağıyla onlarca saksı ve belleri kırılmış sardunyalar, menekşeler, şebboylar, kasımpatılar, gecesefaları, ortancalar! Cennet Teyze'nin kumdan kaleleri, sığınağı, cennet bahçesi sanki bir fil tarafından yağma edilmiş gibiydi.

Bulabildiğimiz bütün kedileri kızlar Cennet Teyze'yle alıp üst kata çıktıklarında ben harp meydanı gibi talan olmuş evde yalnız kaldım. Akşam olmak üzereydi ve Allah'tan elektrikler kesilmemişti. (Samira çok anlatırdı ziyaret dönüşlerinde Cennet Teyze'yle kedilerinin arasındaki bağı... Ana-evlat ilişkisiydi onarınki) Samira'ya tembih etmiştim,'Aman, Teyze'yi aşağıya göndermeyin. Ola ki kedilerden boğulanlar olmuştur!'

Çok şükür! O gün boğulmuş ya da ezilmiş bir kedi çıkmadı harap olmuş evden. Belediye ekipleri gelmeden Marut geldi. Elimdeki kovanın birini alırken söylenmeye başladı:

'Neden telefonun yanında değil?'

'Haliç'in dibinde de ondan!'

'Adamı deli etme de niye aramadın beni, onu söyle!'

'Aradıklarıma ulaşamayınca, Haliç'e attım!'

'İyi halt etmişsin! Saliha aramasaydı tüm sevabı sen alacaktın! Allah'tan Eminönü'ndeydim de gelebildim' dedi.

İşe koyulduk. Belediye ekipleri gelene kadar kovalarla suyu tahliye etmeye çalıştık. Yerde daha diz kapağıma kadar su vardı.

Daha ben çocukken, Düzce'de, amcamlar şekerpancarı tarlalarını kuyulardan sularlardı. Bacak kalınlığında boruları kuyulara atarlar, su motorlarını da çalıştırırlardı ki tarlaya oluk oluk sular akardı. İşte o kalın borulardan birini de zemin katın penceresinden salonun ortasına kadar uzattı itfaiyeciler.

Zeminde iki parmak kalınlığında çamur kalana kadar suyu emdi bitirdi tekgözlü boğa yılanı gibi salonun ortasında yatan hortum.

O gün yağmur bizi Cennet Teyze'nin baba yadigarı konağına hapsetti. Bir felaketin tam ortasında Cenneti yaşıyorduk. Marut'a takılıyordum: 'Ateş'e atılan İbrahim'in gülistana düşmesi gibi; selin ortasında sevdiklerimizin odasına düştük,' demiştim. O güne kadar Samira'yla aynı evde, aynı çatı altında, ev mahremiyetinde, hele de gecenin o saatinde yan yana olmamıştım. Alt katın kaba temizliğini yapıp orta kata çıktığımızda bir başka cennetteydik sanki. Kuşlar, kediler, Cennet Teyze, Samira, Saliha...

Üstümüzü başımızı yıkayıpta salona geçtiğimizde, Saliha elindeki kurutma makinesiyle ıslak kedileri kurutup kurutup salona bırakıyor, Cennet Teyze mutfakta bir şeyler hazırlıyor, Samira'ysa mutfaktan salondaki büyük masanın üzerine sürekli bir şeyler taşıyordu. Masanın tam ortasında büyük bir tepsi dolusu incir vardı ve elimi uzatmamak için kendimi zor tutuyordum.

Yaramaz ve suçlu çocuklar gibi masanın yanında dikilmiş ne yapacağımızı bilmezken birisinin, 'Yağmuuur!' demesiyle tedirgince birbirimize baktık. Birileri çıksa da bize, 'şuraya oturun!' dese diye beklerken, siren sesi gibi 'yağmuuur!' denmesi yüreğimizi ağzımıza getirmişti. Cennet Teyze mutfaktan: 'Safir! Hadi 'yağmur'u söyle ağabeylerine!' deyince fark ettik papağanı. Safir, 'yağmur yağıyor, seller akıyor...' tekerlemesini bir ilkokul talebesi gibi söylerken geldi Cennet Teyze:"Yavrum hakkınızı helal edin! Tanışmak rahmetin zahmete döndüğü güne nasipmiş. Geçin, şöyle oturun, dinlenin biraz. Sofra da tamamdır." dediğinde, ikimiz birden Cennet Teyze'nin elini öpmeye yeltendik. "Olmaz evladım! Bu eli kimse öpmedi, kimseye

de öptürmem, kusura kalmayın!" dediğinde ellerini nereye koyacağını bilmeyen ergen uşaklar gibi kös kös varıp Saliha'nın yanındaki kanepenin ucuna iliştik.

Cennet Teyze, gecenin ilerleyen vakti bizi konağın teras katındaki yatak odasına bırakıp, alt kata sevgililerimizin olduğu daireye indiğinde Marut bana:"Cennetteyiz değil mi?" demişti şaşkınlıkla. Evet, o gece rahmetin zahmetinden sonra, cennetteydik.

Birkaç gün sonra Belediye, zararları karşılanması için selzedelerin dilekçeyle Beyaz Masa'ya başvurmasını ilan ettiğinde, Cennet Teyze'nin zararını tanzim için yardımcı olalım diye evine vardığımızda: "Zarar yok evladım! Bir seldi, geldi geçti işte!" deyip dilekçe yazmamızı istemedi. Üç kedisi kayıp, onlarca saksı çiçeği telef olmuştu ve 'Allah verdi, Allah aldı. Devlet bir şey yapamaz', demişti.

Gecenin sesine kulağını dayayan tüm dostlar için ve şu an bu programı dinlediğini bildiğim Cennet Teyzem için, Hamiyet Yüceses söylüyor: Bakmıyor çeşm-i siyah feryade; yetiş ey gamze, yetiş imdade!..

(Kaç zamandır kadıncağıza da uğramıyorum. Samira da,'Mutlaka uğra, ne halde öğren, bir ziyaret et', dediydi. Yola çıkmadan bir de Balat'a gideyim bakalım, Balat o eski Balat mıdır, yoksa film setine dönmüş bir sahne midir gayrı?!..

- Hala telefonda mı?

- İyi, öyleyse bağla bakalım...

- İyi geceler efendim!

- Cennet Teyze'yi nereden tanıyorsunuz?

- Anlamadım... O gece siz de mi evdeydiniz?

- Kız Saliha! Alay mı ediyorsun benle?! Neden başta söylemedin kim olduğunu? Nasılsın, nerelerdesin?

- Cennet Teyze'nin evini mi kundakladılar? Nasıl oldu? Nereden biliyorsun? Cennet Teyze'ye bir şey oldu mu?

- Daha önce niye söylemedin kalacak yerim yoktu diye? Neyse, sen yine de en güzel yeri bulmuşsun. Şimdi ne yapacaksınız? Yolculuk da yaklaştı değil mi?

- Kızın ne olacak? Nerede kalacak, kim bakacak sen dönene kadar?

- Bir ihtiyacın var mı? Biliyorsun ben de yakında gidiyorum buralardan. Yapabileceğim bir şey varsa ve söylemiyorsan hakkımı helal etmem bak!

- Yarın öğle vakti Cemiyet'in misafirhanesine geliyorum. Sakın bir yere ayrılma! Darülaceze'nin telefonunu versene...

- Tamam, yazdım. Yarın görüşürüz. Sabah'ı öpüyorum.

'Kimimiz öldük, kimimiz de türkü söyledik' durumuna düştün mü şimdi Uzak efendi! Vay anam vay! Kadıncağızın yanına gitmedim şuradan şuraya, olanlar olmuş işte!Kimsesi de yoktu.Aceba nasıl razı oldu Darülacezede kalmaya?Evini bağışlamış...Yakanları kim bağışlayacak? Kim yakar, kimin çıkarı olabilir garip bir kadının evini yakmaktan?Balat...Yedi düvelin gönlünden çıkmayan kahverengi semt!Kim kundaklamaz ki!...)

Alacağın olsun Saliha! Hem Cennet Teyze'nin yanında kal, hem de buralarda, İstanbul'da ol da; 'Buradayım, ne yapıyorsunuz, ne hallerdesiniz?' deme. Alacağın olsun bakalım Kerküklü!Yarın ben sana hesabını sormaz mıyım tüm kaçaklıkların)

Sevgili dinleyicilerim! Sanırım şu an Darülacezenin bir odasında, bir gece lambası yanıyor utangaç, mütevazı ve bir güzel kadının nurlu yüzünü aydınlatmaya ar ediyor.

Sevgili Cennet Teyze! Az evvel Saliha'yla konuştum. O su baskınının olduğu talihsiz gün yanındaydım. Ama üç gün önce evin yandığında yanında olmadığın için kendimi asla affetmeyeceğim. Biliyorum ki şu an dört yıldır aksatmadan dinlediğin programımı dinliyor ve evladının sesini duymanın verdiği ferahlıkla alıyorsun nefesini. Hani gurbetteki çocuğunun sesini duyupta rahatlayan anneler gibi dinlersin ya beni... Birazdan anlatacaklarım için hakkını helal et!

Bir dert ortağı gibi, bir sır küpü gibi sesime kulak dayayan ey güzel insanlar! Üç gün önce Cennet Teyze'nin evini kundaklamışlar! Yıllardır satmadığı evi daha kolay ele geçireceklerini düşünen kara kalpli adamlar, merhameti ve sevgiyi unutan adamlar yakmışlar yüzyıllık konağı! İçerisinde bir güzel kadın, onlarca minicik can, mini mini kedi olduğunu bile bile yakmışlar dünyanın en güzel konaklarından birini. O konak Cennet Teyze'ye rahmetli babası Fatih Camii müderrislerinden Hoca Seyfi'nin yadigarıydı. Daha da önemlisi Cennet Teyze gevur illerinde beş koca sene, dilini bilmediği insanların arasında bir başına bir evlat dünyaya getiripte, bir kara günde eşinin aslında eşi olmadığını öğrenip, tek evladı elinden alınıp, elinde bir valizle bir başına Eminönü Garı'nda trenden inipte hiç gidecek yeri olmadığında sığındığı tek yoksulhanesiydi. Eminönü Garı'na yapayalnız, evladı elinden alınmış, kınanmış ve kovulmuş bir kadın olarak indiği günden bu güne koskoca otuzsekiz sene geçti. Biricik evladını gurbet ellerde, evinin üzerine haram et gölgesi düşüren babasının ellerine bıraktığında, yavrusu daha iki yaşındaydı. Kırk yaşında bir kızı var Cennet Teyze'nin... Dünyanın herhangi bir yerinde şu an evi yandığı için Darülacezede kaldığını bilmediği bir annesi var o çocuğun. O çocuk belki de anne diye bir başkasına sarıldı yıllarca... Bilmiyoruz. Zira Cennet Teyze gurbet elde kalan yarım ve kirletilmiş hikayesini anlatmaktan ar ederdi. Derdini yüre-

ğine kilitleyen, başkasının derdiyle dertlenen su damlası kadar bir kadın o. Dedim ya Cennet Teyze, hakkını helal et, diye. Biliyorum, bu boşboğaz oğlunu da affedersin, evini kundaklayanları affettiğin gibi.

'Yanan tahtadır, plastiktir, kağıttır!' diyenlere inat, biliyorum ki yanan; evdir, anılardır, mahremiyettir, yürektir! Mevlana'ya o üç büyülü kelimeyi söyleten aşkı bilen Cennet Teyzem için Kardeş Türkülerden Feryal Öney söylüyor, Neşet Ertaş'la birlikte: Yanıyorum!

(Ahir ömründe bir de yerinden, yurdundan mı sürülecektin Teyzem sen! Ulan, koskoca cemiyet kurduk, nohut kadar kadına sahip çıkamadılar! İyi etmiş Cennet Teyze evin arsasını Darülacezeye bağışlamakla. Dar zamanda yarasını sarmayacak olanlara verecek değildi ya! Tabi, cemiyetin biti kanlandı, ne yapacak fakir fukarayla, garip gurabayla! Yok, yok; ta o zaman resmiyete dökülmeyecekti cemiyet. Bu Ülke'de hangi topluluk resmiyete dökülüp anlı şanlı bir kurum olursa, çalıp çırpmanın, darda kalana bakmaktan çok tepedekilere yaranmanın yolunu buluyor. Ne güzel kapatacaklardı. İki kere de dava açılmıştı. Keşke kapatsalardı! Yo, kapatmaktansa insanların duygularını sömüren böyle bir Cemiyet sayesinde siyasetçiler de paye alacaklar, yanlarına kattıkları iki üç Doğulu Aydınları Aydınlatma Cemiyeti gönüllüsüyle, 'Bakın! Biz de size canı gönülden yardım edenlerle kolkolayız...' diyecekler, çift koldan milleti sömüreceklerdi. Güya, Bu Ülke'nin en etkili sivil toplum kuruluşu olmuş, ünü dünya çapında duyulmuş, sosyal, kültürel ve ekonomik alanda devrimler yapılmasına önayak olmuşmuş... Ben de tutmuş suçu Cemiyette arıyorum! Kendi suçumu başkalarına giydirmeye çalışıyorum. Evin çok talibinin olduğunu, Cennet Teyze'ye oyun oynayacaklarını az çok tahmin ediyordum... Ne yaptım? Saliha aramasa Cennet Teyze'yi sadece bir anı niyetiyle anlatıp geçecektim. Arayıp sormadığım insanların birer birer yıkıldıklarını umursamaz bir gazete okuyucusu gibi gazetelerin üçüncü sayfasında görüp, okumadan geçeceğim! Deprem Düzce'yi vurduğu gün de böyle yapmış suçu insanlarda aramıştım. 'Neden yardım gelmiyor?' diye yana yakıla ağlamıştım evimizin yıkıntısı üzerinde. Ölülerimi yıkılmış duvarların altından ben çıkarmasam kimse çıkarmayacaktı! Deprem öğretmişti; Başkalarını suçlama tırnaklarınla kaz! Ne de çabuk unutuyorum, "yandım, yandım, yandım"ı! Unutmamak için tüm selam verdiklerimi mi kaybetmem gerekiyor?!)

Sevgili dinleyicilerim! Bu geceki programımızı bitirmek zorundayım. Sizlere saygısızlık etmek istemiyorum. Ancak Cennet Teyze bir ihtiyarlar yurdunda evladından, kedilerinden ve bir zamanlar evinde kalıp yemeğini yiyen bizlerden uzakta erirken daha fazla konuşamayacağım. Sizlere Cemşid Mansur kardeşim Fikret Kızılok'tan 'Yana Yana', Noir Desir'den 'Avrupa Yanıyor' ve Münir Nurettin Selçuk'tan 'Saç-

larıma aklar düştü, sana ad bulamadım; gönüle uçmak düştü, bir kanat bulamadım…' parçalarını dinletecek. Dinleyemediklerinizi ve kendinizi dinlemeniz dileklerimle…

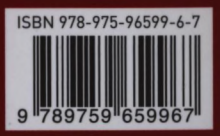
Umarım yarın gece başka bir Aykırı Öyküde buluşuruz. Gecenin son sözü:"Her ne ararsan kendinde ara/ Mekke'de, Kudüs'te Hac'da değil!". İyi geceler …

YEDİ İKLİM, Sayı 244, Temmuz 2010

EDEBİYAT ORTAMI

ÖYKÜ YILLIĞI 2011

ISBN 978-975-96599-6-7

EOY